

ประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2559

THAILAND'S ECONOMIC OUTLOOK 2016 : JULY เดือนกรกฎาคม

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง
<http://www.fpo.go.th>

THAILAND'S ECONOMIC OUTLOOK 2016 : JULY

FISCAL POLICY OFFICE

เป้าประสงค์ และ ยุทธศาสตร์ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

1. ความยั่งยืนทางการคลัง (Fiscal Sustainability)

+ เสนอแนะนโยบายและมาตรการด้านการคลัง เพื่อให้ภาคการคลังของประเทศไทยมีความแข็งแกร่งยั่งยืน เป็นที่น่าเชื่อถือ และเป็นหลักของระบบเศรษฐกิจไทย

2. การพัฒนาความแข็งแกร่งของระบบการเงินที่ยั่งยืน (Sustainable Financial System Development)

+ เสนอแนะนโยบายและมาตรการด้านการเงิน เพื่อให้ภาคการเงินแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ และเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

3. เศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืน (Sustainable Economic and Social Development)

- + เสนอแนะนโยบายและมาตรการด้านเศรษฐกิจมหภาคและระหว่างประเทศเพื่อให้ระบบเศรษฐกิจมีเสถียรภาพอย่างต่อเนื่อง
- + เสนอแนะนโยบายที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ
- + เสนอแนะนโยบายที่เกี่ยวข้องเพื่อกระจายความมั่งคั่ง สู้ภูมิภาคและเศรษฐกิจฐานราก
- + เสนอแนะนโยบายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ประชาชนมีรายได้ และมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

4. ความมีประสิทธิภาพ ความทันสมัย และความโปร่งใสในการทำงาน (Modernization of Management and Good Governance Promotion)

- + ดำเนินการเพื่อให้เป็นองค์กรเรียนรู้ เป็นที่ยอมรับด้านความสามารถของบุคลากร
- + ดำเนินการเพื่อให้การทำงานและการให้บริการโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และตรวจสอบได้ โดยใช้ระบบ IT ลดขั้นตอนการทำงาน

กลยุทธ์ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค : “เสาหลักด้านเศรษฐกิจมหภาคอย่างมืออาชีพ”

“วิเคราะห์สถานการณ์เศรษฐกิจได้อย่างมีคุณภาพ แม่นยำ และทันต่อเหตุการณ์ เพื่อให้สามารถเสนอแนะนโยบายเศรษฐกิจมหภาคได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องต่อสาธารณชน”

ประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2559

THAILAND'S ECONOMIC OUTLOOK 2016 : JULY เดือนกรกฎาคม

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง
<http://www.fpo.go.th>

สารบัญ

	หน้า
1. ประมาณการเศรษฐกิจไทย	
บทสรุปผู้บริหาร	3
Executive Summary	6
ประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2559 (ณ เดือนกรกฎาคม 2559)	9
1.1 สมมติฐานหลักในการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2559	10
1.2 ผลการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2559	27
2. ภาคการคลัง : รายงานสรุปสถานการณ์ด้านการคลังในช่วง 9 เดือนแรกปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558-มิถุนายน 2559)	38
3. บทวิเคราะห์เศรษฐกิจ : Macroeconomic Analysis Briefings	
3.1 Brexit : เจ็บ แต่(ไม่)จบ	43
3.2 Brexit...สะท้อนใคร ในอาเซียน	55
3.3 Theresa May : the second iron lady	61
3.4 ตามติดประวัติศาสตร์หน้าใหม่กับการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ	64
3.5 การลดปัญหาความเหลื่อมล้ำของไทยในมุมมอง IMF	73
3.6 เจาะลึกการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในอาเซียน	81
3.7 นโยบายอุตสาหกรรม 4.0 กับผลกระทบต่อภาคแรงงาน	89
3.8 อุตสาหกรรมเหล็กไทย : สาเหตุและทางออก	95
3.9 Economic Spillovers from China's Structural Change	102
4. ภาคการเงิน : รายงานภาวะเศรษฐกิจการเงินไทยในไตรมาสที่ 2 ปี 2559	107
5. Thailand's Key Economic Indicators	112

บทสรุปผู้บริหาร

ประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2559

(ณ เดือนกรกฎาคม 2559)

รายงานประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2559

“เศรษฐกิจไทยปี 2559 คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.3

โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากมาตรการภาครัฐและภาคการท่องเที่ยว”

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) ประเมินว่า เศรษฐกิจไทยในปี 2559 คาดว่าจะสามารถขยายตัวได้ร้อยละ 3.3 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.0-3.6) ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 2.8 โดยมีปัจจัยสนับสนุนหลักจากการใช้จ่ายและการลงทุนภาครัฐที่ขยายตัวในเกณฑ์สูง ตามการเร่งรัดการเบิกจ่ายของรัฐบาล ขณะที่การเบิกจ่ายภายใต้โครงการบริหารจัดการน้ำและระบบขนส่งทางถนน และโครงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานภายใต้แผนปฏิบัติการด้านคมนาคมขนส่งในระยะเร่งด่วน พ.ศ. 2559 ที่มีความพร้อมยังคงมีความต่อเนื่อง นอกจากนี้ จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจีนและรัสเซียที่เติบโตดี ส่งผลให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวขยายตัวดีตามไปด้วย ทั้งธุรกิจโรงแรมและภัตตาคาร ธุรกิจขนส่ง และธุรกิจค้าส่งค้าปลีก ด้านการบริโภคภาคเอกชนมีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่องจากปีก่อนหน้า โดยได้รับปัจจัยสนับสนุนจากรายได้และการจ้างงานในภาคบริการที่ขยายตัวดี ขณะที่การลงทุนภาคเอกชนมีแนวโน้มฟื้นตัวจากปีก่อนเนื่องจากอัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับต่ำ และการลงทุนภาครัฐในโครงการสำคัญต่างๆ มีความก้าวหน้าและชัดเจนมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ปริมาณการส่งออกสินค้าของไทยในปีนี้จะยังคงมีข้อจำกัดจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก ส่งผลให้การส่งออกสินค้าของไทยปรับลดลงต่ำกว่าที่คาดการณ์ครั้งก่อน

สำหรับเสถียรภาพเศรษฐกิจของไทยยังอยู่ในเกณฑ์ดี โดยเสถียรภาพเศรษฐกิจภายในประเทศคาดว่า อัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2559 มีทิศทางปรับเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ร้อยละ 0.6 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.3-0.9) ตามการฟื้นตัวของอุปสงค์ภายในประเทศ อย่างไรก็ดี อัตราเงินเฟ้อทั่วไปยังอยู่ในระดับต่ำตามทิศทางราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก ขณะที่เสถียรภาพเศรษฐกิจภายนอกประเทศคาดว่า ดุลการค้าจะเกินดุลเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว เนื่องจากมูลค่าการส่งออกสินค้าที่หดตัวในอัตราชะลอลง และคาดว่าดุลบัญชีเดินสะพัดจะเกินดุลประมาณ 40.9 พันล้านเหรียญสหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 10.3 ของ GDP (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 10.0-10.6 ของ GDP) เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว โดยมีสาเหตุสำคัญจากการเพิ่มขึ้นของมูลค่าการเกินดุลการค้าและดุลบริการ

1. ด้านการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจไทยในปี 2559 คาดว่าจะสามารถขยายตัวได้ร้อยละ 3.3 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.0-3.6) ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 2.8 โดยมีสาเหตุหลักจากการใช้จ่ายและการลงทุนภาครัฐที่ขยายตัวในเกณฑ์สูงที่ร้อยละ 3.6 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.3-3.9) และร้อยละ 10.5 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 10.2-10.6) ตามลำดับ ตามการเร่งรัดการเบิกจ่ายของรัฐบาล ขณะที่การเบิกจ่ายภายใต้โครงการบริหารจัดการน้ำและระบบขนส่งทางถนน และโครงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานภายใต้แผนปฏิบัติการด้านคมนาคมขนส่งในระยะเร่งด่วน พ.ศ. 2559 ที่มีความพร้อม ยังคงมีความต่อเนื่อง นอกจากนี้ การส่งออกสินค้าและบริการมีแนวโน้มขยายตัวในอัตราเร่งขึ้นจากปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 2.7 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.4-3.0) ตามจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจีนและรัสเซียที่เติบโตดี ส่งผลให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวขยายตัวดีตามไปด้วย ทั้งธุรกิจโรงแรมและภัตตาคาร ธุรกิจขนส่ง และธุรกิจค้าส่งค้าปลีก อย่างไรก็ตาม ปริมาณการส่งออกสินค้าของไทยในปีนี้จะยังคงมีข้อจำกัดจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก ส่งผลให้การส่งออกสินค้าและบริการของไทยปรับลดลงต่ำกว่าที่คาดการณ์ครั้งก่อน สำหรับการบริโภคภาคเอกชนมีแนวโน้มขยายตัวที่ร้อยละ 2.3 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.0-2.6) ต่อเนื่องจากปีก่อนหน้า โดยได้รับปัจจัยสนับสนุนจากการขยายตัวในเกณฑ์สูงของฐานรายได้และการจ้างงานในภาคบริการท่องเที่ยวที่ขยายตัวดี นอกจากนี้ การดำเนินมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรและเศรษฐกิจฐานรากของภาครัฐจะยังเป็นปัจจัยสนับสนุนการขยายตัวของการใช้จ่ายภาคครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง ขณะที่การลงทุนภาคเอกชนมีแนวโน้มฟื้นตัวจากปีก่อนเช่นกันมาขยายตัวที่ร้อยละ 2.6 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.3-2.9) เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับต่ำ และการลงทุนภาครัฐในโครงการสำคัญต่างๆ มีความก้าวหน้าและชัดเจนมากขึ้น สำหรับปริมาณการนำเข้าสินค้าและบริการคาดว่าจะหดตัวร้อยละ -1.4 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -1.7 ถึง -1.1) ตามการลดลงของปริมาณการนำเข้าสินค้าวัตถุดิบและสินค้าขั้นกลาง

2. ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจ

สำหรับเสถียรภาพเศรษฐกิจของไทยยังอยู่ในเกณฑ์ดี โดยเสถียรภาพเศรษฐกิจภายในประเทศคาดว่า อัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2559 มีทิศทางปรับเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ร้อยละ 0.6 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.3-0.9) ตามการฟื้นตัวของอุปสงค์ภายในประเทศ ซึ่งจะส่งผลให้ดัชนีราคาในหมวดอาหารและเครื่องดื่มเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม อัตราเงินเฟ้อทั่วไปยังอยู่ในระดับต่ำตามทิศทางราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก ขณะที่เสถียรภาพเศรษฐกิจภายนอกประเทศคาดว่า ดุลบัญชีเดินสะพัดจะเกินดุลประมาณ 40.9 พันล้านเหรียญสหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 10.3 ของ GDP (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 10.0-10.6 ของ GDP) เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว โดยมีสาเหตุสำคัญจากการเพิ่มขึ้นของมูลค่าการเกินดุลการค้าและบริการ ทั้งนี้ ดุลการค้าจะเกินดุลเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้วมาอยู่ที่ 41.5 พันล้านเหรียญสหรัฐ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ 41.2-41.8 พันล้านเหรียญสหรัฐ) เนื่องจากมูลค่าการส่งออกสินค้าที่หดตัวในอัตราชะลอลง ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มราคาสินค้าส่งออก โดยคาดว่ามูลค่าส่งออกสินค้าจะหดตัวร้อยละ -1.9 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -2.2 ถึง -1.6) ขณะที่มูลค่านำเข้าสินค้าในปี 2559 จะหดตัวร้อยละ -6.1 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -6.4 ถึง -5.8)

ตารางสรุปสมมติฐานและผลการประมาณการเศรษฐกิจปี 2559 (ณ เดือนกรกฎาคม 2559)

	2557	2558	2559f (ณ กรกฎาคม 2559)	
			เฉลี่ย	ช่วง
สมมติฐานหลัก				
สมมติฐานภายนอก				
1) อัตราการขยายตัวเฉลี่ย 15 ประเทศคู่ค้าหลัก (ร้อยละต่อปี)	3.66	3.48	3.30	3.00-3.60
2) ราคาน้ำมันดิบดูไบ (ดอลลาร์สหรัฐ ต่อบาร์เรล)	96.7	51.2	41.0	38.0-44.0
3) ราคาสินค้าส่งออกในรูปดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละต่อปี)	-1.0	-2.3	-1.2	-1.8 ถึง -0.6
4) ราคาสินค้านำเข้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละต่อปี)	-1.8	-10.8	-3.8	-4.4 ถึง -3.2
สมมติฐานด้านนโยบาย				
5) อัตราแลกเปลี่ยน (บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ)	32.5	34.2	35.5	34.9-36.1
6) อัตราดอกเบี้ยนโยบายของไทย ณ สิ้นปี (ร้อยละ)	2.00	1.50	1.50	1.2-1.8
7) รายจ่ายภาคสาธารณะตามปีงบประมาณ (ล้านล้านบาท)	2.92	3.20	3.43	3.39-3.47
8) จำนวนนักท่องเที่ยว (ล้านคน)	24.8	29.9	33.8	33.2-34.4
ผลการประมาณการ				
1) อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละต่อปี)	0.8	2.8	3.3	3.0-3.6
2) อัตราการขยายตัวของการบริโภครวม (ร้อยละต่อปี)				
- การบริโภคภาคเอกชน (ณ ราคาคงที่) (ร้อยละต่อปี)	0.6	2.1	2.3	2.0-2.6
- การบริโภคภาครัฐ (ณ ราคาคงที่) (ร้อยละต่อปี)	2.1	2.2	3.6	3.3-3.9
3) อัตราการขยายตัวของการลงทุนรวม (ร้อยละต่อปี)				
- การลงทุนภาคเอกชน (ณ ราคาคงที่) (ร้อยละต่อปี)	-1.0	-2.0	2.6	2.3-2.9
- การลงทุนภาครัฐ (ณ ราคาคงที่) (ร้อยละต่อปี)	-7.3	29.8	10.5	10.2 -10.8
4) อัตราการขยายตัวปริมาณส่งออกสินค้าและบริการ (ร้อยละต่อปี)	0.2	0.2	2.7	2.4-3.0
5) อัตราการขยายตัวปริมาณนำเข้าสินค้าและบริการ (ร้อยละต่อปี)	-5.3	-0.4	-1.4	-1.7 ถึง -1.1
6) ดุลการค้า (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	24.6	34.6	41.5	41.2-41.8
- สินค้าส่งออกในรูปดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละต่อปี)	-0.3	-5.6	-1.9	-2.2 ถึง -1.6
- สินค้านำเข้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละต่อปี)	-8.5	-11.3	-6.1	-6.4 ถึง -5.8
7) ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	15.4	32.0	40.9	40.6-41.2
- ร้อยละของ GDP	3.8	8.1	10.3	10.0-10.6
8) อัตราเงินเฟ้อทั่วไป (ร้อยละต่อปี)	1.9	-0.9	0.6	0.3-0.9
อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน (ร้อยละต่อปี)	1.6	1.1	0.8	0.5-1.1

f = ประมาณการ โดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) โทร. 0-2273-9020

Executive Summary

Thailand's Economic Projections for 2016

(As of July 2016)

Thailand's Economic Projections for 2016

“The Thai economy in 2016 is forecasted to expand by 3.3 percent”

The Fiscal Policy Office (FPO), Ministry of Finance, projects that the Thai economy in 2016 is prone to grow at an annualized rate of 3.3 percent (or within a range of 3.0-3.6 percent), higher than 2.8 percent growth in the previous year. This is due to the significant projected growth rate in government consumption and investment, supporting by expediting disbursement policy and a good disbursement performance in several public investment projects including the water resource management project, the transportation development project and the infrastructure investment development project on transportation in 2016. Furthermore, higher number of international tourists, especially Chinese and Russian, also support the growth of tourism-related businesses such as hotel and restaurant, transportation, and wholesale and retail trade. For private consumption sector, there is a tendency to continuously grow from the previous year in consequence of the supporting level of employment and income in service sector. In addition, low interest rate and the advancement of various government investment projects would accommodate the recovering trend in private investment sector. Nevertheless, the fragile global economic recovery leads to a downward forecast in exports of goods, compared to the previous outlook.

Thailand's economic stability is still resilient. With regard to internal stability, headline inflation in 2016 is anticipated to be 0.6 percent (or within a range of 0.3 to 0.9 percent), higher than that of the previous year, due to the higher domestic demand; however, it would remain low from a decreasing in global energy prices. For external stability, the trade surplus is projected to be higher than that of the previous year, due to the estimated lower rate of exports of goods contraction. Additionally, current account is predicted to be a surplus of USD 40.9 billion or 10.3 percent of GDP (or within a range of 10.0-10.6 percent of GDP), higher than the previous year from higher values of both trade and services surplus”

1. Economic Growth

The Thai economy in 2016 is forecasted to grow at an annualized rate of 3.3 percent (or within a range of 3.0-3.6 percent), higher than the previous year of 2.8 percent, due to the growth of the government consumption and investment, 3.6 percent (or within a range of 3.3-3.9 percent) and 10.5 percent (or within a range of 10.2-10.8 percent) respectively, from the expectation of good performance in fiscal disbursement. Likewise, other government investment projects including the water resource management project, the transportation development project and the infrastructure investment development on transportation project are also predicted to be well disbursed. Besides, the exports of goods and services sector is expected to grow by 2.7 percent (or within a range of 2.4-3.0 percent) following the considerable number of international tourists, especially Chinese and Russian. This would support the growth of tourism-related businesses such as hotel and restaurant, transportation, and wholesale and retail trade. However, the fragile global economic recovery leads to a limit growth in exports of goods sector. For private consumption sector, it is forecasted to grow by 2.3 percent (or within a range of 2.0-2.6 percent) from the supporting level of employment and income in service sector, especially tourism sector. Moreover, the government measures on helping the agricultural sector and micro-economy still continuously encourage the growth of household expenditure. In addition, low interest rate and the advancement of various government investment projects would accommodate the recovering trend in private investment sector. Lastly, imports of goods and services sector is expected to contract at a rate of -1.4 percent (or within a range of -1.7 to -1.1 percent) because of lower raw materials and intermediate goods import.

2. Economic Stability

The economic stability is still resilient. For internal stability, headline inflation in 2016 tends to be 0.6 percent (or within a range of 0.3 to 0.9 percent), higher than that of the previous year, due to the higher domestic demand; however, it would remain low from a decreasing in global energy prices. For the external stability, we predict that current account would be a surplus of USD 40.9 billion or 10.3 percent of GDP (or within a range of 10.0-10.6 percent of GDP), higher than the previous year due to the higher trade and services surplus. Trade surplus is expected to increase to USD 41.5 billion (or within a range of USD 41.2-41.8 billion), explained by the decelerated export contraction of -1.9 percent (or within a range of -2.2 to -1.6 percent). while the value of imports in 2016 are expected to contract by -6.1 percent (or within a range of -6.4 to -5.8 percent).

Major Assumptions and Economic Projections of 2016 (As of July 2016)

	2014	2015	2016f (As of July 2016)	
			Average	Range
Major Assumptions				
Exogenous Variables				
1) Average Economic Growth Rate of Major Trading Partners (percent y-o-y)	3.66	3.48	3.30	3.00-3.60
2) Dubai Crude Oil Price (U.S. dollar per Barrel)	96.7	51.2	41.0	38.0-44.0
3) Export prices in U.S. dollar (percent y-o-y)	-1.0	-2.3	-1.2	(-1.8) to (-0.6)
4) Import prices in U.S. dollar (percent y-o-y)	-1.8	-10.8	-3.8	(-4.4) to (-3.2)
Policy Variables				
5) Exchange Rate (Baht per U.S. dollar)	32.5	34.2	35.5	34.9-36.1
6) Repurchase Rate (Policy Rate) at year-end (percent y-o-y	2.00	1.50	1.50	1.2-1.8
7) Fiscal-Year Pubic Expenditures (Trillion Baht)	2.92	3.20	3.43	3.39-3.47
8) Number of international tourists (Million persons)	24.8	29.9	33.8	33.2-34.4
Projections				
1) Economic Growth Rate (percent y-o-y)	0.8	2.8	3.3	3.0-3.6
2) Real Consumption Growth (percent y-o-y)				
- Real Private Consumption	0.6	2.1	2.3	2.0-2.6
- Real Public Consumption	2.1	2.2	3.6	3.3-3.9
3) Real Investment Growth (percent y-o-y)				
- Real Private Investment	-1.0	-2.0	2.6	2.3-2.9
- Real Public Investment	-7.3	29.8	10.5	10.2 -10.8
4) Export Volume of Goods and Services (percent y-o-y)	0.2	0.2	2.7	2.4-3.0
5) Import Volume of Goods and Services (percent y-o-y)	-5.3	-0.4	-1.4	(-1.7) to (-1.1)
6) Trade Balance (billion U.S. dollar)	24.6	34.6	41.5	41.2-41.8
- Export Value of Goods in U.S. dollar (percent y-o-y)	-0.3	-5.6	-1.9	(-2.2) to (-1.6)
- Import Value of Goods in U.S. dollar (percent y-o-y)	-8.5	-11.3	-6.1	(-6.4) to (-5.8)
7) Current Account (billion U.S. dollar)	15.4	32.0	40.9	40.6-41.2
- Percentage of GDP	3.8	8.1	10.3	10.0-10.6
8) Headline Inflation (percent y-o-y)	1.9	-0.9	0.6	0.3-0.9
Core Inflation (percent y-o-y)	1.6	1.1	0.8	0.5-1.1

f = forecast by Fiscal Policy Office, Ministry of Finance, Thailand, Tel. 0-2273-9020

ประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2559

(ณ เดือนกรกฎาคม 2559)

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) คาดว่าเศรษฐกิจไทยในปี 2559 จะขยายตัวที่ร้อยละ 3.3 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.0-3.6) โดยมีการปรับปรุงข้อมูลและสมมติฐานที่สำคัญ ดังนี้

○ เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจมหภาคในช่วงไตรมาสที่ 2 ปี 2559 บ่งชี้ว่าเศรษฐกิจไทยส่งสัญญาณขยายตัวเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน สะท้อนจากผลผลิตภาคอุตสาหกรรมที่กลับมาขยายตัวอีกครั้งที่ร้อยละ 1.5 ตามการขยายตัวของผลผลิตสำคัญ อาทิ หมวดยานยนต์ และเครื่องปรับอากาศ สอดคล้องกับภาคบริการ พบว่ายังสามารถขยายตัวได้ดีเช่นเดียวกัน ตามจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ขยายตัวได้ระดับสูงที่ร้อยละ 8.2 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่ภาคเกษตรกรรมผลผลิตปรับตัวลดลงตามผลผลิตพืชที่สำคัญ อาทิ ข้าวเปลือก และปาล์มน้ำมัน เนื่องจากปัญหาภัยแล้งที่ยาวนาน อย่างไรก็ตาม ราคาสินค้าเกษตรนั้นปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลให้รายได้ที่แท้จริงของเกษตรกรปรับตัวเพิ่มขึ้น สำหรับด้านการใช้จ่ายพบว่า เครื่องชี้การบริโภคส่งสัญญาณขยายตัวเช่นกัน สะท้อนจากรายได้จากการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ ระดับราคาคงที่ ที่ขยายตัวร้อยละ 3.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน สอดคล้องกับปริมาณจำหน่ายรถยนต์นั่งที่กลับมาขยายตัวอีกครั้งที่ร้อยละ 4.9 ขณะที่มูลค่าการส่งออกสินค้าหดตัวร้อยละ -4.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ด้านมูลค่าการนำเข้าสินค้าหดตัวที่ร้อยละ -8.4 ตามการลดลงของราคาเชื้อเพลิงเป็นสำคัญ ทั้งนี้ การหดตัวของการส่งออกที่ต่ำกว่าเมื่อเทียบกับการหดตัวของการนำเข้า ส่งผลให้ดุลการค้าตามระบบกรมศุลกากรในช่วงไตรมาสที่ 2 ของปี 2559 เกินดุลที่ระดับ 4.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

○ การเปลี่ยนแปลงสมมติฐานที่ใช้ในการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2559 ที่สำคัญ ได้แก่ (1) สมมติฐานอัตราการขยายตัวของ 15 ประเทศคู่ค้าหลัก ในปี 2559 คาดว่าจะอยู่ที่ร้อยละ 3.3 ซึ่งลดลงจากการประมาณการครั้งก่อน ณ เมษายน 2559 ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการปรับลดการคาดการณ์อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของเศรษฐกิจหลักทั้งเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย ฮ่องกง ไต้หวัน สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ เวียดนาม และสหราชอาณาจักร โดยมีเพียงออสเตรเลียเท่านั้นที่มีการปรับเพิ่มการคาดการณ์อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (2) สมมติฐานอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ อยู่ที่ 35.50 บาท ซึ่งเป็นการประเมินแนวโน้มว่าจะเท่ากับที่ประมาณการไว้ในครั้งก่อน โดยค่าเงินบาทอ่อนค่าลงจากปีก่อนร้อยละ 3.7 เนื่องจากแนวโน้มเศรษฐกิจของสหรัฐที่เริ่มฟื้นตัวกว่าปีก่อน ทำให้นักลงทุนคาดว่า จะมีการปรับขึ้นดอกเบี้ยของธนาคารกลางสหรัฐ ในช่วงครึ่งหลังของปี (3) สมมติฐานราคาน้ำมันดิบดูไบในปี 2559 อยู่ที่ 41.0 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล สูงกว่าการประมาณการในครั้งก่อน โดยคาดว่าทิศทางราคาน้ำมันในช่วงที่เหลือของปีจะปรับเพิ่มขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามแนวโน้มอุปสงค์ที่เพิ่มขึ้นจากสหรัฐ จีน และอินเดีย ขณะที่อุปทานน้ำมันดิบที่เริ่มลดลงจากการประมาณการในครั้งก่อน (4) สมมติฐานราคาสินค้าส่งออกในปี 2559 คาดว่าจะหดตัวที่ร้อยละ -1.2 ตามการลดลงของราคาสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลกที่อยู่ในระดับต่ำ ขณะที่ราคาสินค้านำเข้าในปี 2559 คาดว่าจะหดตัวร้อยละ -3.8 ตามการลดลงของราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกเป็นสำคัญ (5) สมมติฐานอัตราดอกเบี้ยนโยบายในปี 2559 อยู่ที่ร้อยละ 1.50 ต่อปี เท่ากับการประมาณการครั้งก่อน เนื่องจากพื้นฐานยังคงแข็งแกร่งและยังไม่มีแรงกดดันด้านเงินเฟ้อ (6) จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ 33.8 ล้านคนเท่ากับการคาดการณ์ครั้งก่อน เนื่องจากในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2559 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามายังประเทศไทยสูงถึง 16.6 ล้านคน เป็นการขยายตัวร้อยละ 12.0 โดยคาดว่าจะขยายตัวได้ดีต่อเนื่อง และ (7) กรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณ 2559 อยู่ที่ 2.776 ล้านล้านบาท โดยคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ร้อยละ 94.2 ของกรอบวงเงินงบประมาณ หรือคิดเป็นเม็ดเงิน 2.616 ล้านล้านบาท ด้านรายจ่ายนอกงบประมาณจากเงินกู้ คาดว่าจะเบิกจ่ายได้ที่ 9.3 หมื่นล้านบาท และด้านรายจ่ายท้องถิ่นและรายจ่ายลงทุนรัฐวิสาหกิจ คาดว่าจะเบิกจ่ายได้ที่ 5.7 และ 2.2 แสนล้านบาท ตามลำดับ และเมื่อแปลงรายจ่ายภาคสาธารณะให้มีความสอดคล้องกับระบบบัญชีประชาชาติแล้วพบว่า ปี 2559 มีรายจ่ายภาคสาธารณะจำนวนรวมทั้งสิ้น 3.43 ล้านล้านบาท หรือขยายตัวร้อยละ 7.2 โดยมีรายละเอียดสมมติฐานและผลการประมาณการ ดังนี้

สมมติฐานหลักในการประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี 2559

1. อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของ 15 ประเทศคู่ค้าหลักของไทย

“สศค. คาดว่า ในปี 2559 เศรษฐกิจประเทศคู่ค้าหลักของไทย 15 ประเทศจะขยายตัวร้อยละ 3.3 ชะลอลงเล็กน้อยจากปีก่อนหน้า จากหลายปัจจัยเสี่ยงประกอบกัน ได้แก่ เศรษฐกิจจีนซึ่งมีสัญญาณการขยายตัวที่แผ่วลง ส่งผลให้เศรษฐกิจที่เชื่อมโยงกับจีนในระดับสูงโดยเฉพาะฮ่องกงและสิงคโปร์ชะลอตัวลงด้วยเช่นกัน ขณะที่เศรษฐกิจสหรัฐฯ และญี่ปุ่นมีแนวโน้มขยายตัวแบบทรงตัว และเศรษฐกิจยูโรโซนมีประเด็นความเสี่ยงด้านพัฒนาการภายหลังผลประชามติของสหราชอาณาจักรที่ต้องการออกจากสหภาพยุโรป (Brexit) ที่ยังคงต้องติดตามต่อไป อย่างไรก็ตาม กลุ่มประเทศที่พึ่งพาการบริโภคภายในประเทศ อาทิ เวียดนาม อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และอินเดีย เป็นต้น ยังขยายตัวได้แข็งแกร่ง”

ตารางที่ 1 อัตราการขยายตัวเฉลี่ยของเศรษฐกิจคู่ค้าหลักของไทย 15 ประเทศ (ร้อยละ)

ประเทศคู่ค้าหลักเรียงตามสัดส่วนการส่งออกปี 2558	2556	2557	2558	2559			ทั้งปี 2559f
				Q1	Q2	YTD	
15 ประเทศคู่ค้า (76.2%)	3.7	3.7	3.5	3.1	3.3	3.2	3.3
1. สหรัฐฯ (11.2%)	1.7	2.4	2.6	1.6**	1.2**	1.4**	2.2
2. จีน (11.1%)	7.8	7.3	6.9	6.7	6.7	6.7	6.6
3. ญี่ปุ่น (9.4%)	1.4	0.0	0.5	0.2	0.8	0.5	0.6
4. ยูโรโซน (7.2%)	-0.3	0.9	1.6	1.7	1.6	1.7	1.5
5. ฮ่องกง (5.5%)	3.1	2.7	2.4	0.8	1.7	1.2	1.2
6. มาเลเซีย (4.8%)	4.7	6.0	5.0	4.2	4.0	4.1	4.6
7. ออสเตรเลีย (4.6%)	2.0	2.7	2.5	3.0	3.3	3.1	2.7
8. เวียดนาม (4.2%)	5.4	6.0	6.7	5.5	5.6	5.5	5.9
9. สิงคโปร์ (4.1%)	4.7	3.3	2.0	2.1	2.1	2.1	1.8
10. อินโดนีเซีย (3.7%)	5.6	5.0	4.8	4.9	5.2	5.0	5.1
11. ฟิลิปปินส์ (2.8%)	7.1	6.2	5.9	6.8	7.0	6.9	6.7
12. อินเดีย (2.5%)	6.3	7.0	7.2	7.9	7.1	7.5	7.3
13. เกาหลีใต้ (1.9%)	2.9	3.3	2.6	2.8	3.2	3.0	2.7
14. สหราชอาณาจักร (1.8%)	1.9	3.1	2.2	2.0	2.2	2.1	2.1
15. ไต้หวัน (1.7%)	2.2	3.9	0.6	-0.3	0.7	0.2	0.8

ที่มา : รวบรวมและประมาณการโดย สศค. ประกาศ ณ 28 กรกฎาคม 2559

หมายเหตุ : *ตัวเลขเบื้องต้น

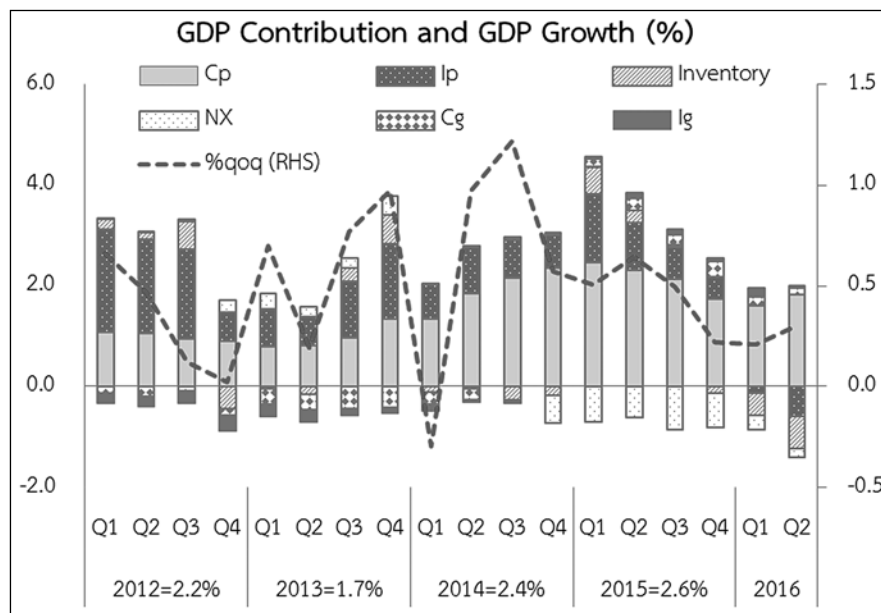
**ข้อมูลปรับปรุงเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2559 ขณะที่ประมาณการของ สศค. เปิดเผยเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2559

1.1 เศรษฐกิจสหรัฐฯ (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 1 ของไทย: สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 11.2 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2558)

➡ เศรษฐกิจสหรัฐฯ ในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 (ตัวเลขเบื้องต้น) ขยายตัวร้อยละ 1.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ถือเป็นระดับการขยายตัวที่ต่ำสุดในรอบ 3 ปี หรือคิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 0.3 เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อน (ขจัดผลทางฤดูกาลแล้ว) ขยายตัวชะลอลงจากไตรมาสก่อน เนื่องจากการลงทุนภาคเอกชนที่หดตัวมากขึ้นจากไตรมาสก่อนโดยหดตัวร้อยละ -3.4

เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ตลอดจนการใช้จ่ายภาครัฐทั้งการบริโภคและการลงทุนชะลอตัว ทั้งนี้ การบริโภคภาคเอกชนซึ่งเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจยังคงขยายตัวได้ดี โดยขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 2.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจพบว่า ภาคการจ้างงานมีทิศทางทรงตัว โดยอัตราการว่างงานของสหรัฐฯ เติบโตไตรมาสที่ 2 ปี 2559 อยู่ที่ร้อยละ 4.9 ของกำลังแรงงานรวม ใกล้เคียงกับระดับก่อนเกิดวิกฤติ สำหรับด้านราคาพบว่า อัตราเงินเฟ้อทั่วไปในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 เติบโตอยู่ที่ร้อยละ 1.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ใกล้เคียงกับไตรมาสก่อน แต่ยังคงอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าระดับเป้าหมายระยะกลางที่ร้อยละ 2.0 ค่อนข้างมาก นอกจากนี้ ที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงินของสหรัฐฯ เมื่อวันที่ 14-15 มิถุนายน 2559 ได้มีมติคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ที่ร้อยละ 0.25-0.50 ต่อปี และยังคงส่งสัญญาณการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายเพียง 2 ครั้งในปี 2559 และปรับขึ้นอีก 2 ครั้งในปี 2560 เนื่องจากความกังวลสถานการณ์แรงงานที่ปรับตัวดีขึ้นในอัตราชะลอลง และผลกระทบจากความไม่แน่นอนของการลงประชามติของสหราชอาณาจักรเพื่อออกจากการเป็นสมาชิกสหภาพยุโรป ทั้งนี้ ในช่วงครึ่งแรกของปี 2559 เศรษฐกิจสหรัฐฯ ขยายตัวร้อยละ 1.4 จากช่วงเดียวกันปีก่อน

ภาพที่ 1 แหล่งที่มาและอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ที่มา : BEA รวบรวมโดย สศค.

นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2559 สำนักวิเคราะห์เศรษฐกิจสหรัฐฯ (Bureau of Economic Analysis) ประกาศปรับปรุงตัวเลขผลผลิตมวลรวมในประเทศย้อนหลังตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปี 2556 ถึงไตรมาสที่ 1 ปี 2559 เนื่องจากการปรับปรุงข้อมูลการใช้จ่ายภาคก่อสร้างซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการลงทุนภาคเอกชนเพื่อที่อยู่อาศัย ส่งผลให้เศรษฐกิจสหรัฐฯ ในปี 2558 ขยายตัวร้อยละ 2.6 เพิ่มขึ้นจากตัวเลขที่ประกาศไว้เดิมที่ร้อยละ 2.4 และในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 เศรษฐกิจสหรัฐฯ ขยายตัวเพียงร้อยละ 1.6 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากตัวเลขที่ประกาศไว้เดิมที่ขยายตัวร้อยละ 2.1

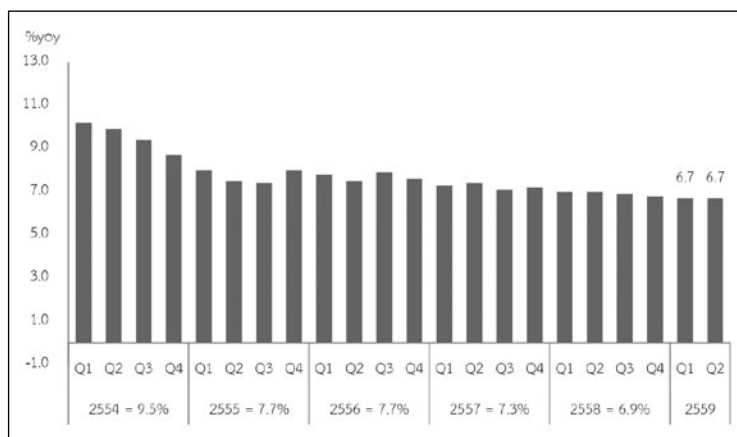
➡ **เครื่องชี้ทางเศรษฐกิจสหรัฐฯ ในช่วงเดือนแรกของไตรมาสที่ 3 ปี 2559 มีสัญญาณปรับตัวดีขึ้น** สะท้อนจากดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภค เดือนกรกฎาคม 2559 ที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ระดับ 97.3 จุด เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนที่เฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 94.8 จุด สอดคล้องกับภาคการผลิตที่ปรับตัวดีขึ้น จากดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อภาคบริการและภาคอุตสาหกรรม เดือนกรกฎาคม 2559 ที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ระดับ 55.5 และ 52.6 จุด จากไตรมาสก่อนที่เฉลี่ยที่ 55.0 และ 51.8 จุด ตามลำดับ ด้านภาคการจ้างงานพบว่าอยู่ในเกณฑ์ดี สะท้อนจากการจ้างงานนอกภาคเกษตร เดือนกรกฎาคม 2559 ที่เพิ่มขึ้น 255,000 ตำแหน่ง ส่งผลให้อัตราการว่างงาน เดือนกรกฎาคม 2559 อยู่ที่ร้อยละ 4.9 ของกำลังแรงงานรวม ในด้านนโยบายการเงิน ที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงินสหรัฐฯ เมื่อวันที่ 26-27 กรกฎาคม 2559 ยังคงมีมติคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ร้อยละ 0.25-0.50 ต่อปี

➡ ในปี 2559 คาดว่า เศรษฐกิจสหรัฐฯ จะขยายตัวที่ร้อยละ 2.2 หรือในช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.0-2.4 ชะลอลงจากปีก่อน แต่ยังคงอยู่ในระดับที่สูงกว่าศักยภาพ เนื่องจากเศรษฐกิจสหรัฐฯ ในไตรมาสที่ 1 เติบโตขึ้นจากไตรมาสก่อนเพียงเล็กน้อย ขณะที่สถานการณ์ตลาดแรงงานที่ฟื้นตัวอย่างแข็งแกร่งในช่วงก่อนหน้าเริ่มเข้าสู่ภาวะทรงตัว สะท้อนแนวโน้มการบริโภคและการลงทุนภาคเอกชนที่เริ่มทรงตัวเช่นกัน สำหรับเสถียรภาพด้านการคลัง การที่สภาองค์การเครดิตได้อนุมัติการขยายเพดานหนี้แก่กระทรวงการคลังของสหรัฐฯ ไปจนถึงไตรมาสแรกของปี 2560 ทำให้ความกังวลต่อสถานการณ์หนี้สาธารณะของสหรัฐฯ ในปี 2559 หดไป อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจสหรัฐฯ ยังมีความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนของผู้นำคนใหม่ของสหรัฐฯ ระหว่างนายโดนัลด์ ทรัมป์ ตัวแทนพรรคริพับลิกัน และนางฮิลลารี คลินตัน ตัวแทนพรรคเดโมแครต ซึ่งการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ จะมีขึ้นในวันที่ 8 พฤศจิกายน 2559 นี้ โดยการเลือกตั้งครั้งนี้จะบ่งชี้แนวโน้มนโยบายของสหรัฐฯ ในช่วง 4 ปีข้างหน้า นอกจากนี้ สหรัฐฯ ยังต้องเผชิญความเสี่ยงจากผลกระทบหลังจากสหราชอาณาจักรลงประชามติถอนตัวออกจากสหภาพยุโรปอีกด้วย

1.2 เศรษฐกิจจีน (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 2 ของไทย: สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 11.1 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมปี 2558)

➡ เศรษฐกิจของจีนในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 ขยายตัวร้อยละ 6.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ขยายตัวในอัตราเดียวกันกับไตรมาสก่อนหน้า และถือเป็นการขยายตัวรายไตรมาสที่ต่ำที่สุดตั้งแต่ปี 52 โดยสำหรับเศรษฐกิจด้านอุปทาน ภาคเกษตรกรรมขยายตัวร้อยละ 3.1 เติบโตจากร้อยละ 2.9 ในไตรมาสที่ 1 ขณะที่ภาคอุตสาหกรรมและการก่อสร้างขยายตัวร้อยละ 6.3 เติบโตจากร้อยละ 5.8 ในไตรมาสที่ 1 และภาคบริการขยายตัวร้อยละ 7.5 ใกล้เคียงกับไตรมาสก่อนหน้า สำหรับเศรษฐกิจด้านอุปสงค์ การบริโภคภายในประเทศ และการลงทุนขยายตัวชะลอลง ในขณะที่การค้าระหว่างประเทศยังหดตัวต่อเนื่องแต่ในอัตราชะลอลง สะท้อนจากยอดค้าปลีกขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 10.2 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ชะลอลงจากร้อยละ 10.5 ในไตรมาสก่อนหน้า การลงทุนในสินทรัพย์ถาวรขยายตัวร้อยละ 9.7 ชะลอลงจากร้อยละ 10.4 ในไตรมาสก่อนหน้า ในขณะที่มูลค่าการส่งออกหดตัวร้อยละ 4.4 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เป็นการหดตัวในอัตราที่ชะลอลงจากร้อยละ -9.7 ในไตรมาสก่อนหน้า สำหรับด้านเสถียรภาพภายในประเทศพบว่า อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยที่ร้อยละ 2.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ทรงตัวเนื่องจากไตรมาสก่อนหน้า และอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นเล็กน้อยมาอยู่ที่ร้อยละ 4.1 ของกำลังแรงงานรวม จากร้อยละ 4.0 ในไตรมาสก่อนหน้า

ภาพที่ 2 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจีน (ร้อยละ)

ที่มา : CEIC รวบรวมโดย สศค.

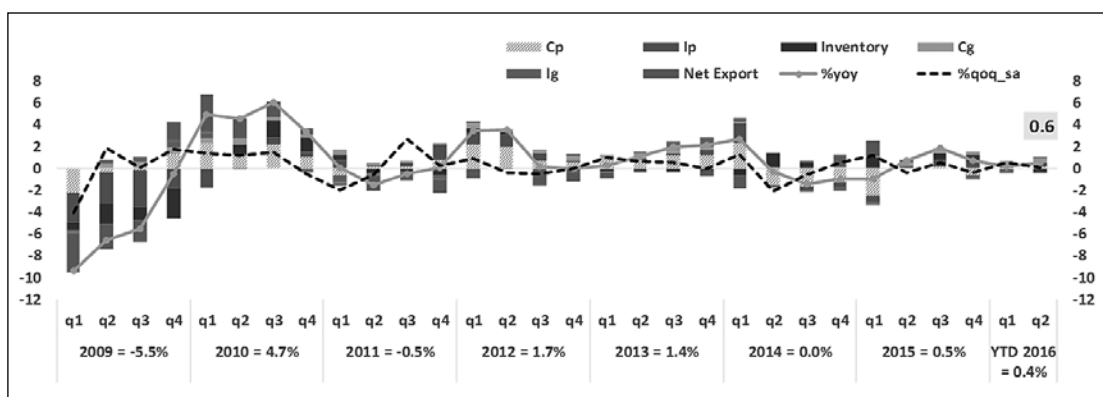
➡ เศรษฐกิจจีนในช่วงเดือนแรกของไตรมาสที่ 3 ปี 2559 มีสัญญาณชะลอตัวต่อเนื่องจากไตรมาสก่อน สะท้อนจากดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อภาคอุตสาหกรรมที่จัดทำโดยการเงินเดือนกรกฎาคม 2559 อยู่ที่ระดับ 49.9 จุด กลับมาอยู่ต่ำกว่าระดับ 50.0 จุด เป็นครั้งแรกในรอบ 5 เดือน ในขณะที่ดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อภาคบริการเดือนกรกฎาคม 2559 ยังคงทรงตัวในระดับค่อนข้างสูงที่ 53.9 จุด ด้านมูลค่าการส่งออกยังคงหดตัวต่อเนื่อง โดยในเดือนกรกฎาคม 2559 หดตัวร้อยละ -5.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน และมูลค่าการนำเข้าหดตัวร้อยละ 12.9 จากช่วงเดียวกันปีก่อน นอกจากนี้ เครื่องชี้เศรษฐกิจสำคัญอื่นยังคงมีแนวโน้มชะลอต่อเนื่อง โดยยอดค้าปลีกขยายตัวชะลอลงอยู่ที่ร้อยละ 10.2 จากช่วงเดียวกันปีก่อน การลงทุนในสินทรัพย์คงทนขยายตัวชะลอลงต่ำที่สุดในรอบ 15 ปี อยู่ที่ร้อยละ 8.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อน และผลผลิตภาคอุตสาหกรรมขยายตัวชะลอลงอยู่ที่ร้อยละ 6.0 จากช่วงเดียวกันปีก่อน

➡ ในปี 2559 คาดว่าเศรษฐกิจจีนจะขยายตัวชะลอลงต่อเนื่อง โดยอยู่ที่ร้อยละ 6.6 หรือในช่วงคาดการณ์ร้อยละ 6.4-6.8 ชะลอลงจากปี 2558 ที่ขยายตัวที่ร้อยละ 6.9 ทั้งนี้ การชะลอลงของเศรษฐกิจจีนจะเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยยังคงต้องพึ่งพามาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของทางการจีนที่ใช้นโยบายทั้งการเงินและการคลังแบบผ่อนคลายเป็นต่อเนื่องจากปี 2558 ซึ่งจะเป็แรงสนับสนุนให้เศรษฐกิจจีนปี 2559 ขยายตัวได้ในอัตราชะลอลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยการเร่งลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานส่งผลบวกต่อเนื่องไปยังภาคอสังหาริมทรัพย์ ภาคการลงทุน และภาคก่อสร้าง ตลอดจนยอดการให้สินเชื่อก็ปรับตัวเพิ่มขึ้นมาก อย่างไรก็ตาม การเพิ่มขึ้นของสินเชื่อในอัตราที่รวดเร็วจนเกินไปอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงในภาคการเงินของจีนได้ เป็นประเด็นที่ทางการจีนต้องดำเนินการอย่างระมัดระวังในระยะต่อไป นอกจากนี้ อัตราเงินเฟ้อที่เริ่มเร่งขึ้นตั้งแต่ต้นปี 2559 จะเป็นข้อจำกัดในการใช้นโยบายการเงินแบบผ่อนคลาย ทำให้นโยบายการคลังจะต้องรับบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจีนในปี 2559 ซึ่งทางการจีนกำหนดเป้าหมายการขาดดุลการคลังที่ร้อยละ 3.0 ของ GDP ในปีนี้ เพิ่มขึ้นจากเป้าหมายร้อยละ 2.3 ในปีก่อน และมากกว่าการขาดดุลการคลังจริงในปี 2558 ที่ร้อยละ 2.4 ของ GDP นอกจากนี้ เศรษฐกิจจีนยังมีปัจจัยเสี่ยงที่ต้องติดตาม เช่น การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจเพื่อลดกำลังการผลิตส่วนเกินในหลายภาคส่วน โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการผลิตเหล็กและโลหะซึ่งเริ่มมีความคืบหน้า ทำให้มีความเสี่ยงการเลิกจ้างงานจำนวนมากหลายล้านตำแหน่งในปีนี้ นอกจากนี้ ยังมีความเสี่ยงจากปัญหาคุณภาพสินทรัพย์ในช่วงการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจที่จะต้องใช้เวลาในการปรับตัว รวมถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจที่เริ่มหันกลับมาพึ่งพาการลงทุนจากภาครัฐและการกระตุ้นภาคอสังหาริมทรัพย์ ในขณะที่การบริโภคและการลงทุนภาคเอกชนยังคงชะลอลงต่อเนื่องอาจเป็นอุปสรรคชะลอการปฏิรูปเศรษฐกิจของจีนให้ล่าช้าออกไป

1.3 เศรษฐกิจญี่ปุ่น (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 3 ของไทย: สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 9.4 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2558)

➡ เศรษฐกิจญี่ปุ่นในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 ยังมีสัญญาณชะลอตัวจากอุปสงค์ทั้งในและนอกประเทศ สะท้อนจากเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจ อาทิ มูลค่าการส่งออกที่หดตัวเฉลี่ยร้อยละ -9.5 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน หดตัวเร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า จากการส่งออกไปยังตลาดหลักโดยเฉพาะจีนและอาเซียนที่หดตัวต่อเนื่อง ส่วนหนึ่งเป็นผลจากเงินเยนที่แข็งค่าอย่างต่อเนื่องในระยะที่ผ่านมา สอดคล้องกับดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อภาคอุตสาหกรรมเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 48.0 จุด โดยปรับตัวลดลงต่ำกว่าระดับ 50 จุดเป็นครั้งแรกในรอบ 12 ไตรมาส บ่งชี้ถึงกิจกรรมภาคการผลิตในญี่ปุ่นที่มีสัญญาณหดตัว ด้านการส่งออกบริการยังคงขยายตัวได้แต่ในอัตราที่ชะลอลง สะท้อนจากจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาญี่ปุ่นในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 19.0 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากร้อยละ 39.3 ในไตรมาสก่อนหน้า ด้านอุปสงค์ในประเทศยังคงมีแนวโน้มชะลอตัว บ่งชี้จากยอดค้าปลีกที่หดตัวเฉลี่ยร้อยละ 1.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ส่งผลให้เศรษฐกิจญี่ปุ่นในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 ขยายตัวร้อยละ 0.8 จากช่วงเดียวกันปีก่อน หรือเมื่อขจัดผลทางฤดูกาลแล้วไม่มีการขยายตัวที่ร้อยละ 0.2 เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า

ภาพที่ 3 แหล่งที่มาและอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ที่มา : CEIC รวบรวมโดย สศค.

➡ เศรษฐกิจญี่ปุ่นในช่วงเดือนแรกของไตรมาสที่ 3 ปี 2559 ยังคงมีสัญญาณชะลอตัวตามอุปสงค์ทั้งในและนอกประเทศ สะท้อนจากดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อภาคอุตสาหกรรมเดือนกรกฎาคม 2559 อยู่ที่ระดับ 49.3 จุด อยู่ต่ำกว่าระดับ 50.0 จุดต่อเนื่อง ขณะที่ดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อภาคบริการเดือนกรกฎาคม 2559 อยู่ที่ 50.4 จุด โดยกลับมาเกินกว่าระดับ 50 จุดเล็กน้อย

สำหรับอุปสงค์ในประเทศยังมีแนวโน้มฟื้นตัวได้ช้า สะท้อนจากความเชื่อมั่นผู้บริโภคในเดือนกรกฎาคม 2559 ปรับตัวลดลงมาอยู่ที่ระดับ 41.6 จุด จากระดับ 42.5 จุดในเดือนก่อนหน้า บ่งชี้ถึงความกังวลของผู้บริโภคญี่ปุ่นต่อภาพรวมเศรษฐกิจที่มากขึ้น

➡ ในปี 2559 คาดว่าเศรษฐกิจญี่ปุ่นจะขยายตัวในระดับใกล้เคียงกับปีก่อนที่ร้อยละ 0.6 หรือในช่วงคาดการณ์ร้อยละ 0.4-0.8 ส่วนหนึ่งจากความเสียหายจากแผ่นดินไหวบนเกาะคิวชูเมื่อช่วงต้นเดือนเมษายน 2559 ทำให้คาดว่าจะมีเม็ดเงินลงสู่เศรษฐกิจเพิ่มเติมเพื่อบูรณะและซ่อมแซมความเสียหายที่เกิดขึ้น ในขณะที่ประเด็นการปรับขึ้นภาษีมูลค่าเพิ่มจากร้อยละ 8.0 สู่ร้อยละ 10.0 ซึ่งจากเดิมจะมีผลบังคับใช้เดือนเมษายน 2560 ถูกปรับเลื่อนออกไปเป็นเดือนตุลาคม 2562 ทำให้การบริโภคภายในประเทศที่เดิมคาดว่าจะเร่งตัวขึ้นในช่วงปลายปี 2559 หรือในช่วงก่อนการขึ้นภาษีตามกำหนดเดิมน่าจะยังคงทรงตัว ทั้งนี้ ราคาน้ำมันในตลาดโลกที่ยังคงทรงตัวในระดับต่ำ ยังคงเป็นปัจจัยบวกต่อทั้งดุลการค้าเนื่องจากญี่ปุ่นเป็นผู้นำเข้าพลังงานสุทธิ ตลอดจนอุปสงค์ในประเทศ

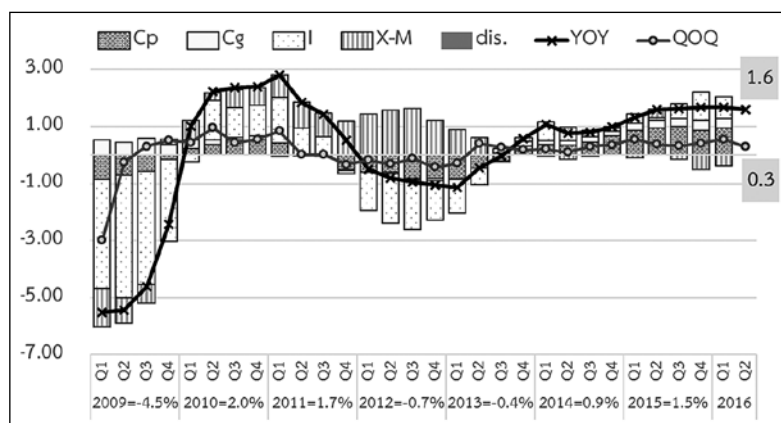
ทั้งนี้ ธนาคารกลางญี่ปุ่นดำเนินมาตรการทางการเงินแบบผ่อนคลายเป็นเพิ่มเติม โดยผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงินญี่ปุ่นในช่วงวันที่ 28-29 กรกฎาคม 2559 มีประเด็นสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ (1) คงการอัดฉีดสภาพคล่องมูลค่า 80 ล้านล้านเยนต่อปี และ (2) คงการใช้อัตราดอกเบี้ยติดลบ (Negative Interest Rate) ที่ร้อยละ 0.1 สำหรับเงินสำรองส่วนเกินที่สถาบันการเงินฝากไว้กับธนาคารกลางญี่ปุ่น และมีมาตรการเพิ่มเติมเพื่อควบคุมผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นภายหลังกรณี Brexit อันได้แก่ (3) เพิ่มวงเงินการเข้าซื้อกองทุน Exchange-traded funds (ETFs) เป็น 6 ล้านล้านเยนต่อปี จากวงเงินเดิมที่ 3.3 ล้านล้านเยนต่อปี (ประกาศเมื่อเดือนธันวาคม 2558) ทั้งนี้ ETFs ต้องเป็นกองทุนที่เข้าซื้อหลักทรัพย์ของบริษัทที่ลงทุนในสินทรัพย์ทางกายภาพและทรัพยากรมนุษย์ (4) ขยายวงเงินการปล่อยสินเชื่อเฉพาะการกู้ยืมเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐแก่ภาคธุรกิจญี่ปุ่นในต่างประเทศ เป็นวงเงิน 24 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ จาก 12 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็นระยะเวลาจนถึง 4 ปี และ (5) จัดตั้งโครงการใหม่ โดยสถาบันการเงินสามารถกู้ยืมพันธบัตรรัฐบาล (Japan Government Bonds : JGBs) จากธนาคารกลาง เพื่อใช้เป็นหลักประกันในการกู้ยืมเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐผ่านกลไกของธนาคารกลาง (U.S. Dollar Funds-Supplying Operations) นอกจากนี้ ธนาคารกลางญี่ปุ่นยังได้ปรับลดคาดการณ์เศรษฐกิจในปี 2559 นี้ เหลือเพียงร้อยละ 1.0 จากเดิมที่คาดว่าจะร้อยละ 1.2 ในเดือนเมษายน 2559 จากปัจจัยเสี่ยงทั้งภายในและภายนอกที่ยังคงเป็นอุปสรรคต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ

พร้อมกันนี้ เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2559 คณะรัฐมนตรีญี่ปุ่นได้อนุมัติมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจวงเงินรวม 28.1 ล้านล้านเยน เพื่อช่วยพลิกฟื้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ผ่านการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย ภาคธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และการใช้จ่ายด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค อย่างไรก็ตาม วิกฤตดังกล่าวจะมาจากงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลเพียงบางส่วน โดยจะทยอยใช้จ่ายในช่วงเวลาหลายปี ส่วนวงเงินที่เหลือจะอยู่ในรูปของเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำและการลงทุนร่วมระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน โดยรายละเอียดของเม็ดเงินที่จะสามารถลงสู่ระบบเศรษฐกิจญี่ปุ่นได้จริงในช่วงที่เหลือของปี 2559 ยังคงเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องติดตามต่อไปอย่างใกล้ชิด

1.4 เศรษฐกิจยูโรโซน 19 ประเทศ (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 4 ของไทย: สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 7.2 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2558)

➡ เศรษฐกิจยูโรโซนในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 ขยายตัวร้อยละ 1.6 จากช่วงเดียวกันปีก่อน หรือขยายตัวร้อยละ 0.3 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังขจัดผลทางฤดูกาล) ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้าเล็กน้อย

ภาพที่ 4 แหล่งที่มาและอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของยูโรโซน

○ **ด้านอุปทาน** มีสัญญาณชะลอตัวจากภาคการผลิต บ่งชี้จากดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อรวมเฉลี่ยในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 อยู่ที่ระดับ 53.1 จุด ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าเล็กน้อย โดยดัชนีฯ ภาคบริการเฉลี่ยลดลงสู่ระดับ 53.1 จุด ขณะที่ดัชนีฯ ภาคอุตสาหกรรมเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเล็กน้อยสู่ระดับ 52.0 จุด

○ **ด้านอุปสงค์** ส่งสัญญาณผสม บ่งชี้จากยอดขายปลีกเฉลี่ยในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 ที่ขยายตัวร้อยละ 1.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ชะลอตัวลงจากเฉลี่ยไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 2.1 ขณะที่ความเชื่อมั่นผู้บริโภคปรับตัวดีขึ้น โดยเฉลี่ยในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ระดับ 7.8 จุด จากที่ระดับ 8.3 จุด ในไตรมาสก่อนหน้า ด้านอุปสงค์จากต่างประเทศปรับเพิ่มขึ้นเช่นกัน โดยมูลค่าส่งออกในช่วงเดือนเมษายน-พฤษภาคม 2559 ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 0.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เนื่องจากการส่งออกสินค้าหลักขยายตัวดีขึ้น ซึ่งได้แก่ สินค้าอุตสาหกรรมและเคมีภัณฑ์ ที่ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 1.4 และ 2.2 จากช่วงเดียวกันปีก่อนตามลำดับ

○ **ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจ** ปรับตัวดีขึ้นแต่ยังคงต้องจับตามอง โดยอัตราการว่างงานปรับลดลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 อัตราการว่างงานเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 10.1 ของกำลังแรงงานรวม ขณะที่อัตราเงินเฟ้อในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ -0.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ซึ่งลดลงจากไตรมาสก่อน โดยปรับลดลงในช่วงต้นไตรมาส แต่ในเดือนมิถุนายน 2559 ได้ส่งสัญญาณเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ร้อยละ 0.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ซึ่งสูงสุดในรอบ 4 เดือน เนื่องจากราคาอาหารในภัตตาคารที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.11 จากช่วงเดียวกันปีก่อน รวมถึงค่าเช่าและราคายาสูบที่เพิ่มขึ้นในอัตราเท่ากันที่ร้อยละ 0.06 อีกด้วย

➡ **ในปี 2559 คาดว่าเศรษฐกิจยูโรโซนจะขยายตัวที่ร้อยละ 1.5 หรือในช่วงคาดการณ์ร้อยละ 1.3-1.7** โดยคาดว่าเศรษฐกิจยูโรโซนในครึ่งปีหลังจะชะลอตัวลงเล็กน้อย เนื่องจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกจะส่งผลกระทบต่ออุปสงค์จากต่างประเทศ อีกทั้งระดับหนี้สาธารณะที่ทรงตัวอยู่ในระดับสูง ซึ่งอาจจะเป็นข้อจำกัดในการกระตุ้นเศรษฐกิจ รวมถึงปัญหาหนี้เชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ของอิตาลี อย่างไรก็ตาม ธนาคารกลางยุโรปได้คงมาตรการซื้อสินทรัพย์ทางการเงิน (QE) ในวงเงิน 80 พันล้านยูโรต่อเดือน ที่คาดว่าจะดำเนินการไปจนถึงสิ้นเดือนมีนาคม ปี 2560 หรือหากมีความจำเป็นอาจมีการขยายระยะเวลาต่อไปอีก ซึ่งคาดว่ามาตรการดังกล่าวจะส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์ยุโรปปล่อยสินเชื่อสำหรับการลงทุนและการบริโภคได้ต่อเนื่อง ดังนั้นโดยรวมแล้ว จากสัญญาณผสมดังกล่าวจึงคาดว่าเศรษฐกิจยูโรโซนในครึ่งปีหลังจะชะลอตัวเล็กน้อยแต่อยู่ในระดับที่มีเสถียรภาพ

1.5 เศรษฐกิจอาเซียน 5 ประเทศ (สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 19.4 ของมูลค่าการส่งออกรวมปี 2558)

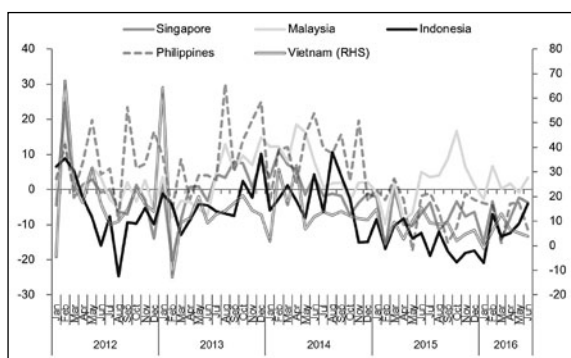
➡ **เศรษฐกิจอาเซียน 5 ประเทศ (มาเลเซีย เวียดนาม สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์) ในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 มีแนวโน้มขยายตัวใกล้เคียงกับในไตรมาสแรกปี 2559** โดยที่ทุกประเทศเริ่มหันมาเน้นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจจากอุปสงค์ภายในประเทศ ภาคการผลิต หรือภาคบริการเป็นหลัก เนื่องจากการส่งออกยังคงเผชิญกับเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัวลง โดยเศรษฐกิจอาเซียนที่พึ่งพาการใช้จ่ายภายในประเทศอันได้แก่ อินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ ยังคงส่งสัญญาณการขยายตัว โดยเฉพาะเมื่อดูจากเครื่องชี้ด้านการบริโภคที่ขยายตัวได้ดี สอดคล้องกับเครื่องชี้ภาคการผลิตที่เร่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีปัจจัยสนับสนุนจากการใช้จ่ายภาครัฐด้วย ขณะที่เศรษฐกิจอาเซียนที่พึ่งพาภาคการส่งออกยังคงมีสัญญาณชะลอตัว โดยมาเลเซียยังคงมีความเสี่ยงจากราคาน้ำมันและสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลกที่ยังคงอยู่ในระดับต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้า อย่างไรก็ตาม ระดับเงินเฟ้อที่ยังคงอยู่ในระดับต่ำ ยังคงเป็นปัจจัยบวกแก่การบริโภคภาคเอกชนของมาเลเซีย โดยอัตราเงินเฟ้อทั่วไปของมาเลเซียในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 อยู่ที่ร้อยละ 1.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ปรับตัวลดลงจากไตรมาสแรกของปีนี้อยู่ที่ร้อยละ 3.4 ขณะที่เศรษฐกิจสิงคโปร์ในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 ขยายตัวร้อยละ 2.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อน จากปัจจัยหนุนที่สำคัญด้านผลผลิตที่เพิ่มขึ้นในสาขาชีวการแพทย์และสาขาอิเล็กทรอนิกส์ และเศรษฐกิจเวียดนาม ในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 ขยายตัวร้อยละ 5.6 จากช่วงเดียวกันปีก่อน จากการขยายตัวในอุตสาหกรรมภาคการผลิตเป็นหลักที่ขยายตัวร้อยละ 11.9 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ตลอดจนภาคบริการที่ขยายตัวดีขึ้นเช่นกัน ทั้งนี้ **ประเด็นความเสี่ยงที่ต้องจับตามอง** คือ นอกจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกแล้ว ความเสี่ยงจากภาคการเงินจากกรณีที่สหราชอาณาจักรถอนตัวออกจากการเป็นสมาชิกสหภาพยุโรป (Brexit) ยังคงเป็นที่น่าติดตาม เนื่องจากอาจส่งผลกระทบต่อตลาดเงินตลาดทุน รวมถึงด้านการค้าและการลงทุนของภูมิภาคอาเซียนด้วย

ตารางที่ 2 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ รายไตรมาส (%)

ประเทศ (ตามสัดส่วนการส่งออก)		ปี 56	ปี 57	ปี 58					ปี 59	
				Q1	Q2	Q3	Q4	YTD	Q1	Q2
มาเลเซีย (4.8%)	- Real GDP (%yoy)	4.7	6.0	5.6	4.9	4.7	4.5	5.0	4.2	4.0
	- Real GDP (%qoq sa)	-	-	1.2	1.1	0.7	1.5	-	1.0	0.7
เวียดนาม (4.2%)	- Real GDP (%yoy)	5.4	6.0	6.1	6.4	6.8	7.0	6.7	5.5	5.6
	- Real GDP (%qoq sa)	-	-	-0.1	2.1	2.1	2.9	-	-0.7	2.0
สิงคโปร์ (4.1%)	- Real GDP (%yoy)	4.7	3.3	2.7	1.7	1.8	1.8	2.0	2.1	2.1
	- Real GDP (%qoq sa)	-	-	0.0	-0.4	0.6	1.5	-	0.0	0.1
อินโดนีเซีย (3.7%)	- Real GDP (%yoy)	5.6	5.0	4.7	4.7	4.7	5.0	4.8	4.9	5.2
	- Real GDP (%qoq sa)	-	-	0.9	1.2	1.3	1.5	-	0.9	1.4
ฟิลิปปินส์ (2.8%)	- Real GDP (%yoy)	7.1	6.1	5.0	5.8	6.1	6.3	5.8	6.8	7.0
	- Real GDP (%qoq sa)	-	-	0.9	2.0	1.4	2.0	-	1.3	1.8

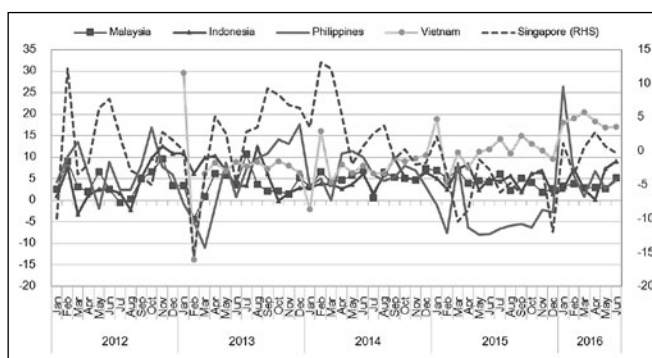
ที่มา : CEIC รวบรวมโดย สศค.

ภาพที่ 5 อัตราการขยายตัวของภาคส่งออก (%yoy)

ที่มา : CEIC รวบรวมโดย สศค.

ภาพที่ 6 ดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม (%yoy)

ที่มา : CEIC รวบรวมโดย สศค.

➡ ในปี 2559 คาดว่า เศรษฐกิจอาเซียนส่วนใหญ่จะขยายตัวชะลอลงหรืออยู่ในระดับใกล้เคียงจากปี 2558 ยกเว้นเพียงอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ที่คาดว่าจะขยายตัวเร่งขึ้น โดยเศรษฐกิจสิงคโปร์ซึ่งพึ่งพาภาคการส่งออกและภาคบริการในระดับสูง ยังคงได้รับผลจากอุปสงค์ในตลาดโลกที่ฟื้นตัวช้ากว่าคาด อีกทั้งภาคการเงินอาจชะลอตัวจากกรณี Brexit สำหรับเศรษฐกิจมาเลเซียที่คาดว่าจะชะลอลงนั้นเป็นผลมาจากราคาน้ำมันในตลาดโลกซึ่งมีแนวโน้มคงอยู่ในระดับต่ำต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจมาเลเซียซึ่งเป็นผู้ส่งออกน้ำมันและสินค้าโภคภัณฑ์สุทธิ ขณะที่เศรษฐกิจเวียดนามแม้ว่าจะมีการขยายตัวในระดับดีต่อเนื่อง แต่ยังมีปัจจัยเสี่ยงจากการชะลอตัวในภาคเกษตรกรรมจากวิกฤตภัยแล้ง ซึ่งคิดเป็นรายได้กว่าร้อยละ 16.1 ของ GDP ขณะที่ประเทศที่พึ่งพาเศรษฐกิจในประเทศอย่างอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ คาดว่าอุปสงค์ในประเทศจะยังคงเป็นปัจจัยสนับสนุนสำคัญของการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ในปี 2559 นี้ ทั้งนี้ ภาคการส่งออกของอาเซียนยังคงมีความเสี่ยงจากอุปสงค์ในตลาดส่งออกหลัก เช่น อุปสงค์จากจีนที่มีแนวโน้มชะลอตัวจากการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ และอุปสงค์จากสหรัฐฯ จากความเสี่ยงในการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่อาจส่งผลกระทบต่อการลงทุนภาคเอกชนของสหรัฐฯ ได้

1.6 เศรษฐกิจประเทศคู่ค้าอื่นๆ ในเอเชีย ออสเตรเลีย และสหราชอาณาจักร (สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 17.9 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2558)

➡ ในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 เศรษฐกิจประเทศคู่ค้าอื่นๆ ในเอเชีย (ฮ่องกง เกาหลีใต้ ไต้หวัน และอินเดีย) ออสเตรเลีย และสหราชอาณาจักร โดยส่วนใหญ่มีสัญญาณขยายตัวได้ดีขึ้นจากไตรมาสที่ 1 ปี 2559 ผลจากมาตรการทั้งการคลังและการเงิน

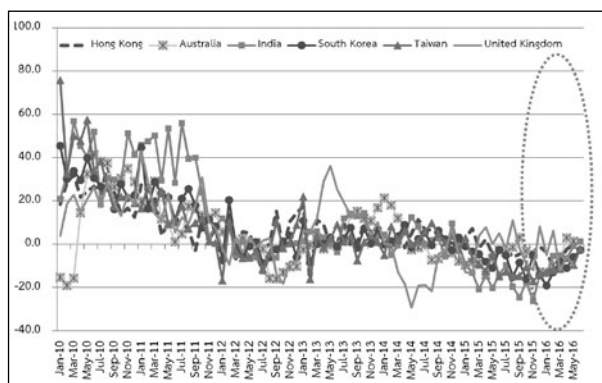
ที่ภาครัฐบาลมาใช้เพื่อสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยเศรษฐกิจได้หวั่นกลับมาขยายตัวได้ที่ร้อยละ 0.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน หลังจากหดตัวร้อยละ -0.7 ในไตรมาสก่อนหน้า โดยธนาคารกลางได้คงอัตราดอกเบี้ยนโยบายในระดับต่ำที่ร้อยละ 1.5 ต่อปี ในไตรมาสที่ 2 ต่อเนื่องจากช่วงปลายไตรมาสที่ 1 ซึ่งได้มีการปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลงแล้ว ในขณะที่เศรษฐกิจเกาหลีใต้ขยายตัวได้ที่ร้อยละ 3.2 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เร่งขึ้นจากร้อยละ 2.8 ในไตรมาสก่อนหน้า และธนาคารกลางเกาหลีใต้ได้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลงอยู่ที่ระดับต่ำเป็นประวัติการณ์ที่ร้อยละ 1.25 ต่อปี ในช่วงปลายไตรมาสที่ 2 เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ในส่วนของสหราชอาณาจักร เศรษฐกิจในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 ขยายตัวได้ต่อเนื่องที่ร้อยละ 2.2 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เร่งขึ้นจากร้อยละ 2.0 ในไตรมาสก่อนหน้า ทางด้านอินเดียซึ่งมีเศรษฐกิจที่พึ่งพาอุปสงค์ในประเทศเป็นสำคัญมีสัญญาณชะลอตัว สะท้อนจากดัชนีภาคการผลิตทั้งด้านอุตสาหกรรมและบริการที่ชะลอตัว โดยตั้งแต่ช่วงต้นไตรมาส ธนาคารกลางอินเดียได้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลงมาอยู่ที่ร้อยละ 6.50 ต่อปี เพื่อสนับสนุนอุปสงค์ภายในประเทศ ด้านเสถียรภาพภายในประเทศพบว่า โดยรวมอัตราเงินเฟ้อมีแนวโน้มทรงตัวในระดับต่ำต่อเนื่อง ทำให้ความเสี่ยงจากอัตราเงินเฟ้อที่อาจเกิดขึ้นตามมาหลังการดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นยังคงอยู่ในระดับต่ำ

ตารางที่ 3 การเติบโตทางเศรษฐกิจและแหล่งที่มาของการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (%)

ประเทศ (ตามสัดส่วนการส่งออก)		ปี 57	ปี 58	ปี 59		
				Q1	Q2	YTD
ฮ่องกง (5.5%)	- Real GDP (%yoy)	2.7	2.4	0.8	-	0.8
	- Real GDP (%qoq_sa)	-	-	-0.4	-	-0.4
ออสเตรเลีย (4.6%)	- Real GDP (%yoy)	2.7	2.5	3.1	-	3.1
	- Real GDP (%qoq_sa)	-	-	1.1	-	1.1
อินเดีย (2.5%)	- Real GDP (%yoy)	7.0	7.2	7.9	-	7.9
	- Real GDP (%qoq_sa)	-	-	2.3	-	2.3
เกาหลีใต้ (1.9%)	- Real GDP (%yoy)	3.3	2.6	2.8	3.2	3.0
	- Real GDP (%qoq_sa)	-	-	0.5	0.7	1.2
สหราชอาณาจักร (1.8%)	- Real GDP (%yoy)	3.1	2.2	2.0	2.2	2.1
	- Real GDP (%qoq_sa)	-	-	0.4	0.6	1.1
ไต้หวัน (1.6%)	- Real GDP (%yoy)	3.9	0.6	-0.7	0.7	0.0
	- Real GDP (%qoq_sa)	-	-	0.8	0.0	0.8

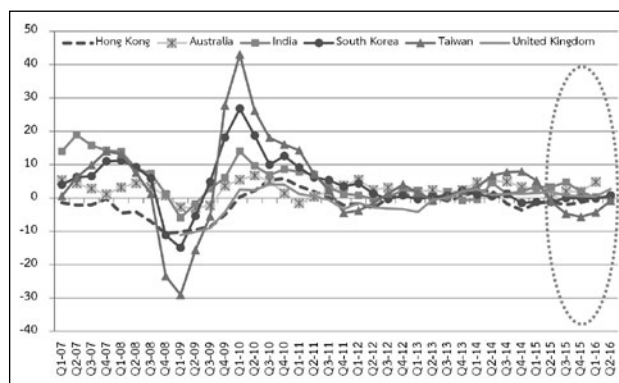
ที่มา : CEIC รวบรวมโดย สศค.

ภาพที่ 7 อัตราการขยายตัวของการส่งออก (%yoy)

ที่มา : CEIC รวบรวมโดย สศค.

ภาพที่ 8 ผลผลิตภาคอุตสาหกรรม (%yoy)

ที่มา : CEIC รวบรวมโดย สศค.

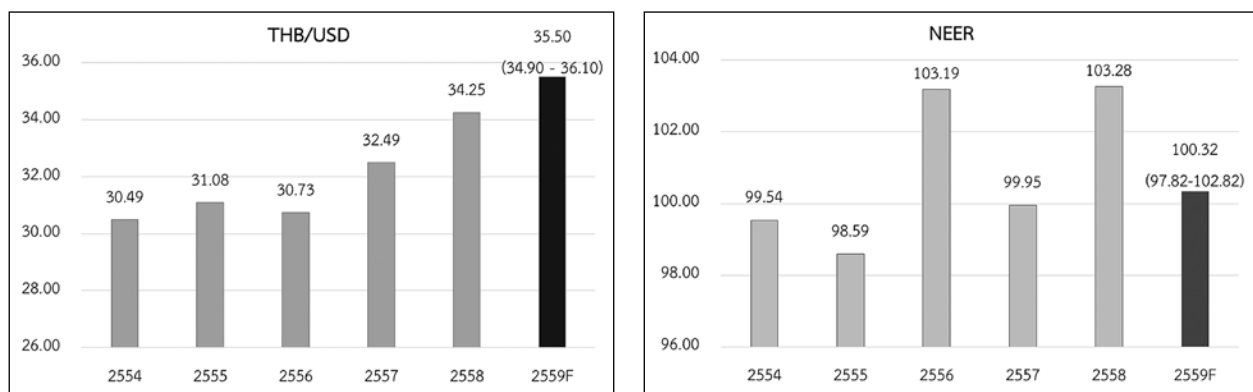
➡ เศรษฐกิจประเทศคู่ค้าอื่นๆ ในเอเชีย ออสเตรเลีย และสหราชอาณาจักร ในเดือนแรกของไตรมาสที่ 3 ปี 2559 ส่วนใหญ่ยังคงจะต้องเผชิญกับปัจจัยลบจากการค้าระหว่างประเทศที่อุปสงค์ในตลาดโลกยังคงอ่อนแอ ในขณะที่ปัจจัยบวกสำคัญมาจากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐที่มีออกมาอย่างต่อเนื่อง เช่น ในกรณีของเกาหลีใต้ มูลค่าการส่งออกเดือนกรกฎาคม 2559 หดตัวร้อยละ 10.2 จากช่วงเดียวกันปีก่อน หดตัวเร่งขึ้นจากร้อยละ 2.7 ในเดือนก่อน และนับเป็นการหดตัวเดือนที่ 19 ติดต่อกัน สอดคล้องกับดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อภาคอุตสาหกรรมเดือนเดียวกันซึ่งปรับลดลงมาอยู่ที่ระดับ 50.1 จดจาก 50.5 จุดในเดือนก่อน โดยความท้าทายต่อเศรษฐกิจเกาหลีใต้เหล่านี้ได้ส่งผลให้ภาครัฐตัดสินใจประกาศมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจมูลค่ากว่า 20 ล้านล้านวอน ซึ่งจะเริ่มดำเนินการในไตรมาสที่ 3 สำหรับในกรณีของไต้หวัน ดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อภาคอุตสาหกรรมเดือนกรกฎาคม 2559 ปรับตัวดีขึ้นเล็กน้อยมาอยู่ที่ระดับ 51.0 จุด จากระดับ 50.5 จุดในเดือนก่อน ด้านเสถียรภาพภายในประเทศพบว่าโดยรวมอัตราเงินเฟ้อมีแนวโน้มทรงตัวในระดับต่ำต่อเนื่อง

➡ ในปี 2559 คาดว่าการขยายตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าอื่นๆ ในเอเชีย ออสเตรเลีย และสหราชอาณาจักร จะขยายตัวได้ชะลอลงจากปี 2558 ยกเว้นอินเดียและออสเตรเลียที่เศรษฐกิจมีแนวโน้มขยายตัวเร่งขึ้นต่อเนื่อง โดยกลุ่มประเทศที่พึ่งพาการส่งออกเป็นหลักจะยังคงต้องเผชิญความท้าทายจากอุปสงค์ในตลาดโลกที่อ่อนแอประกอบกับราคาสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลกที่ยังคงทรงตัวในระดับต่ำต่อไป เนื่องจากเศรษฐกิจหลักของโลก ทั้งสหรัฐฯ ยุโรป และญี่ปุ่นจะยังคงฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป ในขณะที่จีนจะยังคงขยายตัวได้ในอัตราชะลอลง ทำให้อุปสงค์ต่อสินค้าส่งออกไม่เพิ่มขึ้นมากเท่าที่ควร ในขณะที่เศรษฐกิจของประเทศที่พึ่งพาการบริโภคภาคเอกชนเป็นหลักน่าจะยังคงสามารถขยายตัวได้ต่อเนื่อง โดยเฉพาะในกรณีของอินเดียและออสเตรเลีย ซึ่งคาดว่าอุปสงค์ในประเทศจะสามารถเป็นแรงขับเคลื่อนให้เศรษฐกิจขยายตัวได้ดีต่อเนื่อง นอกจากนี้ ในกรณีของสหราชอาณาจักร ภายหลังจากกรณีการลงประชามติออกจากสหภาพยุโรป เครื่องชี้เศรษฐกิจ เช่น ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภค ตลอดจนดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อเริ่มมีสัญญาณปรับตัวลดลงแล้ว ดังนั้น จึงคาดว่าความไม่แน่นอนที่กำลังจะเกิดขึ้นกับกระบวนการการออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักรจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ภาคธุรกิจชะลอการลงทุนออกไป ทำให้เศรษฐกิจสหราชอาณาจักรในปี 2559 จะขยายตัวชะลอลงจากปีก่อนหน้า

2. อัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ และดัชนีค่าเงินบาท

“ในปี 2559 คาดว่าค่าเงินบาทจะอ่อนค่าลงจากปีก่อน โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 35.50 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ และอ่อนค่าลงมากกว่าเงินสกุลอื่นๆ ทำให้โดยรวมแล้ว ดัชนีค่าเงินบาทในปี 2559 คาดว่าจะอ่อนค่าลงร้อยละ 3.7 เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยปี 2558” (ภาพที่ 11)

ภาพที่ 9 สมมติฐานค่าเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ และดัชนีค่าเงินบาทเฉลี่ยในปี 2559

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) รวบรวมโดย สศค.

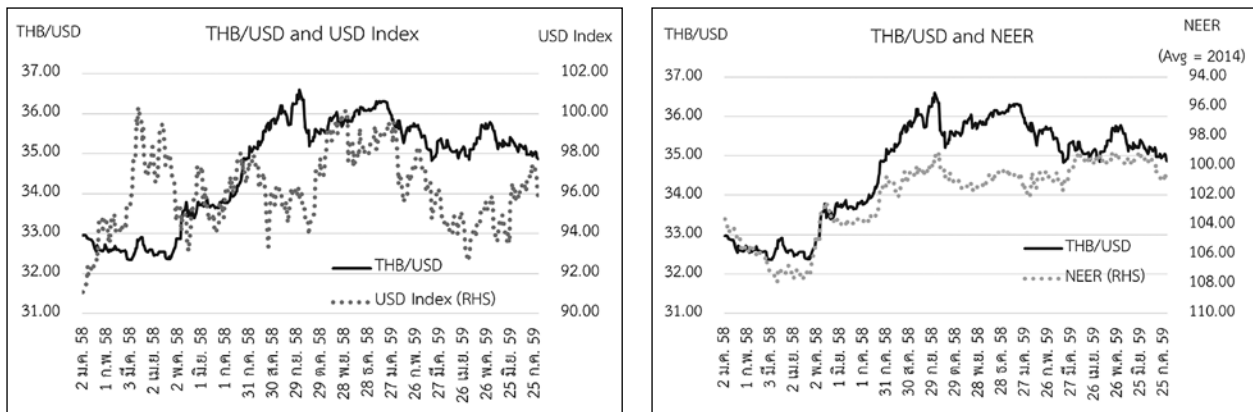
2.1 สถานการณ์ค่าเงินบาทและดัชนีค่าเงินบาทในช่วง 7 เดือนแรกของปี 2559

➡ ในช่วง 7 เดือนแรกของปี 2559 เงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐผันผวนสูงและอ่อนค่าลงจากค่าเฉลี่ยปี 2558 โดยเงินบาทเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 35.43 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ อ่อนค่าลงร้อยละ 3.3 จากค่าเฉลี่ยปี 2558 ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากความไม่แน่นอนของสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการเงินทั่วโลก นับตั้งแต่ความไม่แน่นอนเกี่ยวกับช่วงเวลาและอัตราการปรับขึ้น

อัตราดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารกลางสหรัฐฯ นอกจากนี้ ผลประจักษ์ของสหราชอาณาจักรที่ตัดสินใจออกจากการเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปส่งผลให้ตลาดการเงินโลกผันผวน และทำให้นักลงทุนเริ่มคาดการณ์ว่าธนาคารกลางสหรัฐฯ อาจชะลอการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายออกไปจนถึงช่วงปลายปีนี้หรือในช่วงปีหน้าเพื่อลดผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นต่อตลาดการเงินโลก ภายหลังผลประจักษ์ของสหราชอาณาจักรออกมาแล้ว ทำให้มีเงินทุนบางส่วนไหลเข้าถือสินทรัพย์สหรัฐฯ และญี่ปุ่นซึ่งเป็นถือเป็นสินทรัพย์ปลอดภัย (Safe Haven) และมีเงินทุนอีกส่วนหนึ่งไหลเข้าถือสินทรัพย์ในตลาดเอเชียและตลาดเกิดใหม่รวมถึงไทยเพื่อรับผลตอบแทนที่สูงขึ้น โดยเฉพาะในช่วงเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมา นักลงทุนต่างชาติเข้าซื้อหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ไทยในระดับสูง สอดคล้องกับดุลการชำระเงิน (Balance of Payment) ในช่วงครึ่งแรกของปี 2559 ที่เกินดุลทั้งสิ้น 17.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ สูงขึ้นจากปี 2558 ที่เกินดุลเพียง 6.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

➡ หากเปรียบเทียบกับเงินสกุลหลักและเงินสกุลอื่นๆ ในภูมิภาคพบว่า ในช่วง 7 เดือนแรกของปี 2559 เงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯอ่อนค่าลงในอัตราที่มากกว่าค่าเงินสกุลอื่นๆ เป็นเหตุให้ดัชนีค่าเงินบาท (Nominal Effective Exchange Rate : NEER) ที่คำนวณโดย สศค. เฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 100.21 จุด คิดเป็นการอ่อนค่าลงร้อยละ 2.94 เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยปี 2558 สาเหตุหลักมาจากเงินเยนที่แข็งค่าขึ้นต่อเนื่องถึงร้อยละ 8.67 จากค่าเฉลี่ยปีก่อน จากเงินทุนเคลื่อนย้ายที่ไหลเข้าซื้อสินทรัพย์ญี่ปุ่นดังกล่าว

ภาพที่ 10 ค่าเงินบาท ดัชนีดอลลาร์สหรัฐฯ และดัชนีค่าเงินบาทโดยการคำนวณของ สศค. รายวัน

ที่มา : ธปท. รวบรวมโดย สศค.

2.2 แนวโน้มของค่าเงินบาทในปี 2559

➡ ในปี 2559 คาดว่าเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯจะอ่อนค่าลงเล็กน้อยจากปี 2558 โดยเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 35.50 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ 34.90-36.10 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ) หรือคิดเป็นการอ่อนค่าลงร้อยละ 3.7 จากค่าเฉลี่ยปี 2558 โดยมีสาเหตุสำคัญมาจากเงินดอลลาร์สหรัฐฯที่คาดว่าจะแข็งค่าขึ้น จากการคาดการณ์การปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารกลางสหรัฐฯ ในปี 2559 ต่อเนื่องจากที่คณะกรรมการนโยบายการเงินของสหรัฐฯ (FOMC) ในที่ 15-16 ธันวาคม 2558 ได้ตัดสินใจปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายไปแล้วเป็นครั้งแรกในรอบ 9 ปี อย่างไรก็ตาม การฟื้นตัวที่เปราะบางของเศรษฐกิจสหรัฐฯ อาจส่งผลให้ที่ประชุม FOMC ตัดสินใจปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายอย่างค่อยเป็นค่อยไป และทำให้ดอลลาร์สหรัฐฯไม่แข็งค่าขึ้นมากนัก นอกจากนี้ ความเสี่ยงในประเด็นผลกระทบของผลประจักษ์ของสหราชอาณาจักรในการถอนตัวออกจากสหภาพยุโรป อาจส่งผลให้ค่าเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯผันผวนสูง

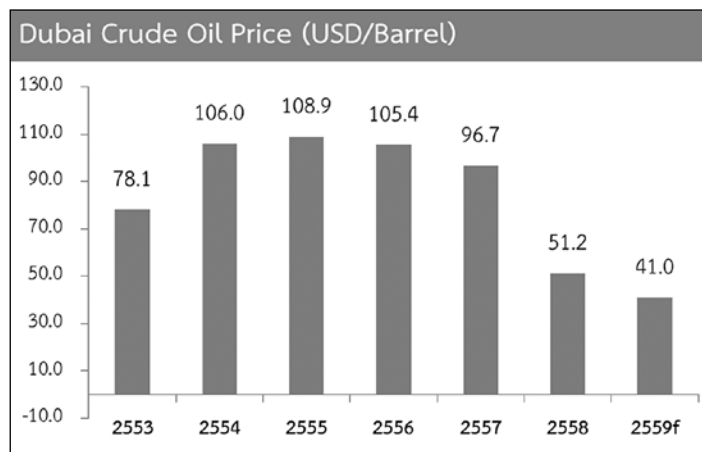
➡ ทั้งนี้ เมื่อเทียบกับภูมิภาคคาดว่าเงินบาทจะอ่อนค่าลงมากกว่าเงินสกุลอื่น โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับเงินเยนที่แข็งค่าขึ้นมาก แม้ว่าธนาคารกลางญี่ปุ่นจะดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเพิ่มเติมโดยขยายขนาดมาตรการผ่อนคลายทางการเงิน และดำเนินนโยบายอัตราดอกเบี้ยติดลบ แต่ยังคงมีกระแสเงินทุนไหลเข้าถือสินทรัพย์ญี่ปุ่นซึ่งเป็นสินทรัพย์ปลอดภัย และอีกส่วนหนึ่งเพื่อประโยชน์ในพู่ทางเศรษฐกิจภายหลังเหตุการณ์แผ่นดินไหว ขณะที่ราคาน้ำมันและสินค้าโภคภัณฑ์ที่อยู่ในระดับต่ำจะเป็นแรงกดดันให้เงินริงกิตมาเลเซียยังคงอ่อนค่าต่อไป ขณะเดียวกัน เศรษฐกิจจีนที่ชะลอตัวโดยเฉพาะในภาคส่งออก ได้ส่งผลให้ค่าเงินหยวนอ่อนค่าลงมากเช่นกัน ส่งผลให้คาดว่าดัชนีค่าเงินบาทในปี 2559 จะอยู่ที่ 100.32 จุด คิดเป็นการอ่อนค่าลงร้อยละ 2.9 จากค่าเฉลี่ยปี 2558 ทั้งนี้ หากพิจารณาดัชนีค่าเงินบาทในปี 2559 เปรียบเทียบกับปี 2557 พบว่าดัชนีค่าเงินบาทในปี 2559 กลับไปใกล้เคียงระดับในปี 2557 บ่งชี้ว่าเงินบาทกลับมาเคลื่อนไหวใกล้เคียงกับค่าเงินสกุลหลักและสกุลอื่นๆ ในภูมิภาคอีกครั้ง

3.ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก

ราคาน้ำมันดิบดูไบในช่วงต้นปี 2559 มีการปรับตัวลดลงจากปลายปีก่อนหน้า โดยมีจุดต่ำสุดในเดือนมกราคมที่ 22.8 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล ซึ่งหลังจากผ่านจุดต่ำสุด ราคาน้ำมันดิบได้มีการปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วง 7 เดือนแรกของปี 2559 ราคาเฉลี่ยอยู่ที่ 37.7 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล ซึ่งสาเหตุหลักที่ราคาเพิ่มอย่างต่อเนื่องเกิดจากการที่อุปสงค์น้ำมันดิบมีเพิ่มมากขึ้นจากประเทศจีนและอินเดียเป็นสำคัญ ซึ่งทั้งจีนและอินเดียได้มีการเปิดโรงงานปิโตรเคมีใหม่ จึงทำให้มีความต้องการนำเข้าสินค้าประเภทน้ำมันดิบและปิโตรเลียมมากขึ้น นอกจากนี้ อุปทานน้ำมันดิบยังมีการปรับลดลงจากเหตุการณ์ความไม่สงบในประเทศในจิเรียเป็นสำคัญ

ทั้งนี้ ในช่วงที่เหลือของปี 2559 คาดว่าราคาน้ำมันจะมีการปรับเพิ่มขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป ตามภาวะล้นเกินของอุปทานที่จะค่อยๆ ปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพ จากการลดการผลิตของกลุ่มประเทศอเมริกาเหนือเป็นสำคัญ ขณะที่ประเทศในกลุ่ม OPEC คาดว่า จะยังมีการผลิตน้ำมันดิบอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะประเทศอิหร่าน อิรัก และซาอุดีอาระเบีย ซึ่งจะยังเป็นปัจจัยกดดันราคาน้ำมันในช่วงที่เหลือของปีนี้ ทั้งนี้ สศค.คาดว่า ในปี 2559 ราคาน้ำมันดิบดูไบเฉลี่ยจะอยู่ที่ 41.0 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล (ช่วงคาดการณ์ อยู่ที่ 38.0-44.0 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล) คิดเป็นการหดตัวร้อยละ 19.9

ภาพที่ 11 สมมติฐานราคาน้ำมันดิบดูไบในปี 2559

ที่มา : CEIC

โดยรายละเอียดการคาดการณ์ด้านปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ อุปสงค์และอุปทานในกลุ่มประเทศต่างๆ สำหรับการคาดการณ์ราคาน้ำมันดิบในปี 2559 มีดังต่อไปนี้¹

(1) **อุปสงค์ต่อน้ำมันดิบคาดว่าจะมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า** โดย EIA คาดการณ์ ณ เดือนกรกฎาคม 2559 ว่าในปี 2559 ความต้องการน้ำมันดิบทั่วโลกจะอยู่ที่ 95.3 ล้านบาร์เรลต่อวัน เทียบกับปี 2558 ที่อยู่ที่ระดับ 93.9 ล้านบาร์เรลต่อวัน ซึ่งเป็นการปรับตัวเพิ่มขึ้น 1.4 ล้านบาร์เรลต่อวัน โดยเป็นผลมาจากความต้องการของประเทศนอกกลุ่ม OECD เป็นสำคัญ

- **ประเทศในกลุ่ม OECD** EIA คาดว่าในปี 2559 มีความต้องการใช้น้ำมันดิบรวมที่ 46.3 ล้านบาร์เรลต่อวัน เทียบกับปี 2558 ที่อยู่ที่ระดับ 46.2 ล้านบาร์เรลต่อวัน เป็นการปรับตัวเพิ่มขึ้น 0.1 ล้านบาร์เรลต่อวัน

- **ในขณะที่ประเทศนอกกลุ่ม OECD** EIA คาดว่าในปี 2559 มีความต้องการใช้น้ำมันดิบรวมที่ 49.0 ล้านบาร์เรลต่อวัน เทียบกับปี 2558 ที่อยู่ที่ 47.6 ล้านบาร์เรลต่อวัน หรือเพิ่มขึ้น 1.4 ล้านบาร์เรลต่อวัน

(2) **อุปทานน้ำมันดิบคาดว่าจะเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า** โดย EIA คาดการณ์ ณ เดือนกรกฎาคม 2559 ว่า ปริมาณน้ำมันดิบที่ผลิตทั่วโลกจะอยู่ที่ 96.2 ล้านบาร์เรลต่อวัน เทียบกับปี 2558 ที่อยู่ที่ 95.7 ล้านบาร์เรลต่อวัน หรือเพิ่มขึ้น 0.5 ล้านบาร์เรลต่อวัน โดยเป็นผลมาจากการเพิ่มการผลิตของกลุ่ม OPEC เป็นสำคัญ

- **กลุ่ม OPEC** คาดว่าจะทำการผลิตน้ำมันดิบอยู่ที่ 39.4 ล้านบาร์เรลต่อวันในปี 2559 เทียบกับปี 2558 ที่อยู่ที่ระดับ 38.3 ล้านบาร์เรลต่อวัน เพิ่มขึ้น 1.1 ล้านบาร์เรลต่อวัน

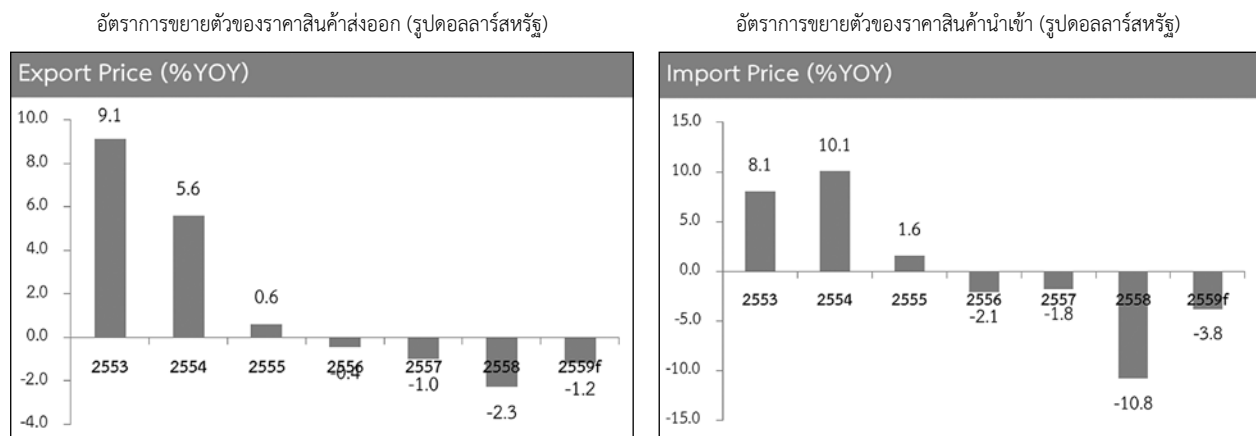
¹ สศค. ได้ใช้รายละเอียดเกี่ยวกับการคาดการณ์ด้านปัจจัยพื้นฐานของราคาน้ำมันดิบโลกจากหน่วยงานของสหรัฐฯ ที่มีชื่อว่า US Energy Information Administration หรือ EIA

• ขณะที่ กลุ่ม Non-OPEC คาดว่าจะทำการผลิตน้ำมันดิบอยู่ที่ระดับ 56.8 ล้านบาร์เรลต่อวัน ในปี 2559 เทียบกับปี 2558 ที่อยู่ที่ 57.4 ล้านบาร์เรลต่อวัน ลดลง 0.6 ล้านบาร์เรลต่อวัน โดยเป็นการลดลงของการผลิตในกลุ่มประเทศอเมริกาเหนือเป็นสำคัญ เนื่องจาก Shale oil มีต้นทุนที่ค่อนข้างสูง การที่ราคาน้ำมันอยู่ในระดับต่ำ จึงไม่จูงใจผู้ผลิตให้ทำการผลิตน้ำมันดิบเพื่อนำออกขายมากนัก

4. ราคาสินค้าส่งออกและนำเข้า (ในรูปดอลลาร์สหรัฐ)

ในปี 2559 คาดว่าราคาสินค้าส่งออกจะอยู่ที่ร้อยละ -1.2 (ช่วงการคาดการณ์ที่ร้อยละ -1.8 ถึง -0.6) ขณะที่ราคาสินค้านำเข้า คาดว่าจะอยู่ที่ร้อยละ -3.8 (ช่วงการคาดการณ์ที่ร้อยละ -4.4 ถึง -3.2)

ภาพที่ 12 อัตราการขยายตัวของราคาสินค้าส่งออกและนำเข้า (รูปดอลลาร์สหรัฐ)

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์ และ สศค.

4.1 ราคาสินค้าส่งออกในรูปดอลลาร์สหรัฐ

➡ สถานการณ์ล่าสุดในครึ่งปีแรกของปี 2559 ราคาส่งออกหดตัวร้อยละ 1.6 ซึ่งเป็นผลมาจากการหดตัวของทุกหมวดสินค้าสำคัญ ได้แก่ สินค้าเกษตรกรรม สินค้าอุตสาหกรรมการเกษตร สินค้าอุตสาหกรรม และสินค้าเชื้อเพลิง โดยหดตัวร้อยละ 5.5 1.4 0.6 และ 9.1 ตามลำดับ ซึ่งสาเหตุหลักที่ทำให้ราคาสินค้าส่งออกลดลงในช่วงต้นปี เกิดจากการที่ราคาน้ำมันดิบยังคงหดตัวเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน จึงส่งผลให้ราคาสินค้าส่งออกหลายประเภทที่มีความสัมพันธ์กับราคาน้ำมันปรับตัวลดลง อาทิ ราคาสินค้าเกษตร ราคาสินค้าอุตสาหกรรมประเภทปิโตรเคมี และราคาน้ำมันสำเร็จรูป

➡ สำหรับภาพทั้งปี 2559 คาดว่า ราคาสินค้าส่งออกจะยังคงหดตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 1.2 (ช่วงการคาดการณ์ที่ร้อยละ -1.8 ถึง -0.6) จากการที่คาดว่าเศรษฐกิจโลกจะยังคงฟื้นตัวอย่างประปราย ตามความกังวลต่อการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีน รวมถึงความกังวลต่อการออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักร (Brexit) นอกจากนี้ จากสมมติฐานราคาน้ำมันดิบที่ยังลดลงต่อเนื่องจากปีก่อนหน้า จะส่งผลทำให้ราคาของสินค้าเกษตร สินค้าอุตสาหกรรมประเภทปิโตรเคมี และสินค้าน้ำมันสำเร็จรูป ซึ่งเป็นสินค้าที่ราคามีความสัมพันธ์กับราคาน้ำมันในระดับสูง มีแนวโน้มหดตัวในปี 2559

4.2 ราคาสินค้านำเข้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

➡ สถานการณ์ล่าสุดของราคาสินค้านำเข้าในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2559 พบว่า ราคาสินค้านำเข้ายังคงหดตัวที่ร้อยละ 6.3 โดยการหดตัวเกิดจากการลดลงของราคาสินค้าเกือบทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นสินค้าเชื้อเพลิง สินค้าทุน สินค้าวัตถุดิบ และสินค้าอุปโภค โดยหดตัวร้อยละ 27.9 0.3 2.4 และ 0.8 ตามลำดับ ขณะที่ราคาสินค้านำเข้ายานพาหนะขยายตัวได้ร้อยละ 1.6

➡ ในปี 2559 คาดว่า ราคาสินค้านำเข้าจะหดตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 3.8 (ช่วงการคาดการณ์ที่ร้อยละ -4.4 ถึง -3.2) โดยมีสาเหตุหลักมาจากการลดลงของราคาสินค้าเชื้อเพลิงประเภทน้ำมันดิบเป็นสำคัญ ซึ่งจากสมมติฐานราคาน้ำมันดิบ คาดว่าในปี 2559 ราคาน้ำมันดิบจะลดลงถึงร้อยละ 19.9 จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ราคาสินค้านำเข้าจะมีการหดตัวในปี

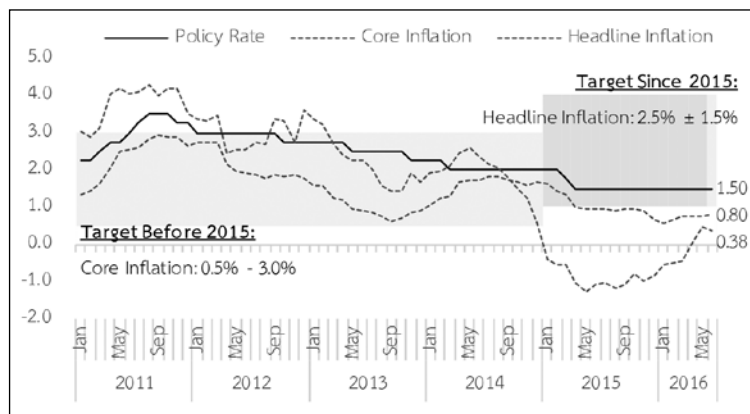
5. อัตราดอกเบี้ยนโยบาย

“ในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 คณะกรรมการนโยบายการเงินยังคงดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นต่อเนื่อง โดยคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ร้อยละ 1.50 ต่อปี และคาดว่า ณ สิ้นปี 2559 อัตราดอกเบี้ยนโยบายจะอยู่ที่ร้อยละ 1.50 ต่อปี”

➡ ในปี 2559 กระทรวงการคลังและคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) ได้กำหนดเป้าหมายนโยบายการเงิน โดยใช้อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยทั้งปีที่ร้อยละ 2.5 ± 1.5 ต่อปี

➡ ในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 กนง. ยังคงดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นต่อเนื่อง โดยในการประชุมวันที่ 22 มิถุนายน 2559 กนง. ได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้คงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ที่ร้อยละ 1.50 ต่อปี เนื่องจากเห็นว่านโยบายการเงินในปัจจุบันยังอยู่ในระดับผ่อนปรนอย่างเพียงพอ และภาวะการเงินก็ผ่อนคลายเพิ่มขึ้นจากอัตราผลตอบแทนพันธบัตรที่อยู่ในระดับต่ำ และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ที่ลดลง จึงเห็นควรให้คงอัตราดอกเบี้ยไว้เพื่อสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจต่อเนื่อง ตลอดจนเพื่อรักษาขีดความสามารถในการดำเนินนโยบาย (Policy Space) ด้านแรงกดดันจากอัตราเงินเฟ้อยังคงอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากราคาน้ำมันในตลาดโลกยังคงทรงตัวอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า

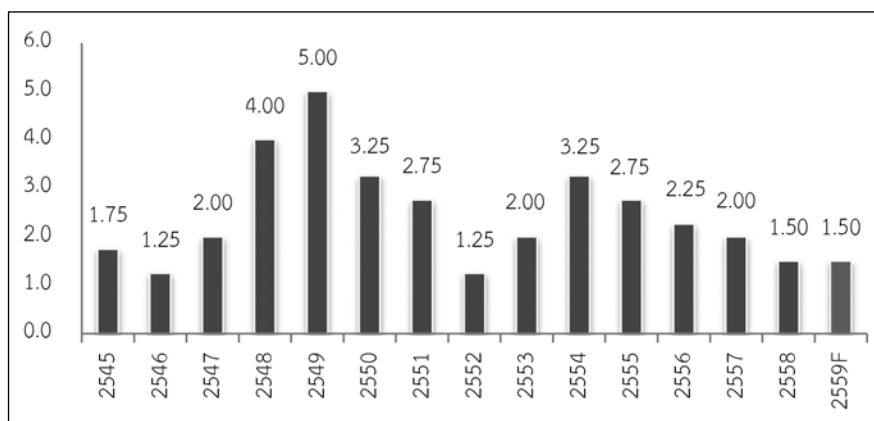
ภาพที่ 13 อัตราดอกเบี้ยนโยบายและอัตราเงินเฟ้อ

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์ และธนาคารแห่งประเทศไทย รวบรวมโดย สศค.

➡ ในปี 2559 สศค. คาดว่าอัตราดอกเบี้ยนโยบายมีแนวโน้มที่จะยังคงอยู่ที่ร้อยละ 1.50 ต่อปี เนื่องจากนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นต่อเนื่องมีความจำเป็นต่อการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ โดยมีปัจจัยเสี่ยงจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจคู่ค้าหลัก โดยเฉพาะการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีนที่มีความสัมพันธ์กับเศรษฐกิจอื่นๆ ในภูมิภาคในระดับสูง ประกอบกับความแตกต่างของนโยบายทางการเงินของประเทศเศรษฐกิจหลัก ความไม่แน่นอนในการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารกลางสหรัฐฯ และประเด็นความเสี่ยงด้านพัฒนาการภายหลังผลประชามติของสหราชอาณาจักรที่ต้องการออกจากสหภาพยุโรป (Brexit) จะยังคงส่งผลให้ตลาดการเงินโลกมีความผันผวนสูง

ภาพที่ 14 สมมติฐานอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ณ สิ้นปี

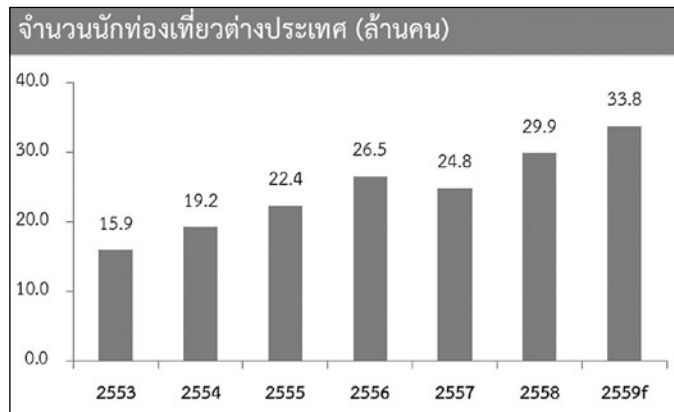

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย ประมวลผลโดย สศค.

6. จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ

➡ สถานการณ์ล่าสุดในช่วง 7 เดือนแรกของปี 2559 มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศทั้งสิ้น 19.54 ล้านคน ขยายตัวร้อยละ 11.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน สร้างรายได้ให้กับการท่องเที่ยวต่างประเทศแล้วจำนวน 9.72 แสนล้านบาท หรือคิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 16.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยมาจากนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศ จีน CLMV (กัมพูชา ลาว พม่า เวียดนาม) เกาหลีใต้ รัสเซีย อินเดีย และสหรัฐอเมริกา เป็นหลัก

ภาพที่ 15 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ

ที่มา : สศค.

➡ สำหรับปี 2559 คาดว่านักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางเข้าประเทศไทยจะมี จำนวน 33.8 ล้านคน คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 13.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน สร้างรายได้ให้กับการท่องเที่ยวต่างประเทศจำนวน 1.71 ล้านล้านบาท คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 18.4 ต่อปี หรือ คิดเป็นค่าใช้จ่ายต่อครั้งต่อหัวที่ 50,610 บาทต่อคนต่อทริป โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากการจัดกิจกรรมกระตุ้นการเดินทางท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และการทำการตลาดเชิงรุกของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย รวมถึงการขยายเส้นทางบินใหม่ เช่น เที่ยวบินใหม่จากจีน (เส้นทาง ชัวเถา ฉางซา หนานจิง จี้หยาง ฉงชิ่ง) เวียดนาม (ดานัง) อินเดีย (โกชิ) ปากีสถาน (การาจี ลาฮอร์) เป็นต้น และการเปิดเส้นทางบินใหม่ของสายการบินยูโรวิงส์ (Eurowings) ซึ่งเป็นสายการบินต้นทุนต่ำที่บินตรงจากยุโรปเข้าสู่กรุงเทพมหานครและภูเก็ต นับตั้งแต่ต้นปี 2559 นอกจากนี้ ราคาน้ำมันที่ลดลงส่งผลต่อต้นทุนการเดินทางให้ลดลงส่งผลให้เกิดการแข่งขันลดราคาของสายการบิน และนักท่องเที่ยวนิยมขับรถส่วนตัวเข้ามาเที่ยวมากขึ้น

7. รายจ่ายภาคสาธารณะประจำปีงบประมาณ 2559

“ปีงบประมาณ 2559 รายจ่ายภาคสาธารณะซึ่งประกอบด้วย (1) รายจ่ายรัฐบาล (2) รายจ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และ (3) รายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ และเมื่อปรับปรุงระบบสถิติให้สอดคล้องกับระบบบัญชีประชาชาติ แล้วคาดว่า ในปีงบประมาณ 2559 จะสามารถเบิกจ่ายได้ประมาณ 3,430,489 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 7.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน”

7.1 รายจ่ายของรัฐบาล

การเบิกจ่ายงบประมาณรวมในช่วง 9 เดือนแรกปีงบประมาณ 2559 เท่ากับ 2,318,159 ล้านบาท โดยรายจ่ายงบประมาณรวมสามารถเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น 2,248,650 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ทั้งนี้ รายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2559 เบิกจ่ายได้ 2,050,624 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.6 หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 73.9 ของกรอบวงเงินงบประมาณ 2,776,000 ล้านบาท ทั้งนี้ รายจ่ายปีปัจจุบันประกอบด้วย (1) รายจ่ายประจำ 1,785,909 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 78.8 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำหลังโอนเปลี่ยนแปลง (2,265,545 ล้านบาท) และ (2) รายจ่ายลงทุน 264,715 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 35.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 51.9 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุนหลังโอนเปลี่ยนแปลง (510,455 ล้านบาท) และ รายจ่ายเหลือปีสามารถเบิกจ่ายได้ 198,026 ล้านบาท สำหรับการเบิกจ่ายรายจ่ายนอกงบประมาณ เบิกจ่ายได้ 69,509 ล้านบาท

ประกอบด้วย (1) เงินโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง (TKK) เบิกจ่ายได้ 1,454 ล้านบาท (2) เงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Development Policy Loan: DPL) เบิกจ่ายได้ 1,500 ล้านบาท (3) โครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วนเบิกจ่ายได้ 40,597 ล้านบาท (4) เงินกู้ภายใต้ พรก. บริหารจัดการน้ำฯ เบิกจ่ายได้ 235 ล้านบาท และ (4) โครงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานของไทยทั้งโครงการใหม่และ on going (เงินกู้) เบิกจ่ายได้ 25,723 ล้านบาท

สำหรับปีงบประมาณ 2559 รัฐบาลคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายงบประมาณรวมได้ทั้งสิ้น 2,952,892 ล้านบาท โดยรายจ่ายงบประมาณรวมคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น 2,860,334 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ทั้งนี้ รายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2559 คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,616,174 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.0 หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 94.2 ของกรอบวงเงินงบประมาณ 2,776,000 ล้านบาท ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ตั้งเป้าหมายการเบิกจ่ายไว้ที่ร้อยละ 96.0 โดยรายจ่ายงบประมาณแบ่งออกเป็น (1) รายจ่ายประจำคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,243,527 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.5 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 99.0 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำ 2,265,434 ล้านบาท (2) รายจ่ายลงทุน คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 372,648 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 37.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 73.0 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุน 510,566 ล้านบาท และรายจ่ายเหลือปีสามารถเบิกจ่ายได้ 244,160 ล้านบาท สำหรับการเบิกจ่ายรายจ่ายนอกงบประมาณคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 92,559 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 49.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ซึ่งประกอบด้วย (1) เงินโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง (TKK) คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 1,734 ล้านบาท (2) เงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Development Policy Loan : DPL) คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 1,630 ล้านบาท (3) โครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 46,869 ล้านบาท และ (4) โครงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานของไทยทั้งโครงการใหม่และ on going (เงินกู้) คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 42,091 ล้านบาท

ตารางที่ 5 การเบิกจ่ายในช่วง 9 เดือนปีงบประมาณ 2559 และสมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายของรัฐบาลปีงบประมาณ 2559

(หน่วย : ล้านบาท)

	9 เดือนแรก ปีงบประมาณ 2559	ปีงบประมาณ 2559 คาดการณ์ ณ ก.ค. 2559
1. รายจ่ายรัฐบาล (1.1+1.2)	2,318,159	2,952,893
1.1 รายจ่ายงบประมาณรวม (1.1.1+1.1.2+1.1.3)	2,248,650	2,860,334
1.1.1 รายจ่ายประจำ	1,785,909	2,243,527
1.1.2 รายจ่ายลงทุน	264,715	372,648
รายจ่ายรัฐบาลประจำปี (1)+(2)	2,050,624	2,616,174
อัตราเบิกจ่ายรายจ่ายงบประมาณ	73.9	94.2
1.1.3 รายจ่ายเหลือปี	198,026	244,160
1.2 รายจ่ายนอกงบประมาณจากเงินกู้	69,509	92,559
1.2.1 ไทยเข้มแข็ง	1,454	1,734
1.2.2 โครงการบริหารจัดการน้ำ ระยะเร่งด่วน	235	235
1.2.3 โครงการลงทุนพัฒนาระบบน้ำและทางถนน	40,597	46,869
1.2.4 โครงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานฯ+On-going	25,723	42,091
1.2.5 โครงการลงทุน DPL	1,500	1,630

ที่มา : สำนักนโยบายการคลัง (สนค.) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

7.2 งบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

รายจ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในช่วง 8 เดือนแรกปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558-พฤษภาคม 2559) มีการเบิกจ่ายงบประมาณรวม 368,115 ล้านบาท โดยการเบิกจ่ายรายจ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสอดคล้องตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่ต้องการให้มีการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญกับการเพิ่มศักยภาพและการกระจายอำนาจให้แก่ อปท. เพิ่มขึ้น โดยมีเป้าหมายให้เกิดความยั่งยืนทางการคลังของท้องถิ่น รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายและจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในด้านคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น โดยครอบคลุมภารกิจตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภารกิจถ่ายโอนทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสังคม ด้านการศึกษาและด้านสิ่งแวดล้อม เป็นสำคัญ สำหรับการเบิกจ่ายงบประมาณของ อปท. ในปีงบประมาณ 2559 คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 566,221 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน

ตารางที่ 6 การเบิกจ่ายรายจ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในช่วง 8 เดือนแรกปีงบประมาณ 2559 และสมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีงบประมาณ 2559

(หน่วย : ล้านบาท)

	8 เดือนแรกปีงบประมาณ 2559 (ต.ค. 58-พ.ค. 59)	ปีงบประมาณ 2559 คาดการณ์ ณ ก.ค. 2559
รายจ่ายท้องถิ่น	368,115	566,221

ที่มา : สำนักนโยบายการคลัง (สนค.) คำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค (สศม.) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

7.3 งบประมาณรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ

การเบิกจ่ายงบลงทุนของรัฐวิสาหกิจ โดยแบ่งออกเป็น (1) งบลงทุนของรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินงานตามปีงบประมาณ และ (2) งบลงทุนของรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินงานตามปีปฏิทิน ทั้งนี้ รัฐวิสาหกิจที่ดำเนินงานตามปีงบประมาณ และรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินงานตามปีปฏิทิน สามารถเบิกจ่ายเบิกจ่ายงบลงทุนรวมได้ทั้งสิ้น 110,313 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 36.2 ของยอดเบิกจ่ายสะสมต่อแผนงบลงทุนทั้งปี สำหรับปีงบประมาณ 2559 คาดว่ารายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจจะสามารถเบิกจ่ายได้ 220,835 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -1.4 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน

ตารางที่ 7 การเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจในช่วง 9 เดือนแรกปีงบประมาณ 2559 และสมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจในปีงบประมาณ 2559

	9 เดือนแรกปีงบประมาณ 2559	ปีงบประมาณ 2559 คาดการณ์ ณ ก.ค. 2559
รายจ่ายลงทุนรัฐวิสาหกิจ	110,313	220,835

ที่มา : สำนักนโยบายการคลัง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) คำนวณโดย สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

7.4 สรุปรวมรายจ่ายภาคสาธารณะ

ผลการเบิกจ่ายของรัฐบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และงบลงทุนของรัฐวิสาหกิจ ในช่วง 9 เดือนแรกปีงบประมาณ 2559 ที่ผ่านมา รายจ่ายภาคสาธารณะสามารถเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น 2,796,587 ล้านบาท สำหรับสมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณะในปีงบประมาณ 2559 ดังกล่าว ทำให้คาดว่าในปีงบประมาณ 2559 รายจ่ายภาคสาธารณะสามารถเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น 3,739,950 ล้านบาท ประกอบด้วย (1) รายจ่ายรัฐบาลรวมจำนวน 2,952,893 ล้านบาท (2) รายจ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 566,221 ล้านบาท และ (3) รายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจจำนวน 220,835 ล้านบาท

ตารางที่ 8 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณะในปีงบประมาณ 2559

(หน่วย : ล้านบาท)

	ไตรมาสแรก ปีงบประมาณ 2559	ปีงบประมาณ 2559 คาดการณ์ ณ ก.ค. 2559
1. รายจ่ายรัฐบาล (1.1+1.2)	2,318,159	2,952,893
1.1 รายจ่ายงบประมาณรวม (1.1.1+1.1.2+1.1.3)	2,318,159	2,952,893
1.1.1 รายจ่ายประจำ	1,785,909	2,243,527
1.1.2 รายจ่ายลงทุน	264,715	372,648
รายจ่ายรัฐบาลประจำปี (1)+(2)	2,050,624	2,616,174
อัตราเบิกจ่ายรายจ่ายงบประมาณ	73.9	94.2
1.1.3 รายจ่ายเหลือปี	198,026	244,160
1.2 รายจ่ายนอกงบประมาณจากเงินกู้	69,509	92,559
1.2.1 ไทยเข้มแข็ง	1,454	1,734
1.2.2 โครงการบริหารจัดการน้ำ ระยะเร่งด่วน	235	235
1.2.3 โครงการลงทุนพัฒนาระบบน้ำและทางถนน	40,597	46,869
1.2.4 โครงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานฯ	25,723	42,091
1.2.5 โครงการลงทุน DPL	1,500	1,630
2. รายจ่ายท้องถิ่น	368,115*	566,221
3. รายจ่ายลงทุนรัฐวิสาหกิจ	110,313	220,835
รายจ่ายภาคสาธารณะรวม	2,796,587	3,739,950

* รายจ่ายท้องถิ่น เบิกจ่ายในช่วง 8 เดือนแรกปีงบประมาณ 2559

ที่มา : สำนักนโยบายการคลัง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) คำนวณโดย สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

7.5 สรุปสมมติฐานรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ

จากสมมติฐานรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบงบประมาณข้างต้น สามารถนำมาแปลงเป็นรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ (System of National Accounts : SNA) ที่ลงสู่ระบบเศรษฐกิจจริง คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 3,430,489 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 7.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ซึ่งแบ่งออกได้เป็น (1) การบริโภคภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,475,025 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 6.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน และ (2) การลงทุนภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 955,464 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 10.5 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน

ตารางที่ 9 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ

(หน่วย : ล้านบาท)

	ปี 2559 คาดการณ์ ณ ก.ค. 2559
1. การบริโภคภาครัฐบาล	2,475,025
อัตราขยายตัว	6.0
2. การลงทุนภาครัฐบาล	955,464
อัตราขยายตัว	10.5
รายจ่ายภาคสาธารณะรวม	3,430,489
อัตราขยายตัว	7.2

ที่มา : จากการคำนวณโดย สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

ผลการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2559

1. ด้านการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

“เศรษฐกิจไทยในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 ขยายตัวที่ร้อยละ 3.5 ขยายตัวต่อเนื่องจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 3.2”

➡ จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เศรษฐกิจไทยในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 ขยายตัวได้ที่ร้อยละ 3.5 หรือคิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 0.8 เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า หลังขจัดผลทางฤดูกาล ซึ่งเป็นการขยายตัวสูงสุดในรอบ 13 ไตรมาส โดยมีรายละเอียดดังนี้

ด้านการผลิต

ภาคเกษตรกรรมยังหดตัวเล็กน้อยที่ร้อยละ 0.1 แต่เป็นการหดตัวในอัตราชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้าเนื่องจากผลกระทบของภัยแล้งเริ่มคลี่คลาย โดยผลผลิตหมวดพืชผลหดตัวชะลอลงอยู่ที่ร้อยละ 1.2 ขณะที่ผลผลิตในหมวดประมงขยายตัวได้ตามความต้องการของตลาดต่างประเทศ ในส่วนของการผลิตนอกภาคเกษตรขยายตัวร้อยละ 3.7 โดยมีรายละเอียดดังนี้

- สาขาอุตสาหกรรมขยายตัวร้อยละ 2.0 จากที่หดตัวร้อยละ 0.2 ในไตรมาสก่อนหน้า จากกลุ่มอุตสาหกรรมเบา อาทิ อุตสาหกรรมเบียร์ และอุตสาหกรรมยาสูบ และกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าทุนและเทคโนโลยีที่ขยายตัว โดยเฉพาะจากการผลิตรถยนต์นั่งส่วนบุคคล รถจักรยานยนต์ และเครื่องปรับอากาศ

- สาขาก่อสร้างขยายตัวสูงที่ร้อยละ 7.5 ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า เนื่องจากโครงการภาครัฐและรัฐวิสาหกิจส่วนใหญ่เป็นโครงการต่อเนื่อง และไม่มีโครงการใหม่ ทำให้เริ่มมีเม็ดเงินลงสู่ระบบเศรษฐกิจชะลอลง รวมไปถึงปัญหาหนี้ครัวเรือนที่ทำให้สถาบันการเงินมีความเข้มงวดในการปล่อยสินเชื่อเพื่อการก่อสร้างอาคารที่อยู่อาศัยแก่ภาคเอกชนรายย่อย

- สาขาขนส่งและคมนาคมขยายตัวร้อยละ 4.2 ขยายต่อเนื่อง ตามจำนวนนักท่องเที่ยวที่ขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยขยายตัวทั้งการขนส่งทางบกขยายตัวร้อยละ 4.7 การขนส่งทางอากาศขยายตัวร้อยละ 7.5 ขณะที่การขนส่งทางน้ำหดตัวร้อยละ 0.6 ตามภาวะการส่งออกที่ชะลอตัวลง

- สาขาการค้าส่งค้าปลีกและการซ่อมแซมขยายตัวร้อยละ 5.4 เป็นการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง สะท้อนอุปสงค์ภายในประเทศไม่ซบเซา ทั้งจากการใช้จ่ายในภาคการค้าจากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับภาคการผลิตอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน

- สาขาตัวกลางทางการเงินขยายตัวร้อยละ 4.5 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 4.3 เนื่องจากมีผลิตภัณฑ์ประกันชีวิต และประกันวินาศภัยรูปแบบใหม่ๆ มากขึ้น และขยายตัวได้ดีตามการซื้อรถยนต์ใหม่ และธุรกิจการเช่าซื้อรถยนต์ที่เพิ่มขึ้น ขณะที่สินเชื่อธุรกิจยังคงหดตัว

- สาขาบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ขยายตัวร้อยละ 2.3 ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 3.3 โดยชะลอลงในหมวดกิจกรรมนายหน้าซื้อขายอสังหาริมทรัพย์เป็นหลัก หลังจากมาตรการกระตุ้นภาคอสังหาริมทรัพย์สิ้นสุดลงในเดือนเมษายน

- สาขาโรงแรมและภัตตาคารขยายตัวร้อยละ 12.7 จากที่ขยายตัวร้อยละ 15.8 ในไตรมาสก่อนหน้า ตามจำนวนนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศที่ขยายตัวชะลอลงจากไตรมาสแรก โดยขยายตัวร้อยละ 8.2 จากในไตรมาสแรกที่ขยายตัวร้อยละ 15.5 ขณะที่บริการด้านภัตตาคารขยายตัวได้ดี เนื่องจากมาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวช่วงเทศกาลสงกรานต์ ทำให้มีนักท่องเที่ยวชาวไทยออกไปท่องเที่ยวมากขึ้น

ด้านการใช้จ่าย

อุปสงค์ภายในประเทศขยายตัวดีขึ้นตามการขยายตัวของรายได้ภาคการเกษตรที่ขยายตัวตามปัญหาภัยแล้งที่คลี่คลายลง และราคาปรับตัวสูงขึ้น ประกอบกับมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ส่งผลให้การบริโภคภาคเอกชน โดยเฉพาะการบริโภคสินค้าคงทน และค่าใช้จ่ายบริการขยายตัวได้เพิ่มขึ้น อีกทั้งการบริโภคภาครัฐ และการลงทุนรวม ก็ขยายตัวได้ดีเช่นเดียวกัน ขณะที่ภาคต่างประเทศยังคงทรงตัว

- การบริโภคภาคเอกชนขยายตัวร้อยละ 3.8 ขยายตัวเร่งขึ้นจากร้อยละ 2.3 ในไตรมาสก่อนหน้า ขยายตัวได้ตามรายได้ภาคเกษตรที่กลับมาขยายตัวได้ดี รวมทั้งราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่ยังอยู่ในระดับต่ำ เป็นส่วนช่วยให้การบริโภคภาคเอกชนขยายตัวได้ดี อาทิ การใช้จ่ายซื้อสินค้าประเภทสินค้าคงทน สินค้ากึ่งคงทน และค่าใช้จ่ายบริการสุทธิ โดยเฉพาะการใช้จ่ายซื้อสินค้าคงทนในหมวดยานพาหนะที่ขยายตัวในระดับสูงที่ร้อยละ 13.1 และขยายตัวเป็นครั้งแรกในรอบ 11 ไตรมาส

- สำหรับการบริโภคภาครัฐขยายตัวร้อยละ 2.2 ตามค่าใช้จ่ายในหมวดค่าตอบแทนแรงงานที่ปรับขึ้นจากการปรับฐานเงินเดือนข้าราชการ และการใช้จ่ายตามมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ ขณะที่การโอนเพื่อสวัสดิการสังคมที่ไม่เป็นตัวแทนเงินสำหรับสินค้าและบริการในระบบตลาดหดตัว

- ขณะที่การลงทุนรวมขยายตัวร้อยละ 2.7 ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 4.9 เป็นผลจากการลงทุนภาครัฐขยายตัวร้อยละ 10.4 ชะลอลงจากไตรมาสก่อนที่ขยายตัวร้อยละ 13.3 โดยการก่อสร้างภาครัฐยังคงขยายตัวได้ในระดับสูง โดยเฉพาะในโครงการก่อสร้างของรัฐวิสาหกิจ แต่ส่วนใหญ่เป็นโครงการต่อเนื่อง และไม่มีโครงการใหม่ๆ ขนาดใหญ่ ส่งผลให้การลงทุนด้านเครื่องมือเครื่องจักรในไตรมาสที่ 2 หดตัว

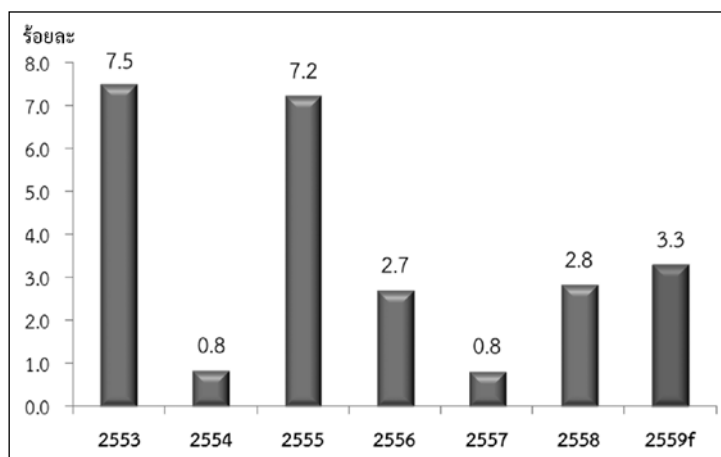
- สำหรับการลงทุนภาคเอกชนขยายตัวที่ร้อยละ 0.1 ชะลอลงจากไตรมาสแรกที่ขยายตัวร้อยละ 2.1 เป็นผลจากการลงทุนด้านการก่อสร้างที่ขยายตัวชะลอลง ตามการอึมตัวของตลาดคอนโดมิเนียม รวมถึงการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมที่หดตัวเนื่องจากการเร่งอนุมัติการส่งเสริมการลงทุนไปในช่วงก่อนหน้านี้ รวมไปถึงการลงทุนด้านเครื่องมือเครื่องจักรขยายตัวชะลอจากไตรมาสก่อนหน้า ตามการลดลงในหมวดยานยนต์และอุปกรณ์ขนส่งเป็นสำคัญ โดยเฉพาะรถกระบะบรรทุกและรถยนต์ที่ใช้ในการพาณิชย์

- ภาคต่างประเทศด้านการส่งออกสินค้าและบริการขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 0.6 จากที่ขยายตัวร้อยละ 4.9 ในไตรมาสก่อนหน้า จากการส่งออกสินค้าที่หดตัวร้อยละ 2.5 และการส่งออกบริการที่ขยายตัวชะลอตามจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่ชะลอลงจากไตรมาสแรก

- การนำเข้าสินค้าและบริการหดตัวร้อยละ 2.2 เป็นการหดตัวของการนำเข้าสินค้านำเข้าร้อยละ 2.7 โดยเฉพาะการนำเข้าน้ำมันดิบลดลงจากการปิดโรงกลั่นบางแห่ง และการนำเข้าบริการหดตัวร้อยละ 0.7

➡ สำหรับเศรษฐกิจไทยในปี 2559 สศค. คาดว่ามีแนวโน้มขยายตัวที่ร้อยละ 3.3 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.0-3.6) เป็นการขยายตัวในอัตราเร่งขึ้นจากปีก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 2.8 โดยได้รับานิสงส์จากการใช้จ่ายและการลงทุนภาครัฐที่ขยายตัวในเกณฑ์สูงตามการเร่งรัดการเบิกจ่ายของรัฐบาล รวมถึงจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่มีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวขยายตัวได้ดีตามไปด้วย ทั้งธุรกิจโรงแรมและภัตตาคาร ธุรกิจขนส่ง และธุรกิจค้าปลีก สำหรับด้านการบริโภคภาคเอกชน มีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่องจากปีก่อนหน้า โดยได้รับปัจจัยสนับสนุนจากรายได้และการจ้างงานในภาคบริการที่ขยายตัวดี ขณะที่การลงทุนภาคเอกชนมีแนวโน้มฟื้นตัวจากปีก่อนเช่นกัน เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับต่ำ และการลงทุนภาครัฐในโครงการสำคัญต่างๆ มีความก้าวหน้าและชัดเจนมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ปริมาณการส่งออกสินค้าของไทยในปีนี้จะยังคงมีข้อจำกัดจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก

ภาพที่ 16 ประเมินการอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

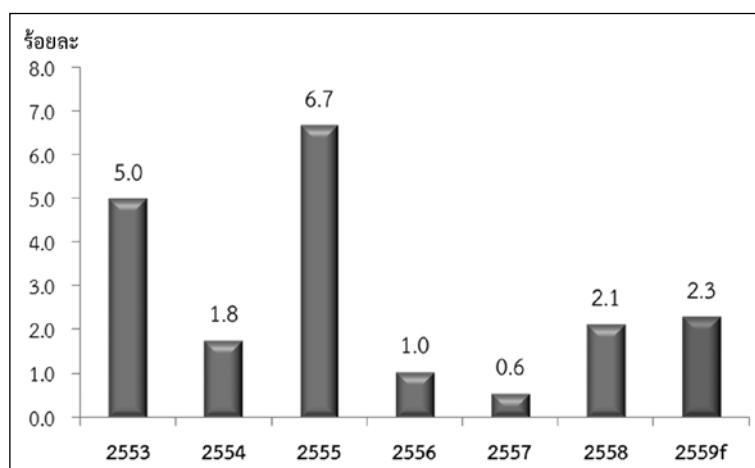
1.1 การบริโภคภาคเอกชนและการบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

1.1.1 การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➡ การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 ขยายตัวร้อยละ 3.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ขยายตัวเร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 2.3 โดยได้รับอานิสงส์จากรายได้ภาคเกษตรที่ขยายตัวเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นการขยายตัวในเกือบทุกหมวดการใช้จ่าย อาทิ การใช้จ่ายซื้อสินค้าในหมวดการขนส่ง หมวดโรงแรมและภัตตาคาร หมวดอาหารและเครื่องดื่ม และหมวดการสื่อสาร ที่ขยายตัวได้ดี โดยเฉพาะการใช้จ่ายในหมวดการขนส่ง ด้านการซื้อยานพาหนะ ที่ขยายตัวสูงถึงร้อยละ 13.1 และเป็นการขยายตัวครั้งแรกในรอบ 11 ไตรมาส ซึ่งสอดคล้องกับเครื่องชี้ด้านปริมาณจำหน่ายรถยนต์นั่งในไตรมาสที่ 2 ที่ขยายตัวได้เป็นครั้งแรกเช่นเดียวกัน ในขณะที่การใช้จ่ายด้านการศึกษาหดตัว

➡ สำหรับในปี 2559 การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ คาดว่าจะขยายตัวในอัตราเร่งขึ้นจากปี 2558 ที่ร้อยละ 2.3 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.0-2.6) เนื่องจากแนวโน้มการบริโภคภาคเอกชนที่เริ่มมีทิศทางฟื้นตัวขึ้นทั้งจากราคาสินค้าเกษตรในไตรมาสที่ 2 กลับมาขยายตัวได้เป็นครั้งแรกในรอบ 9 ไตรมาส รวมถึงเครื่องชี้ทางด้านการบริโภคในหมวดสินค้าคงทน อาทิ ปริมาณจำหน่ายรถยนต์นั่ง และปริมาณรถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่ กอปรกับมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลที่มีเม็ดเงินลงสู่เศรษฐกิจจริงอย่างต่อเนื่องจะเป็นปัจจัยสำคัญต่อการฟื้นตัวของภาคการบริโภคภาคเอกชน

ภาพที่ 17 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

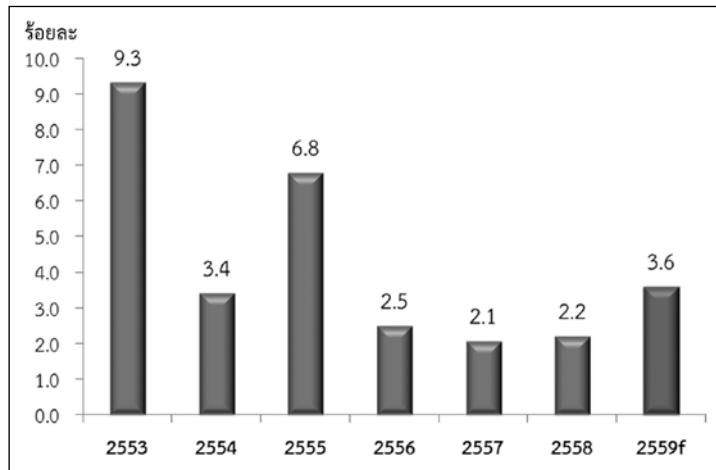
ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

* หมายถึง f หมายถึงประมาณการ

1.1.2 การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➡ การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 ขยายตัวร้อยละ 2.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ขยายตัวชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 8.0 ต่อปี และเมื่อขจัดผลทางฤดูกาลออก (q-o-q SA) พบว่า หดตัวร้อยละ 3.6 เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า เป็นผลมาจากรายจ่ายจากการโอนเพื่อสวัสดิการสังคมที่ไม่เป็นตัวเงินสำหรับสินค้าและบริการในระบบตลาดหดตัวร้อยละ 11.0 ต่อปี อย่างไรก็ตาม ในส่วนของค่าตอบแทนแรงงานขยายตัวร้อยละ 2.1 ต่อปี ค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินถาวรขยายตัวร้อยละ 2.3 ต่อปี รายจ่ายค่าซื้อสินค้าและบริการขยายตัวร้อยละ 8.0 ต่อปี ทั้งนี้ รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคขั้นสุดท้ายของรัฐบาล ณ ราคาประจำปี มีมูลค่า 596.5 พันล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 4.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ประกอบด้วย ค่าตอบแทนแรงงานขยายตัวร้อยละ 5.7 ค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินขยายตัวร้อยละ 3.1 รายจ่ายค่าซื้อสินค้าและบริการขยายตัวร้อยละ 7.3 และการโอนเพื่อสวัสดิการสังคมที่ไม่เป็นตัวเงินสำหรับสินค้าและบริการในระบบตลาดหดตัวร้อยละ 10.3 เนื่องจากการเบิกจ่ายเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติที่มีการเร่งเบิกจ่ายไปแล้วในช่วงไตรมาสก่อนหน้า ตามโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (30 บาท รักษาทุกโรค) และรายได้จากการขายสินค้าและบริการให้ครัวเรือนและผู้ประกอบการที่หดตัวร้อยละ 3.0 ตามลำดับ

ภาพที่ 18 ประมาณการอัตราการขยายตัวของงบการเงินภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

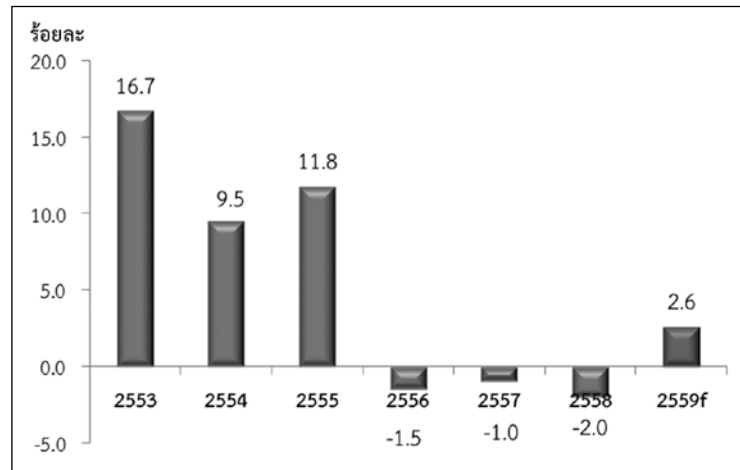
➡ ในปี 2559 การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.6 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.3-3.9) เพิ่มขึ้นจากการคาดการณ์ครั้งก่อนหน้าที่คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.2 ตามกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2559 ที่คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบการอนุมัติวงเงินงบประมาณรายจ่ายจำนวน 2,720,000 ล้านบาท และได้มีการอนุมัติงบประมาณเพิ่มเติมกลางปีเพิ่มขึ้นอีกจำนวน 56,000 ล้านบาท ทำให้วงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2559 มีจำนวน 2,776,000 ล้านบาท โดยในจำนวนนี้เป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปีจำนวน 2,265,434 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 81.6 ของวงเงินงบประมาณรวม และเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 2.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน อย่างไรก็ตาม ในปีงบประมาณ 2559 รัฐบาลได้มีการสนับสนุนการเร่งรัดการใช้จ่ายภาครัฐ และการดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล ทั้งนี้ การเบิกจ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ 2559 ในช่วง 9 เดือนแรก (ตุลาคม 2558-มิถุนายน 2559) ในส่วนของรายจ่ายประจำปีสามารถเบิกจ่ายได้ 1,785,909 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน และคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 78.8 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีหลังโอนเปลี่ยนแปลง

1.2 การลงทุนภาคเอกชนและการลงทุนภาครัฐที่แท้จริง

1.2.1 การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➡ การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริงในไตรมาสที่ 2 ของปี 2559 ขยายตัวที่ร้อยละ 0.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ชะลอลงจากไตรมาสที่ 1 ของปี 2559 ที่ขยายตัวร้อยละ 2.1 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า การลงทุนในหมวดเครื่องมือเครื่องจักร ในไตรมาสที่ 2 ของปี 2559 ขยายตัวร้อยละ 0.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ชะลอลงจากไตรมาสที่ 1 ของปี 2559 ที่ขยายตัวร้อยละ 0.9 เนื่องจากหมวดยานยนต์และอุปกรณ์ขนส่งหดตัวร้อยละ 5.8 ตามยอดจำนวนการจดทะเบียนรถใหม่ที่ลดลง สำหรับการลงทุนในหมวดการก่อสร้างภาคเอกชน ในไตรมาสที่ 2 ของปี 2559 กลับมาหดตัวที่ร้อยละ 2.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน หดตัวจากไตรมาสที่ 1 ของปี 2559 ที่ขยายตัวร้อยละ 7.0 ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมที่หดตัวร้อยละ 4.0 เทียบกับไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 1.3 เนื่องจากที่ผ่านมาโรงงานที่ได้รับอนุมัติการส่งเสริมการลงทุนจาก BOI ได้ดำเนินการก่อสร้างเสร็จเป็นจำนวนมาก

ภาพที่ 19 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

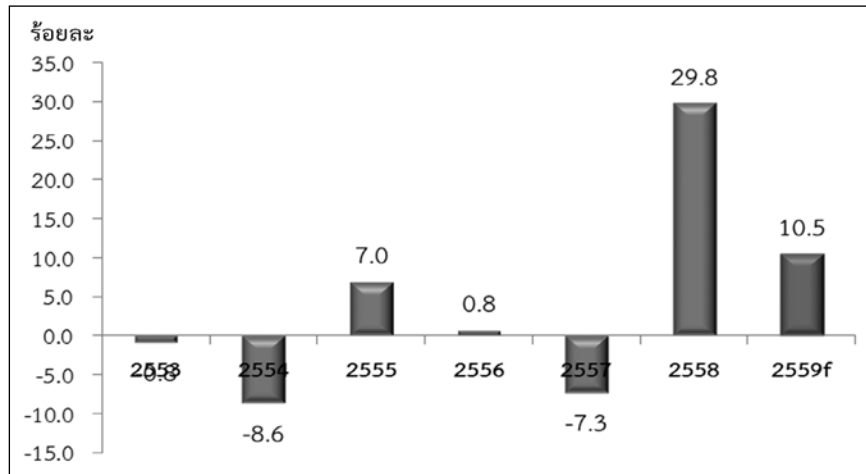
* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

➡ สำหรับในปี 2559 การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง คาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 2.6 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.3-2.9) โดยได้รับอานิสงส์จาก (1) โครงการลงทุนขนาดใหญ่ของภาครัฐที่มีความชัดเจนตามความคืบหน้าของการดำเนินโครงการลงทุนภายใต้แผนปฏิบัติการด้านคมนาคมขนส่งระยะเร่งด่วนปี 2559 ซึ่งจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้ภาคธุรกิจและกระตุ้นให้เกิดการลงทุนภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับโครงการรัฐได้ (2) อัตราดอกเบี้ยที่ยังอยู่ในระดับต่ำซึ่งจะช่วยสนับสนุนการฟื้นตัวของการลงทุนภาคเอกชน และ (3) มาตรการสนับสนุนของภาครัฐ อาทิ โครงการเพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากตามแนวพระราชดำริที่รัฐบาลสนับสนุนเงินทุนให้แก่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นต้น

1.2.2 การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➡ การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 ขยายตัวร้อยละ 10.4 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ขยายตัวชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 13.3 และเมื่อจัดผลทางฤดูกาลออก (q-o-q- SA) พบว่า หดตัวถึงร้อยละ 8.1 เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า โดยการลงทุนภาครัฐที่แท้จริงสามารถแบ่งออกเป็น 1) การลงทุนในหมวดก่อสร้าง ในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 ขยายตัวร้อยละ 15.5 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ขยายตัวชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 17.2 จากการก่อสร้างรัฐบาลที่ขยายตัวร้อยละ 15.8 เนื่องจากโครงการเพื่อการพัฒนาาระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน ในส่วนของการก่อสร้างของรัฐวิสาหกิจขยายตัวร้อยละ 14.7 จากโครงการต่อเนื่อง ได้แก่ โครงการบ้านเอื้ออาทร โครงการก่อสร้างพัฒนาที่อยู่อาศัย ชุดที่ 1 และ 2 ของการเคหะแห่งชาติ โครงการทางด่วนขั้นที่ 3 สายเหนือ ตอน N2 ของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย และการก่อสร้างระบบจำหน่ายกระแสไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็นต้น และ 2) การลงทุนในหมวดเครื่องมือเครื่องจักร ในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 หดตัวร้อยละ 3.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน เป็นผลมาจากการลงทุนเครื่องมือเครื่องจักรของรัฐบาลที่หดตัวร้อยละ 4.2 และเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐวิสาหกิจที่หดตัวร้อยละ 0.8 ตามลำดับ

ภาพที่ 20 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

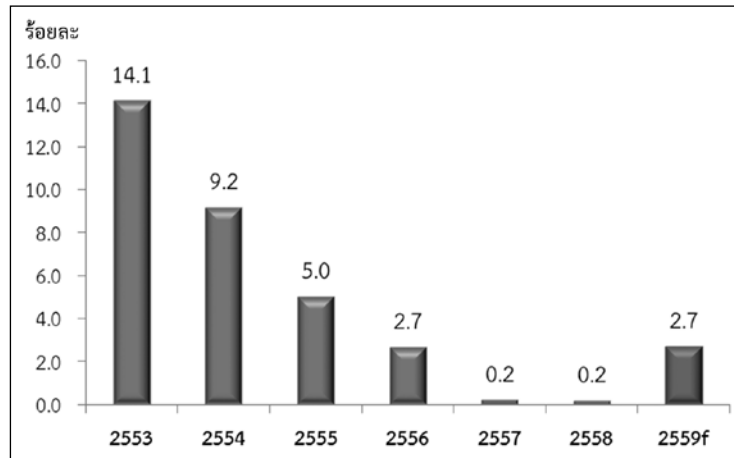
*หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

➡ ในปี 2559 การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่คาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 10.5 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 10.2-10.8) เพิ่มขึ้นจากการคาดการณ์ครั้งก่อนหน้าที่คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 8.9 เนื่องจากกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุนในปี 2559 ที่เพิ่มขึ้นจากปี 2558 และได้รับปัจจัยสนับสนุนจากการมาตรการกระตุ้นการลงทุนและการใช้จ่ายของรัฐบาล และการใช้จ่ายจากเงินนอกงบประมาณที่จะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะจากโครงการลงทุนยกระดับโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ด้านคมนาคมขนส่ง โครงการบริหารจัดการน้ำและพัฒนาระบบขนส่งทางถนน ซึ่งคาดว่าจะมีโครงการลงทุนที่สำคัญที่จะเริ่มลงทุนได้ เช่น โครงการพัฒนาระบบรถไฟทางคู่ขนาด 1 เมตร (Meter Gauge) และโครงการก่อสร้างทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง (Motorway) ซึ่งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้ภาคธุรกิจและกระตุ้นให้เกิดการลงทุนภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับโครงการรัฐได้ ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ 2559 รัฐบาลได้ตั้งวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุนจำนวน 510,455 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 18.4 ของกรอบวงเงินงบประมาณ ขยายตัวร้อยละ 38.6 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน และตั้งเป้าอัตราเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนไว้ที่ร้อยละ 87.0 ทั้งนี้ การเบิกจ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ 2559 ในช่วง 9 เดือนแรกของปีงบประมาณ (ตุลาคม 2558-มิถุนายน 2559) ในส่วนของรายจ่ายลงทุนสามารถเบิกจ่ายได้ 264,715 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 35.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน และคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 51.9 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีหลังโอนเปลี่ยนแปลง ในขณะที่การเบิกจ่ายจากโครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนาบริหารจัดการน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วนเบิกจ่ายได้จำนวน 40,597 ล้านบาท และโครงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานของไทยทั้งโครงการใหม่และ on going (เงินกู้) สามารถเบิกจ่ายได้ 25,723 ล้านบาท เป็นสำคัญ

1.3 การส่งออกสินค้าและบริการที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➡ การส่งออกสินค้าและบริการที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 ขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 0.6 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวที่ร้อยละ 4.9 และเมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้าหลังหักผลทางฤดูกาลแล้วพบว่า หดตัวที่ร้อยละ 3.3 หากพิจารณาในด้านมิติสินค้าพบว่าในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 การส่งออกสินค้าที่แท้จริงกลับมาหดตัวอีกครั้งที่ ร้อยละ 2.5 หลังจากขยายตัวได้ในไตรมาสก่อนหน้าที่ร้อยละ 1.0 อันเป็นผลมาจากการกลับมาหดตัวอีกครั้งของปริมาณการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมที่ร้อยละ 2.0 ตามการหดตัวของปริมาณการส่งออกสินค้าอิเล็กทรอนิกส์และปริมาณการส่งออกสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นสำคัญ ประกอบกับการกลับมาหดตัวอีกครั้งของปริมาณการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมเช่นกันที่ร้อยละ 6.1 ตามการหดตัวของปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง และปริมาณการส่งออกอาหารเป็นสำคัญ รวมถึงปริมาณการส่งออกสินค้าเชื้อเพลิงที่ยังคงหดตัวต่อเนื่องในระดับสูงที่ร้อยละ 34.9 อย่างไรก็ตาม ปริมาณการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรและสินค้านานยนต์ยังขยายตัวได้ดีต่อเนื่องที่ร้อยละ 4.9 และ 6.1 ตามลำดับ สำหรับการส่งออกบริการที่แท้จริงในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 ขยายตัวที่ร้อยละ 12.1 ต่อเนื่องจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 18.2 จากการขยายตัวของภาคการท่องเที่ยว โดยจำนวนนักท่องเที่ยวขยายตัวที่ร้อยละ 8.2 ซึ่งภาคการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสนับสนุนหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยในปี 2559

ภาพที่ 21 อัตราการขยายตัวของการส่งออกสินค้าและบริการที่แท้จริง

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

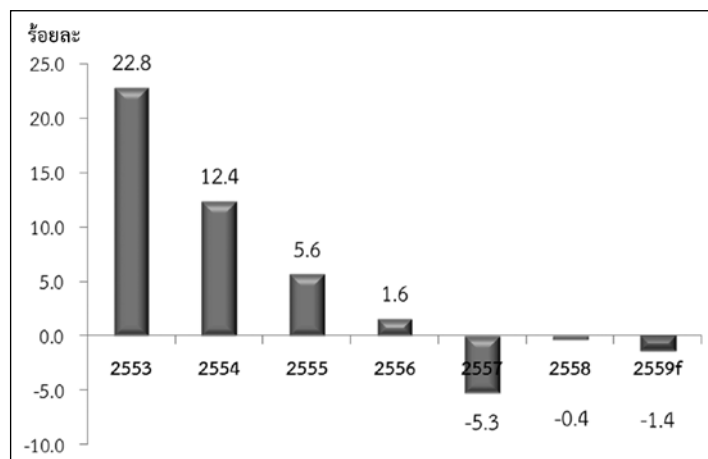
* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

➡ ในปี 2559 ปริมาณการส่งออกสินค้าและบริการคาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 2.7 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.4 ถึง 3.0) เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า โดยได้รับอานิสงส์จากการส่งออกบริการที่คาดว่าจะขยายตัวตามจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจีนและรัสเซียที่เติบโตดี ส่งผลให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวขยายตัวไปด้วย ทั้งธุรกิจโรงแรมและภัตตาคาร ธุรกิจขนส่ง และธุรกิจค้าส่งค้าปลีก แม้ว่าการส่งออกสินค้าของไทยในปีนี้จะยังคงมีข้อจำกัดในการขยายตัวจากความไม่แน่นอนของการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกและปัญหาเชิงโครงสร้างในภาคการส่งออก ที่คาดว่าจะส่งผลให้การส่งออกสินค้าของไทยมีแนวโน้มขยายตัวต่ำลงจากที่คาดการณ์ครั้งก่อน

1.4 การนำเข้าสินค้าและบริการที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➡ การนำเข้าสินค้าและบริการที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 หดตัวที่ร้อยละ 2.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน หดตัวในอัตราชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่หดตัวร้อยละ 4.7 และเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสก่อนหน้าหลังหักผลทางฤดูกาลออกแล้วพบว่า ขยายตัวที่ร้อยละ 0.8 โดยในด้านมิติสินค้าพบว่า ในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 การนำเข้าสินค้าที่แท้จริงหดตัวในอัตราชะลอลงที่ร้อยละ 2.7 จากไตรมาสก่อนหน้าที่หดตัวร้อยละ 7.1 ซึ่งการหดตัวในอัตราชะลอลงของการนำเข้าสินค้าที่แท้จริงในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 เนื่องมาจากปริมาณการนำเข้าสินค้าวัตถุดิบหดตัวในอัตราชะลอลงที่ร้อยละ 1.5 จากไตรมาสก่อนหน้าที่หดตัวในระดับสูงที่ร้อยละ 12.5 รวมถึงปริมาณการนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคและสินค้ายานยนต์ยังคงขยายตัวได้ดีที่ร้อยละ 3.4 และ 7.9 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ปริมาณการนำเข้าสินค้าเชื้อเพลิงและสินค้าทุนยังคงหดตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 7.9 และ 11.6 ตามลำดับ สำหรับการนำเข้าบริการที่แท้จริงในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 หดตัวเป็นครั้งแรกในรอบ 4 ไตรมาสที่ร้อยละ 0.7 จากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 3.9

ภาพที่ 22 อัตราการขยายตัวของการนำเข้าสินค้าและบริการที่แท้จริง

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

➡ ในปี 2559 ปริมาณการนำเข้าสินค้าและบริการคาดว่าจะหดตัวร้อยละ 1.4 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -1.7 ถึง -1.1) ตามการลดลงของปริมาณการนำเข้าสินค้าวัตถุดิบและสินค้าขั้นกลาง รวมถึงการลดลงของปริมาณการนำเข้าสินค้าทุน ตามการลงทุนในหมวดเครื่องมือเครื่องจักรที่มีแนวโน้มหดตัว

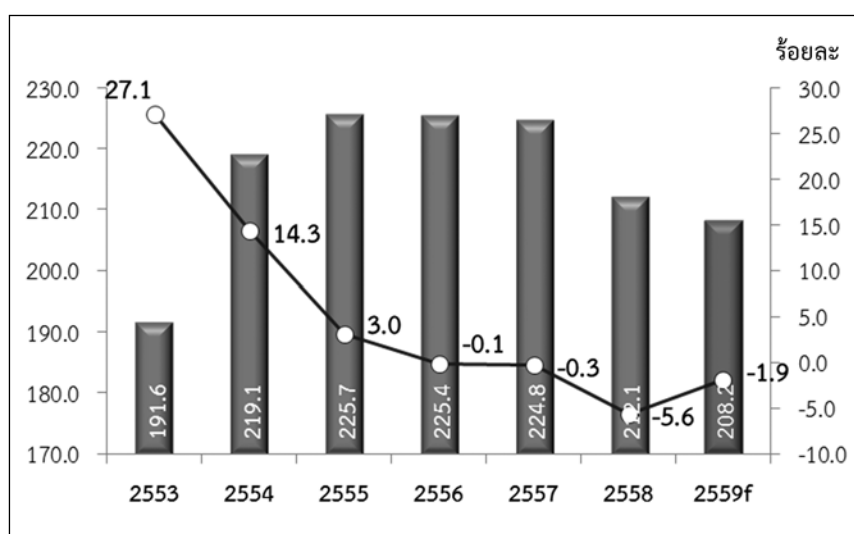
2. ด้านการค้าระหว่างประเทศ

2.1 มูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

➡ มูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ¹ ของไตรมาสที่ 2 ของปี 2559 อยู่ที่ 51.0 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นการหดตัวร้อยละ -3.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ซึ่งมีสาเหตุหลักจากเศรษฐกิจโลกที่ฟื้นตัวอย่างเชื่องช้า รวมถึงราคาสินค้าเกษตร และราคาน้ำมันที่ยังตกต่ำทั่วโลก ทั้งนี้ เมื่อพิจารณามูลค่าการส่งออกตามระบบกรมศุลกากร พบว่า ทองคำ อัญมณีและเครื่องประดับ ยานพาหนะ และสินค้าอุตสาหกรรมการเกษตร เป็นสินค้าหลักที่สามารถขยายตัวได้ดีในไตรมาสที่ 2 ของปีนี้ ซึ่งมีการขยายตัวร้อยละ 113.6 33.1 6.8 และ 4.5 ตามลำดับ ขณะที่สินค้าในหมวดอื่น ได้แก่ สินค้าเกษตร เครื่องใช้ไฟฟ้า และเชื้อเพลิงต่างหดตัวในไตรมาสที่ 2 ของปีทั้งสิ้น โดยเฉพาะการส่งออกมันสำปะหลัง ข้าว ยางพารา และน้ำตาล ที่มีการหดตัวถึงร้อยละ 31.1 13.2 13.0 และ 12.1 ตามลำดับ เนื่องจากเศรษฐกิจโลกที่ยังคงชะลอตัว โดยเฉพาะจีน ซึ่งเป็นคู่ค้ารายสำคัญ กอปรกับการที่ประเทศคู่ค้ามีปริมาณสินค้าอยู่ในสต็อกเป็นจำนวนมาก ทำให้ความต้องการนำเข้าของประเทศคู่ค้าลดลงโดยเฉพาะยางพารา มันสำปะหลัง จึงทำให้ปริมาณการส่งออกสินค้าเหล่านี้ของไทยลดลง

ส่วนการส่งออกรายประเทศพบว่า ตลาดหลักที่ช่วยพยุงการส่งออกของไทยในไตรมาสที่ 2 ของปี 2559 คือ สหรัฐฯ ทวีปออสเตรเลีย ฟิlippินส์ ที่มีการขยายตัวร้อยละ 0.6 12.4 และ 13.5 ตามลำดับ สินค้าที่ส่งออกได้ดีไปยังตลาดดังกล่าว คือ เครื่องคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ เครื่องปรับอากาศ และข้าวโพด อย่างไรก็ตาม การส่งออกไปยังประเทศจีน ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป และอาเซียน-5² ในไตรมาสที่ 2 ของปี 2559 มีการหดตัวถึงร้อยละ 10.3 7.5 1.0 และ 38.0 จากการชะลอตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าเป็นสำคัญ รวมถึงการหดตัวของมูลค่าการส่งออกสินค้าเกี่ยวเนื่องกับน้ำมันที่มีปัญหาการตกต่ำทั่วโลก ขณะที่การส่งออกไปยังกลุ่มประเทศอินโดจีน-4³ หรือ CLMV ซึ่งเป็นตลาดที่ไทยมีสัดส่วนการส่งออกถึงร้อยละ 10.4 ของมูลค่าการส่งออกของไทยทั้งหมด มีการหดตัวร้อยละ 3.5 ซึ่งหากพิจารณารายละเอียด พบว่าการส่งออกไปยัง กัมพูชา ลาว และ เมียนมาร์ มีการหดตัวร้อยละ 9.5 2.1 และ 2.3 ตามลำดับ สำหรับเวียดนามหดตัวเล็กน้อยที่ร้อยละ 0.1 สินค้าที่ส่งออกได้ดีไปยังตลาด CLMV คือ น้ำมันสำเร็จรูป รถยนต์และส่วนประกอบ เหล็กและเหล็กกล้า เครื่องปรับอากาศ และเม็ดพลาสติก

ภาพที่ 23 ประเมินการอัตราการขยายตัวของมูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

¹ มูลค่าการส่งออกตามระบบดุลการชำระเงิน (รายงานโดยธนาคารแห่งประเทศไทย)

² อาเซียน-5 ประกอบด้วยประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย บรูไน ฟิlippินส์ และสิงคโปร์

³ CLMV หมายถึงประเทศกัมพูชา ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม

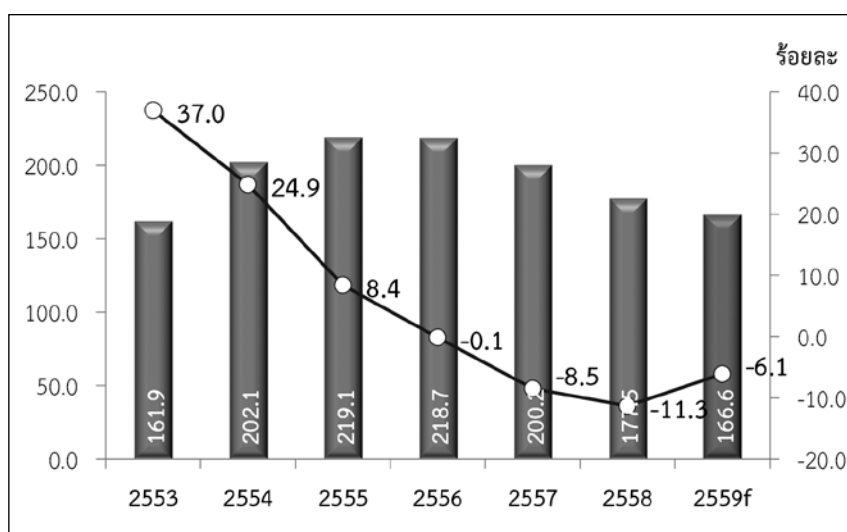
➡ ในปี 2559 สศค. คาดว่ามูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐจะหดตัวร้อยละ 1.9 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -2.2 ถึง -1.6) ดีขึ้นกว่าปี 2558 จากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจสหรัฐฯ และการส่งออกไปยังทวีปออสเตรเลีย เป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม คาดว่าเศรษฐกิจสหภาพยุโรปและจีน ซึ่งเป็นตลาดหลักสำคัญของไทย จะยังคงมีทิศทางชะลอตัว จึงเป็นแรงกดดันต่อการส่งออกสินค้าของไทยให้ไม่สามารถขยายตัวได้ดีมากนัก นอกจากนี้ แนวโน้มราคาสินค้าโภคภัณฑ์ และราคาน้ำมันดิบที่คาดว่าจะทรงตัวอยู่ในระดับต่ำ จะเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่กดดันมูลค่าการส่งออกสินค้าของไทยในปี 2559 นี้

2.2 มูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

➡ มูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ⁴ ของไตรมาสที่ 2 ของปี 2559 อยู่ที่ 41.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นการหดตัวร้อยละ 7.8 ทั้งนี้ หากพิจารณามูลค่าการนำเข้าตามระบบกรมศุลกากร พบว่ามีสาเหตุหลักจากการหดตัวของการนำเข้าสินค้าสินค้าทุน สินค้าเชื้อเพลิง และวัตถุดิบ ซึ่งมีการหดตัวร้อยละ 11.1 30.2 และ 2.7 ตามลำดับ ขณะที่การนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคมีการขยายตัวที่ร้อยละ 3.1 อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาลงรายละเอียด จะพบว่าการนำเข้าทองคำกลับขยายตัวในไตรมาส 2 ของปี 2559 ที่ร้อยละ 9.3 ส่งผลให้การนำเข้าวัตถุดิบหักทองหดตัวลดลงร้อยละ 3.2 และการนำเข้ารวมหักทองคำหดตัวร้อยละ 8.8

การหดตัวของการนำเข้าในไตรมาสที่ 2 ของปี 2559 ที่ผ่านมานั้น เกิดจากการหดตัวด้านการส่งออกของไทย ทำให้การนำเข้าสินค้าวัตถุดิบมีการหดตัว ส่วนการลงทุนในประเทศก็มีทิศทางชะลอตัว ส่งผลให้การนำเข้าสินค้าทุนมีการหดตัวเช่นเดียวกัน ขณะที่การหดตัวของสินค้าเชื้อเพลิงเกิดจากการลดลงของราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกเป็นหลัก

ภาพที่ 24 ประเมินการอัตราการขยายตัวของมูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

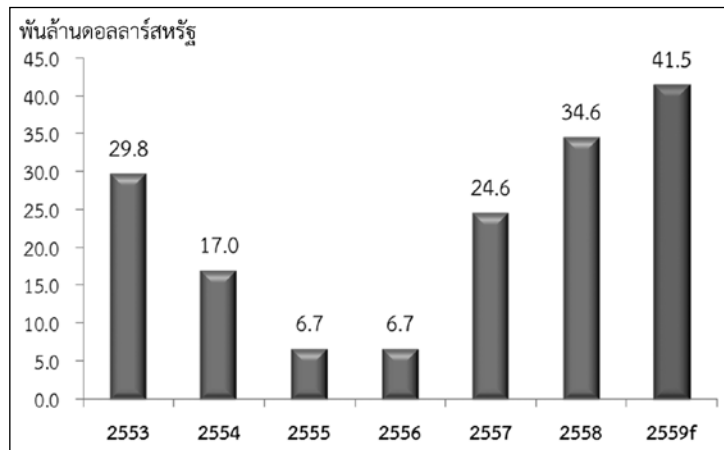
➡ ในปี 2559 สศค. คาดว่ามูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐจะหดตัวที่ร้อยละ 6.1 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -6.4 ถึง -5.8) หดตัวในอัตราชะลอลงจากปี 2558 โดยมีสาเหตุหลักจากการขยายตัวของการนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภค เนื่องจากในปี 2559 คาดว่า ภาวะอุปสงค์ในประเทศที่จะขยายตัวได้ดีขึ้นจากปีก่อนหน้า จะส่งผลให้การนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคมีการขยายตัว ประกอบกับการลงทุนภาครัฐและภาคเอกชนที่คาดว่าจะขยายตัวดีขึ้นจากปีก่อนจะเป็นปัจจัยสนับสนุนต่อการนำเข้าสินค้าทุน ขณะที่การนำเข้าสินค้าวัตถุดิบคาดว่าจะมีการหดตัวเล็กน้อยตามภาคการส่งออก ส่วนมูลค่าการนำเข้าสินค้าเชื้อเพลิงนั้น อาจมีการหดตัวจากแนวโน้มราคาน้ำมันดิบเฉลี่ยทั้งปีที่คาดว่าจะอยู่ในระดับต่ำกว่าปีก่อนหน้า

⁴มูลค่าการนำเข้าตามระบบดุลการชำระเงิน (รายงานโดยธนาคารแห่งประเทศไทย)

2.3 ดุลการค้า⁵

➡ ดุลการค้าของปี 2559 คาดว่าจะเกินดุล 41.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (โดยมีช่วงคาดการณ์ร้อยละ 40.8-41.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) เพิ่มขึ้นจากปี 2558 ที่เกินดุล 34.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ อันเนื่องมาจากมูลค่าการส่งออกมากกว่ามูลค่าการนำเข้า

ภาพที่ 25 ประมาณการดุลการค้า

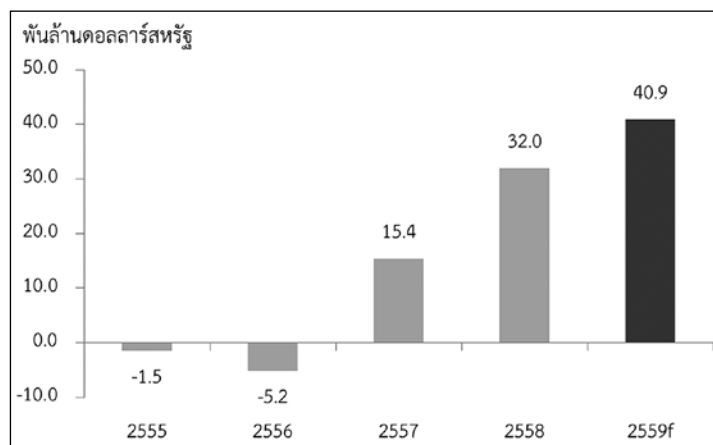
ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

3. ด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

3.1 ดุลบัญชีเดินสะพัด

➡ ดุลบัญชีเดินสะพัดในช่วงไตรมาสที่ 2 ปี 2559 เกินดุลทั้งสิ้น 8.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เกินดุลลดลงจากไตรมาสก่อนที่เกินดุลถึง 16.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยดุลการค้าเกินดุล 9.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงจากไตรมาสก่อนที่เกินดุล 13.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ จากมูลค่าส่งออกที่กลับมาหดตัว โดยเฉพาะจากการส่งออกสินค้าเกษตรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง ขณะที่มูลค่าการนำเข้ายังคงอยู่ในระดับต่ำจากแนวโน้มราคาน้ำมันที่ทรงตัวในระดับต่ำต่อเนื่องและการปิดซ่อมโรงกลั่นถึง 2 เดือน ไตรมาสดังกล่าว ด้านดุลบริการ รายได้ และเงินโอนตามระบบดุลการชำระเงินกลับมาขาดดุลที่ 1.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ จากไตรมาสก่อนที่เกินดุล 3.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ จากการส่งกลับกำไรและเงินปันผลตามฤดูกาล

ภาพที่ 26 ประมาณการดุลบัญชีเดินสะพัด

ที่มา : ธปท. รวบรวมและคาดการณ์โดย สศค.

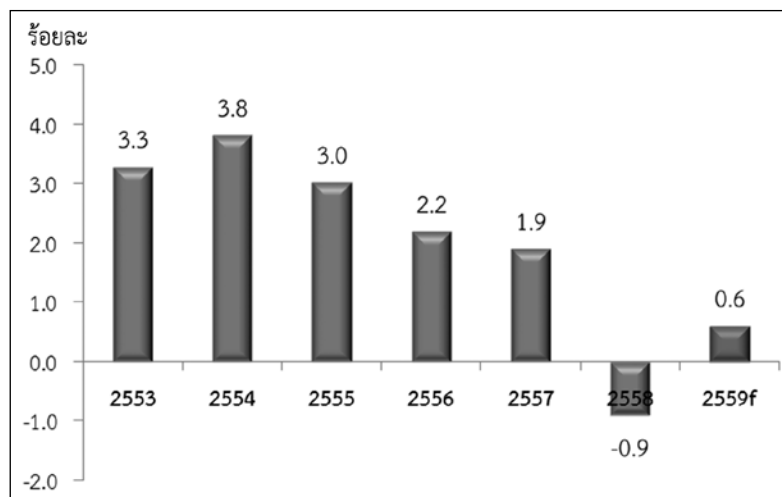
⁵ ดุลการค้าตามระบบดุลการชำระเงิน (รายงานโดยธนาคารแห่งประเทศไทย)

➡ ในปี 2559 คาดว่าดุลบัญชีเดินสะพัดจะเกินดุล 40.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 10.3 ของ GDP (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ 40.6 ถึง 41.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณร้อยละ 10.0 ถึง 10.6 ของ GDP) เกินดุลเพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่เกินดุล 32.0 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยคาดว่าดุลการค้าตามระบบดุลการชำระเงินจะเกินดุลทั้งสิ้น 41.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เนื่องจากมูลค่าการส่งออกที่คาดว่าจะหดตัวในอัตราชะลอลงสอดคล้องกับแนวโน้มราคาสินค้าส่งออกที่ปรับตัวเพิ่มขึ้น ขณะที่ดุลบริการ รายได้ และเงินโอนคาดว่าจะขาดดุลเพียง 0.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงจากปีก่อนที่ขาดดุล 2.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยคาดว่าจะมีเงินโอนไปยังต่างประเทศเพิ่มขึ้นจากการส่งกลับกำไรและเงินปันผลกลับไปยังต่างประเทศตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทย ขณะที่คาดว่ารายได้สุทธิจากการท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้นเช่นกัน

3.2 อัตราเงินเฟ้อ

➡ จากสถานการณ์ล่าสุดในช่วง 7 เดือนแรกของปี 2559 อัตราเงินเฟ้อทั่วไปอยู่ที่ร้อยละ -0.1 โดยการติดลบของอัตราเงินเฟ้อเกิดจากการลดลงของราคาน้ำมันขายปลีกในประเทศเป็นหลัก รวมถึงราคาไฟฟ้าที่ปรับตัวลดลงตามราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก ขณะที่ราคาอาหารสำเร็จรูปทั้งที่บริโภคในบ้านและนอกบ้าน พบว่ายังคงมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า ทั้งนี้ หากขจัดผลของราคาอาหารสดและราคาพลังงานออก พบว่าอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานยังคงเป็นบวกที่ร้อยละ 0.7 ในช่วง 7 เดือนแรกของปี

ภาพที่ 27 ประมาณการอัตราเงินเฟ้อทั่วไป

ที่มา : สศค.

➡ สำหรับปี 2559 คาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไป จะอยู่ที่ร้อยละ 0.6 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.3 ถึง 0.9) เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าที่อัตราเงินเฟ้อติดลบ โดยคาดว่าสินค้าในหมวดที่ไม่ใช่พลังงาน จะมีการปรับราคาเพิ่มขึ้นตามแนวโน้มการฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามอุปสงค์ในประเทศ อย่างไรก็ตาม ราคาสินค้าในหมวดพลังงานคาดว่าจะมีการปรับตัวลดลงต่อเนื่องจากปีก่อนหน้าตามสมมติฐานการลดลงของราคาน้ำมันดิบ ซึ่งจะส่งผลทำให้ราคาน้ำมันขายปลีกในประเทศมีการปรับตัวลดลง นอกจากนี้ การลดลงของราคาน้ำมันยังอาจส่งผลทางอ้อมต่อราคาสินค้าอื่นๆ ให้มีการปรับลดลงได้อีกด้วย อาทิ ราคาค่าไฟฟ้า และราคาค่าโดยสาร เป็นต้น

ภาคการคลัง

รายงานสรุปสถานการณ์ด้านการคลังในช่วง 9 เดือนแรก ปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558-มิถุนายน 2559)

บทสรุปผู้บริหาร

○ ปีงบประมาณ 2559 รัฐบาลจัดทำงบประมาณแบบขาดดุล (Expansionary Fiscal Policy) โดยจัดทำงบประมาณแบบขาดดุลจำนวน 250,000 ล้านบาท และได้มีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ 2559 อีกจำนวน 56,000 ล้านบาท รวมเป็นวงเงินงบประมาณทั้งสิ้น 2,776,000.0 ล้านบาท นอกจากนี้ การเบิกจ่ายเงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Development Policy Loan : DPL) และโครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน เพื่อเป็นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ

การจัดทำงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ประจำปีงบประมาณ 2559

○ ในช่วง 9 เดือนแรกปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558-มิถุนายน 2559) รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้สุทธิหลังหักการจัดสรร อปท. ได้ 1,793,590 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 78,456 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 4.6 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 10.0 ต่อปี สำหรับการเบิกจ่ายงบประมาณเท่ากับ 2,248,650 ล้านบาท สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า 217,362 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 10.7 ต่อปีโดยรายจ่ายปีปัจจุบันเบิกจ่ายได้จำนวน 2,050,624 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.6 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 73.9 ของกรอบวงเงินงบประมาณ (2,776,000 ล้านบาท) ทั้งนี้ ดุลเงินงบประมาณขาดดุลจำนวน 441,501 ล้านบาท

○ หนี้สาธารณะคงค้าง ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2559 มีจำนวน 5,924,055.53 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 42.75 ของ GDP และเมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้า หนี้สาธารณะลดลงสุทธิ 53,297.80 ล้านบาท โดยเป็น (1) หนี้ของรัฐบาลจำนวน 4,373,288.14 ล้านบาท (2) หนี้รัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นสถาบันการเงินจำนวน 1,021,940.40 ล้านบาท (3) หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน) จำนวน 517,517.92 ล้านบาท และ (4) หนี้หน่วยงานอื่นของรัฐจำนวน 11,309.07 ล้านบาท ตามลำดับ ทั้งนี้ หนี้สาธารณะคงค้างยังอยู่ภายใต้กรอบความยั่งยืนทางการคลังที่ไม่เกินร้อยละ 60.0 ของ GDP

ผลการดำเนินนโยบายการคลังในช่วงครึ่งแรกปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558-มิถุนายน 2559)

1. ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาล

ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลในช่วง 9 เดือนแรกปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558-มิถุนายน 2559) รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้สุทธิหลังหักการจัดสรร อปท. ได้ 1,793,590 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 78,456 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 4.6 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 10.0 ต่อปี โดยเป็นผลของการนำส่งรายได้จากการประมูลใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ย่าน 900 และ 1,800 MHz (4G) เป็นสำคัญ จำนวน 48,242 ล้านบาท ประกอบกับการนำส่งรายได้ของรัฐวิสาหกิจ และการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีสรรพสามิตรถยนต์ และภาษีเบียร์ ที่สูงกว่าประมาณการ ร้อยละ 13.1 3.1 8.7 และ 9.3 ตามลำดับ ทั้งนี้ ผลการจัดเก็บรายได้ตามหน่วยงานจัดเก็บสรุปได้ ดังนี้

กรมสรรพากร

กรมสรรพากรจัดเก็บรายได้รวมทั้งสิ้น 1,263,883 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 92,191 ล้านบาท หรือร้อยละ 6.8 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 1.0 ต่อปี โดยภาษีที่จัดเก็บได้ต่ำกว่าเป้าหมายที่สำคัญ ได้แก่ (1) **ภาษีมูลค่าเพิ่ม** จัดเก็บได้ 40,517 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.1 ต่อปี และจัดเก็บได้ต่ำกว่าประมาณการ 40,517 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ -7.0 เป็นผลจากการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บจากการนำเข้าต่ำกว่าประมาณการ 33,227 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ -14.1 เนื่องจากมูลค่าการนำเข้าที่ลดลงจากราคาน้ำมันดิบที่ลดลงในช่วงที่ผ่านมา ขณะที่ภาษีมูลค่าเพิ่มจากการบริโภคในประเทศจัดเก็บได้ต่ำกว่าประมาณการ 7,290 ล้านบาท หรือร้อยละ -2.1 แต่เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.2 ต่อปี (2) **ภาษีเงินได้ปิโตรเลียม** จัดเก็บได้ 40,401 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -44.8 ต่อปี แต่จัดเก็บได้ต่ำกว่าประมาณการ 40,401 ล้านบาท หรือร้อยละ -47.9 เนื่องจากราคาน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ (เหลว) ลดลง ส่งผลต่อผู้ประกอบการมีกำไรเพื่อชำระภาษีลดลง อย่างไรก็ตาม ยังมีภาษีที่จัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการ ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจัดเก็บได้ 7,616 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.9 ต่อปี และสูงกว่าประมาณการร้อยละ 3.1 จากภาษีหัก ณ ที่จ่ายจากภาคเอกชนจากเงินเดือน (ภ.ง.ด. 1) และอสังหาริมทรัพย์ จัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการ เนื่องจากการขยายตัวของฐานเงินเดือนที่สูงกว่าประมาณการ และผลจากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจภาคอสังหาริมทรัพย์ของรัฐบาลที่ผ่านมา

กรมสรรพสามิต

กรมสรรพสามิตจัดเก็บรายได้รวมทั้งสิ้น 392,111 ล้านบาท และสูงกว่าประมาณการ 17,647 ล้านบาท หรือร้อยละ 4.7 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน ที่ร้อยละ 18.2 ต่อปี โดยเป็นผลจากการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตรถยนต์จัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการ 6,091 ล้านบาท หรือร้อยละ 8.7 และเพิ่มขึ้นร้อยละ 23.6 ต่อปี จากภาษีสรรพสามิตรถยนต์เฉลี่ยต่อคันเพิ่มขึ้นจากการปรับโครงสร้างอัตราภาษีสรรพสามิตรถยนต์ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2559 เป็นต้นไป ภาษีเบียร์จัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการ 5,755 ล้านบาท หรือร้อยละ 9.3 และเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.8 ต่อปี และภาษีน้ำมันจัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการ 4,902 ล้านบาท หรือร้อยละ 3.9 และเพิ่มขึ้นร้อยละ 41.3 ต่อปี เนื่องจากมีการปรับขึ้นอัตราภาษีน้ำมันดีเซลและเบนซินจากลิตรละ 4.95 และ 5.60 บาท เป็นลิตรละ 5.35 และ 6.0 บาท ตามลำดับ ตั้งแต่วันที่ 23 มีนาคม 2559

กรมศุลกากร

กรมศุลกากรจัดเก็บรายได้รวมทั้งสิ้น 84,973 ล้านบาทต่ำกว่าประมาณการ 5,027 ล้านบาท หรือร้อยละ -5.6 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -1.5 ต่อปี เนื่องจากได้รับผลกระทบของการปรับโครงสร้างอัตราภาษีศุลกากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และมูลค่าการนำเข้าที่ยังคงหดตัว

รัฐวิสาหกิจ

รัฐวิสาหกิจนำส่งรายได้รวมทั้งสิ้น 102,385 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 11,874 ล้านบาท หรือร้อยละ 13.1 แต่ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -7.7 ต่อปี ทั้งนี้ รัฐวิสาหกิจที่นำส่งรายได้สูงกว่าประมาณการ ได้แก่ สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารออมสิน การประปานครหลวง และกองทุนรวมวายุภักษ์ เป็นสำคัญ

หน่วยงานอื่น

หน่วยงานอื่นจัดเก็บรายได้รวมทั้งสิ้น 242,922 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 127,346 ล้านบาท หรือร้อยละ 110.2 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน ร้อยละ 74.7 ต่อปี เนื่องจากการนำส่งรายได้จากการประมูลใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ย่าน 900 และ 1,800 MHz (4G) จำนวน 48,242 ล้านบาท การรับรู้เงินส่วนเกินจากการจำหน่ายพันธบัตรเป็นรายได้จำนวน 38,996 ล้านบาท การชำระภาษีการพนันในส่วนของการสลากพิเศษแบบเลขท้าย 3 ตัว และ 2 ตัว ของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลจำนวน 11,982 ล้านบาท และการนำส่งเงินสภาพคล่องส่วนเกินของกองทุนหมุนเวียน 10,634 ล้านบาท ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลสุทธิในช่วงครึ่งแรกปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558-มิถุนายน 2559)

(หน่วย : ล้านบาท)

	9 เดือนแรกปีงบประมาณ 2559		ประมาณการตามเอกสารงบประมาณ	
	(ต.ค. 58-มิ.ย. 59)	เปลี่ยนแปลง ร้อยละต่อปี	จำนวน	เปลี่ยนแปลง ร้อยละต่อปี
1. กรมสรรพากร	1,263,883	1.0	1,356,074	-6.8
2. กรมสรรพสามิต	392,111	18.2	374,464	4.7
3. กรมศุลกากร	84,973	-1.5	90,000	-5.6
รวมรายได้ 3 กรมจัดเก็บ	1,740,967	4.3	1,820,538	-4.4
4. รัฐวิสาหกิจ	102,385	-7.7	90,511	13.1
5. หน่วยงานอื่น	242,922	74.7	115,576	110.2
รวมรายได้จัดเก็บ (Gross)	2,086,274	8.7	2,026,625	2.9
หัก	241,739	0.8	258,291	-6.4
รวมรายได้สุทธิ (Net)	1,844,535	9.8	1,768,334	4.3
หักเงินจัดสรรจาก VAT ให้ อปท. ตาม พรบ.กำหนดแผนฯ	1,793,590	10.0	1,715,134	4.6
รวมรายได้สุทธิหลังหักการจัดสรร อปท.				

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

2. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณในช่วง 9 เดือนแรกปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558-มิถุนายน 2559)

การเบิกจ่ายงบประมาณรวมในช่วง 9 เดือนแรกปีงบประมาณ 2559 เท่ากับ 2,248,650 ล้านบาท สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า 217,362 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 10.7 ต่อปี โดยรายจ่ายปีปัจจุบันเบิกจ่ายได้จำนวน 2,050,624 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.6 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 73.9 ของกรอบวงเงินงบประมาณ (2,776,000 ล้านบาท)

ทั้งนี้ รายจ่ายปีปัจจุบันจำนวน 2,050,624 ล้านบาท ประกอบด้วย (1) รายจ่ายประจำ 1,785,909 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.7 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 78.8 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำหลังโอนเปลี่ยนแปลง (2,265,545 ล้านบาท) และ (2) รายจ่ายลงทุน 264,715 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.4 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 51.9 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุนหลังโอนเปลี่ยนแปลง (510,455 ล้านบาท) โดยในปีงบประมาณ 2559 มีรายจ่ายที่สำคัญ ได้แก่ เงินอุดหนุนของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 199,720 ล้านบาท และเงินอุดหนุนของกระทรวงศึกษาธิการ 141,754 ล้านบาท เป็นต้น สำหรับการเบิกจ่ายงบประมาณเหลือปีเบิกจ่ายได้ 198,026 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.4 ต่อปี

ตารางที่ 2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณในช่วงครึ่งแรกปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558-มิถุนายน 2559)

(หน่วย : ล้านบาท)

ประเภทรายจ่าย	วงเงิน	ปีงบประมาณ		
		2559 (ต.ค. 58-มิ.ย. 59)	เปลี่ยนแปลง ร้อยละต่อปี	อัตราการเบิกจ่าย
1. รายจ่ายปีปัจจุบัน	2,776,000	2,050,624	10.6	73.9
1.1 รายจ่ายประจำ	2,265,545	1,785,909	7.7	78.8
1.2 รายจ่ายลงทุน	510,455	264,715	35.7	51.9
2. รายจ่ายจากงบประมาณปีก่อน	307,851	198,026	11.4	64.3
3. รายจ่ายรวม (1+2)	3,083,851	2,248,650	10.7	72.9

ที่มา : กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

นอกจากนี้ รัฐบาลได้มีการเบิกจ่ายเงินกู้ยืมงบประมาณ ได้แก่ (1) การเบิกจ่ายเงินกู้ภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 ตั้งแต่เริ่มโครงการ (ตุลาคม 2552) จนถึงสิ้นเดือนมิถุนายน 2559 มีการเบิกจ่ายรวมทั้งสิ้น 346,972 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.4 ของวงเงิน 348,940 ล้านบาท (2) การเบิกจ่ายเงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (DPL) ตั้งแต่เริ่มโครงการ (เดือนเมษายน 2554) จนถึงสิ้นเดือนมิถุนายน 2559 มีจำนวน 35,004 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 89.1 ของวงเงิน 39,285 ล้านบาท (3) การเบิกจ่ายเงินกู้ภายใต้พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อวางระบบบริหารจัดการน้ำและสร้างอนาคตประเทศ พ.ศ. 2555 ตั้งแต่เริ่มโครงการ (กุมภาพันธ์ 2555) จนถึงสิ้นเดือนมิถุนายน 2559 มีการเบิกจ่ายรวมทั้งสิ้น 24,118 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6.9 ของกรอบวงเงิน 350,000 ล้านบาท (ทั้งนี้ พรก. บริหารจัดการน้ำวงเงินจำนวน 350.0 พันล้านบาท คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ยกเลิกการดำเนินการแล้วเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2558) และ (4) โครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน มีการเบิกจ่ายทั้งสิ้น 53,894 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 68.8 ของวงเงิน 78,295 ล้านบาท

ตารางที่ 3 ผลการเบิกจ่ายเงินกู้ยืมงบประมาณ

(หน่วย : ล้านบาท)

โครงการ	วงเงินที่ได้รับอนุมัติ	2553	2554	2555	2556	2557	2558	ตั้งแต่เริ่มโครงการจนถึงสิ้นเดือนมิ.ย. 59	ร้อยละของวงเงินที่ได้รับอนุมัติ
1. โครงการภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง	348,940	234,369	61,391	24,420	7,509	4,597	13,232	346,972	99.4
2. เงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (DPL)	39,285	-	286	7,382	14,998	6,646	4,184	35,004	89.1
3. เงินกู้ภายใต้ พรก. บริหารจัดการน้ำฯ	350,000	-	-	1,762	13,740	6,793	1,588	24,118	6.9
4. โครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน	78,295	-	-	-	-	-	13,297	53,894	68.8

ที่มา : กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

กล่าวโดยสรุปในช่วง 9 เดือนแรกปีงบประมาณ 2559 รัฐบาลมีการเบิกจ่ายเม็ดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจทั้งสิ้น 2,292,436 ล้านบาท ซึ่งแบ่งออกเป็น (1) งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2559 จำนวน 2,050,624 ล้านบาท (2) รายจ่ายจากงบประมาณปีก่อนจำนวน 198,026 ล้านบาท (3) การเบิกจ่ายเงินกู้ยืมงบประมาณ จำนวน 455,348 ล้านบาท

3. ฐานะการคลังในช่วงไตรมาสแรกปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558-มิถุนายน 2559)

ฐานะการคลังในช่วง 9 เดือนแรกปีงบประมาณ 2559 รัฐบาลมีรายได้นำส่งคลังทั้งสิ้นจำนวน 1,807,149 ล้านบาท และมีการเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น 2,248,650 ล้านบาท ส่งผลให้ดุลเงินงบประมาณขาดดุลจำนวน 441,501 ล้านบาท และเมื่อรวมกับดุลเงินนอกงบประมาณที่ขาดดุล 124,412 ล้านบาท ทำให้ดุลเงินสดก่อนกู้ขาดดุลจำนวน 565,913 ล้านบาท ทั้งนี้ รัฐบาลได้บริหารเงินสดให้สอดคล้องกับความต้องการใช้เงินโดยชดเชยการขาดดุลด้วยการกู้เงินจำนวน 375,180 ล้านบาท ส่งผลให้ดุลเงินสด (หลังการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุล) ขาดดุลจำนวน 190,733 ล้านบาท และส่งผลให้เงินคงคลัง ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2559 มีจำนวน 235,449 ล้านบาท

ตารางที่ 4 ฐานะการคลังในช่วง 9 เดือนแรกปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558-มิถุนายน 2559)

(หน่วย : ล้านบาท)

	ปีงบประมาณ		เปรียบเทียบ	
	9 เดือนแรก ปีงบประมาณ 2559	9 เดือนแรกปี งบประมาณ 2558	จำนวน	เปลี่ยนแปลง ร้อยละต่อปี
1. รายได้	1,807,149	1,634,499	172,650	10.6
2. รายจ่าย	2,248,650	2,031,288	217,362	10.7
3. ดุลเงินงบประมาณ	-441,501	-396,789	-44,712	-11.3
4. ดุลเงินนอกงบประมาณ	-124,412	-16,481	-107,931	-654.9
5. ดุลเงินสดก่อนกู้ (3+4)	-565,913	-413,270	-152,643	-36.9
6. เงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุล	375,180	181,362	193,818	106.9
7. ดุลเงินสดหลังกู้ (5+6)	-190,733	-231,908	41,175	17.8
8. เงินคงคลังปลายงวด	235,449	263,839	-28,390	-10.8

ที่มา : กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

4. หนี้สาธารณะ

หนี้สาธารณะคงค้าง ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2559 มีจำนวน 5,924,055.53 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 42.75 ของ GDP และเมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้า หนี้สาธารณะลดลงสุทธิ 53,297.80 ล้านบาท โดยเป็น (1) หนี้ของรัฐบาลจำนวน 4,373,288.14 ล้านบาท (2) หนี้รัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นสถาบันการเงินจำนวน 1,021,940.40 ล้านบาท (3) หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้าประกัน) จำนวน 517,517.92 ล้านบาท และ (4) หนี้หน่วยงานอื่นของรัฐจำนวน 11,309.07 ล้านบาท ตามลำดับ ทั้งนี้ ระดับหนี้สาธารณะคงค้างยังอยู่ในระดับที่มีเสถียรภาพ สะท้อนได้จาก (1) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ในประเทศถึงร้อยละ 94.14 ของหนี้สาธารณะคงค้าง (2) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ระยะยาวถึงร้อยละ 84.31 ของหนี้สาธารณะคงค้าง และ (3) สัดส่วนหนี้สาธารณะคงค้างต่อ GDP ยังอยู่ภายใต้กรอบความยั่งยืนทางการคลังที่ไม่เกินร้อยละ 60.0 ของ GDP

ตารางที่ 5 หนี้สาธารณะคงค้าง ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2559

(หน่วย : ล้านบาท)

หนี้สาธารณะคงค้าง	ณ เดือน มิ.ย. 59	% of GDP
1. หนี้ของรัฐบาล	4,373,288.14	31.56
2. หนี้รัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นสถาบันการเงิน	1,021,940.40	7.37
3. หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้าประกัน)	517,517.92	3.73
4. หนี้หน่วยงานอื่นของรัฐ	11,309.07	0.08
หนี้สาธารณะรวม	5,924,055.53	42.75

ที่มา : สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง

Macroeconomic Analysis Briefing

บทวิเคราะห์ เรื่อง Brexit : เจ็บ แต่(ไม่)จบ¹

บทสรุปผู้บริหาร

- ในวันที่ 23 มิถุนายน 2559 สหราชอาณาจักรได้จัดการลงประชามติ เพื่อให้ประชาชนเลือกว่าจะอยู่ในสหภาพยุโรปหรือไม่ หลังจากที่เข้าเป็นสมาชิกดั้งเดิมมาตั้งแต่ปี 2516 หรือเป็นเวลากว่า 43 ปี
- ผลประชามติปรากฏว่า ฝ่ายที่สนับสนุนให้สหราชอาณาจักรออกจากสหภาพยุโรป (Leave หรือ “Brexit”) สามารถเฉือนเอาชนะฝ่ายที่สนับสนุนให้สหราชอาณาจักรคงอยู่กับสหภาพยุโรป (Remain หรือ “Bremain”) ด้วยคะแนนร้อยละ 51.9 ต่อ 48.1
- อย่างไรก็ตาม สหราชอาณาจักรยังไม่ได้ออกจากสหภาพยุโรปทันที ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบตามมาตรา 50 ของสนธิสัญญา里斯本 ซึ่งระบุไว้ว่าต้องใช้เวลาประมาณ 2 ปีหลังจากที่รัฐสภาสหราชอาณาจักรแจ้งเจตจำนงแก่คณะมนตรียุโรป
- หลังผลประชามติออกมาอย่างเป็นทางการตลาดการเงินทั่วโลกอยู่ในภาวะตื่นตระหนก เงินปอนด์อ่อนค่าลงอย่างมากและแตะระดับต่ำสุดในรอบ 31 ปี
- สหราชอาณาจักรน่าจะได้รับผลกระทบจาก Brexit ในระดับที่ค่อนข้างสูง ทั้งผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ส่วนสหภาพยุโรปอาจได้รับผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจมากขึ้น ขณะที่ผลกระทบต่อไทยนั้น คาดว่าจะอยู่ในวงจำกัด โดยส่วนใหญ่คาดว่าผลกระทบต่อไทยนั้นเกิดจากเงินปอนด์ที่อ่อนค่า

1. บทนำ

ในช่วงครึ่งแรกของปี 2559 ที่ผ่านมามีเหตุการณ์สำคัญของโลกที่สร้างความผันผวนอย่างรุนแรงต่อเศรษฐกิจทั้งตลาดเงินและตลาดทุนทั่วโลก เหตุการณ์ดังกล่าวนี้คือการจัดทำประชามติของสหราชอาณาจักรเพื่อพิจารณาสมาชิกภาพแห่งสหภาพยุโรป ซึ่งการพิจารณาดังกล่าวเป็นการตัดสินใจครั้งสำคัญของสหราชอาณาจักรว่าควรที่จะยังคงอยู่หรือควรที่จะออกจากการเป็นสมาชิกสหภาพยุโรป

การลงประชามติถูกกำหนดให้เกิดขึ้นในวันที่ 23 มิถุนายน 2559 ซึ่งประชาชนในสหราชอาณาจักร ไม่ว่าจะเป็นชาวอังกฤษ สกอตแลนด์ เวลส์ ตลอดจนไอร์แลนด์เหนือ ได้ออกมาใช้สิทธิ์ลงคะแนนเป็นจำนวนมากถึงกว่าร้อยละ 72.2 และผลประชามติปรากฏว่าฝ่ายที่สนับสนุนให้สหราชอาณาจักรออกจากสหภาพยุโรป (Leave หรือ “Brexit”) สามารถเฉือนเอาชนะฝ่ายที่สนับสนุนให้สหราชอาณาจักรคงอยู่กับสหภาพยุโรป (Remain หรือ “Bremain”) ไปด้วยคะแนนร้อยละ 51.9 ต่อ 48.1 ทำให้สหราชอาณาจักรกลายเป็นประเทศแรกที่ประชาชนลงประชามติว่าต้องการออกจากการเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปตั้งแต่เริ่มก่อตั้งสหภาพยุโรปเป็นต้นมา อีกทั้งผลกระทบจากกรณี Brexit เริ่มทยอยปรากฏให้เห็นหลังทราบผลประชามติ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง แม้ว่าผลประชามติดังกล่าวจะยังคงต้องผ่านขั้นตอนทางกฎหมายและพิจารณาข้อตกลงกันไป โดยคาดว่าจะใช้เวลาอย่างต่ำประมาณสองปีก็ตาม

บทความนี้จะวิเคราะห์ที่มาของการทำประชามติในครั้งนี้ โดยจะนำเสนอผลดี-ผลเสีย ที่ฝ่าย Leave และฝ่าย Remain ได้หยิบยกมาถกเถียงกันระหว่างการรณรงค์หาเสียง ตลอดจนผลกระทบในระยะสั้นที่ปรากฏให้เห็นบ้างแล้วบางส่วน พร้อมทั้งวิเคราะห์ผลกระทบในระยะต่อไปต่อเศรษฐกิจสหราชอาณาจักร สหภาพยุโรป รวมทั้งนโยบายเศรษฐกิจไทยด้วย

¹ ผู้เขียน นางสาวปทุมทิพย์ สาธุเม และนายธนพัฒน์ สวัสดิ์เกษมวงศ์ นักศึกษาฝึกงาน ส่วนการวิเคราะห์เสถียรภาพเศรษฐกิจ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ขอขอบคุณ ดร.พิมพ์นารา หิรัญกุล เศรษฐกรชำนาญการพิเศษ ดร.ศรพล ตุลยะเสถียร ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เสถียรภาพเศรษฐกิจ และคุณวุฒิพงศ์ จิตต์งสกุล ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำหรับข้อเสนอแนะ

2. สมาชิกภาพของสหราชอาณาจักรในสหภาพยุโรป

สหราชอาณาจักร (United Kingdom : UK) เป็นรัฐเอกราช รัฐหนึ่งในทวีปยุโรปที่ประกอบไปด้วย 4 ประเทศ ได้แก่ อังกฤษ สกอตแลนด์ เวลส์ และไอร์แลนด์เหนือ ในปี 2516 สหราชอาณาจักรได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก **ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (European Economic Community : EEC)** ที่มีการก่อตั้งได้สำเร็จในปี 2501 หลังจากถูกคัดค้านจากประเทศฝรั่งเศสก่อนหน้านี้ ซึ่งการรวมกลุ่มดังกล่าวเป็นการรวมตัวทางเศรษฐกิจก่อนที่ EEC จะพัฒนากลายมาเป็น **สหภาพยุโรป (European Union : EU)** ต่อมาในปี 2536 ภายใต้สนธิสัญญามาสทริชต์เพื่อให้ประเทศสมาชิกรวมตัวกันเป็นสหภาพในทางเศรษฐกิจและการเมือง มีลักษณะเป็นตลาดเดียว (Single Market) ทำให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ และปัจจัยการผลิตทั้งแรงงานและทุนได้อย่างเสรี ซึ่งปัจจุบันสหภาพยุโรปมีสมาชิกทั้งหมด 28 ประเทศ² (รวมสหราชอาณาจักร)

ภาพที่ 1 สหราชอาณาจักร

ที่มา : historyandgeekstuff.blogspot.com

การที่สหราชอาณาจักรเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหภาพยุโรป ทำให้สหราชอาณาจักรได้รับผลประโยชน์หลายด้าน อาทิ ด้านการค้า กล่าวคือ สามารถส่งออกและนำเข้าสินค้ากับประเทศสมาชิกอื่นๆ ได้อย่างเสรี โดยไม่ถูกเก็บภาษีนำเข้าซึ่งส่งผลดีต่อการค้า การลงทุน และเศรษฐกิจสหราชอาณาจักรโดยรวม นอกจากนี้ การเปิดเคลื่อนย้ายเงินทุนได้อย่างเสรี ทำให้กรุงลอนดอนสามารถรักษาความเป็นศูนย์กลางทางการเงินของโลกได้

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสหราชอาณาจักรจะเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรป แต่ก็ไม่ได้เข้าร่วมใช้ข้อตกลงบางประการกับประเทศสมาชิกอื่นๆ อาทิ การไม่ใช้เงินยูโรเหมือนสมาชิกส่วนใหญ่ 19 ประเทศในสหภาพยุโรปที่ตกลงใช้สกุลเงินร่วมกัน เรียกว่าเป็นกลุ่มยูโรโซน (Eurozone) โดยสหราชอาณาจักรยังคงใช้เงินปอนด์สเตอร์ลิงซึ่งเป็นสกุลเงินประจำชาติของตนเอง จากปัจจัยด้านเสถียรภาพของเงินปอนด์ในช่วงที่ผ่านมาที่อยู่ในระดับสูง ตลอดจนจากความไม่เชื่อมั่นในเงินยูโร นอกจากนี้ สหราชอาณาจักรยังไม่ร่วมในระบบวีซ่ารวมของสหภาพยุโรปหรือเชงเก้น (Schengen) ที่อนุญาตให้บุคคลนอกสามารถเดินทางเข้าสหภาพยุโรปได้ทุกประเทศที่ใช้ระบบดังกล่าวด้วยวีซ่าเดียวกัน โดยสหราชอาณาจักรยังคงใช้ระบบวีซ่าของประเทศเอง

3. ทำไมต้องมีประชามติ

ในช่วงก่อนการเลือกตั้งทั่วไปของสหราชอาณาจักรเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2558 ประเด็นหาเสียงที่ได้รับความสนใจจากสาธารณชน คือ คำมั่นสัญญาจากนักการเมืองหลายฝ่ายว่าจะนำพาสหราชอาณาจักรออกจากการเป็นสมาชิกสหภาพยุโรป ซึ่งการหาเสียงดังกล่าวเป็นจุดกำเนิดความนิยมของคำว่า **Brexit** (เป็นการสนธิคำว่า British และ Exit) บนหน้าหนังสือพิมพ์และสื่อต่างๆ แต่ประเด็นดังกล่าวนั้นแท้จริงแล้วไม่ใช่เรื่องใหม่แต่อย่างใด

² สหภาพยุโรป 28 ประเทศ ประกอบด้วยเยอรมนี ฝรั่งเศส อิตาลี เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม ลักเซมเบิร์ก เดนมาร์ก ไอร์แลนด์ กรีซ สเปน โปรตุเกส สวีเดน ออสเตรีย ฟินแลนด์ โปแลนด์ สาธารณรัฐเช็ก ฮังการี สโลวาเกีย ลิทัวเนีย ลัตเวีย สโลวีเนีย เอสโตเนีย เชชเชอร์ มอลตา โรมาเนีย บัลแกเรีย โครเอเชีย และสหราชอาณาจักร

ย้อนไปในปี 2518 สหราชอาณาจักรได้เคยทำประชามติในลักษณะคล้ายคลึงกันนี้มาแล้วครั้งหนึ่ง โดยในตอนนั้นเป็นการทำประชามติว่าสหราชอาณาจักรจะคงอยู่กับประชาคมเศรษฐกิจยุโรปต่อไปหรือไม่ ซึ่งกว่าร้อยละ 67.2 ของชาวสหราชอาณาจักรผู้มาใช้สิทธิ์เห็นว่าควรอยู่กับประชาคมเศรษฐกิจยุโรปต่อไป

ในการเลือกตั้งครั้งล่าสุดในปี 2558 ประเด็น Brexit ถูกหยิบยกกลับมาพูดถึงอีกครั้งจากการหาเสียงของพรรคเอกราชแห่งสหราชอาณาจักร (UK Independence Party : UKIP) ที่นำโดยนายไนเจล ฟาราจ หัวหน้าพรรค ซึ่งมีนโยบายต่อต้านสหภาพยุโรป นายฟาราจ รณรงค์หาเสียงโดยชูประเด็นดังกล่าวจนได้รับความสนใจและเป็นที่จับตามอง ทำให้นายเดวิด คาเมรอน หัวหน้าพรรคอนุรักษนิยม (Conservative Party) ต้องออกมาหาเสียงว่าหากพรรคอนุรักษนิยมชนะการเลือกตั้งจะจัดให้มีการลงประชามติในเรื่องดังกล่าว

ภาพที่ 2 นายเดวิด คาเมรอน

ที่มา : uk.businessinsider.com

เมื่อการเลือกตั้งสิ้นสุดลง ผลปรากฏว่าพรรคอนุรักษนิยมของนายคาเมรอนชนะการเลือกตั้ง โดยได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งในสภาจนสามารถจัดตั้งรัฐบาลพรรคเดียวได้และทำให้นายคาเมรอนได้เป็นนายกรัฐมนตรีของสหราชอาณาจักรอีกเป็นสมัยที่สอง ทำให้นายคาเมรอนจำต้องรักษาสัญญาที่ให้ไว้ในช่วงหาเสียงและในวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2559 นายคาเมรอนก็ได้ประกาศกฎหมายการทำประชามติออกมาหลังจากร่างกฎหมายเสร็จซึ่งตัวกฎหมายได้กำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงชาวสหราชอาณาจักรร่วมกันลงประชามติในวันที่ 23 มิถุนายน 2559 เพื่อพิจารณาว่าสหราชอาณาจักรควรเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปต่อไปหรือไม่

4. จะอยู่หรือจะไป : เหตุผลสนับสนุนของฝ่าย Remain และ Leave

ในช่วงก่อนการลงประชามติได้มีผู้ออกมาสนับสนุนและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสหราชอาณาจักรในสหภาพยุโรปกันมากมาย ทั้งนักวิชาการ นักธุรกิจ นักการเมือง หรือแม้แต่ประชาชนทั่วไป โดยผลโพลในหลายสำนักแสดงให้เห็นว่า สัดส่วนของฝ่ายสนับสนุนให้สหราชอาณาจักรคงอยู่กับสหภาพยุโรป (Remain) และฝ่ายที่สนับสนุนให้สหราชอาณาจักรออกจากสหภาพยุโรป (Leave) นั้นใกล้เคียงกัน โดยผลัดกันขึ้นนำตามสถานการณ์ ซึ่งทั้งสองฝ่ายต่างก็หยิบยกเหตุผลขึ้นมาสนับสนุนท่าทีของตน ดังนี้

4.1 ฝ่ายที่สนับสนุนให้สหราชอาณาจักรยังคงอยู่กับสหภาพยุโรป (Remain)

ฝ่าย Remain มีนายเดวิด คาเมรอน นายกรัฐมนตรีของสหราชอาณาจักรจากพรรคอนุรักษนิยมเป็นแกนนำสำคัญ ซึ่งก่อนหน้านี้ นายคาเมรอนได้พยายามเจรจากับผู้นำอื่นๆ ในสหภาพยุโรปเพื่อขอเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักรในจุดที่ชาวสหราชอาณาจักรไม่พอใจ แต่ยังไม่สามารถบรรลุข้อตกลงได้ ทั้งนี้ ฝ่าย Remain มีกลุ่ม “Britain Stronger in Europe” ซึ่งเป็นกลุ่มพรรคที่สนับสนุนให้สหราชอาณาจักรยังคงอยู่กับสหภาพยุโรปเป็นผู้นำการรณรงค์อย่างเป็นทางการ ทั้งนี้เหตุผลสนับสนุนของการคงอยู่กับสหภาพยุโรป หรือ “Bremain” มีดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ

✓ ได้รับสิทธิประโยชน์ทางการค้าดั้งเดิม

การเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปต่อไปจะทำให้สหราชอาณาจักรยังคงได้รับสิทธิประโยชน์จากการที่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มอาทิ ข้อตกลงทางการค้าเสรี โดยประเทศสมาชิกจะได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้าจากประเทศสมาชิกด้วยกัน จึงส่งผลให้สามารถส่งออก

สินค้าไปขายยังประเทศสมาชิกได้อย่างเสรี นอกจากนี้ สหภาพยุโรปยังเป็นคู่ค้าหลักที่สำคัญของสหราชอาณาจักรและมีขนาดการค้าที่ใหญ่เป็นระดับต้นๆ ของโลก การคงอยู่ในสหภาพยุโรปจึงเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจของสหราชอาณาจักร และสหภาพยุโรปยังมีข้อตกลงการค้าเสรีอื่นๆ ที่ทำกับประเทศต่างๆ ทั้งที่บรรลุข้อตกลงแล้วและที่กำลังอยู่ระหว่างการเจรจา ซึ่งจะทำให้สหราชอาณาจักรได้ผลประโยชน์เฉกเช่นประเทศสมาชิกอื่นๆ อีกด้วย

✓ รักษาความเป็นศูนย์กลางทางการเงินของโลกต่อไป

กรุงลอนดอนของสหราชอาณาจักรเป็นศูนย์กลางทางการเงินของโลกที่สำคัญและสร้างรายได้ให้แก่สหราชอาณาจักรเป็นอย่างมาก โดยกรุงลอนดอนเป็นตลาดการเงินขนาดใหญ่และเป็น “ประตูสู่ยุโรป” ที่รองรับธุรกรรมการเงินจำนวนมากจากประเทศในสหภาพยุโรปเป็นสำคัญ ทั้งนี้การออกจากสหภาพยุโรปอาจส่งผลให้สถาบันการเงินจำนวนมากย้ายออกจากสหราชอาณาจักรไปยังเมืองสำคัญอื่นๆ ในสหภาพยุโรปที่พร้อมจะเป็นศูนย์กลางทางการเงินของโลกแทน อาทิ นครแฟรงก์เฟิร์ต ประเทศเยอรมนี หรือกรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลให้สหราชอาณาจักรสูญเสียรายได้เป็นจำนวนมาก

ด้านสังคม

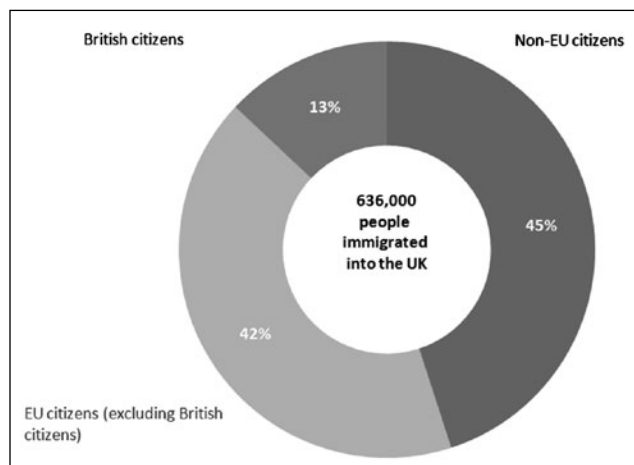
✓ สามารถเดินทางไปทำงานในสหภาพยุโรปได้อย่างเสรี

การเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปที่มีข้อตกลงทางการค้ารวมเป็นตลาดเดียวส่งผลให้พลเมืองของสหราชอาณาจักรสามารถเดินทางในสหภาพยุโรปได้อย่างอิสระ ทั้งในแง่การใช้ชีวิต การศึกษา การทำงาน และยังคงได้รับสิทธิการรักษาพยาบาลตามโครงการ National Health Service (NHS) ของสหราชอาณาจักรอยู่

✓ การออกจากสหภาพยุโรป ไม่สามารถแก้ปัญหาผู้อพยพได้

หนึ่งในเหตุผลสำคัญของฝ่าย Leave คือประเด็นเรื่องผู้อพยพ อย่างไรก็ตาม ฝ่าย Remain กลับเห็นว่าการออกจากสหภาพยุโรปไม่สามารถช่วยแก้ไขปัญหากลุ่มผู้อพยพที่เข้ามาในสหราชอาณาจักรได้ เนื่องจากชาวต่างชาติที่อพยพเข้ามาในสหราชอาณาจักรส่วนใหญ่มาจากนอกสหภาพยุโรป

ภาพที่ 3 สัดส่วนผู้ที่อพยพเข้าสหราชอาณาจักรย้อนหลัง 12 เดือน ณ มิถุนายน 2558

ที่มา : UK Office of National Statistics

ด้านการเมือง

✓ การเมืองในสหราชอาณาจักรมีเสถียรภาพ

เนื่องจากกระแสจากสกอตแลนด์และไอร์แลนด์เหนือบ่งชี้ว่าทั้ง 2 ประเทศยังคงต้องการอยู่กับสหภาพยุโรปต่อไป ซึ่งมีความเป็นไปได้ว่าหากสหราชอาณาจักรออกจากสหภาพยุโรป สกอตแลนด์และไอร์แลนด์เหนืออาจจัดทำประชามติเพื่อที่จะขอแยกตัวออกจากสหราชอาณาจักรด้วย ซึ่งหากเป็นจริงสหราชอาณาจักรจะสูญเสียอำนาจในการต่อรองผลประโยชน์ รวมทั้งความเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจอีกด้วย

4.2 ฝ่ายที่สนับสนุนให้สหราชอาณาจักรแยกออกจากสหภาพยุโรป (Leave)

ภาพที่ 4 นายบอริส จอห์นสัน

ที่มา : dailymail.co.uk

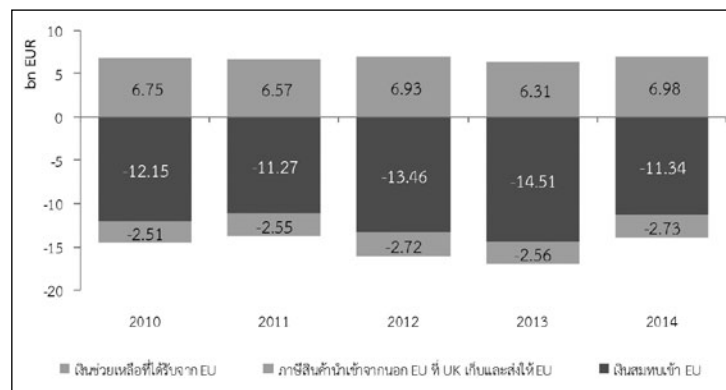
นายบอริส จอห์นสัน อดีตนายกรัฐมนตรีกรุงลอนดอนจากพรรคอนุรักษนิยม และนายไนเจล ฟาราจ หัวหน้าพรรค UKIP เป็นแกนนำของฝั่งสนับสนุนให้สหราชอาณาจักรออกจากสหภาพยุโรปหรือฝั่ง Leave โดยจัดตั้งกลุ่ม “Vote Leave” ขึ้นมา เป็นกลุ่มรณรงค์ที่คอยสนับสนุน ทั้งนี้เหตุผลสนับสนุนของการออกจากสหภาพยุโรป หรือ “Brexit” มีดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ

✓ ลดค่าใช้จ่ายในการจ่ายเงินสมทบให้สหภาพยุโรป

แกนนำกลุ่ม Leave ได้อ้างว่าสหราชอาณาจักรต้องจ่ายเงินสนับสนุนให้กับสหภาพยุโรป หรือ “ค่าสมาชิก” สูงถึง 350 ล้านปอนด์ต่อสัปดาห์ ซึ่งการออกจากสหภาพยุโรปจะทำให้สหราชอาณาจักรประหยัดงบประมาณในส่วนนี้และสามารถนำเงินดังกล่าวมาพัฒนาประเทศได้โดยเฉพาะในภาคสาธารณสุข อย่างไรก็ตาม ตัวเลขดังกล่าวของฝ่าย Leave ไม่ถูกต้องนัก เนื่องจากเงินสมทบที่สหราชอาณาจักรจ่ายให้แก่สหภาพยุโรปในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2553-2557) เฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 11.8 พันล้านปอนด์ต่อปี (15.2 พันล้านยูโร)³ หรือประมาณ 227 ล้านปอนด์ต่อสัปดาห์ นอกจากนี้ สหราชอาณาจักรเองก็ได้รับผลประโยชน์จากสหภาพยุโรปเฉลี่ยปีละประมาณ 5.2 พันล้านปอนด์ (6.7 พันล้านยูโร) อีกด้วย (ภาพที่ 5)

ภาพที่ 5 เปรียบเทียบเงินที่สหราชอาณาจักรสมทบเข้าสหภาพยุโรปกับผลประโยชน์ที่ได้รับ

ที่มา : Eurostat คำนวณและรวบรวมโดยผู้เขียน

✓ ไม่ต้องคอยช่วยเหลือประเทศสมาชิกที่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ

เนื่องจากประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปมีระดับการพัฒนาตลอดจนพื้นฐานของเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน เมื่อประเทศสมาชิกประสบปัญหาประเทศสมาชิกอื่นๆ โดยเฉพาะประเทศที่เป็นผู้นำกลุ่ม อาทิ เยอรมนี สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส จะต้องยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือเพื่อป้องกันมิให้ปัญหาดังกล่าวลุกลามไปทั่วทั้งสหภาพยุโรปได้ การออกจากสหภาพยุโรปจึงอาจช่วยให้สหราชอาณาจักรประหยัดทรัพยากรที่อาจต้องใช้ช่วยเหลือประเทศสมาชิกอื่นๆ

³ ในจำนวนนี้ 2.6 พันล้านยูโร หรือประมาณ 2 พันล้านปอนด์ มาจากการเก็บภาษีสินค้านำเข้าจากนอกสหภาพยุโรปเพื่อส่งให้กับสหภาพยุโรป

✓ มีอิสระในการเจรจาทำข้อตกลงทางการค้า

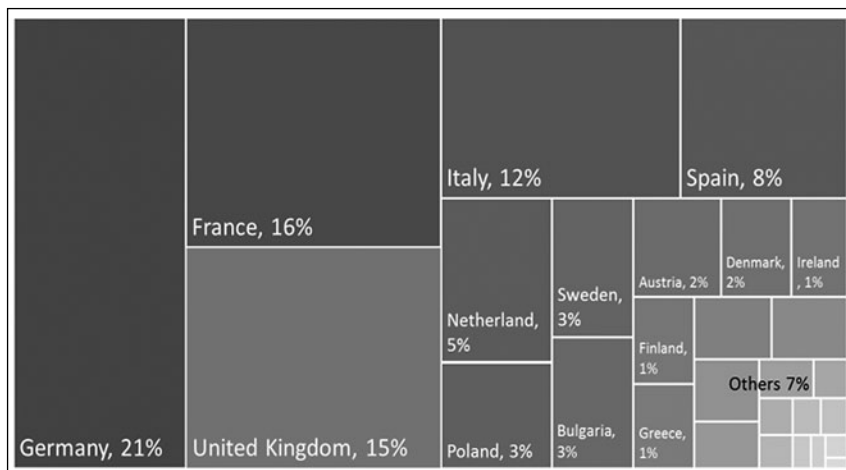
การเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปซึ่งเป็นตลาดเดียวทำให้ประเทศสมาชิกไม่สามารถเจรจาการค้าทวิภาคีระหว่างประเทศของตนกับประเทศคู่ค้าอื่นๆ ได้ หากแต่ต้องเจรจาร่วมระหว่างสหภาพยุโรปกับประเทศคู่ค้านั้นๆ ซึ่งในการเจรจา สหภาพยุโรปจำเป็นต้องพิจารณาถึงผลประโยชน์ที่มีต่อสหภาพยุโรปโดยรวม ดังนั้นฝ่าย Leave จึงเห็นว่าการออกจากสหภาพยุโรปจะทำให้สหราชอาณาจักรสามารถทำข้อตกลงการค้าทวิภาคีหรือพหุภาคีกับประเทศคู่ค้าอื่นๆ ได้อย่างเสรี และมีโอกาสที่จะบรรลุข้อตกลงที่ส่งผลดีต่อสหราชอาณาจักรได้มากกว่า

ด้านสังคม

✓ ลดปัญหาผู้อพยพจากตะวันออกกลาง

สหภาพยุโรปมีนโยบายรับผู้อพยพที่ลี้ภัยมาจากตะวันออกกลาง ทำให้มีผู้อพยพเข้ามาในสหภาพยุโรปเป็นจำนวนมาก โดยสหภาพยุโรปจะจัดสรรให้แต่ละประเทศรับผู้อพยพตามสภาพเศรษฐกิจของประเทศนั้นๆ ด้วยเหตุนี้สหราชอาณาจักรซึ่งมีขนาดทางเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 3 ของสหภาพยุโรปจึงต้องแบกรับผู้อพยพเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ฝ่าย Leave จึงเห็นว่าการออกจากสหภาพยุโรปจะลดปัญหาการอพยพของผู้ลี้ภัยจากตะวันออกกลางที่เข้ามาสหราชอาณาจักรผ่านทางสหภาพยุโรป

ภาพที่ 6 ขนาดเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ในสหภาพยุโรป ณ ปี 2558

ที่มา : Eurostat คำนวณโดยผู้เขียน

✓ • แก้ไขปัญหาการเคลื่อนย้ายแรงงานและย้ายถิ่นฐานโดยเสรี และควบคุมปัญหาการก่อการร้าย

ฝ่าย Leave อ้างว่าการเคลื่อนย้ายแรงงานและย้ายถิ่นฐานโดยเสรี ทำให้มีแรงงานจากชาติอื่นๆ ในสหภาพยุโรปย้ายเข้ามาอาศัยและทำงานในสหราชอาณาจักรซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานของคนสหราชอาณาจักร นอกจากนี้ฝ่าย Leave อ้างว่าการอพยพของผู้ลี้ภัยจากตะวันออกกลางทำให้มีผู้ก่อการร้ายการแฝงตัวเข้ามาก่อเหตุในสหราชอาณาจักร โดยหากมีจำนวนผู้อพยพเข้ามามากขึ้นสหราชอาณาจักรก็จะมีความเสี่ยงจากการก่อการร้ายมากขึ้นด้วย

ด้านการเมือง

✓ เพิ่มอิสระในการดำเนินนโยบาย

หากออกจากสหภาพยุโรป สหราชอาณาจักรจะสามารถดำเนินนโยบายหรือกฎระเบียบต่างๆ ได้อย่างอิสระ ไม่ว่าจะเป็นนโยบายการคลังหรือนโยบายการเมือง โดยไม่ต้องขออนุญาตจากสหภาพยุโรป

✓ มีอำนาจอธิปไตยโดยสมบูรณ์

สหราชอาณาจักรเป็นประเทศประชาธิปไตยที่ถือว่ารัฐสภาใช้อำนาจอธิปไตยในการควบคุมอำนาจอธิปไตย (Parliamentary Sovereignty) โดยอยู่สูงกว่าอำนาจบริหารและอำนาจตุลาการ แต่เนื่องจากกฎหมายของสหภาพยุโรปอยู่เหนือกฎหมายของชาติสมาชิกเสมอ และหากเกิดข้อขัดแย้งระหว่างประเทศสมาชิกจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของสหภาพยุโรป ซึ่งฝ่าย Leave เห็นว่าการออกจากสหภาพยุโรปจะทำให้สหราชอาณาจักรไม่ต้องแบ่งอำนาจอธิปไตยที่มีให้กับสหภาพยุโรป

✓ กลับมาเป็นผู้นำโลกอีกครั้ง

ฝ่าย Leave อ้างว่าสหราชอาณาจักรเคยเป็นประเทศมหาอำนาจในช่วงก่อนเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหภาพยุโรป แต่หลังการเข้าร่วมฯ สหราชอาณาจักรเหมือนตกอยู่ภายใต้การควบคุมของสหภาพยุโรป และเนื่องจากสหราชอาณาจักรเองไม่ใช่ประเทศผู้ร่วมก่อตั้งประชาคมเศรษฐกิจยุโรปมาตั้งแต่ต้น จึงทำให้มีอำนาจในการตัดสินใจไม่เท่ากับประเทศสมาชิกผู้ร่วมก่อตั้ง เช่น เยอรมนี ฝรั่งเศส และอิตาลี ดังนั้น ฝ่าย Leave จึงเห็นว่าการออกจากสหภาพยุโรปจะทำให้สหราชอาณาจักรกลับมายิ่งใหญ่อีกครั้ง

ตารางที่ 1 สรุปเหตุผลสนับสนุนของฝ่าย Remain และฝ่าย Leave

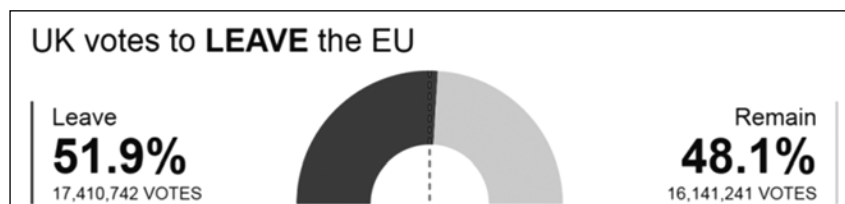
เหตุผลสนับสนุน	UK ควรอยู่กับ EU (Remain)	UK ควรออกจาก EU (Leave)
ด้านเศรษฐกิจ	- ได้รับสิทธิประโยชน์ทางการค้าดั้งเดิม - รักษาความเป็นศูนย์กลางทางการเงินของโลกต่อไป	- ลดค่าใช้จ่ายในการจ่ายเงินสมทบให้สหภาพยุโรป - ไม่ต้องคอยช่วยเหลือประเทศสมาชิกที่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ - มีอิสระในการเจรจาทำข้อตกลงทางการค้า
ด้านสังคม	- สามารถเดินทางไปทำงานในสหภาพยุโรปได้อย่างเสรี - การออกจากสหภาพยุโรปไม่สามารถแก้ปัญหาผู้อพยพได้	- ลดปัญหาผู้อพยพจากตะวันออกกลาง - แก้ไขปัญหาการเคลื่อนย้ายแรงงานและย้ายถิ่นฐานโดยเสรี - ควบคุมปัญหาการก่อการร้าย
ด้านการเมือง	การเมืองในสหราชอาณาจักรมีเสถียรภาพ	- เพิ่มอิสระในการดำเนินนโยบาย - มีอำนาจอธิปไตยโดยสมบูรณ์ - กลับมาเป็นผู้นำโลกอีกครั้ง

ที่มา : รวบรวมโดยผู้เขียน

5. ดิเคย์ : ผลประชามติ 23 มิถุนายน 2559

การลงประชามติในสหราชอาณาจักรเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2559 มีจำนวนผู้ออกมาใช้สิทธิ์ทั้งสิ้น 33,578,016 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 72.2 ของผู้มีสิทธิ์ลงประชามติทั้งหมด 46,501,241 คน ซึ่งเข้าวันถัดมา (ตามเวลาสหราชอาณาจักร) ได้มีการประกาศผลอย่างเป็นทางการ ผลปรากฏว่า มีผู้สนับสนุนให้สหราชอาณาจักรออกจากสหภาพยุโรปทั้งสิ้น 17,410,742 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 51.9 ส่วนผู้สนับสนุนให้สหราชอาณาจักรคงอยู่กับสหภาพยุโรปมีทั้งสิ้น 16,141,241 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 48.1

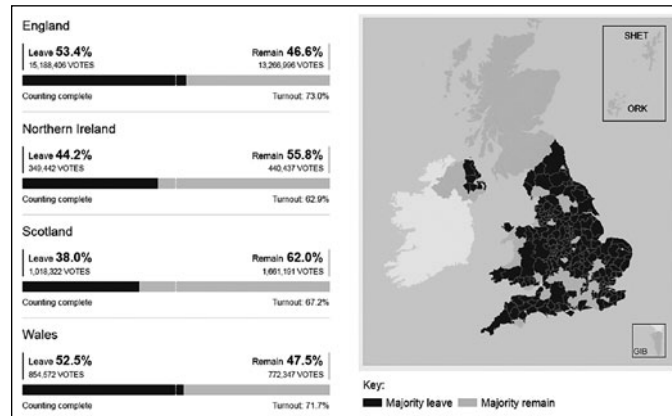
ภาพที่ 7 ผลการลงประชามติ

ที่มา : BBC News

เมื่อพิจารณาผลการลงประชามติเป็นรายประเทศพบว่า ในสกอตแลนด์และไอร์แลนด์เหนือเสียงส่วนมากสนับสนุนให้สหราชอาณาจักรยังคงอยู่กับสหภาพยุโรปด้วยคะแนนเสียงถึงร้อยละ 62.0 และ 55.8 ตามลำดับ ส่วนในอังกฤษและเวลส์ ส่วนใหญ่ลงคะแนนสนับสนุนให้สหราชอาณาจักรแยกตัวออกจากสหภาพยุโรปด้วยคะแนนเสียงร้อยละ 53.4 และ 52.5 ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่า แม้ว่าคนส่วนมากในอังกฤษจะสนับสนุนให้สหราชอาณาจักรแยกตัวออกจากสหภาพยุโรป แต่ในกรุงลอนดอนนั้นเสียงส่วนใหญ่กลับสนับสนุนให้สหราชอาณาจักรคงอยู่กับสหภาพยุโรปด้วยคะแนนเสียงถึงร้อยละ 59.9

ภาพที่ 8 ผลการลงประชามติในสหราชอาณาจักร แยกรายประเทศและรายพื้นที่

ที่มา : BBC News

ผลการลงประชามติดังกล่าวทำให้สหราชอาณาจักรกลายเป็นประเทศแรกในสหภาพยุโรปที่ต้องการแยกตัวออกจากสหภาพยุโรปนับตั้งแต่ก่อตั้งสหภาพยุโรปในปี 2536 นับรวมเวลาการเป็นสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจยุโรปและสหภาพยุโรปได้ 43 ปี

ภาพที่ 9 ตัวอย่างบัตรลงคะแนนเสียง

Referendum on the United Kingdom's membership of the European Union

Vote only once by putting a cross ☒ in the box next to your choice

Should the United Kingdom remain a member of the European Union or leave the European Union?

Remain a member of the European Union ☐

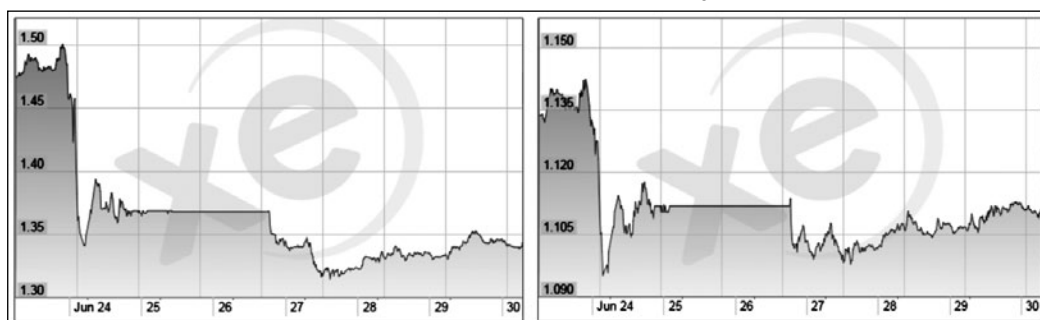
Leave the European Union ☐

ที่มา : Wikipedia

อย่างไรก็ตาม สหราชอาณาจักรยังมิได้ออกจากสหภาพยุโรปในทันที เนื่องจากผลการลงประชามติไม่มีข้อผูกพันในทางกฎหมาย จึงต้องมีการดำเนินการขั้นตอนต่อไป

ทั้งนี้ ในวันที่ 24 มิถุนายน 2559 หลังทราบผลประชามติตลาดการเงินทั่วโลกทั้งตลาดเงินและตลาดทุนอยู่ในภาวะตื่นตระหนก โดยเงินปอนด์สเตอร์ลิงและเงินยูโรอ่อนค่าลงอย่างหนักโดยระหว่างวันเงินปอนด์ได้อ่อนค่าลงแตะระดับต่ำสุดในรอบ 31 ปี นับจากปี 2528 ที่ 1.3228 ดอลลาร์สหรัฐต่อปอนด์หรืออ่อนค่าลงกว่าร้อยละ 11.1 จากราคาปิดวันก่อนหน้า ส่วนเงินยูโรได้อ่อนค่าลงถึงระดับ 1.0912 ดอลลาร์สหรัฐต่อยูโร ซึ่งเป็นระดับต่ำสุดในรอบ 3 เดือนหรืออ่อนค่าลงกว่าร้อยละ 4.2 จากราคาปิดวันก่อนหน้า ทั้งนี้เป็นที่น่าสังเกตว่า ก่อนเริ่มนับคะแนนเงินปอนด์แข็งค่าขึ้นมากโดยอยู่ที่ระดับ 1.50 ดอลลาร์สหรัฐต่อปอนด์ เนื่องจากนักลงทุนคาดว่าฝ่าย Remain จะได้คะแนนเสียงส่วนมากก่อนจะอ่อนค่าลงอย่างรุนแรง

ภาพที่ 10 ความเคลื่อนไหวของค่าเงินปอนด์สเตอร์ลิง (ซ้าย) และยูโร (ขวา) หลังการลงประชามติ

ที่มา : xe.com

นอกจากนี้ หลังทราบผลประชามติอย่างเป็นทางการนายเดวิด คาเมรอน นายกรัฐมนตรีสหราชอาณาจักร ซึ่งเป็นแกนนำของฝ่าย Remain ได้ประกาศลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและหัวหน้าพรรคอนุรักษนิยมโดยกล่าวว่าจะมีผลในเดือนตุลาคม 2559

แม้ว่าเสียงส่วนใหญ่จะสนับสนุนให้สหราชอาณาจักรออกจากสหภาพยุโรป แต่นับว่าคะแนนใกล้เคียงกับฝั่ง Remain เป็นอย่างมาก ก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวของฝ่าย Remain โดยเฉพาะในสกอตแลนด์ ไอร์แลนด์เหนือ หรือแม้แต่ในกรุงลอนดอน โดยในประเทศสกอตแลนด์ที่มีการเรียกร้องให้จัดทำประชามติอีกครั้ง เพื่อแยกตัวเป็นอิสระจากสหราชอาณาจักรและกลับเข้าไปอยู่ในสหภาพยุโรป หลังจากสกอตแลนด์เคยจัดทำประชามติในเรื่องดังกล่าวมาแล้วครั้งหนึ่งในปี 2557 นอกจากนี้ ชาวกรุงลอนดอนได้ออกมาเรียกร้องขอแยกตัวเป็นประเทศเอกราช เพื่อที่จะกลับไปเป็นส่วนหนึ่งของสหภาพยุโรป นอกจากนี้ ประชาชนในประเทศอื่นๆ ของสหภาพยุโรปโดยเฉพาะในเนเธอร์แลนด์และฝรั่งเศสเริ่มออกมาเรียกร้องขอจัดทำประชามติบ้าง

อย่างไรก็ตาม จากเดิมที่ผลการลาออกจากตำแหน่งของนายเดวิด คาเมรอน จะมีผลในเดือนตุลาคม 2559 แต่ผลปรากฏว่าในวันที่ 11 กรกฎาคม 2559 พรรคอนุรักษนิยมได้มีมติแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคคนใหม่ นั่นคือ นางเทเรซา เมย์ ซึ่งถือว่าเร็วกว่ากำหนดเดิมที่ให้ไว้ หลังจากมีการหยั่งเสียงเลือกผู้สมัครจากพรรคจนเหลือ 2 คน และต่อมาผู้สมัครที่เป็นคู่แข่งได้ประกาศถอนตัว ทำให้นางเทเรซา เมย์ กลายเป็นผู้สมัครเพียงคนเดียวที่เหลือจึงได้รับการแต่งตั้งในวันเดียวกัน ทั้งนี้ ในวันที่ 13 กรกฎาคม 2559 นายคาเมรอนได้ถวายหนังสือลาออก และนางเมย์ได้เข้าเฝ้าสมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบธที่ 2 เพื่อเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ด้วยเหตุนี้ นางเทเรซา เมย์ จึงได้เข้ามาดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีคนใหม่แห่งสหราชอาณาจักรอย่างเป็นทางการ และจะเป็นผู้นำประเทศคนแรกที่นำสหราชอาณาจักรออกจากสหภาพยุโรป

ภาพที่ 11 นางเทเรซา เมย์

ที่มา : cnbc.com

6. เส้นทางของสหราชอาณาจักร ในการก้าวออกจากสหภาพยุโรป

ตามที่กล่าวไปแล้วว่าผลประชามติไม่มีข้อผูกพันทางกฎหมาย ดังนั้นขั้นตอนต่อไปทางการสหราชอาณาจักรต้องดำเนินการทำให้ผลประชามติดังกล่าวมีข้อผูกพันทางกฎหมาย (Legitimize) เพื่อให้การออกจากสหภาพยุโรปสำเร็จลุล่วงโดยสมบูรณ์ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 : นำผลประชามติเข้าสู่การพิจารณาในรัฐสภา

รัฐสภาสหราชอาณาจักรดำเนินการลงมติ เพื่อให้ผลประชามติมีผลผูกพันทางกฎหมายได้

ขั้นตอนที่ 2 : สหราชอาณาจักรแจ้งความประสงค์ที่จะออกจากสหภาพยุโรป

เมื่อผ่านขั้นตอนของรัฐสภาแล้ว นายกรัฐมนตรีสหราชอาณาจักรจะต้องแจ้งให้คณะมนตรียุโรป (European Council) ทราบอย่างเป็นทางการว่าต้องการออกจากการเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปตามกฎหมายมาตรา 50 (Article 50)⁴ ตามสนธิสัญญา Lisbon (The Lisbon Treaty) ซึ่งเป็นกฎหมายว่าด้วยเรื่องการลาออกจากการเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรป

ขั้นตอนที่ 3 : สหราชอาณาจักรและสหภาพยุโรปเริ่มเจรจาต่อรองข้อตกลง

สหราชอาณาจักรและอีก 27 ประเทศสมาชิกที่เหลือจะต้องเริ่มต้นเจรจาข้อตกลงต่างๆ ให้แล้วเสร็จ เพื่อส่งร่างข้อตกลงให้แก่คณะมนตรียุโรปเพื่อรับรอง โดยต้องได้เสียงอย่างน้อย 20 ประเทศและครอบคลุมอย่างน้อยร้อยละ 65 ของประชากรสหภาพยุโรป รวม หลังจากนั้นรัฐสภายุโรป (European Parliament) จะต้องให้สัตยาบัน ซึ่งในช่วงนี้จะถือว่าสหราชอาณาจักรยังคงเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปอยู่ กล่าวคือ ยังคงมีพันธกรณีตามสนธิสัญญา Lisbon แต่ตัวแทนของสหราชอาณาจักรจะไม่มีส่วนร่วมในการอภิปรายและออกเสียงลงคะแนนต่างๆ ในสภายุโรปได้

⁴ Article 50 (มาตรา 50) กล่าวว่า หากประเทศสมาชิกประเทศต้องการออกจากสหภาพยุโรป จะต้องแจ้งต่อคณะมนตรียุโรป (European Council) เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป ซึ่งในระหว่างกระบวนการ ประเทศดังกล่าวจะยังคงเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรป แต่หากเมื่อครบ 2 ปีแล้วและยังไม่ได้ข้อสรุป สามารถขยายเวลาเพื่อเจรจาหรือออกจากการเป็นสมาชิกโดยปริยาย

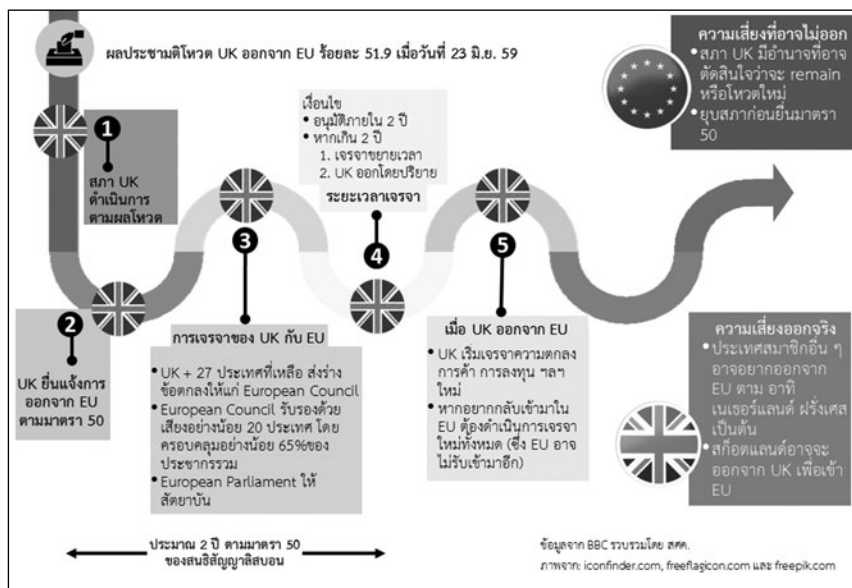
ขั้นตอนที่ 4 : เงื่อนไขด้านเวลา

การเจรจาข้อตกลงตามขั้นตอนที่ 3 จะใช้เวลา 2 ปี นับตั้งแต่นายกรัฐมนตรีสหราชอาณาจักรแจ้งให้คณะมนตรียุโรปทราบอย่างเป็นทางการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 50 หรือในขั้นตอนที่ 2 แต่หากเวลา 2 ปีผ่านไปโดยที่ยังไม่สามารถบรรลุข้อตกลงกันได้ สหราชอาณาจักรสามารถขออนุมัติขยายเวลาในการเจรจาได้โดยต้องได้รับความเห็นชอบจาก 27 ประเทศสมาชิกที่เหลือ แต่หากไม่ได้รับการอนุมัติให้ต่อเวลา สหราชอาณาจักรจะต้องออกจากการเป็นสมาชิกโดยปริยาย

ขั้นตอนที่ 5 : สหราชอาณาจักรออกจากสหภาพยุโรปโดยสมบูรณ์

สหราชอาณาจักรแยกตัวออกจากสหภาพยุโรปโดยสมบูรณ์ ซึ่งหลังจากนั้นสหราชอาณาจักรสามารถเจรจาการค้าและการลงทุนใหม่กับประเทศคู่ค้าคู่ลงทุนทั่วโลกรวมทั้งสหภาพยุโรป

ภาพที่ 12 ขั้นตอนในการออกจากสมาชิกภาพสหภาพยุโรป

ที่มา : รวบรวมโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

7. เส้นทางของสหราชอาณาจักร ในการก้าวออกจากสหภาพยุโรป

7.1 ผลกระทบต่อสหราชอาณาจักร

ด้านเศรษฐกิจ

ในระยะสั้น ผลกระทบส่วนใหญ่เกิดขึ้นต่อตลาดการเงินทั้งตลาดเงินและตลาดทุน จากภาวะตื่นตระหนกทั้งในสหราชอาณาจักรและในตลาดการเงินทั่วโลก ส่งผลให้นักลงทุนบางส่วนเกิดความไม่เชื่อมั่นและเคลื่อนย้ายเงินทุนจากสหราชอาณาจักรไปยังตลาดอื่นๆ เพื่อแสวงหาผลตอบแทนที่มากกว่า โดยจะเห็นได้ว่าเงินปอนด์สเตอร์ลิงอ่อนค่าที่สุดในรอบ 31 ปีตั้งแต่ที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น อย่างไรก็ตาม ผลกระทบด้านอัตราแลกเปลี่ยนนี้มีทั้ง 2 ด้าน โดยด้านหนึ่ง เงินปอนด์ที่อ่อนค่าลงจะทำให้สหราชอาณาจักรสามารถส่งออกสินค้าได้มากขึ้นและยังดึงดูดให้ชาวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวในสหราชอาณาจักรเพิ่มขึ้นอีกด้วย อย่างไรก็ตาม เงินปอนด์ที่อ่อนค่าก็จะส่งผลให้ราคาสินค้าที่จะนำเข้ามายังสหราชอาณาจักรสูงขึ้นด้วย

ในระยะปานกลางถึงระยะยาว การออกจากสหภาพยุโรปจะส่งผลต่อการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ทางการส่งออกและนำเข้าจากตลาดร่วมในสหภาพยุโรปซึ่งจะทำให้ภาคธุรกิจของสหราชอาณาจักรที่พึ่งพาตลาดในสหภาพยุโรปได้รับผลกระทบ โดยองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development : OECD) ได้ประเมินความเสียหายในเศรษฐกิจของสหราชอาณาจักรไว้ถึงร้อยละ 3.3 ถึง 5.1 จากกรณีฐาน ณ ปี 2563 อีกทั้งเนื่องจากปัจจุบันกรุงลอนดอนเป็นศูนย์กลางทางการเงินของโลก ซึ่งสร้างรายได้ให้แก่สหราชอาณาจักรมหาศาล แต่ผลประชามติดังกล่าวทำให้สถาบันการเงินหลายแห่งเริ่มพิจารณาย้ายสำนักงานและพนักงานออกนอกสหราชอาณาจักร เนื่องจากความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจในสหราชอาณาจักร หากปรากฏการณ์นี้กระจายไปในวงกว้าง สหราชอาณาจักรย่อมมีรายได้ลดลง นอกจากนี้ธุรกิจขนาดใหญ่หลายแห่ง

เริ่มเตรียมตัวย้ายฐานไปยังประเทศอื่นๆ เนื่องจากการที่สหราชอาณาจักรสูญเสียสิทธิการเข้าถึงตลาดเดียวของสหภาพยุโรป ทำให้การลงทุนในสหราชอาณาจักรน่าสนใจน้อยลง อีกทั้งเงินปอนด์ที่อ่อนค่าลงมากทำให้ธุรกิจมีต้นทุนที่เพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ หลังจากออกจากสหภาพยุโรปแล้ว สินค้าของสหราชอาณาจักรที่ส่งออกไปยังประเทศต่างๆ ในสหภาพยุโรปจะต้องเสียภาษีนำเข้า ดังนั้นสหราชอาณาจักรจึงต้องเริ่มเจรจาข้อตกลงทางการค้าเสรีกับสหภาพยุโรปและประเทศอื่นๆ ใหม่อีกด้วย

ด้านสังคม

เนื่องจากแรงงานของประเทศสมาชิกในสหภาพยุโรปสามารถเคลื่อนย้ายได้อย่างอิสระ ในช่วงที่ผ่านมาจึงมีกลุ่มผู้อพยพจากประเทศต่างๆ เดินทางเข้ามาทำงานในสหราชอาณาจักรด้วยแรงจูงใจในด้านค่าตอบแทนและชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นการออกจากสหภาพยุโรปจึงทำให้สหราชอาณาจักรสามารถถอนนโยบายจำกัดจำนวนแรงงานที่จะเข้ามาทำงานในประเทศได้ ซึ่งอาจทำให้สหราชอาณาจักรขาดแรงงานในบางสาขาอาชีพ นอกจากนี้สหราชอาณาจักรอาจประสบกับอัตราการว่างงานที่สูงขึ้นจากการย้ายฐานการผลิตและสำนักงานของบริษัทต่างๆ ออกจากสหราชอาณาจักร แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผลการเจรจาข้อตกลงระหว่างสหราชอาณาจักรและสหภาพยุโรป

ด้านการเมือง

เพียงไม่กี่วันหลังจากทราบผลประชามติ ผู้นำสหภาพยุโรปได้จัดประชุมพิเศษเพื่อหารือในประเด็นนี้ โดยมีผู้นำหลายชาติแสดงความไม่พอใจอย่างชัดเจนกับผลที่ออกมา อาทิ นายฟรังซัวส์ โอลลอนด์ ประธานาธิบดีฝรั่งเศสที่กล่าวถึงสหราชอาณาจักรและผลประชามติว่า หากสหราชอาณาจักรต้องการจะเข้าถึงตลาดเดียวของสหภาพยุโรป สหราชอาณาจักรก็ต้องแบกรับต้นทุนและต้องยอมรับแรงงานต่างด้าวและผู้ลี้ภัยอย่างเสรีเหมือนประเทศอื่นๆ ในสหภาพยุโรป

นอกจากนี้ นางอังเกลา เมอร์เคิล นายกรัฐมนตรีเยอรมนี ระบุว่าขณะนี้ถึงเวลาแล้วที่สหภาพยุโรปต้องเผชิญความจริงและก้าวเดินต่อไป และไม่ควรคาดหวังว่าสหราชอาณาจักรจะเปลี่ยนใจกลับมาเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปหลังจากที่ออกไปแล้ว และเมื่อแยกตัวไปแล้ว สหราชอาณาจักรจะไม่ได้รับสิทธิพิเศษเหมือนที่สมาชิกของสหภาพยุโรปได้รับ

นอกจากนี้ ยังมีความเสี่ยงที่สหราชอาณาจักรอาจแตกออกเป็นประเทศย่อยๆ จากการที่สกอตแลนด์และไอร์แลนด์เหนือ ซึ่งมีท่าทีอยากแยกตัวเป็นอิสระจากสหราชอาณาจักรอยู่แล้ว อาจใช้การออกจากสหภาพยุโรปเป็นเงื่อนไขในการขอทำประชามติอีกรอบเพื่อแยกตัวเป็นอิสระจากสหราชอาณาจักรและกลับไปเป็นส่วนหนึ่งของสหภาพยุโรป

7.2 ผลกระทบต่อสหภาพยุโรป

การออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักรอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของสหภาพยุโรปมากขึ้น เนื่องจากสหราชอาณาจักรเป็นศูนย์กลางการลงทุนและศูนย์กลางการเงินในยุโรป อีกทั้งเศรษฐกิจสหราชอาณาจักรยังมีขนาดเป็นอันดับ 3 ในสหภาพยุโรป จึงเสมือนว่าสหภาพยุโรปจะต้องเสียกำลังสำคัญไป อีกทั้งต้องรับภาระคนว่างงานในประเทศสมาชิกที่เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ เริ่มมีกระแสในประเทศสมาชิกหลายประเทศในสหภาพยุโรปเรียกร้องให้มีการทำประชามติในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งหากประเทศเหล่านั้นมีมติออกจากสหภาพยุโรป ในกรณีเลวร้าย สหภาพยุโรปอาจล่มสลายได้ แต่ก็เป็นกรณีที่เกิดขึ้นได้ยากมาก

8. ผลกระทบต่อประเทศไทย

คาดว่ากรณี Brexit จะส่งผลกระทบต่อไทยจะได้รับเพียงทางอ้อมและค่อนข้างจำกัด โดยผลกระทบส่วนใหญ่จะอยู่ในตลาดการเงินและอัตราแลกเปลี่ยน ดังนี้

ด้านการค้า

ผลกระทบในระยะสั้น จากเงินปอนด์ที่อ่อนค่าลงอาจทำให้สินค้าไทยในสหราชอาณาจักรมีราคาสูงขึ้น และอาจทำให้การส่งออกของไทยไปยังสหราชอาณาจักรได้รับผลกระทบบ้างจากค่าสั่งซื้อที่อาจลดลงโดยเฉพาะในกลุ่มสินค้าฟุ่มเฟือย อย่างไรก็ตาม ผลกระทบจะอยู่ในวงจำกัด เนื่องจากสหราชอาณาจักรเป็นแหล่งส่งออกอันดับที่ 14 ของไทย ด้วยสัดส่วนการส่งออกปี 2558 เพียงร้อยละ 1.8 ของมูลค่าการส่งออกรวม ซึ่งถือเป็นสัดส่วนที่ไม่สูงนัก ในส่วนของการส่งออกไปยังสหภาพยุโรป หากปัญหาไม่ลุกลามจนกลายเป็นกรณีเลวร้าย ผลกระทบของการส่งออกจากไทยไปยังประเทศอื่นๆ ในสหภาพยุโรปก็อาจไม่มากนัก

ทั้งนี้ ในระยะยาว การที่สหราชอาณาจักรมีผลประทบออกจากสหภาพยุโรป อาจทำให้ไทยสามารถเจรจาการค้ากับสหราชอาณาจักรได้โดยตรง และอาจมีการผ่อนปรนข้อจำกัดในการนำเข้าสินค้าบางชนิด อาทิ ผักและผลไม้ ที่เดิมต้องปฏิบัติตาม

กฎระเบียบของสหภาพยุโรป ซึ่งจะทำให้ไทยได้ประโยชน์และสามารถขยายมูลค่าการค้าระหว่างไทยกับสหราชอาณาจักร อย่างไรก็ตาม ผลในระยะยาวยังต้องขึ้นอยู่กับ การเจรจาและสร้างข้อตกลงระหว่างสหราชอาณาจักรและสหภาพยุโรปว่าจะมีแนวทางอย่างไร อีกทั้งความสามารถในการปรับตัวทางเศรษฐกิจของทั้งสองฝ่าย

ด้านภาคการเงิน ตลาดการเงิน และการลงทุน

ผลกระทบต่อสถาบันการเงินไทยน่าจะอยู่ในวงจำกัด เนื่องจากในช่วงที่ผ่านมาสถาบันการเงินไทยได้เตรียมความพร้อมและป้องกันความเสี่ยงอัตราแลกเปลี่ยนไว้บ้างแล้ว อย่างไรก็ตาม ตลาดการเงินของไทยอาจได้รับผลกระทบทางอ้อมจากเงินปอนด์และยูโรที่อ่อนค่าลงในระยะสั้น อีกทั้งตลาดการเงินโลกมีความผันผวนสูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อตลาดการเงินไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ผลกระทบนี้จะค่อนข้างจำกัด เนื่องจากไทยมีเสถียรภาพทางการเงินที่ค่อนข้างมั่นคงเมื่อเทียบกับประเทศอื่นในภูมิภาค โดยมีดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลในระดับสูง และเงินสำรองระหว่างประเทศในระดับที่แข็งแกร่ง โดยเงินสำรองระหว่างประเทศ ณ วันที่ 24 มิถุนายน 2559 อยู่ที่ระดับ 178.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งสูงกว่านี้ต่างประเทศระยะสั้น 3.4 เท่า ทำให้ไทยสามารถรองรับความผันผวนของเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศได้

นอกจากนี้ ในด้านการลงทุน เงินปอนด์ที่อ่อนค่าทำให้นักลงทุนไทยสามารถเข้าซื้อสินทรัพย์ในสหราชอาณาจักรได้มากขึ้น แต่ในทางกลับกัน นักลงทุนสหราชอาณาจักรต้องซื้อสินทรัพย์ของไทยด้วยราคาที่แพงขึ้น ซึ่งอาจทำให้นักลงทุนสหราชอาณาจักรชะลอการลงทุนในไทยได้

ด้านการท่องเที่ยวและบริการ

ผลกระทบต่อภาคการท่องเที่ยวที่สำคัญเกิดจากความไม่แน่นอนโดยเฉพาะในแง่ของอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งยากที่จะคาดการณ์ ทั้งนี้ เงินปอนด์ที่อ่อนค่าลงจะส่งผลให้นักท่องเที่ยวจากสหราชอาณาจักรที่จะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในไทยมีค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น และอาจทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจพักแผนการท่องเที่ยวไว้ก่อน ซึ่งอาจกระทบผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวในประเทศบ้าง รวมทั้งอาจลดการใช้จ่ายลงบ้าง แต่**คาดว่าผลกระทบจะอยู่ในวงจำกัด และจะไม่ส่งผลกระทบในทันที** เนื่องจากนักท่องเที่ยวจากสหราชอาณาจักรที่เดินทางเข้ามาไทยในปี 2558 มีจำนวน 9.47 แสนคน คิดเป็นร้อยละ 3.2 ของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติรวมที่เดินทางเข้าไทย และโดยส่วนใหญ่จะมีการวางแผนเดินทางล่วงหน้าไว้แล้ว อย่างไรก็ตาม ในทางกลับกันนักท่องเที่ยวชาวไทยอาจเลือกเดินทางไปท่องเที่ยวในสหราชอาณาจักรมากขึ้นจากเงินปอนด์ที่อ่อนค่า

9. บทสรุป

จากนโยบายการหาเสียงในการเลือกตั้งทั่วไปในสหราชอาณาจักรเมื่อปี 2558 ของนายเดวิด คาเมรอน นายกรัฐมนตรีจากพรรคอนุรักษนิยม ได้นำมาสู่การทำประชามติของสหราชอาณาจักรเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2559 เพื่อพิจารณาว่าสหราชอาณาจักรควรที่จะยังคงอยู่กับสหภาพยุโรปต่อไปหรือไม่ ซึ่งผลการลงประชามติออกมาแสดงให้เห็นว่าเสียงส่วนใหญ่ต้องการที่จะให้สหราชอาณาจักรออกจากการเป็นสมาชิกสหภาพยุโรป ด้วยคะแนนเสียงร้อยละ 51.9 ต่อ 48.9 ทำให้สหราชอาณาจักรกลายเป็นประเทศแรกในสหภาพยุโรปที่ประชาชนลงประชามติว่าต้องการออกจากการเป็นสมาชิก หรือ “Brexit”

ผลประชามติดังกล่าวได้สร้างความผันผวนอย่างรุนแรงต่อเศรษฐกิจทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นเงินปอนด์สเตอร์ลิงที่อ่อนค่าลงและระดับต่ำสุดในรอบ 31 ปี นับตั้งแต่ปี 2528 อีกทั้งดัชนีตลาดหลักทรัพย์หลายแห่งได้ปรับตัวลดลงอย่างหนัก อย่างไรก็ตามผลกระทบข้างต้นเป็นเพียงผลกระทบบางส่วนในระยะสั้นเท่านั้น ส่วนผลกระทบในระยะต่อไปต่อสหราชอาณาจักรและสหภาพยุโรปนั้นมีหลายด้าน ซึ่งผลจะรุนแรงและยืดเยื้อเพียงใด คงต้องพิจารณาผลการเจรจาระหว่างสหราชอาณาจักรและสหภาพยุโรปว่าจะออกมาเป็นเช่นไร ซึ่งกระบวนการดังกล่าวต้องใช้เวลานานอย่างน้อยประมาณ 2 ปีหลังจากที่รัฐสภาสหราชอาณาจักรผ่านกระบวนการทางกฎหมายและแจ้งต่อคณะมนตรีของสหภาพยุโรปอย่างเป็นทางการ เพื่อเจรจาข้อตกลงต่างๆ

อย่างไรก็ตาม ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างสหราชอาณาจักรและสหภาพยุโรปในระยะต่อไปจะขึ้นอยู่กับนางเทเรซา เมย์ นายกรัฐมนตรีคนใหม่ที่จะมาดำรงตำแหน่งและจะสร้างประวัติศาสตร์ด้วยการเป็นผู้นำประเทศคนแรกที่พาประเทศของตนออกจากสหภาพยุโรป อีกทั้งผลการเจรจาของทั้งสองฝ่ายก็จะเป็นส่วนสำคัญที่จะชี้ชะตาของทั้งสหราชอาณาจักรและสหภาพยุโรปต่อไป ซึ่งแน่นอนว่าขณะนี้ทั่วโลกกำลังจับตาทุกอย่างกว้างและทุกๆ การตัดสินใจที่กำลังจะเกิดขึ้น บทสรุปของเรื่องนี้จะเป็นอย่างไร นายกรัฐมนตรีของสหราชอาณาจักรคนใหม่จะจัดการเรื่องนี้อย่างไร รวมทั้งผลการเจรจาจะเป็นอย่างไร คงต้องติดตามกันต่อไป

บทวิเคราะห์

เรื่อง Brexit...สะท้อนใคร ในอาเซียน¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ การออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักรในครั้งนี้ได้สร้างแรงสะท้อนไปทั่วโลก โดยเฉพาะประเทศอาเซียนซึ่งมีระบบเศรษฐกิจขนาดเล็กแบบเปิด (Small Open Economy) ที่มีความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวกับสหราชอาณาจักร

○ ภาคการค้าเป็นอีกหนึ่งภาคเศรษฐกิจที่มีความสำคัญกับประเทศอาเซียน โดยมูลค่าการส่งออกในปี 2558 ของอาเซียนไปยังตลาดโลกมีมูลค่ามากถึง 1.17 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 7.1 ของมูลค่าการส่งออกของโลก สำหรับสินค้าส่งออกหลักที่สร้างรายได้ให้กับอาเซียน คือ สินค้ากลุ่มอิเล็กทรอนิกส์และส่วนประกอบเครื่องจักรกล ยานยนต์และส่วนประกอบ เป็นสำคัญ

○ ประเทศไทยอยู่อันดับที่ 20 ของประเทศผู้ส่งออกสำคัญของโลกสำหรับสินค้าส่งออกสำคัญของไทย คือ สินค้าในกลุ่มเครื่องจักร ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ และชิ้นส่วนยานยนต์ นอกจากนี้ไทยยังเป็นผู้ส่งออกสำคัญโดยมีส่วนแบ่งตลาดโลกเป็นอันดับ 2 ของโลก ในการส่งออกน้ำตาล แป้งสาลี และผลผลิตเกี่ยวเนื่อง

○ อย่างไรก็ดี ประเทศไทยยังต้องเผชิญกับความท้าทายเชิงโครงสร้างการส่งออก โดยเฉพาะขีดความสามารถในการแข่งขันที่ถดถอยซึ่งเป็นปัญหาที่หลายประเทศในอาเซียนกำลังประสบเช่นกัน ขณะที่ประเทศเวียดนามเป็นประเทศเดียวในอาเซียนที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับสูงทำให้การส่งออกของเวียดนามเติบโตได้ต่อเนื่อง และเวียดนามยังสามารถครองส่วนแบ่งตลาดโลกได้เพิ่มขึ้นด้วย

○ ประเทศเวียดนามคาดว่าจะได้รับผลกระทบจาก Brexit มากที่สุดเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในอาเซียน เนื่องจากมีความเชื่อมโยงกับตลาดสหราชอาณาจักรมากที่สุด อีกทั้งเวียดนามยังพึ่งพาตลาดส่งออกสหราชอาณาจักรมากที่สุดอีกด้วย อีกประเทศที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบสูงเช่นกันคือ กัมพูชา เนื่องจากมีการพึ่งพาการส่งออกไปยังสหราชอาณาจักรในระดับสูงเช่นกัน

○ สำหรับประเทศไทย คาดว่าจะได้รับผลกระทบที่จำกัด เนื่องจากสัดส่วนการส่งออกของไทยไปยังสหราชอาณาจักรอยู่ที่ร้อยละ 1.8 ขณะที่ส่วนแบ่งตลาดของไทยในสหราชอาณาจักรเพียงร้อยละ 0.6 ของการนำเข้าทั้งหมดของสหราชอาณาจักร

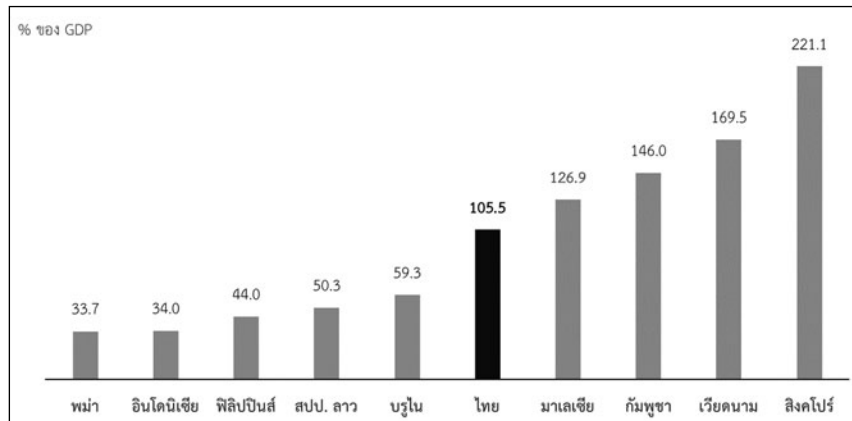
1. บทนำ

ในช่วงทศวรรษนี้ประเด็นสำคัญที่ทั่วโลกจับตามองคงหนีไม่พ้นเรื่องของ การออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักร หรือที่รู้จักในชื่อของ “Brexit” ซึ่งทั่วโลกต่างเฝ้าติดตามสถานการณ์เพื่อประเมินผลกระทบดังกล่าว เนื่องจาก สหราชอาณาจักรซึ่งเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกผู้ก่อตั้งสหภาพยุโรป (European Union : EU) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2516 รวมระยะเวลาการเป็นสมาชิกของ EU ถึงกว่า 43 ปี ดังนั้นการออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักรจึงนับเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของสหราชอาณาจักร รวมทั้งสหภาพยุโรป และอาจมีผลต่อบริบทการค้าการลงทุนโลกที่เปลี่ยนแปลงไปในอนาคต

Brexit ในครั้งนี้ได้สร้างแรงสะท้อนไปทั่วโลก โดยเฉพาะประเทศอาเซียนซึ่งมีระบบเศรษฐกิจขนาดเล็กแบบเปิด (Small Open Economy) ที่มีความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวกับสหราชอาณาจักร อนึ่งภาคการค้าสินค้านับเป็นประตูเชื่อมโยงเศรษฐกิจที่สำคัญของอาเซียน เนื่องจากประเทศอาเซียนพึ่งพาภาคการค้าสินค้าในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และหากพิจารณาการเปิดประเทศของอาเซียนพบว่า สิงคโปร์ เป็นประเทศอันดับ 1 ในอาเซียน ที่มีระดับการเปิดประเทศสูงถึงร้อยละ 221.1 ของ GDP รองลงมาคือ เวียดนาม โดยมีระดับการเปิดประเทศอยู่ที่ร้อยละ 169.5 ของ GDP สำหรับประเทศไทยอยู่อันดับที่ 5 ในอาเซียน โดยมีระดับการเปิดประเทศที่ร้อยละ 105.5 ของ GDP

¹ ผู้เขียน ดร.กุลกลยา พระยาราช และนายปองคุณ พันธุ์อายุวัฒน์ะ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ขอขอบคุณ ดร.กุลยา ตันติเตมิท และคุณพวงศันคร โภชากรณ์ สำหรับข้อเสนอแนะ

ภาพที่ 1 ระดับการเปิดประเทศ ปี 2558

ที่มา : ข้อมูลสถิติจาก World Trade Organization (WTO) และ World Bank

ในช่วงที่ผ่านมา ต้องยอมรับว่าเป็นปีแห่งความท้าทายของภาคการค้าทั่วโลก รวมทั้งของอาเซียนและประเทศไทย เนื่องจากการค้าทั่วโลกยังได้รับผลกระทบจากอุปสงค์โลกที่อ่อนแอตามภาวะเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าสำคัญ ซึ่งกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ได้ทำการศึกษาและพบว่าในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา การที่การค้าของโลกมีอัตราการเติบโตที่ชะลอลง โดยขยายตัวได้เพียงร้อยละ 3-4 ต่อปี เมื่อเทียบกับการเติบโตของการค้าโลกในช่วง 10 ปี ก่อนเกิดวิกฤติการเงินโลก (Sub-Prime Crisis) ที่ขยายตัวร้อยละ 7.1 ต่อปี เนื่องจากผลของการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของประเทศคู่ค้า (Structural Change in Trade-GDP Relation) ในหลายประเทศ โดยเฉพาะ จีน จากที่เป็นประเทศผู้ส่งออกและผู้นำเข้าหลักของโลกไปเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับการเติบโตภายในประเทศและเน้นภาคการบริโภคและภาคบริการ จากเดิมที่เน้นภาคการค้าและภาคอุตสาหกรรม นอกจากนี้ ปัจจัยด้านราคาน้ำมันในตลาดโลกที่ตกต่ำ ยังเป็นแรงกดดันและส่งผลกระทบต่อราคาสินค้าเกษตรและภาคอุตสาหกรรม และส่งผลให้ภาคการส่งออกทั่วโลกชะลอลง อย่างไรก็ตาม องค์การการค้าโลก (WTO) ประมาณการว่าปริมาณการค้าโลกในปี 2559 จะยังทรงตัวที่ร้อยละ 2.8 แต่คาดว่าภาคการส่งออกสินค้าของโลกจะดีขึ้นในปี 2560 โดยคาดว่า ปริมาณการค้าโลกจะขยายตัวได้ที่ร้อยละ 3.6 ตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะเศรษฐกิจสหรัฐฯ ดังนั้น จึงเป็นที่น่าสนใจว่าการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างทางการค้าเนื่องจาก Brexit จะมีผลต่อบริบทการค้าของอาเซียนอย่างไร ใครจะได้รับผลกระทบมากที่สุด และผลกระทบดังกล่าวจะจำกัดในประเทศใดในอาเซียน

2. อาเซียนค้าอะไร และค้ากับใคร?

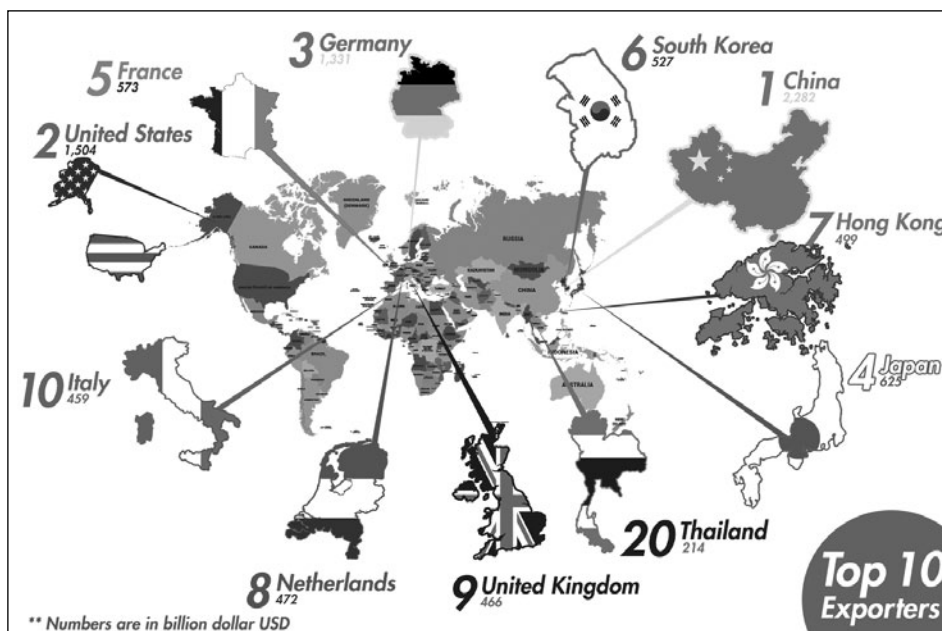
หากพิจารณาประเทศผู้ส่งออกสำคัญของโลก พบว่า ประเทศจีน สหรัฐฯ และเยอรมนี เป็นประเทศผู้ส่งออกสำคัญอันดับ 1 2 และ 3 ของโลก ตามลำดับ โดยมีส่วนแบ่งตลาด (Market share) ของการส่งออกของโลกถึงร้อยละ 13.8 9.1 และ 8.1 ตามลำดับ สำหรับประเทศไทย อยู่อันดับที่ 20 ของประเทศผู้ส่งออกของโลก โดยในปี 2558 ประเทศไทยมีมูลค่าการส่งออก 2.14 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ และมีส่วนแบ่งตลาดคิดเป็นร้อยละ 1.3 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดของโลก และหากเทียบกับประเทศอื่นๆ ในอาเซียน ประเทศไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกสินค้าอันดับ 2 ในอาเซียนรองจากสิงคโปร์ ที่เป็นอันดับ 14 ของโลก ซึ่งมีส่วนแบ่งตลาดที่ร้อยละ 2.1 ขณะที่ มาเลเซีย เวียดนาม อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ มีส่วนแบ่งตลาดที่ร้อยละ 1.22 1.14 0.92 และ 0.36 ตามลำดับ

สำหรับการส่งออกรวมของอาเซียน พบว่า อาเซียนส่งออกไปทั่วโลก มีมูลค่ารวมถึง 1.17 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ (หรือคิดเป็นประมาณ 41 ล้านล้านบาท) เป็นสัดส่วนร้อยละ 7.1 ของการส่งออกของโลก หรือมีขนาดใหญ่เทียบเท่ากับขนาดเศรษฐกิจของ 8 ประเทศอาเซียนรวมกัน (มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ เวียดนาม พม่า กัมพูชา ลาว และบรูไน) หรือมีขนาดเทียบเท่ากับ 3 เท่าของขนาดเศรษฐกิจไทย

หากพิจารณาความเชื่อมโยงเชิงภูมิศาสตร์และโครงสร้างเศรษฐกิจ ประกอบกับปัจจัยการผลิต โดยเฉพาะภาคแรงงานของอาเซียนที่มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างมาก จึงเอื้อให้อาเซียนเป็นห่วงโซ่อุปทานการผลิตสินค้าและส่งออกสินค้าไปยังทั่วโลก นอกจากนี้ อาเซียนยังมีมูลค่าการค้าระหว่างกันที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สำหรับรูปแบบการค้าภายในของอาเซียนมีทั้งการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน (Intra Industry Trade) และต่างอุตสาหกรรมหากพิจารณารูปแบบการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน

แบบแนวนอน (Horizontal intra-industry trade) ภายในอาเซียน จะพบว่าสินค้าจะมีความต่างกันโดยลักษณะ (Differentiation in characteristics) แต่สามารถใช้ทดแทนกันได้ โดยการค้าสินค้าในรูปแบบนี้ ได้แก่ สินค้ากลุ่มผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีชั้นปลาย เม็ดพลาสติก เป็นต้น สำหรับรูปแบบการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันแบบแนวตั้ง (Vertical Intra-Industry Trade) ซึ่งเป็นการค้าระหว่างประเทศในอุตสาหกรรมเดียวกัน โดยสินค้ามีความแตกต่างกันด้านคุณภาพ (Differentiation in Quality) หรือต่างด้านเทคโนโลยี เช่น สินค้าในกลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ ชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ เครื่องจักรกล ยานยนต์และส่วนประกอบ เป็นต้น ซึ่งแนวโน้มการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันแบบแนวตั้งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ยังมีบางกลุ่มสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีการผลิตขั้นสูง เช่น เคมีภัณฑ์ชีวภาพ (Organic Chemicals) และผลิตภัณฑ์ยา ที่เป็นสินค้าส่งออกหลักของบางประเทศในอาเซียน คือ ประเทศสิงคโปร์และมาเลเซีย ขณะที่การส่งออกทรัพยากรธรรมชาติ เช่น น้ำมันดิบและผลิตภัณฑ์ไม้ มีเพียงประเทศอินโดนีเซีย พม่า ลาวและบรูไน เป็นประเทศผู้ส่งออกสำคัญ

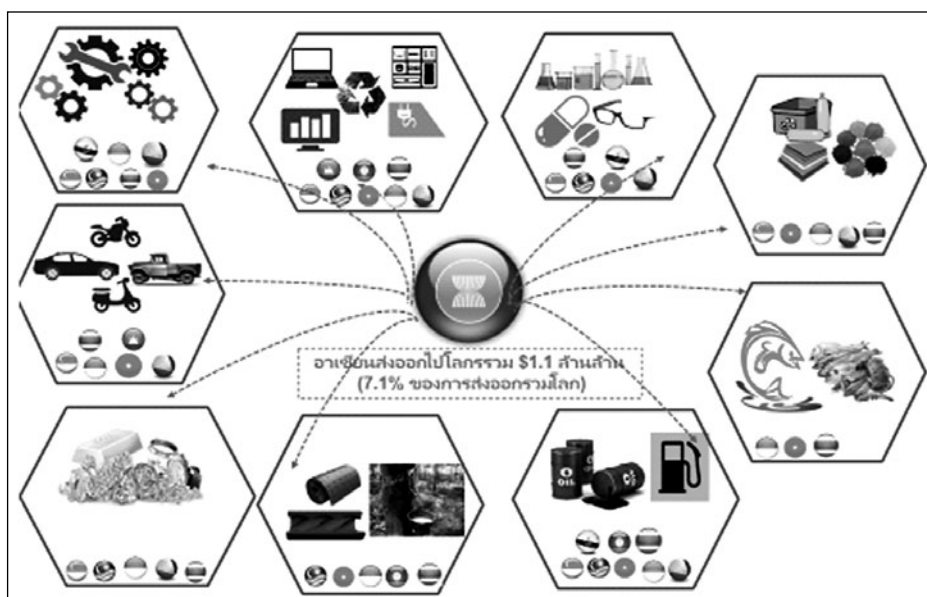
ภาพที่ 2 ประเทศผู้ส่งออกสำคัญของโลก

ที่มา : trademap.org

Infographic โดย นายพรเทพ อาชิตะชาติ

ภาพที่ 3 สินค้าส่งออกสำคัญของอาเซียนไปยังทั่วโลก

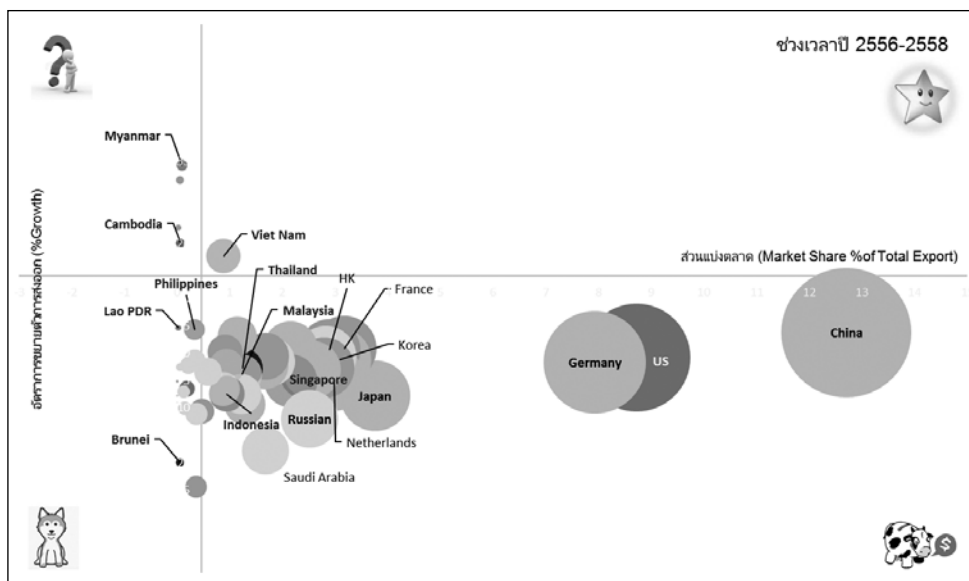
ที่มา : trademap.org

3. ศักยภาพการส่งออกของไทยอยู่ตรงไหนของโลก?

หากพิจารณาศักยภาพการส่งออก โดยพิจารณาส่วนแบ่งตลาดโลก (Market Share) และอัตราการเติบโตการส่งออกของไทยในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา พบว่า ประเทศไทยติดกับกับดักรีดความสามารถในการแข่งขันถดถอย ซึ่งเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างของภาคการส่งออกของไทย ประกอบกับโครงสร้างการค้าที่เปลี่ยนแปลงไปตามที่กล่าวมาก่อนหน้า จึงส่งผลให้ภาคการส่งออกไทยไม่สามารถกลับมาเติบโตได้ดีเหมือนในช่วงที่ผ่านมา เช่นเดียวกับหลายๆ ประเทศทั่วโลก โดยเฉพาะ จีน สหรัฐ สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น มาเลเซีย สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย ซึ่งต่างก็เผชิญกับความท้าทายเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังถือว่าเป็นประเทศที่มีศักยภาพในการส่งออก เนื่องจากยังคงครองส่วนแบ่งตลาดขนาดใหญ่ที่ร้อยละ 1.3 ของการส่งออกโลก ดังนั้นภาครัฐจึงได้ผลักดันดำเนินการเดินหน้าแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างการค้าไทย โดยมุ่งเน้นการเพิ่มขีดความสามารถและยกระดับมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าส่งออกไทย เพื่อให้สามารถกลับมาขยายตัวได้อีกครั้ง ซึ่งภาครัฐได้เร่งเดินหน้าดำเนินการแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและภาคการส่งออก โดยมีมาตรการสนับสนุนการลงทุนเพื่อสร้าง S-Curve ใหม่ ผ่านมาตรการส่งเสริม 10 อุตสาหกรรมกรรมเป้าหมาย เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจและเตรียมความพร้อมสู่การเป็นอุตสาหกรรม 4.0

สำหรับศักยภาพของอาเซียน พบว่า เวียดนาม เป็นประเทศเดียวที่ภาคการส่งออกมีศักยภาพสูงมาก โดยมีส่วนแบ่งตลาดโลก และอัตราการเติบโตที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของโลก สำหรับกัมพูชา และเมียนมาร์ ยังจำเป็นต้องเพิ่มส่วนแบ่งตลาด ขณะที่ ฟิลิปปินส์ ลาว และบรูไน ยังต้องเผชิญความท้าทายที่มากกว่าทุกประเทศอาเซียน เนื่องจากจะต้องเร่งการสนับสนุนการขยายตัวภาคการส่งออก ยังจำเป็นต้องแย่งชิงส่วนแบ่งตลาดจากประเทศอื่นๆ

ภาพที่ 4 ศักยภาพการส่งออกของไทยและอาเซียน

ที่มา : UN COMTRADE รวบรวมและคำนวณโดย สศค.

สำหรับการส่งออกของไทย หมวดสินค้าที่สามารถสร้างรายได้มากที่สุด คือ เครื่องจักร ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ และชิ้นส่วนยานยนต์ ตามลำดับ โดยมีผู้นำเข้าหลักคือ สหรัฐอเมริกาและจีน ส่วนในสหภาพยุโรป ประเทศที่เป็นผู้นำเข้าหลัก ได้แก่ ประเทศเยอรมนี เนเธอร์แลนด์ และสหราชอาณาจักร นอกจากนี้ ประเทศไทยยังครองส่วนแบ่งของตลาดอาหาร น้ำตาลและผลิตภัณฑ์จากน้ำตาล รวมไปถึงผลิตภัณฑ์จำพวกแป้งสาลีมากเป็นอันดับที่สองของโลก

ตารางที่ 1 สินค้าส่งออกสำคัญของไทย 5 อันดับแรกไปยังอาเซียน

สินค้าส่งออก ครึ่งแรกปี 2559	มูลค่า (ล้านเหรียญสหรัฐ)	อัตรายายตัว (%)	สัดส่วน (%)
1. รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	3,451.9	5.08	12.89
2. น้ำมันสำเร็จรูป	1,699.8	-43.91	6.35
3. อัญมณีและเครื่องประดับ	1,184	49.02	4.42
4. เคมีภัณฑ์	1,075.8	-9.56	4.02
5. เครื่องจักรกลและส่วนประกอบของเครื่องจักรกล	1,004.4	-16.94	3.75

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ 2 สินค้านำเข้าสำคัญของไทย 5 อันดับแรกจากอาเซียน

สินค้านำเข้า ครึ่งแรกปี 2559	มูลค่า (ล้านเหรียญสหรัฐ)	อัตรายายตัว (%)	สัดส่วน (%)
1. เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	1,548.4	-2.54	8.65
2. น้ำมันดิบ	1,387.5	-36.78	7.75
3. เคมีภัณฑ์	1,154.6	-6.12	6.45
4. เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ	1,084.9	-12.73	6.06
5. เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน	1,066.5	13.74	5.96

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์

4. Brexit สะเทือนใคร... ในอาเซียน?

นักวิเคราะห์หลายฝ่ายยังคงจับตาถึงผลกระทบ ภายหลังจากผลประชามติออกจาก EU ของสหราชอาณาจักร เมื่อเดือนมิถุนายนที่ผ่านมา ว่าจะมีผลต่อการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไปในทิศทางใด ทั้งนี้ แม้ว่าการดำเนินการในการออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักร จะใช้ระยะเวลาอีกไม่ต่ำกว่า 2 ปี ภาคเอกชนไทยและอาเซียนจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมรับมือความผันผวนที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งในเรื่องของความผันผวนของค่าเงินที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และการชะลอตัวของเศรษฐกิจสหราชอาณาจักรและสหภาพยุโรป ซึ่งภาครัฐก็ได้เฝ้าติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิดเพื่อเตรียมความพร้อมและมาตรการต่างๆ ในการเข้าไปสนับสนุนการเติบโตและลดผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย โดยในปีที่ผ่านมา อาเซียนส่งออกสินค้าไปยังสหราชอาณาจักรมีมูลค่าประมาณ 16.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และมีส่วนแบ่งทางการตลาดในสหราชอาณาจักรประมาณร้อยละ 2.7 ของมูลค่าการส่งออกไปยังสหราชอาณาจักรทั้งหมด

สำหรับประเทศในอาเซียนที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจาก Brexit มากที่สุด หากพิจารณาจากความเชื่อมโยงของการส่งออกสินค้า โดยในกรณีที่สหราชอาณาจักรมีความต้องการนำเข้าสินค้าลดลงภายหลัง Brexit และไม่มีผลกระทบจากปัจจัยอื่นๆ เช่น ไม่เกิดกรณีที่ประเทศสมาชิกอื่นๆ ต้องการออกจากสหภาพยุโรปอีก ประเทศอาเซียนที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบมากที่สุด คือ “เวียดนาม” เนื่องจากเศรษฐกิจเวียดนามมีความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจสหราชอาณาจักรค่อนข้างมากกว่าประเทศอื่นๆ ในอาเซียน กล่าวคือ เวียดนามมีส่วนแบ่งตลาดในตลาดของสหราชอาณาจักรถึงร้อยละ 0.8 และเวียดนามยังพึ่งพาการส่งออกไปยังสหราชอาณาจักรในระดับสูง สะท้อนจากสัดส่วนการส่งออกของเวียดนามไปยังสหราชอาณาจักรมีสัดส่วนถึงร้อยละ 2.4 ของการส่งออกทั้งหมดของเวียดนาม อีกทั้งแนวโน้มการเติบโตของการส่งออกของเวียดนามไปยังสหราชอาณาจักรในช่วงปี 2554-2558 ยังขยายตัวในระดับสูงถึงร้อยละ 17 ต่อปี สำหรับสินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ เสื้อผ้า รองเท้า อิเล็กทรอนิกส์และส่วนประกอบ และเฟอร์นิเจอร์ จากปัจจัยข้างต้น ทำให้เวียดนามมีความเสี่ยงในการได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจที่มากขึ้น

อีกประเทศหนึ่งอาเซียนที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจาก Brexit มาก คือ “กัมพูชา” แม้ว่าส่วนแบ่งตลาดของกัมพูชาในตลาดสหราชอาณาจักร จะมีเพียงแค่ร้อยละ 0.1 แต่ระดับการพึ่งพาสหราชอาณาจักร อยู่ในระดับที่สูงมาก โดยกัมพูชาส่งออกไปสหราชอาณาจักร คิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 7.0 ของการส่งออกทั้งหมดของกัมพูชา และมูลค่าการส่งออกของกัมพูชาไปยังสหราชอาณาจักร ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ยังเติบโตถึงร้อยละ 16 สำหรับสินค้าส่งออกสำคัญไปยังสหราชอาณาจักรที่สำคัญ ได้แก่ เสื้อผ้าสำเร็จรูป รองเท้า และเส้นใยพอลิเอสเตอร์

สำหรับ “ประเทศไทย” มีส่วนแบ่งตลาดในตลาดสหราชอาณาจักรร้อยละ 0.6 ซึ่งไทยมีส่วนแบ่งตลาดสูงเป็นอันดับ 2 ของอาเซียน รองจากเวียดนาม แต่สัดส่วนการส่งออกของไทยไปยังสหราชอาณาจักร มีเพียงประมาณร้อยละ 1.8 สะท้อนว่าการพึ่งพาการส่งออกไปยังตลาดสหราชอาณาจักรของไทยยังอยู่ในระดับที่ต่ำ ดังนั้นหากกรณีที่สหราชอาณาจักรมีความต้องการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศลดลง ประเทศไทยจะได้รับผลกระทบที่ค่อนข้างจำกัด โดยสินค้าส่งออกไปยังสหราชอาณาจักรที่สำคัญ ได้แก่ ไข่ไก่แช่เย็นและแช่แข็ง รถยนต์และส่วนประกอบ รถจักรยานยนต์ แผงวงจรไฟฟ้า และอัญมณีและเครื่องประดับ เป็นต้น

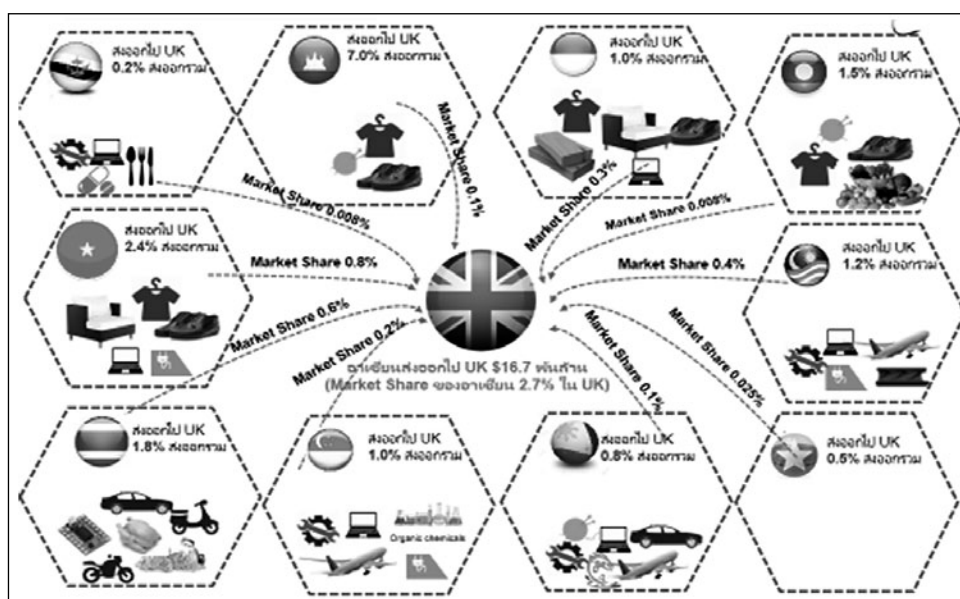
ในส่วนของประเทศ มาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ และลาว มีส่วนแบ่งตลาดในตลาดสหราชอาณาจักรอยู่ในช่วงร้อยละ 0.008 ถึงร้อยละ 0.4 ในขณะที่สัดส่วนการส่งออกไปยังสหราชอาณาจักร มีเพียงแค่ประมาณร้อยละ 1-1.5 ของการส่งออกทั้งหมดของแต่ละประเทศ

สำหรับประเทศที่เหลือ ได้แก่ บรูไน และพม่า มีส่วนแบ่งตลาดที่ค่อนข้างต่ำ ไม่ถึงร้อยละ 0.03 ของมูลค่าการนำเข้าของสหราชอาณาจักรทั้งหมด ประกอบกับสัดส่วนการพึ่งพาการส่งออกไปยังตลาดสหราชอาณาจักร ก็อยู่ในระดับต่ำเช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ดี ประเทศอาเซียนจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมสำหรับความผันผวนที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต แม้ว่าการดำเนินการออกจาก EU จำเป็นต้องใช้เวลาพอสมควร อย่างไรก็ตาม Brexit อาจจะเป็นทั้งความท้าทายและโอกาสให้กับหลายประเทศ เนื่องจากสหราชอาณาจักรจะมีอิสระมากขึ้นในการเจรจาการค้ากับประเทศอื่นๆ จากที่เคยต้องเจรจาการค้าร่วมกับ EU ซึ่งประเทศไทยจำเป็นต้องเร่งเพิ่มส่วนแบ่งตลาดในตลาดอื่นๆ เพื่อกระจายความเสี่ยง และลดผลกระทบต่อภาคการค้า พร้อมๆ กับการเพิ่มส่วนแบ่งตลาดในตลาดสหราชอาณาจักร เนื่องจากหากเศรษฐกิจสหราชอาณาจักรชะลอตัวลงจากความไม่แน่นอน เปรียบเสมือนขนาดของเศรษฐกิจที่เล็กลง ดังนั้นการเพิ่มส่วนแบ่งตลาดจึงเป็นแนวทางในการเพิ่มโอกาสให้กับประเทศ

นอกจากนี้ ยังต้องติดตามข้อมูลการส่งออกไปยังสหราชอาณาจักร ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2559 เป็นต้นไปอย่างใกล้ชิดว่า จะมีทิศทางเช่นไร และหากมีผลกระทบเกิดขึ้นจริง ต้องพิจารณาความเสี่ยงด้านต่างๆ รวมทั้งวิเคราะห์ผลกระทบทั้งต่อภาคการค้าทางตรงกับไทยและผลกระทบทางอ้อมผ่านประเทศคู่ค้าของไทยด้วย

ภาพที่ 5 สินค้าส่งออกของอาเซียนไปยังสหราชอาณาจักร

ที่มา : Trademap.org

บทวิเคราะห์

เรื่อง Theresa May : the second iron lady¹

บทสรุปผู้บริหาร

- Theresa May, the former Home Secretary, has taken her post as the new Prime Minister of the United Kingdom after the EU referendum and the subsequent resignation of David Cameron.
- Prior to that, May's political career has been nothing short of success, having had served as a Member of Parliament for Maidenhead since 1997 and later a member of the Shadow Cabinet and the Chairman of the Conservative Party.
- Although May had been fiercely critical of some European regulations, her overall view remained that Brexit had the potential to cause a detrimental effect on the economy. Yet, when giving her first official statement after taking the position as the Prime Minister, May ensured that "Brexit means Brexit."

In the midst of Britain's political turmoil following the EU referendum and Brexit, the former Home Secretary, Theresa May, has taken her post as the new leader of the Conservative Party; thus making her Britain's second female Prime Minister after Margaret Thatcher. So, yes, there is more to this woman than just conspicuous footwear and shoulder pads.

Figure 1 : Theresa May

Source : Telegraph.co.uk

Having had an education which spanned both state and private sectors (she had attended both grammar and comprehensive schools, then went on to read Geography at St Hugh's College, the University of Oxford), May often claims to understand and empathise with the majority of the population. She made this perfectly clear in her somewhat slightly left-wing first speech as the Prime Minister that the government she plans to lead will be driven 'not by the interests of the privileged few, but by yours'.

¹ Ms. Sarin Chinavicharana, the author, is an intern at the Bureau of Macroeconomic Policy, Fiscal Policy Office, Ministry of Finance. The author thanks Ms. Aurakanya Tejapaibul, Dr. Pimnara Hirankasi, Dr. Soraphol Tulayasathien, and Mr. Wuttipong Jittungsakul for valuable comments. The opinion and analysis in this paper do not reflect the official position of the Fiscal Policy Office

At the start of her career May worked for a number of years at the Bank of England, then went on to hold the post of the Head of the European Affairs Unit and Senior Advisor on International Affairs at the Association for Payment Clearing Services (APACS).

It can certainly be said that May has come far in regards to her involvement in British politics. Starting out by merely stuffing envelopes at her local Conservative Association, May went on to become a councillor in the London Borough of Merton, where she was the Chairman of Education and then the Deputy Group Leader and Housing Spokesman.

Her first significant step into the parliament, however, was her election as a Member of Parliament for Maidenhead in 1997. Since then she has held a number of positions within Parliament, including a member of the Shadow Cabinet and the Chairman of the Conservative Party, being the first female to take on the role. In 2010, Theresa May was appointed Home Secretary and continued to be the longest-serving Home Secretary in over a century until her election as the leader of the Party following David Cameron's resignation.

Although not a vocal member during the campaign 'Britain stronger in Europe', May's view on the EU referendum was clear. She had been fiercely critical of some European regulations, and viewed that the UK should leave the European Court of Human Rights (ECHR).

However, her overall view remained that Brexit had the potential to cause a detrimental effect on the economy, trade and security of the UK, and as a cabinet minister in charge of homeland security, she saw that Britain would be more secure from terrorism if it were to remain a member of the EU as it would benefit from the European Arrest Warrant, in which any member states must arrest and transfer a criminal suspect to the issuing state.

May was also concerned that simultaneously Brexit would risk the formation of the country as a whole. With the majority of Scotland voting to remain, another Scottish independence referendum might have to be in order. Thus she concluded that it would be more beneficial if Britain were to remain in the EU.

Brexit has determined an uncertain future for British financial services industry, meaning that May is essentially leading Britain's 2.2 million financial industry workers into years of doubt and apprehension where they are at constant risk of having thousands of jobs cut as a result of Brexit. Many of the world's largest companies, such as the investment bank JP Morgan, led by Jamie Dimon, have stated that they are in the process of reviewing their investments in the UK and that if Britain were to lose the automatic right to sell financial services to the EU, they would have to "re-organize their business models", which could result in job losses in UK. Some UK based companies themselves have begun to notice the decrease of profits due to the uncertainties in the market.

Although when giving her first statement outside 10 Downing Street, May ensured that she has no interest in attempting to remain inside the EU. "Brexit means Brexit, and we're going to make a success of it", said May. She also vowed to make the 'best deal for Britain in leaving the EU', then subsequently promised to run a country that works not only for the privileged but for everyone, not much progress has been made to meet this proclamation.

In response to the Italian Prime Minister, Matteo Renzi, who called for a clear timeline for the Britain's exit, May recapitulated her previous statement that she did not plan to invoke Article 50 in the near future, since the parliament still needed to determine the 'nature of the relationship' between the UK and the EU.

This is an understandably vigilant step as the article gives the negotiators precisely 2 years from the notification of Article 50 to conclude new arrangements with the EU, which includes establishing legal grounds for Britain's future relationship with the EU. The failure to meet this deadline would result in Britain exiting the EU with no provisions or deal in place (unless all EU states agree to extend the negotiation period). So, while in the process of determining the optimal exit conditions, it seems to be a prudent decision to delay the invocation of Article 50.

Furthermore, in an interview with *The Independent*, May addressed the issue concerning Scotland and the potentiality of another independence referendum. She signalled that this is another fundamental reason to delay the activation of Article 50, while firmly announcing that she 'believes in the United Kingdom' and repeatedly emphasised the importance of Scotland to both herself and Britain.

However, in a meeting with Theresa May, the Scottish First Minister, Nicola Sturgeon, was not hesitant to reveal that although Scotland had been content with its decision to remain a part of the UK, the votes 62% to 38% in favour of the EU show that the majority of Scotland has a contrasting view to that of England. The aftermath of the EU referendum saw a surge in the votes for the pro-independence Scottish National Party and a large number of opinion polls seem to suggest that if another Scottish independence referendum were to be held, at least 53% would endorse the independence. Moreover, since the declaration of the EU referendum result in late June 2016, Sturgeon has continually warned that if Scotland cannot find a solution which enables it to remain in both the UK and the EU, another independence referendum is likely to occur in the next two years.

In an attempt to earnestly avoid such an unfavourable situation, May adamantly confirmed that she will not begin the process of negotiations to formally leave the EU, despite the encouragement from the likes of Martin Schulz and other EU councillors, until a coherent approach which fully incorporates the Scottish government (along with the rest of the UK) in the decision arises.

With this question raised about Scotland's independence, one cannot neglect to mention that a number of alarming questions, which although are more relevant to Scotland due to the recent independence referendum, can also be raised in regards to Northern Ireland. Similar to Scotland, the majority of Northern Ireland had hoped for a future in the EU, with the vote 56% to 44% in favour of Remain, contrasting the votes of England and Wales which were dominated by Brexit voters. This breakdown of the results has prompted a series of outcry, such as that by the Sinn Fein National Chairman, Declan Kearney, going to the extent of calling out on English voters, whom he claims to have 'overturned the democratic will of Northern Ireland'.

Brexit acts as a spark which lights up the idea of leaving the United Kingdom and even considering the possibility of uniting with the Republic of Ireland. To make matters more unsettling, these ideas have started to take actions in the form of the Sinn Fein party pressing to call for a border poll. Fortunately the prospect of a once again united Ireland seems to be out of reach for the moment, especially after the pro-British First Minister called out on it immediately, ensuring that such a poll would never be approved.

Although the fundamental truth remains that Brexit marks the beginning of a period of trepidation and uncertainty for many in the UK, including the parliament itself, with the threat of Scotland and perhaps even Northern Ireland slipping from England's grasp, it is vital to not be overwhelmed by fear of the unknown, and, as a wise woman who is fond of fancy footwear once said, "we're going to make a success of it".

บทวิเคราะห์ เรื่อง ตามติดประวัติศาสตร์หน้าใหม่กับการเลือกตั้ง ประธานาธิบดีสหรัฐฯ¹

บทสรุปผู้บริหาร

- วันที่ 8 พฤศจิกายน 2559 จะเป็นวันที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งใหญ่ของสหรัฐฯ คือ การเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ
- การเลือกตั้งในครั้งนี้มีนายโดนัลด์ ทรัมป์ เป็นตัวแทนพรรคริพับลิกัน และนางฮิลลารี คลินตัน เป็นตัวแทนพรรคเดโมแครต และยังมีผู้สมัครจากพรรคอื่นๆ และผู้สมัครอิสระอีกมากกว่า 20 คนลงสมัครรับเลือกตั้ง
- แนวนโยบายทางเศรษฐกิจในประเทศของผู้สมัครทั้งสองนั้นมีความแตกต่างกันตามฐานเสียงของพรรค อย่างไรก็ตาม ด้านนโยบายการค้าระหว่างประเทศพบว่า ทั้งสองมีความเห็นตรงกันว่าไม่สนับสนุนอำนาจพิเศษให้ฝ่ายบริหารในการเจรจาข้อตกลงระหว่างประเทศ และต้องการข้อตกลงที่เป็นธรรมมากขึ้น
- ด้านผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย คาดว่าไทยจะได้รับผลกระทบจากนโยบายของผู้สมัครทั้งสองไม่แตกต่างกันมากนัก โดยไทยอาจได้รับผลดีด้านการค้ากับสหรัฐฯ เนื่องจากความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิกที่อาจชะงักงัน ขณะที่สหรัฐฯ อาจเข้ามาลงทุนในไทยลดลงจากนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมในประเทศของผู้สมัครทั้งสอง นอกจากนี้ไทยอาจไม่ได้รับผลกระทบด้านการท่องเที่ยวจากนโยบายสหรัฐฯ ขณะที่การเลือกตั้งสหรัฐฯ อาจส่งผลกระทบต่อตลาดการเงินในระยะสั้น

บทนำ

การเลือกตั้งประธานาธิบดีคนใหม่ที่มีการกำหนดในวันที่ 8 พฤศจิกายน 2559 กำลังเข้าสู่ช่วงโค้งสุดท้าย ภายหลังที่พรรคการเมืองสองพรรคใหญ่ได้คัดเลือกตัวแทนลงนามแข่งขันชิงตำแหน่งผู้นำประเทศมหาอำนาจของโลกเป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยพรรคริพับลิกันได้นายโดนัลด์ ทรัมป์ นักธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ชื่อดังในนิวยอร์ก ซึ่งได้รับคะแนนเสียงสนับสนุนท่วมท้นมาเป็นตัวแทน จนทำให้ผู้สมัครคนอื่นๆ ตัดสินใจถอนตัวในช่วงโค้งสุดท้าย ขณะที่พรรคเดโมแครตส่งนางฮิลลารี คลินตัน อดีตสุภาพสตรีหมายเลข 1 และอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ (Secretary of State) เข้าชิงตำแหน่ง

แน่นอนว่านโยบายทางเศรษฐกิจของว่าที่ประธานาธิบดีคนใหม่จะพลิกหน้าประวัติศาสตร์เศรษฐกิจสหรัฐฯ ในช่วงอีก 4 ปี ข้างหน้าและส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ บทความนี้จะเปรียบเทียบแนวนโยบายทางเศรษฐกิจของผู้เข้าชิงตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐฯ จากพรรคเดโมแครตและรีพับลิกัน และวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับเศรษฐกิจไทยจากการเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้

➤ ระบบการเลือกตั้งสหรัฐฯ

ระบบการเมืองการปกครองของสหรัฐฯ นั้นมีความซับซ้อนและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทำให้ผู้ที่สนใจการเลือกตั้งสหรัฐฯ ในแง่ของแนวนโยบายและผลกระทบทางเศรษฐกิจ จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจระบบการเลือกตั้งสหรัฐฯ ก่อนเป็นอันดับแรก

รัฐธรรมนูญสหรัฐฯ ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 22 ปี 2494 ซึ่งมีขึ้นภายหลายนายแฟรงกลิน เดลาโน โรสเวลต์ ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีมาถึง 3 สมัยในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ระบุคุณสมบัติของผู้สมัครตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐฯ ไว้ว่า ผู้สมัครจะต้องมีสัญชาติสหรัฐฯ โดยกำเนิด มีอายุมากกว่า 35 ปี รวมถึงพำนักอยู่ในสหรัฐฯ ไม่น้อยกว่า 14 ปี และที่สำคัญคือ ต้องไม่เคย

¹ ผู้เขียน น.ส.พิรพรรณ สุวรรณรัตน์ เศรษฐกรชำนาญการ ส่วนการวิเคราะห์เสถียรภาพเศรษฐกิจ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ขอขอบคุณ ดร.พิมพ์นารา หิรัญกุล เศรษฐกรชำนาญการพิเศษ ดร.ศรพล ตูละเสถียร ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เสถียรภาพเศรษฐกิจ และนายวุฒิพงศ์ จิตต์ตั้งสกุล ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำหรับข้อแนะนำ

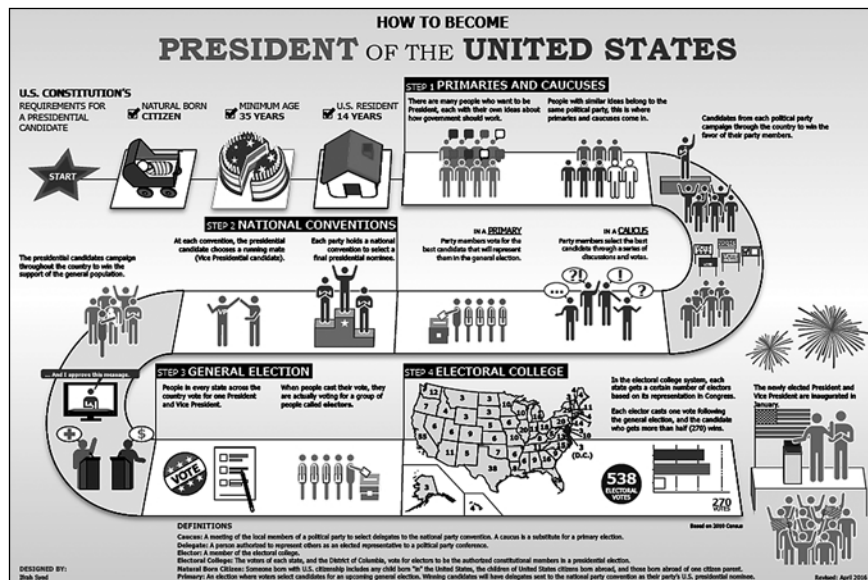
ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีต่อเนื่องเกิน 2 สมัย คุณสมบัติประการหลังนี้เองทำให้นายโอบามาไม่มีสิทธิลงสมัครตำแหน่งอีกเป็นสมัยที่ 3 ในการเลือกตั้งครั้งนี้

แม้ว่าสหรัฐฯ จะมีพรรคการเมืองอยู่หลายพรรค แต่มีพรรคการเมืองใหญ่อยู่เพียง 2 พรรคซึ่งมีแนวคิดทางการเมืองที่แตกต่างกัน คือ

- **พรรคริพับลิกัน (Republican)** มีนโยบายทางเศรษฐกิจที่เน้นสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และมักมีกลุ่มธุรกิจใหญ่เป็นฐานเสียง มีสัญลักษณ์ของพรรคคือช้าง
- **พรรคเดโมแครต (Democrat)** ให้ความสำคัญกับการสนับสนุนเสถียรภาพเศรษฐกิจและเน้นนโยบายช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย มีลาเป็นสัญลักษณ์ของพรรค

ระบบการเลือกตั้งของสหรัฐฯ นั้น ประชาชนมิได้เลือกประธานาธิบดีโดยตรง แต่เป็นระบบการเลือกผู้แทน เพื่อให้ผู้แทนไปเลือกประธานาธิบดีในสภาอีกต่อหนึ่ง นอกจากนี้ ขั้นตอนการเลือกตั้ง ตั้งแต่ระดับภายในพรรคก็ค่อนข้างซับซ้อน แต่อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ขั้นตอนแรกเป็นการเลือกตั้งภายในพรรคเพื่อหาตัวแทนพรรคที่จะสมัครเข้าชิงตำแหน่งประธานาธิบดีเพียงพรรคละ 1 คน จากนั้นตัวแทนพรรคจะประกาศนโยบายและออกเดินสายหาเสียงจนกระทั่งวันเลือกตั้งทั่วไป ในวันเลือกตั้ง ประชาชนจะออกมาใช้สิทธิผ่านการเลือกผู้เลือกตั้ง (Elector) ซึ่งจะเป็นตัวแทนไปใช้สิทธิเลือกประธานาธิบดีในสภาอีกทอดหนึ่ง (ภาพที่ 1) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ภาพที่ 1 ระบบการเลือกตั้งประธานาธิบดีของสหรัฐฯ

ที่มา : USA.gov

➤ การเลือกตั้งระดับพรรค

โดยปกติแล้ว ประชาชนสหรัฐฯ จะไม่ได้รับสิทธิออกเสียงในทันทีเหมือนของไทย แต่จะต้องไปลงทะเบียนเพื่อรับสิทธิเลือกตั้งตามรัฐที่ตนเองอาศัยอยู่ และเนื่องจากการเลือกตั้งสหรัฐฯ เริ่มจากการเลือกตั้งภายในพรรค ในการลงทะเบียนดังกล่าวประชาชนจะต้องเลือกสังกัดพรรคใดพรรคหนึ่งที่ตนถูกใจเพื่อออกเสียงในการเลือกตั้งภายในให้แก่พรรคนั้น

การเลือกตั้งภายในพรรคนั้นมีขึ้นเพื่อคัดสรรตัวแทนพรรคเพียงคนเดียวเข้าสู่สนามการเลือกตั้งจริง โดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ การเลือกตัวแทนขั้นต้นเพื่อเลือกตัวแทนรัฐเข้าสู่การประชุมใหญ่ของแต่ละพรรค และในการประชุมใหญ่ของพรรคจะมีการเลือกตัวแทนพรรคอีกครั้งหนึ่ง

(1) การเลือกตัวแทนขั้นต้น

ในที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรค จะมีตัวแทน (Delegate) ทั้งสิ้น 2 ประเภท คือ

1) ตัวแทนโดยตำแหน่ง (Super Delegate) ซึ่งเป็นผู้ที่มีตำแหน่งทางการเมือง อาทิ ผู้นำพรรค สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยพรรคไม่ต้องมีกระบวนการสรรหา และ Super Delegate จะมีอิสระในการเลือกผู้สมัครคนใดก็ได้

2) ตัวแทนจากการเลือกตั้ง (Pledged Delegate) ซึ่งตัวแทนกลุ่มนี้จะถูกบังคับให้เลือกผู้สมัครตามที่ได้สัญญา (Pledge) ไว้กับประชาชน โดยจะประกาศอย่างชัดเจนว่าตนเองสนับสนุน (Endorse) ผู้ลงสมัครตำแหน่งประธานาธิบดีคนใดภายในพรรค เพื่อให้ประชาชนสามารถเลือกตัวแทนที่สนับสนุนผู้สมัครที่ตนเองต้องการเลือกเป็นประธานาธิบดี

การเลือกตั้งในขั้นตอนนี้ แท้จริงแล้วเป็นการสรรหา Pledged Delegate ของพรรคนั้นๆ ในแต่ละรัฐ ทั้งนี้ทั้ง 2 พรรคจะมีการเลือกตัวแทนรัฐในลักษณะเดียวกัน

ในการเลือกตัวแทนนั้น มีวิธีการ 2 แบบที่แตกต่างกันไปตามแต่ละรัฐ โดยวิธีการแรกเรียกว่า “ไพรมารี” (Primaries) ซึ่งคือการเลือกตั้งแบบหย่อนบัตรเหมือนการเลือกตั้งทั่วไป หรือเรียกได้ว่าเป็นการลงคะแนนแบบลับ ในขณะที่วิธีที่สองเป็นการเลือกตั้งแบบ “คอคัส” (Caucuses) ซึ่งเป็นการเลือกตัวแทนตามมติที่ประชุม หลังจากอภิปรายแลกเปลี่ยนความเห็นกันในการประชุมที่จัดขึ้นในแต่ละพื้นที่ที่เป็นที่เรียบร้อยแล้ว หรือเป็นการลงคะแนนแบบเปิดเผยนั่นเอง²

สำหรับตัวแทนของแต่ละรัฐจะมีจำนวนแตกต่างกันไปตามสัดส่วนประชากร ทำให้รัฐที่มีประชากรมากอย่างรัฐโอไฮโอ นิวแฮมป์เชียร์ เนวาดา และเซาท์แคโรไลนา เป็นที่จับตามองอย่างมาก เนื่องจากผลคะแนนของรัฐเหล่านี้อาจเป็นเครื่องบ่งชี้ได้ว่าผู้สมัครตำแหน่งประธานาธิบดีคนใดในพรรคนั้นๆ จะได้เป็นตัวแทนพรรค

กระบวนการเลือกตัวแทนพรรคของทั้ง 2 พรรค เสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้วตั้งแต่วันที่ 14 มิถุนายน 2559 ที่ผ่านมา โดยเสียงส่วนใหญ่ในพรรครีพับลิกันสนับสนุนนายโดนัล ทรัมป์ นักธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ชื่อดังในนิวยอร์ก ขณะที่เสียงส่วนใหญ่ในพรรคเดโมแครตเลือกนางฮิลลารี คลินตัน อดีตสุภาพสตรีหมายเลข 1 และอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งหากนางคลินตันได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดี จะเป็นการจารึกประวัติศาสตร์หน้าใหม่ให้แก่สหรัฐฯ ด้วยการเป็นประธานาธิบดีหญิงคนแรกของสหรัฐฯ

(2) การประชุมใหญ่ของพรรค (National Conventions)

ในการประชุมใหญ่ ตัวแทนทั้ง 2 ประเภท (จากการเลือกตั้งและตัวแทนโดยตำแหน่ง) จะเข้าร่วมประชุมใหญ่ของพรรคที่มักจะจัดขึ้นในเดือนกรกฎาคมของปีที่จะมีการเลือกตั้ง เพื่อให้ตัวแทนเหล่านี้ประกาศรับรองตัวแทนพรรค 1 คนเพื่อลงสมัครตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐฯ อย่างเป็นทางการ (Final Presidential Nominee) และในการประชุมครั้งนี้จะมีการเลือกผู้ที่จะดำรงตำแหน่งรองประธานาธิบดีด้วย (Vice Presidential Candidate หรือ Running mate) ซึ่งทั้งผู้สมัครชิงตำแหน่งประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดีจะใช้เวลาโค้งสุดท้ายก่อนการเลือกตั้งหาเสียงร่วมกัน

พรรครีพับลิกันจัดการประชุมใหญ่เมื่อวันที่ 18-21 กรกฎาคม 2559 ที่ผ่านมา ณ นครคลีฟแลนด์ รัฐโอไฮโอ โดยได้นายโดนัล ทรัมป์ เป็นตัวแทนพรรค และนายไมค์ เพนซ์ ผู้ว่าการรัฐอินเดียนา เป็นผู้สมัครตำแหน่งรองประธานาธิบดี

ส่วนพรรคเดโมแครตจัดการประชุมใหญ่ในสัปดาห์ถัดไป คือ วันที่ 25-28 กรกฎาคม 2559 ณ นครฟิลาเดลเฟีย รัฐเพนซิลเวเนีย ได้นางฮิลลารี คลินตัน เป็นตัวแทนพรรค และมีนายทิม เคน สมาชิกวุฒิสภาจากรัฐเวอร์จิเนียเป็นผู้สมัครตำแหน่งรองประธานาธิบดี

หลังจากได้ตัวแทนพรรคลงสมัครตำแหน่งประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดีแล้ว ขั้นตอนต่อมาคือ การเดินสายหาเสียง โดยเวทีหาเสียงที่เป็นที่จับตามองอย่างมาก คือ การโต้วาที (Presidential Debate) ซึ่งเป็นการเผชิญหน้าระหว่างผู้สมัครแต่ละพรรคเพื่อแสดงวิสัยทัศน์และถกประเด็นที่ชาวอเมริกันสนใจเพื่อให้ประชาชนได้เปรียบเทียบกัน โดยการโต้วาทีจะจัดขึ้นทั้งสิ้น 4 ครั้ง เป็นการโต้วาทีระดับผู้สมัครตำแหน่งประธานาธิบดี 3 ครั้ง และระดับผู้สมัครรองประธานาธิบดีอีก 1 ครั้ง (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 การโต้วาทีในการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ ปี 2559

การโต้วาที	วัน เดือน ปี	สถานที่
ระดับผู้สมัครประธานาธิบดี ครั้งที่ 1	26 กันยายน 2559	นครเคย์ตัน รัฐโอไฮโอ
ระดับผู้สมัครรองประธานาธิบดี	4 ตุลาคม 2559	นครฟาร์มวิลล์ รัฐเวอร์จิเนีย
ระดับผู้สมัครประธานาธิบดี ครั้งที่ 2	9 ตุลาคม 2559	นครเซนต์หลุยส์ รัฐมิสซูรี
ระดับผู้สมัครประธานาธิบดี ครั้งที่ 3	19 ตุลาคม 2559	นครลาสเวกัส รัฐเนวาดา

ที่มา : รวบรวมโดยผู้เขียน

² ทุกรัฐจะมีการเลือกตั้งขั้นต้นแบบไพรมารี ยกเว้นเพียงรัฐ 10 รัฐ คือรัฐอลาสกา โคโลราโด ฮาวาย แคนซัส เมน มินนิโซตา เนวาดา นอร์ทดาโคตา ไวโอมิ่ง และไอโอวา ที่มีการเลือกตั้งขั้นต้นแบบคอคัส

➤ การเลือกตั้งทั่วไป (General Election)

การเลือกตั้งทั่วไป หรือการเลือกตั้งระดับประเทศนี้ มีลักษณะที่คล้ายคลึงกับการเลือกตั้งระดับพรรค กล่าวคือ ในขั้นแรก ประชาชนจะเลือกผู้เลือกตั้ง (Elector) เพื่อเป็นตัวแทนของตนเองในสภาผู้เลือกตั้ง (Electoral College) โดยผู้เลือกตั้งนี้จะประกาศสนับสนุนพรรคใดพรรคหนึ่ง หรือผู้สมัครคนใดคนหนึ่งอย่างชัดเจน เพื่อให้ประชาชนสามารถเลือกลงคะแนนได้อย่าง “ถูกคน” และ “ถูกใจ”

ในครั้งนี้ การเลือกตั้งทั่วไปจะจัดขึ้นในวันที่ 8 พฤศจิกายน 2559 ซึ่งประชาชนสหรัฐฯ จะเข้าคูหาเพื่อลงคะแนนให้กับผู้เลือกตั้งที่สนับสนุนผู้สมัครตำแหน่งประธานาธิบดีที่พวกเขาต้องการ โดยทั่วประเทศจะมีจำนวนผู้เลือกตั้งทั้งสิ้น 538 คนทั่วประเทศ แต่ละรัฐจะมีจำนวนผู้เลือกตั้งไม่เท่ากันแตกต่างกันตามสัดส่วนประชากร (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 จำนวนผู้เลือกตั้ง (Elector) ในแต่ละรัฐ

➤ การเลือกตั้งในสภาผู้เลือกตั้ง (Electoral College)

หลังจากได้ผู้เลือกตั้งครบทั้ง 538 คนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ในวันที่ 19 ธันวาคม 2559 ผู้เลือกตั้งจะเข้าไปเลือกประธานาธิบดีในสภาผู้เลือกตั้งของแต่ละรัฐ แล้วจึงส่งคะแนนให้สภาคองเกรสนับและประกาศผู้ชนะอย่างเป็นทางการ

เมื่อการเลือกตั้งเสร็จสิ้น ประธานาธิบดีคนใหม่จะเข้าพิธีสาบานตนเพื่อเข้ารับตำแหน่งในวันที่ 20 มกราคม 2560 ถือเป็นการก้าวเข้าสู่ตำแหน่งผู้นำสหรัฐฯ คนใหม่อย่างเป็นทางการ

2. แนวนโยบายด้านเศรษฐกิจของทรัมป์และคลินตัน

พรรครีพับลิกันและเดโมแครตต่างมีแนวนโยบายที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ พรรคเดโมแครตหรือที่เรียกกันว่า พรรคฝ่ายซ้ายมีแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจที่เน้นช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยและการค้าที่เป็นธรรม ตลอดจนสนับสนุนสวัสดิการสังคมต่างๆ ขณะที่ในทางตรงข้าม พรรครีพับลิกันหรือพรรคฝ่ายขวา เน้นสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ สนับสนุนการค้าเสรี ไม่แทรกแซงตลาด อีกนัยหนึ่งคือการช่วยเหลือบริษัทใหญ่และผู้มีรายได้สูงนั่นเอง ด้วยแนวความคิดที่ว่า หากธุรกิจใหญ่เฟื่องฟู ย่อมนำมาซึ่งการลงทุนและการจ้างงาน ซึ่งผลประโยชน์ก็จะย้อนกลับมาหาผู้มีรายได้น้อยเอง

หลังจากการประชุมใหญ่ประจำปี 2559 ของพรรคทั้งสองเสร็จสิ้นลง ทรัมป์ซึ่งเป็นตัวแทนพรรครีพับลิกันและคลินตัน ตัวแทนจากพรรคเดโมแครต ได้ประกาศแนวนโยบายของตนอย่างเป็นทางการ ซึ่งสอดคล้องกับคตินิยมของพรรคการเมืองที่ตนสังกัด โดยทรัมป์เน้นนโยบายที่สนับสนุนธุรกิจและผู้มีรายได้สูง ขณะที่คลินตันเน้นสนับสนุนชนชั้นกลาง-ล่างและนักเรียนนักศึกษา ซึ่งนโยบายด้านเศรษฐกิจของผู้สมัครทั้งสองก็เป็นไปในทิศทางนี้เช่นกัน โดยสามารถเปรียบเทียบนโยบายทางเศรษฐกิจภายในประเทศ และจุดยืนด้านการค้าระหว่างประเทศของผู้สมัครทั้งสองคนได้ดังนี้ (ภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 การเปรียบเทียบนโยบายทางเศรษฐกิจของผู้สมัครประธานาธิบดีสหรัฐฯ ปี 2559

ที่มา : www.donaldjtrump.com และ www.hillaryclinton.com รวบรวมโดยผู้เขียน

➤ นโยบายด้านเศรษฐกิจในประเทศ

○ นโยบายของโดนัลด์ ทรัมป์

• สนับสนุนภาคธุรกิจขนาดใหญ่ เพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจและปกป้องการประกอบการของบริษัทอเมริกันจากบริษัทต่างชาติ อาทิ

- ลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลจากร้อยละ 35 เหลือเพียงร้อยละ 15
- เพิ่มกำแพงภาษีนำเข้าเพื่อปกป้องอุตสาหกรรมภายในประเทศ
- ให้สาขาย่อยในต่างประเทศของบริษัทอเมริกันเสียภาษีเฉพาะในปีที่มีกำไรเท่านั้น
- มาตรการภาษีเพื่อผู้มีรายได้สูง เพื่อให้มีแรงจูงใจในการทำงานมากขึ้น กล่าวคือ
 - ปรับลดขั้นอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้ลดลงจาก 7 ขั้นเหลือเพียง 3 ขั้น
 - ลดอัตราภาษีขั้นสูงสุดจากร้อยละ 39.6 ลงมาที่ร้อยละ 25
 - ลดอัตราภาษีขั้นสูงสุดของกำไรจากการขายสินทรัพย์และเงินปันผลลงมาอยู่ที่ร้อยละ 20
 - ยกเลิกภาษีมรดกและภาษีสินสมรส

ทั้งนี้ ทรัมป์ไม่มีนโยบายปรับขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำ

○ นโยบายของฮิลลารี คลินตัน

• ยกระดับผู้มีรายได้น้อยสู่รายได้ปานกลาง โดยเน้นเพิ่มรายได้และให้โอกาสในการทำงาน

- ขึ้นค่าแรงขั้นต่ำของทุกรัฐมาอยู่ที่ 12 ดอลลาร์สหรัฐต่อชั่วโมง
- สนับสนุนให้แรงงานในแต่ละเมืองต่อรองเพื่อให้ได้ค่าแรงที่สูงขึ้น ดังที่นิวยอร์กและลอสแอนเจลิสได้ต่อรองสำเร็จมาแล้ว โดยปัจจุบันค่าแรงขั้นต่ำของทั้งสองเมืองนี้อยู่ที่ 15 ดอลลาร์สหรัฐต่อชั่วโมง
- เพิ่มโอกาสในการทำงานของผู้มีรายได้น้อยโดยใช้วิธีการทางอ้อม เพื่อเพิ่มแรงจูงใจให้ภาคธุรกิจจ้างแรงงานกลุ่มนี้มากขึ้น

- คืนภาษี (Tax credit) ให้ธุรกิจที่แบ่งกำไรให้พนักงานร้อยละ 15 ของกำไรเป็นระยะเวลา 2 ปี

- คืนภาษีให้แก่ธุรกิจที่จ้างพนักงานที่ไม่มีประสบการณ์ โดยจะคืนภาษีตามจำนวนพนักงานที่ไม่มีประสบการณ์คนละ 1,500 ดอลลาร์สหรัฐ เพื่อให้บริษัทนำเงินส่วนนี้มาใช้เป็นค่าใช้จ่ายการฝึกอบรม

• เพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาและเพิ่มคุณภาพการศึกษา โดยใช้โครงการว่า New College Compact ซึ่งเป็นการต่อยอดนโยบายของนายโอบามา นโยบายที่โดดเด่น คือ

- ขยายเกณฑ์คืนภาษีให้กับครอบครัวสูงสุด 2,500 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา
- รัฐจะสนับสนุนเงินให้เด็กในสถาบันการศึกษาของรัฐเรียนฟรี ขณะที่เด็กในสถาบันการศึกษาเอกชนสามารถกู้เงินเรียนได้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ

- สนับสนุนผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
 - ปรับปรุงกฎระเบียบให้ SMEs เข้าถึงแหล่งทุนมากขึ้น
 - มีแผนเพิ่มเงินสนับสนุนแก่กองทุนสถาบันการเงินพัฒนาชุมชน (Community Development Financial Institutions Fund) และความริเริ่มธุรกิจขนาดเล็กของรัฐ (State Small Business Credit Initiative) เป็น 2 เท่า เพื่อเพิ่มช่องทางการเงินแก่ธุรกิจขนาดเล็ก

➤ นโยบายการค้าระหว่างประเทศ

ทรัมป์และคลินตันมีนโยบายที่คล้ายคลึงกัน คือ ไม่เห็นด้วยกับการให้อำนาจพิเศษแก่รัฐบาลในการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ โดยสภาองค์กรสมิทธิเพียงเห็นชอบหรือคัดค้านข้อตกลงฉบับสมบูรณ์ทั้งฉบับเท่านั้น (Trade Promotion Authority) หรือที่รู้จักกันในชื่อ Fast-Track เนื่องจากข้อตกลงเหล่านี้อาจส่งผลเสียต่อแรงงานและผู้ประกอบการอเมริกันมากกว่าผลดีจากสิทธิพิเศษทางการค้า ซึ่งการคัดค้านนี้หมายถึงการไม่สนับสนุนให้ฝ่ายบริหารมีอำนาจเด็ดขาดในการเจรจาความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก (Trans-Pacific Partnership : TPP) ที่โอบามาผลักดันอย่างเต็มที่ในขณะนี้ด้วย ซึ่งทำให้หากต้องการสานต่อความตกลง TPP นี้ ฝ่ายบริหารจะต้องให้รัฐสภาพิจารณา นั่นหมายถึงความตกลงนี้หากผ่านที่ประชุมจะใช้เวลายาวนานกว่าเดิม โดยมีรายละเอียดดังนี้

o นโยบายของโดนัลด์ ทรัมป์ โดยรวมจะสนับสนุนนโยบายการค้าที่เป็นธรรม (Fair Trade) มากกว่าการค้าเสรี (Free Trade) กล่าวคือ

- ไม่สนับสนุน TPP โดยเหตุผลสำคัญของการคัดค้าน TPP เนื่องจากทรัมป์เห็นว่าข้อตกลงดังกล่าวอาจส่งผลให้การจ้างงานลดลงและอาจกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมรถยนต์ของสหรัฐฯ และข้อตกลงนี้อาจทำให้รถยนต์สัญชาติญี่ปุ่นซึ่งเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกและได้ชื่อว่ามีคุณภาพมากกว่าเข้ามาตีตลาดรถยนต์สัญชาติสหรัฐฯ และทำให้อุตสาหกรรมรถยนต์ในสหรัฐฯ แย่ลง ซึ่งเป็นกลุ่มฐานเสียงของทรัมป์และพรรครีพับลิกัน

- ปฏิรูปการค้าที่มีอยู่กับจีนในปัจจุบัน โดยเสนอให้มีการเปิดเจรจากับผู้นำจีนอีกครั้ง เพื่อเพิ่มความเป็นธรรมทางการค้าให้กับแรงงานและนักธุรกิจชาวอเมริกัน อาทิ

- 1) ผลักดันให้ทางการจีนหยุดการบิดเบือนค่าเงินหยวน
- 2) เรียกร้องให้ทางการจีนบังคับใช้กฎหมายสิทธิทางปัญญาอย่างจริงจัง
- 3) หยุดพฤติกรรมที่ไม่เป็นธรรมและไม่ถูกกฎหมายในการบังคับให้บริษัทอเมริกันเปิดเผยเทคโนโลยีเฉพาะด้าน (Proprietary Technology) ซึ่งปกติบริษัทจะเก็บเป็นความลับแก่บริษัทคู่แข่งชาวจีน
- 4) เจรจำให้ลดภาษีเงินได้นิติบุคคลในสหรัฐฯ ลงเหลือร้อยละ 15 เพื่อให้แก่นักธุรกิจดำเนินกิจการในสหรัฐฯ มากขึ้น และลดสัดส่วนการค้ากับจีน
- 5) ควบคุมการใช้จ่ายภาครัฐให้มีประสิทธิภาพเพื่อเร่งลดการขาดดุลการค้าและหนี้สินกับจีน เพื่อลดความเสียหายเปรียบเทียบในการเจรจการค้า

o นโยบายของฮิลลารี คลินตัน แม้ว่าอาจมีความคล้ายคลึงกับนโยบายของทรัมป์บ้าง แต่มีความแตกต่างกันในรายละเอียดของนโยบาย กล่าวคือ

- เน้นการค้าที่ช่วยสนับสนุนแรงงานชาวอเมริกันเพื่อให้มีโอกาสดำเนินการมากขึ้น รายได้เพิ่มขึ้น และปกป้องแรงงาน
- ไม่สนับสนุน TPP เนื่องจากข้อตกลง TPP ไม่ช่วยเพิ่มโอกาสดำเนินการและค่าแรงของชาวอเมริกัน โดยเฉพาะแรงงานผู้มีความรู้ได้ปานกลาง รวมทั้งไม่เพียงพอที่จะปกป้องแรงงาน สิ่งแวดล้อม ทรัพย์สินทางปัญญา และนวัตกรรมของสหรัฐฯ ได้ โดยเฉพาะข้อตกลงในด้านกฎที่ว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า (Rules of Origin) ที่ยังไม่รัดกุมและไม่ได้มาตรฐาน อาจก่อให้เกิดการหาประโยชน์โดยมิชอบได้

- เจรจากการค้ากับจีน โดยคลินตันต้องการให้จีนหยุดการบิดเบือนค่าเงินหยวน การทำลายสิ่งแวดล้อม และสร้างบรรยากาศการค้าที่เป็นธรรม

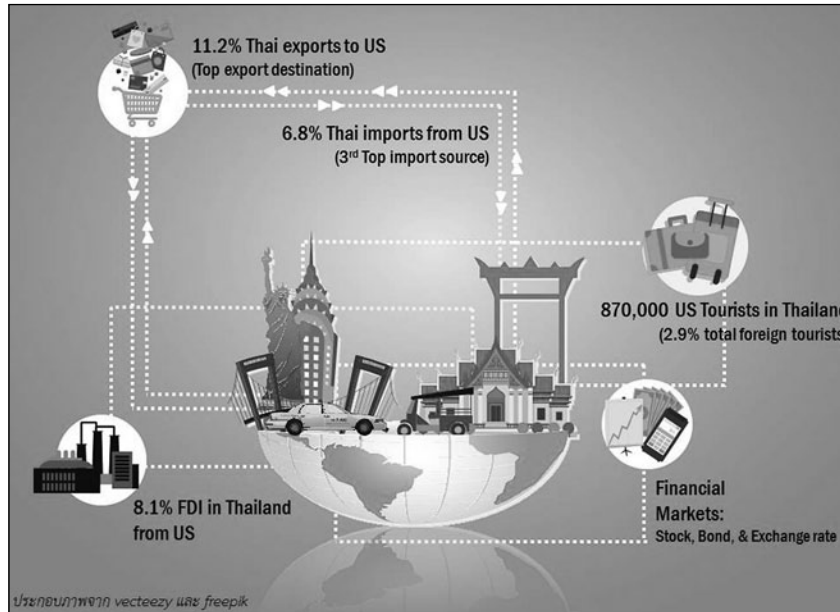
- สนับสนุนให้บริษัทอเมริกันส่งออกมากขึ้น เนื่องจากเห็นว่าบริษัทที่ผลิตเพื่อส่งออกนั้นให้ค่าจ้างแรงงานสูงกว่าบริษัทที่ผลิตเพื่อขายในประเทศ โดยสนับสนุนกลไกการทำงานของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า ในด้านที่ให้ความช่วยเหลือและคำปรึกษาแก่นักธุรกิจขนาดเล็กที่ต้องการส่งออก ซึ่งท้ายที่สุดจะช่วยสนับสนุนการจ้างงานในประเทศ

อนึ่ง หลากหลายข้อเสนอแนะนโยบายที่ผู้สมัครทั้งสองได้ประกาศอาจเป็นนโยบายที่สุโต้งซึ่งอาจมีขึ้นเพื่อการหาเสียงเท่านั้น ดังเช่นที่นายโอบามาเคยชูนโยบาย Buy American เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ แต่เมื่อเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีแล้ว และได้พิจารณาถึงพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของสหรัฐฯ รวมถึงบริบทสังคมโลกในเวลานั้นพบว่า นโยบายดังกล่าวไม่เหมาะสมและไม่ได้นำมาใช้ในที่สุด ดังนั้น จึงมีความเป็นไปได้ว่า แนวนโยบายบางประการของผู้สมัครทั้งสองอาจไม่ได้นำมาใช้จริงเมื่อผู้สมัครได้เข้ามาดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีแล้ว

3. ไทยกับประวัติศาสตร์ใหม่ของสหรัฐฯ

การเปลี่ยนแปลงผู้นำของมหาอำนาจอย่างสหรัฐฯ ย่อมส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจทั่วโลก รวมถึงไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อสหรัฐฯ มีบทบาทต่อเศรษฐกิจไทยอย่างมากและหลายช่องทาง (ภาพที่ 4) ทำให้สามารถพิจารณาผลกระทบออกเป็น 4 ช่องทางหลัก คือ การค้าระหว่างประเทศ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ การท่องเที่ยว และตลาดการเงิน

ภาพที่ 4 ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจระหว่างไทยและสหรัฐฯ

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์ ธนาคารแห่งประเทศไทย และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

➤ การค้าระหว่างประเทศ

นโยบายการค้าระหว่างประเทศของทรัมป์และคลินตันแม้ว่าจะมีกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน แต่ก็มีนโยบายที่คล้ายคลึงกัน จึงคาดว่าจะส่งผลกระทบต่อไทยในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

- นโยบายสนับสนุนการค้าที่เป็นธรรมและเป็นประโยชน์ต่อชาวอเมริกัน คาดว่าจะไม่ส่งผลกระทบเชิงลบต่อไทย เนื่องจากไทยยังไม่มีข้อตกลงการค้าเสรีกับสหรัฐฯ การเปิดเจรจาใหม่เพื่อความเป็นธรรมของสหรัฐฯ จึงไม่มีความจำเป็น ดังนั้น จึงไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนต่อไทย ทั้งนี้ คาดว่านโยบายดังกล่าวอาจส่งผลกระทบกับจีนมากกว่าหากว่าสหรัฐฯ สามารถผลักดันนโยบายการปฏิรูปการค้ากับจีนได้สำเร็จ

- การไม่สนับสนุน Trade Promotion Authority อาจทำให้ข้อตกลง TPP ชะงักงัน ซึ่งอาจเป็นผลดีต่อไทย เนื่องจากในขณะนี้ ไทยยังไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก TPP หาก TPP ชะงักงัน ไทยจะยังสามารถส่งออกไปยังประเทศ TPP ได้ดังเดิม โดยเฉพาะสหรัฐฯ แคนาดา เม็กซิโก และชิลี ซึ่งไทยไม่มีข้อตกลงการค้าเสรีด้วย ทั้งแบบทวิภาคีและพหุภาคี จึงอาจกล่าวได้ว่า หาก TPP ชะงักงัน ไทยจะยังไม่สูญเสียความสามารถในการแข่งขันกับเวียดนามและมาเลเซียในแง่ของการส่งออกไปยังสหรัฐฯ ซึ่งเป็นตลาดส่งออกหลักของไทย โดยเฉพาะกลุ่มสินค้าเครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์ ยานยนต์ เครื่องปรับอากาศ สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องนุ่งห่ม และอาหารทะเลแปรรูป ซึ่งเป็นกลุ่มสินค้าที่ทั้งไทยและเวียดนามส่งออกไปยังสหรัฐฯ เหมือนกัน

- นโยบายส่งเสริมการจ้างงานของคลินตัน และการส่งเสริมธุรกิจขนาดใหญ่ให้ประกอบกิจการในประเทศของทรัมป์ น่าจะส่งผลดีต่อภาคธุรกิจสหรัฐฯ และจะส่งผลดีต่ออุตสาหกรรมของไทย โดยเฉพาะหมวดคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ และหมวดยานยนต์ โดยคาดว่าจะทำให้มีการนำเข้าสินค้าจากไทยเพิ่มขึ้น เนื่องจากไทยเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานในอุตสาหกรรมดังกล่าว

- อุตสาหกรรมรถยนต์ของไทยอาจได้รับผลกระทบเชิงลบจากนโยบายตั้งกำแพงภาษีนำเข้าของทรัมป์ เนื่องจากอุตสาหกรรมรถยนต์สหรัฐฯ เป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่ทรัมป์ต้องการปกป้องให้ชาวอเมริกัน ดังนั้น หากทรัมป์ได้เป็นประธานาธิบดี การส่งออกรถยนต์ไปยังสหรัฐฯ ของไทยจึงอาจได้รับผลกระทบ

➤ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

นโยบายส่งเสริมการจ้างงานของคลินตัน และการส่งเสริมธุรกิจขนาดใหญ่ให้ประกอบกิจการในประเทศของทรัมป์ นอกจากจะส่งผลกระทบต่อด้านการค้าระหว่างประเทศของไทยแล้ว อาจทำให้สหรัฐฯ ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนสำคัญของไทยเข้ามาลงทุนโดยตรงในไทยลดลง เนื่องจากนโยบายดังกล่าวจะดึงดูดให้ผู้ประกอบการสหรัฐฯ ลงทุนในประเทศเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ อุตสาหกรรมที่มีความเสี่ยงจากผลกระทบคือ อุตสาหกรรมรถยนต์และส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์ และธุรกิจค้าส่ง

➤ การท่องเที่ยว

คาดว่าในระยะสั้น ไทยจะไม่ได้รับผลกระทบด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากการท่องเที่ยวขึ้นขึ้นอยู่กับความนิยมของชาวอเมริกัน รายได้ และสถานการณ์ต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น อาทิ วิกฤติเศรษฐกิจสหรัฐฯ หรือความไม่สงบทางการเมือง โดยไม่ได้ขึ้นอยู่กับการนโยบายของรัฐบาลสหรัฐฯ ทั้งนี้ ในช่วงปี 2558-ปัจจุบัน สหรัฐฯ ได้ประกาศหลังจากการประกาศเกี่ยวกับคุณภาพอากาศภาคเหนือของไทยเมื่อเดือนมีนาคม 2558 รวมถึงประกาศเตือนเหตุการณ์ฉุกเฉินเหตุระเบิดที่ราชประสงค์ ล่าสุด สหรัฐฯ ได้ออกประกาศเตือนภัยให้ชาวอเมริกันที่อยู่ประเทศไทยหลีกเลี่ยงพื้นที่เสี่ยงภัยและระมัดระวังตัว ซึ่งคาดว่าจะอาจส่งผลกระทบต่อภาคการท่องเที่ยวในระยะสั้น แต่อย่างไรก็ตาม การประกาศเตือนเหล่านี้ไม่ได้เกี่ยวข้องกับแนวนโยบายทางเศรษฐกิจของผู้สมัครทั้งสองคน ทั้งนี้ หากนโยบายทางเศรษฐกิจของประธานาธิบดีคนใหม่สามารถสร้างรายได้ให้ชาวอเมริกันได้อย่างเป็นกอบเป็นกำ อาจทำให้ชาวอเมริกันสามารถมาเที่ยวไทยได้มากขึ้น ส่งผลบวกต่อภาคการท่องเที่ยวของไทยในระยะยาว

➤ ตลาดการเงิน

การเลือกตั้งผู้นำคนใหม่ของสหรัฐฯ คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อตลาดหลักทรัพย์ ตลาดพันธบัตร และตลาดอัตราแลกเปลี่ยนของไทยเพียงชั่วคราว โดยคาดว่าจะทำให้ตลาดผันผวนในช่วงสัปดาห์ที่มีการเลือกตั้งเท่านั้น เนื่องจากตลาดกังวลต่อความไม่ชัดเจนของผู้ที่จะชนะการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ อย่างไรก็ตาม เมื่อผลการเลือกตั้งมีความชัดเจนแล้ว ตลาดอาจปรับตัวตามความเชื่อมั่นของนักลงทุนที่มีต่อผู้ชนะการเลือกตั้ง และในที่สุดคาดว่าตลาดจะปรับตัวเข้าสู่ภาวะปกติ

4. สรุป

การเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ ในวันที่ 8 พฤศจิกายน 2559 นี้ จะเป็นการพลิกโฉมประวัติศาสตร์หน้าใหม่ให้แก่สหรัฐฯ โดยเป็นการช่วงชิงตำแหน่งระหว่างนายโดนัลด์ ทรัมป์ นักธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ชั้นนำ ตัวแทนพรรคริพับลิกัน และนางฮิลลารี คลินตัน อดีตสตรีหมายเลข 1 และอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ตัวแทนพรรคเดโมแครต

ขั้นตอนการเลือกตั้งของสหรัฐฯ กินเวลายาวนานกว่า 2 ปี โดยช่วงเวลานี้ เรียกได้ว่าเป็นช่วงโค้งสุดท้าย จึงจำเป็นต้องจับตาการไต่สวนระหว่างผู้สมัครและทิศทางแนวโน้มความนิยมในตัวผู้สมัครอย่างใกล้ชิด

เมื่อมองอย่างผิวเผิน อาจเห็นว่านโยบายทางเศรษฐกิจของผู้สมัครทั้งสองมีความแตกต่างกันอย่างมาก เนื่องจากทรัมป์เน้นหาเสียงกับนักธุรกิจและผู้มีรายได้สูงเป็นหลัก ขณะที่คลินตันเน้นหาเสียงกับผู้ที่มีรายได้น้อยลง ตลอดจนกลุ่มนักเรียนนักศึกษา อย่างไรก็ตาม นโยบายของทั้งสองมีเป้าหมายเดียวกัน คือ สร้างงานและประกอบธุรกิจในสหรัฐฯ และการค้าระหว่างประเทศที่เป็นธรรมและเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ชาวอเมริกัน

สำหรับไทย นโยบายเศรษฐกิจของผู้สมัครทั้งสองคาดว่าจะส่งผลกระทบต่อไทยในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ นโยบายดังกล่าวอาจส่งผลดีต่อการส่งออกของไทย แต่บางนโยบายอาจสร้างให้เกิดผลกระทบเชิงลบแก่อุตสาหกรรมบางกลุ่มของไทย ในทางกลับกัน อาจส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากสหรัฐฯ ขณะที่ภาคการท่องเที่ยวอาจจะไม่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากนโยบายของผู้สมัครทั้งสอง และผลกระทบต่อตลาดการเงินไทยอาจเป็นเพียงปัจจัยชั่วคราว

บทวิเคราะห์ เรื่อง การลดปัญหาความเหลื่อมล้ำของไทยในมุมมอง IMF¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ การลดความเหลื่อมล้ำเป็นเป้าหมายหลักที่สำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจ เพราะไม่เพียงแต่จะช่วยให้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศกระจายตกอยู่กับประชาชนภาคส่วนต่างๆ อย่างทั่วถึงแล้ว ยังเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืนในระยะยาวด้วย

○ งานวิจัยด้านความเหลื่อมล้ำของประเทศไทยทั่วไปมักกล่าวว่าการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศประสบความสำเร็จในด้านการลดความยากจนแต่ไม่ได้ช่วยลดปัญหาความเหลื่อมล้ำมากเท่าที่ควร

○ อย่างไรก็ตาม เมื่อเดือนพฤษภาคมที่ผ่านมา กองทุนการเงินระหว่างประเทศได้เผยแพร่รายงาน Regional Economic Outlook : Asia and Pacific โดยมีใจความโดยสรุปตอนหนึ่งว่าการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงเวลากว่า 20 ปีที่ผ่านมาประสบความสำเร็จอย่างยิ่งในการลดปัญหาความเหลื่อมล้ำของประเทศ โดยเป็นประเทศที่มีปัญหาความเหลื่อมล้ำลดลงมากที่สุดในภูมิภาค

○ กองทุนการเงินระหว่างประเทศได้ยกตัวอย่างถึงการดำเนินนโยบายการคลังซึ่งเป็นเบื้องหลังความสำเร็จในการลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ อาทิ โครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค การลดการอุดหนุนพลังงาน การยกเลิกโครงการจำนำข้าวและเปลี่ยนเป็นโครงการที่เอื้อประโยชน์ต่อเกษตรกรรายเล็ก การจัดตั้งและใช้ประโยชน์จากเครือข่าย microfinance ขนาดใหญ่ (กองทุนหมู่บ้าน) การประกันภัยพิบัติทางการเกษตร และการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมการประกันภัยพิบัติ เป็นต้น

○ บทความนี้จะนำเสนอมุมมองต่อปัญหาความเหลื่อมล้ำในประเทศไทยที่มีการวิเคราะห์แตกต่างกัน รวมถึงยกตัวอย่างการวิเคราะห์ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศที่สรุปว่าประเทศไทยสามารถลดความเหลื่อมล้ำได้จากการใช้นโยบายพัฒนาประเทศในช่วงเวลากว่า 20 ปีที่ผ่านมา

1. บทนำ

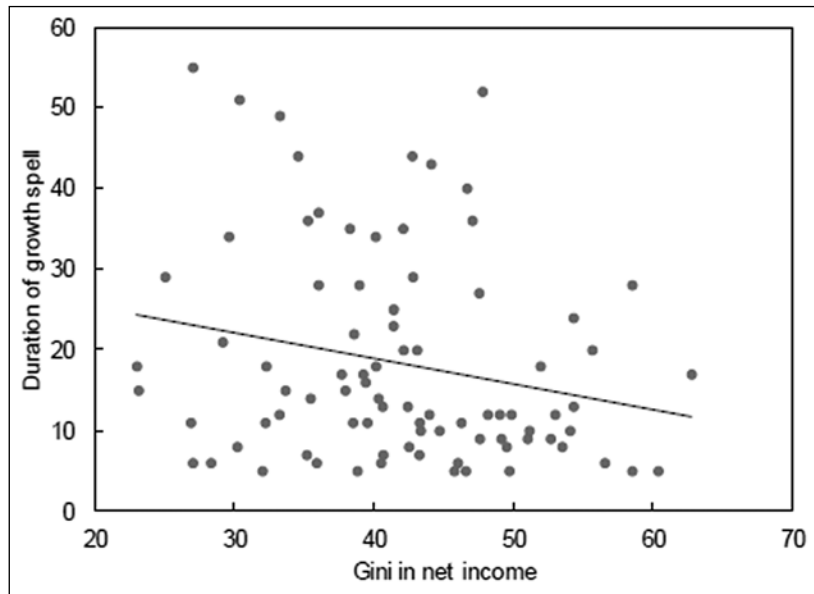
ในทางเศรษฐศาสตร์ การประเมินภาพรวมทางเศรษฐกิจมักแสดงใน 2 ด้าน ได้แก่ อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ และความเท่าเทียมทางเศรษฐกิจ เนื่องจากมีความเชื่อว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจจะนำมาสู่ความอยู่ดีกินดีโดยรวมของคนในประเทศ อย่างไรก็ตาม ความอยู่ดีกินดีนั้นจะถูกกระจายสู่ทุกกลุ่มคนอย่างทั่วถึงหรือไม่นั้นสามารถแสดงได้จากความเท่าเทียมทางเศรษฐกิจ

อันที่จริง การเติบโตทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะการเติบโตในระยะยาวจะดำเนินไปอย่างยั่งยืนได้ ต้องอาศัยความเท่าเทียมทางเศรษฐกิจเป็นเครื่องสนับสนุน Berg, Ostry, Tsangarides (2014)² พบว่า ปัจจัยสำคัญที่สุดที่ทำให้การเติบโตทางเศรษฐกิจมีความยั่งยืน/สามารถเติบโตได้ในระดับสูงเป็นระยะเวลานาน (Growth Spell) คือ ความเท่าเทียมของการกระจายรายได้ดังแสดงในภาพที่ 1 โดยหากประเทศมีความเหลื่อมล้ำมาก เศรษฐกิจในภาพรวมถูกขับเคลื่อนได้ด้วยกลุ่มคนส่วนน้อย นอกจากจะทำให้คนส่วนใหญ่ไม่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาแล้ว ในระยะยาว อุปสงค์มวลรวมของประเทศจะไม่เข้มแข็งส่งผลให้ขาดแรงสนับสนุนทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประเทศไม่สามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว ทั้งนี้ จะสังเกตได้ว่าประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่จะมีสัดส่วนของภาคการบริโภคภาคเอกชนที่สูงเป็นองค์ประกอบสำคัญของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ

¹ ผู้เขียน นายพรพัชร อัครวัลลภ เศรษฐกรชำนาญการพิเศษ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ขอขอบคุณ นายวโรทัย โกศลพิศิษฐ์กุล รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง นายวุฒิพงศ์ จิตตั้งสกุล ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค นายพิสิทธิ์ พัวพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจมหภาค และนายสมคิด บุญสันเหลือ ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจมหภาค สำหรับคำแนะนำ

² Berg, Ostry, Tsangarides (2014), "Redistribution, Inequality, and Growth", IMF Staff Discussion Note SDN/14/02

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างช่วงการเติบโตทางเศรษฐกิจกับ Net Gini Coefficient

ที่มา : Berg, Ostry, Tsangarides (2014)

2. ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของไทย

ที่ผ่านมา แม้การเจริญเติบโตของเศรษฐกิจไทยจะช่วยยกระดับรายได้ของประชาชนให้สูงขึ้น และส่งผลให้คนไทยส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แต่ประชากรที่อยู่ในกลุ่มเกือบบจนยังมีจำนวนมาก แม้ความยากจนของประชาชนโดยรวมมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่ประเทศไทยยังคงเผชิญกับปัญหาการกระจายรายได้ที่เรื้อรัง หากพิจารณาจากสัมประสิทธิ์จีนิ (Gini Coefficient) ซึ่งคำนวณโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ตามตารางที่ 1 จะพบว่า ไม่ได้มีความแตกต่างกันมากเมื่อเทียบกับในช่วงสองถึงสามทศวรรษที่ผ่านมา (สัมประสิทธิ์จีนิยิ่งน้อยแสดงว่ายิ่งมีความเท่าเทียมกันมาก) โดยปี 2556 เทียบกับปี 2531 สัมประสิทธิ์จีนิลดลงจาก 0.487 มาอยู่ที่ระดับ 0.465 เท่านั้น แต่หากพิจารณาจากสัดส่วนรายได้ของประชากรร้อยละ 20 ที่รวยที่สุดต่อรายได้ของประชากรร้อยละ 20 ที่จนที่สุดจะพบว่า อยู่ที่ระดับ 11.9 เท่าในปี 2531 และยิ่งเกิดความห่างมากขึ้นเป็น 12.6 เท่าในปี 2556 และหากพิจารณาถึงมิติความเหลื่อมล้ำในด้านอื่นๆ เพิ่มเติมก็จะพบว่าประเทศไทยยังมีปัญหาความเหลื่อมล้ำอีกหลายด้านที่ยังรอการแก้ไข ไม่ว่าจะเป็นความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา ความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน และความเหลื่อมล้ำในการถือครองทรัพย์สิน เป็นต้น

ตารางที่ 1 สัมประสิทธิ์จีนิ

ปี	2531	2533	2535	2537	2539	2541	2543	2545	2547	2549	2550	2552	2554	2556
Gini	0.487	0.515	0.536	0.52	0.513	0.507	0.522	0.508	0.493	0.514	0.499	0.49	0.484	0.465

ที่มา : สศช.

นอกจากนี้ ส่วนหนึ่งของการศึกษาของกอบศักดิ์ ภูตระกูล (2556)³ ยังพบว่า กลุ่มครัวเรือนที่เป็นเกษตรกรมีความเหลื่อมล้ำทางรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเป็นผลมาจากความแตกต่างของการเพิ่มขึ้นของรายได้ในกลุ่มของผู้ถือครองทำการเกษตรที่เป็นเจ้าของที่ดินเป็นส่วนใหญ่ อีกทั้งกลุ่มครัวเรือนในเขตเมืองยังกลายเป็นองค์ประกอบที่มีผลต่อปัญหาการกระจายรายได้ของประเทศให้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งถือเป็นความท้าทายต่อแนวโน้มการขยายตัวของเมือง (Urbanization) ที่รวดเร็วของไทย

³ กอบศักดิ์ ภูตระกูล (2556), “คุณภาพของการเจริญเติบโตจากมิติของการกระจายรายได้ ปัญหาและทางออก”

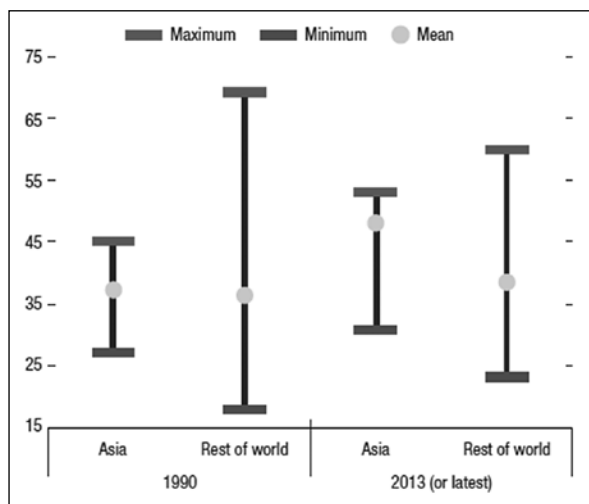
3. กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) มองความเหลื่อมล้ำของไทยและภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกอย่างไร?

เมื่อต้นเดือนพฤษภาคม 2559 ที่ผ่านมา IMF ได้เผยแพร่รายงาน Regional Economic Outlook: Asia and Pacific ซึ่งเป็นที่น่าสนใจว่าส่วนหนึ่งของรายงานดังกล่าวได้วิเคราะห์ถึงประเด็นปัญหาความเหลื่อมล้ำของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก อย่างไรก็ตาม สำหรับกรณีของประเทศไทยนั้น IMF กลับมีมุมมองต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านปัญหาความเหลื่อมล้ำที่แตกต่างไปจากที่ได้กล่าวนำข้างต้นอย่างสิ้นเชิง โดยมีมุมมองของ IMF สรุปได้ ดังนี้

นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1990 มาจนถึงปัจจุบัน ภูมิภาคเอเชียมีการเติบโตที่ดีโดยมีอัตราการเติบโตของ GDP สูงถึงร้อยละ 6 โดยเฉลี่ย แม้ว่าจะเคยผ่านวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจมาหลายครั้ง ดังนั้น เอเชียจึงถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโลก อย่างไรก็ตาม การเติบโตดังกล่าวกลับนำมาสู่ปัญหาความไม่เท่าเทียมที่เพิ่มขึ้นด้วย โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศเกิดใหม่ (emerging countries) เห็นได้จากการแสดง Net Gini Index⁴ ในภาพที่ 2 ซึ่งหากเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคอื่นๆ ของโลก ภูมิภาคเอเชียนับว่ามีปัญหาความเหลื่อมล้ำสูงกว่าภูมิภาคอื่นๆ ของโลกโดยเฉลี่ย

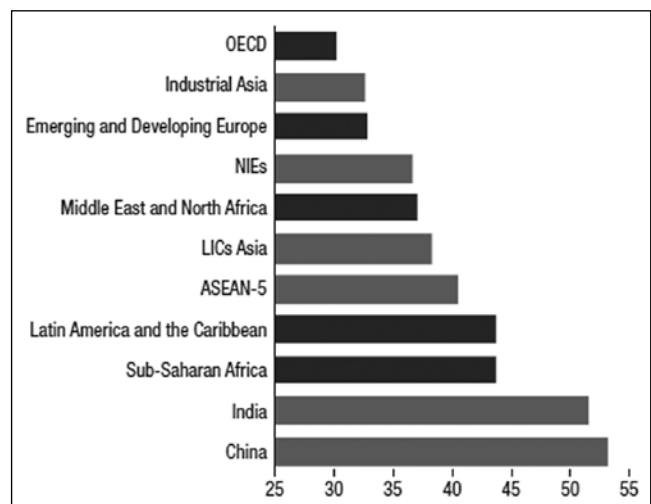
หากพิจารณาระดับความเหลื่อมล้ำจากภาพที่ 3 จะเห็นว่า แต่ละกลุ่มประเทศในเอเชียมีการกระจายตัวของระดับความเหลื่อมล้ำที่ค่อนข้างกว้าง โดยกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วมักมีความเท่าเทียมสูงกว่ากลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ในขณะที่ประเทศจีนและอินเดียมีความเหลื่อมล้ำค่อนข้างสูงกว่าประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศจีนซึ่งในอดีตเคยเป็นประเทศที่มีระดับความเท่าเทียมสูงมากประเทศหนึ่ง แต่จากการพัฒนาประเทศในช่วงหลังๆ ทำให้จีนเกิดความเหลื่อมล้ำเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนเพราะการเติบโตที่ไม่ได้กระจายไปสู่ทุกคนทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง ยกตัวอย่างเช่น การพัฒนาอุตสาหกรรมโดยเฉพาะการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจำนวนมากจะกระจุกอยู่ตามบริเวณชายฝั่งของประเทศ ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาระหว่างพื้นที่ชายฝั่งและพื้นที่ชั้นในของประเทศ (แม้สถานการณ์จะคลี่คลายลงบ้างจากนโยบาย Western Development Strategy เมื่อปี 2001) เป็นต้น สำหรับอินเดีย นอกจากจะมีความเหลื่อมล้ำระหว่างเขตเมืองและเขตชนบทซึ่งคล้ายคลึงกับจีนแล้ว ยังมีปัญหาความเหลื่อมล้ำภายในเขตเมืองที่สูงอีกด้วย นอกจากนี้ ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ทั้งจีนและอินเดียมีปัญหาความเหลื่อมล้ำสูงคือ ปัญหาการไม่ได้รับการศึกษาที่เพียงพอ อย่างไรก็ตาม แม้รัฐบาลทั้งสองประเทศจะพยายามดำเนินนโยบายการคลังเพื่อบรรเทาปัญหาความเหลื่อมล้ำดังกล่าว แต่ก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จมากนัก

ภาพที่ 2 Net Gini Index ถ่วงน้ำหนักตามจำนวนประชากร

ที่มา : Regional Economic Outlook 2016

ภาพที่ 3 ระดับ Net Gini Index จัดกลุ่มตามภูมิภาค (ปี 2013)

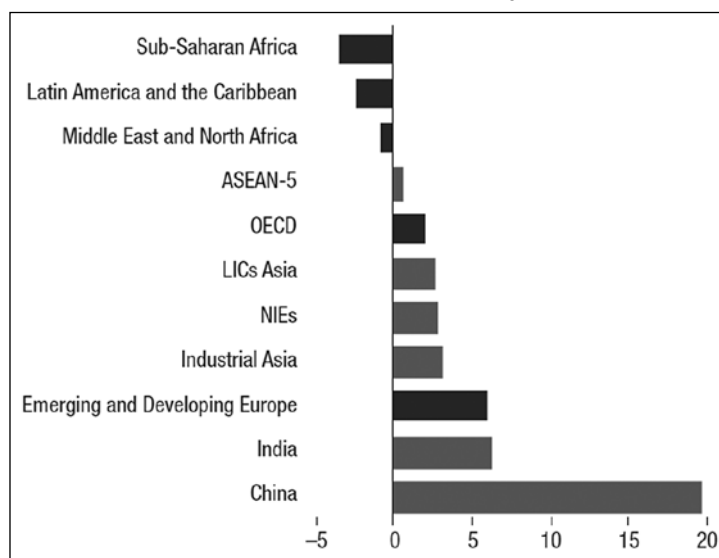
ที่มา : Regional Economic Outlook 2016

⁴ Gini Coefficient หรือสัมประสิทธิ์จีนิ (ด้านรายได้) ที่เป็นทางการของประเทศไทยถูกคำนวณและเผยแพร่โดย 2 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานสถิติแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งตัวเลขสัมประสิทธิ์จีนิของแต่ละหน่วยงานจะมีค่าแตกต่างกันเนื่องจากสำนักงานสถิติแห่งชาติคำนวณจากรายได้ประจำของครัวเรือน ในขณะที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติคำนวณสัมประสิทธิ์จีนิจากรายได้ประจำของบุคคล อย่างไรก็ตาม รายได้ประจำของทั้งสองหน่วยงานใช้คำนิยามเดียวกันโดยเป็นรายได้ประจำก่อนหักภาษีและไม่รวมถึงรายรับอื่นๆ เช่น เงินทุนการศึกษา เป็นต้น แต่ในกรณีของรายงาน Regional Economic Monitor ของ IMF จะคำนวณ Net Gini Index ซึ่งคำนวณมาจากรายได้สุทธิหลังหักภาษีและเงินโอน ดังนั้น จึงมีความแตกต่างจากค่าสัมประสิทธิ์จีนิที่เป็นทางการของไทย

ประเด็นที่น่าสนใจคือ กลุ่มอาเซียน 5 (ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์) มีแนวโน้มการลดลงของปัญหาความเหลื่อมล้ำมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศอื่นๆ ในเอเชียแปซิฟิกไม่ว่าจะเป็นกลุ่มประเทศรายได้ต่ำ (LICs Asia) และกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมในเอเชียอื่นๆ (ภาพที่ 4 ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับ Net Gini Index ในปัจจุบันกับปี 1990) และหากพิจารณาไปในรายละเอียดของแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของปัญหาความเหลื่อมล้ำดังกล่าวในกลุ่มประเทศ ASEAN จะพบว่า ประเทศที่มีปัญหาความเหลื่อมล้ำสูงขึ้นได้แก่ สิงคโปร์ อินโดนีเซีย เวียดนาม ลาว และกัมพูชา ในขณะที่ประเทศที่มีปัญหาความเหลื่อมล้ำลดลง ได้แก่ ไทย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ โดย IMF ยกตัวอย่างประเทศไทยเป็นประเทศที่มีปัญหาความเหลื่อมล้ำลดลงมากที่สุดในภูมิภาค

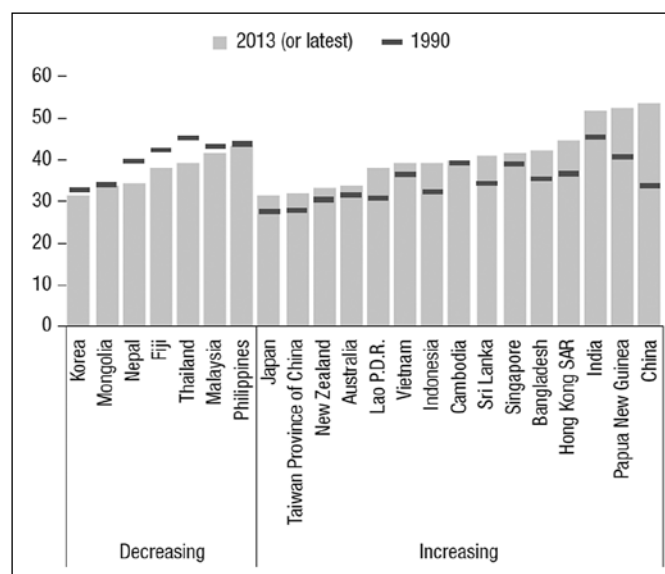
รายงาน Regional Economic Monitor ได้แสดงให้เห็นถึงการลดลงของปัญหาความเหลื่อมล้ำเป็นรายประเทศ โดยมีประเทศไทยเป็นประเทศที่มีปัญหาความเหลื่อมล้ำลดลงมากที่สุด และประเทศจีนมีปัญหาความเหลื่อมล้ำเพิ่มขึ้นมากที่สุด ดังแสดงในภาพที่ 5

ภาพที่ 4 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง Net Gini Index จัดกลุ่มตามภูมิภาค (เปรียบเทียบกับปี ค.ศ. 1990)

ที่มา : Regional Economic Outlook 2016

ภาพที่ 5 Net Gini Index รายประเทศ

ที่มา : Regional Economic Outlook 2016

4. ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเพิ่มขึ้นและลดลงของปัญหาความเหลื่อมล้ำ

รายงาน Regional Economic Monitor ได้อธิบายถึงการศึกษาที่ผ่านมาว่า

1) ปัจจัยที่ช่วยลดปัญหาความเหลื่อมล้ำได้อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ การพัฒนาทุนมนุษย์ การเพิ่มการค้าระหว่างประเทศ การเพิ่มการใช้จ่ายภาครัฐ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทุกฝ่าย (Democratic accountability)

2) ปัจจัยที่ทำให้ปัญหาความเหลื่อมล้ำเพิ่มขึ้น ได้แก่

2.1) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและความหลากหลายของการให้บริการทางการเงินที่เพิ่มขึ้น ซึ่งไม่ได้หมายความว่าความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและความหลากหลายของการให้บริการทางการเงินเป็นสิ่งไม่ดี แต่เป็นการอ้างอิง Kuznets Curve ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเหลื่อมล้ำและระดับการพัฒนาของประเทศเป็นรูปประฆังคว่ำ หมายความว่าในระยะแรกของการพัฒนาประเทศ ปัญหาความเหลื่อมล้ำจะเพิ่มสูงขึ้นได้จากการพัฒนาที่แตกต่างกันของแต่ละกลุ่มคน แต่เมื่อพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไปอีก ผลประโยชน์จากการพัฒนาดังกล่าวจะกระจายสู่กลุ่มคนต่างๆ ในประเทศมากขึ้นทำให้ระดับความเหลื่อมล้ำลดลงในที่สุด ยกตัวอย่างเช่น ผู้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเทคโนโลยีมักเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง หรือผู้มีรายได้สูงมักได้ประโยชน์จากการให้บริการทางการเงินในรูปแบบใหม่ๆ มากกว่าผู้มีรายได้น้อย หรือผู้สูงอายุอาจยังไม่สามารถเข้าถึงหรือใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีใหม่ได้อย่างเต็มที่ เป็นต้น

2.2) ความเหลื่อมล้ำด้านโอกาสในการเข้าถึงบริการต่างๆ ยกตัวอย่างเช่น ความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงบริการทางการศึกษา สาธารณสุข และแหล่งเงินทุน เป็นต้น

2.3) การที่ตลาดแรงงานมีทั้งส่วนที่อยู่ในระบบและนอกระบบก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมของผลตอบแทนจากการทำงาน ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่นำไปสู่ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้เช่นเดียวกัน

5. นโยบายภาครัฐเพื่อลดความเหลื่อมล้ำควรเป็นอย่างไร

นโยบายการคลังเป็นเครื่องมือหลักของการดำเนินนโยบายภาครัฐเพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ นโยบายการคลังที่ดีจะช่วยลดปัญหาความเหลื่อมล้ำได้โดยการใช้เครื่องมือด้านต่างๆ กล่าวคือ

1) ด้านรายได้ ควรเก็บภาษีในอัตราก้าวหน้า ลดการพึ่งพิงรายได้จากภาษีทางอ้อม ลดสิทธิประโยชน์การลดหย่อนต่างๆ (เนื่องจากในหลายกรณี ผู้รับประโยชน์จากสิทธิการลดหย่อนมักเป็นผู้มีรายได้สูง) การขยายฐานภาษี และการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี เป็นต้น

2) ด้านรายจ่าย ควรสนับสนุนในเรื่องของการศึกษาและสาธารณสุข สำหรับมาตรการการใช้จ่ายที่จะช่วยแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำได้ดีควรออกแบบให้สามารถระบุเป้าหมายผู้รับประโยชน์ได้ชัดเจนเช่น กลุ่มคนรายได้น้อย กลุ่มผู้ด้อยโอกาส (ปัจจุบันรัฐบาลมีโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐโดยใช้เป็นข้อมูลในการจัดสวัสดิการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย) ซึ่งจะช่วยเหลือแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำได้ดีกว่าการดำเนินนโยบายที่แจกจ่ายให้กับทุกคนมีสิทธิรับประโยชน์เท่ากันหมด เพราะสุดท้ายคนที่ได้รับประโยชน์ส่วนมากมักไม่ใช่กลุ่มผู้มีรายได้น้อย

3) นโยบายกึ่งการคลัง เช่น การส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงินของผู้มีรายได้น้อยและ SMEs อย่างไรก็ตาม การดำเนินนโยบายในลักษณะนี้ก็ควรมีการกำกับดูแลที่เหมาะสมเพื่อรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินควบคู่ไปด้วยเช่นกัน

4) การปรับปรุงกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ เช่น การส่งเสริมให้เกิดการสร้างงานและลดช่องว่างของการทำงานในระบบและนอกระบบ และมาตรการเสริมเพื่อคุ้มครองแรงงานทั้งที่อยู่ในระบบและนอกระบบ

ดังนั้น นโยบายภาครัฐจึงควรมีความครอบคลุมและทั่วถึงทุกกลุ่มคนและกลุ่มเป้าหมายหรือที่มักเรียกกันว่า Inclusive Policies นั่นเอง

6. ตัวอย่างการดำเนินนโยบายการคลังของประเทศไทย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์

ประเทศไทย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ ถือเป็นกลุ่มประเทศที่ประสบความสำเร็จในการลดความเหลื่อมล้ำในทศวรรษของ IMF โดย IMF ได้ยกตัวอย่างประเทศไทยว่าเป็นประเทศที่สามารถลดปัญหาความเหลื่อมล้ำลงได้มากที่สุด ดังแสดงจากการลดลงของระดับ Net Gini Index อย่างชัดเจนดังแสดงในภาพที่ 6 ในขณะที่หลายประเทศในอาเซียน รวมไปถึงในเอเชียกลับมีปัญหาค่าความเหลื่อมล้ำสูงขึ้น นอกจากนี้ แม้ทั้งสามประเทศจะมีระดับความเหลื่อมล้ำที่ลดลงในภาพรวม แต่ภาพที่ 7 กลับแสดงให้เห็นว่ากลุ่มคนที่มีรายได้สุทธิต่ำที่สุดร้อยละ 10 แรก (Decile 1) ของประเทศมาเลเซียและฟิลิปปินส์มีส่วนแบ่งรายได้ที่ลดลง มีเพียงประเทศไทยเท่านั้นที่ประชากรร้อยละ 10 แรกที่จนที่สุดมีส่วนแบ่งรายได้เพิ่มขึ้น

ทั้งนี้ บทบาทของการดำเนินนโยบายการคลังและนโยบายกึ่งการคลังของทั้งสามประเทศค่อนข้างจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ เป็นมาตรการที่มีเป้าหมายเพื่อที่ค้ำึงถึงประโยชน์ของกลุ่มคนที่มีรายได้น้อยเป็นสำคัญและส่งเสริมให้ผู้มีรายได้น้อยสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินที่หลากหลาย กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

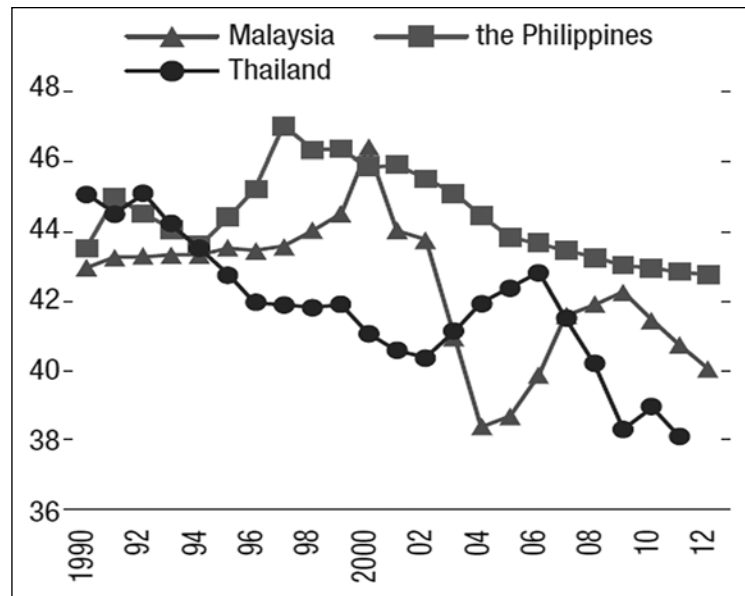
➤ กรณีประเทศไทย มีโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรคซึ่งคนจนได้รับประโยชน์มากกว่าคนรวยและช่วยเพิ่มสวัสดิการสังคมให้แก่กลุ่มคนที่ยังขาดหลักประกันทางสังคม การอุดหนุนพลังงานที่ลดลง เนื่องจากผู้ได้รับประโยชน์จากการอุดหนุนส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้สูงมากกว่าผู้มีรายได้น้อย อย่างไรก็ตาม การลดการอุดหนุนดังกล่าวดำเนินการควบคู่ไปกับมาตรการป้องกันผลกระทบต่อประชาชน เช่น การขึ้นราคาน้ำมันร่วมกับการลดเงินสมทบเข้ากองทุนน้ำมันในช่วงที่ราคาน้ำมันในตลาดโลกยังอยู่ในระดับต่ำ เป็นต้น นอกจากนี้ IMF ยังเห็นว่าการศึกษาโครงการจำนำข้าวและเปลี่ยนมาเป็นโครงการที่ให้ประโยชน์กับเกษตรกรรายเล็กจะช่วยแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำได้ดีกว่า อีกทั้งยังมีในเรื่องกองทุนหมู่บ้านซึ่งเริ่มมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2001 ส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายของ microfinance ขนาดใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก⁵ นอกจากนี้ ยังมีเรื่องการประกันภัยพิบัติทางเกษตร และการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมการประกันภัยพิบัติด้วย ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้กลุ่มผู้มีรายได้น้อยได้รับความคุ้มครองและสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินได้หลากหลายมากขึ้น

➤ กรณีประเทศมาเลเซีย การลดความเหลื่อมล้ำส่วนใหญ่เกิดจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ตลอดช่วงระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา ซึ่งรวมถึงโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคม เช่น ถนน รถไฟ และท่าเรือ ตลอดจนสาธารณูปโภคอื่นๆ ซึ่งโครงการใหญ่เหล่านี้ช่วยให้ประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและการเติบโตของประเทศกระจายและตกอยู่กับประชาชนทั่วไปได้อย่างเท่าเทียมยิ่งขึ้น นอกจากนี้ มาเลเซียยังมีมาตรการ Government Transformation Program ซึ่งช่วยปรับปรุงการให้บริการสาธารณะของภาครัฐให้เข้าถึงกลุ่มผู้มีรายได้น้อยเพิ่มขึ้น ตลอดจนนโยบายค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ และการส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงินในระดับ microfinance ต่างๆ ซึ่งค่อนข้างประสบผลสำเร็จด้วยดี

➤ กรณีประเทศฟิลิปปินส์ ก็มีนโยบายที่ช่วยเหลือคนจนโดยเฉพาะในช่วงปี ค.ศ. 2008 ซึ่งขณะนั้นมีปัญหาวิกฤตราคาอาหารและราคาน้ำมันแพง เกิดความขาดแคลน โดยเฉพาะประเทศฟิลิปปินส์ที่เป็นประเทศผู้นำเข้าข้าวรายใหญ่ประเทศหนึ่ง รัฐบาลฟิลิปปินส์ในยุคนั้นต้องมีการเจรจาการค้าระหว่างประเทศเพื่อช่วยบรรเทาปัญหา อีกทั้งยังมีมาตรการลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำต่างๆ โดยจัดให้มีการลงทุนในสินค้าสาธารณะในพื้นที่ชนบทที่ยากจน นอกจากนี้ ยังมีนโยบายส่งเสริมการศึกษาและการเพิ่มการเข้าถึงบริการทางการเงินของประชาชนและธุรกิจรายเล็กผ่าน micro finance และ micro insurance เพื่อให้คนจนสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินทั้งในด้านสินเชื่อและการประกันภัยจนทำให้ฟิลิปปินส์เป็นประเทศที่มีตลาด micro insurance ใหญ่ที่สุดประเทศหนึ่งในทวีปเอเชีย

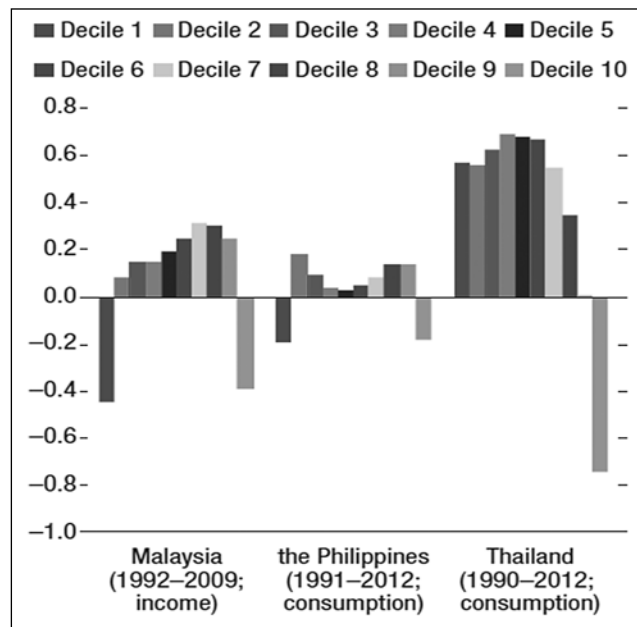
⁵ รัฐบาลปัจจุบันก็ยังใช้กองทุนหมู่บ้านในการส่งผ่านการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจในโครงการต่างๆ ได้แก่ มาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้าน สินเชื่อวงเงิน 6 หมื่นล้านบาท ดอกเบี้ยร้อยละ 0 เป็นเวลา 2 ปี และโครงการเพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากตามแนวทางประชารัฐ สนับสนุนเงินทุนผ่านกองทุนหมู่บ้าน กองทุนละไม่เกิน 5 แสนบาท วงเงินรวม 35,000 ล้านบาท

ภาพที่ 6 Net Gini Index ของประเทศไทย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์

ที่มา : Regional Economic Outlook 2016

ภาพที่ 7 ร้อยละการเปลี่ยนแปลงของรายได้/การบริโภคจัดกลุ่มตามเดซิล

ที่มา : Regional Economic Outlook 2016

7. สรุป

มุมมองต่อปัญหาความเหลื่อมล้ำของประเทศไทยอาจมีความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับผู้วิเคราะห์แต่ละรายและการเลือกใช้ข้อมูลในการวิเคราะห์ โดยงานวิจัยด้านปัญหาความเหลื่อมล้ำส่วนใหญ่ในประเทศไทยมักอ้างอิงสัมประสิทธิ์จีนิซึ่งจัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ทำให้เข้าใจได้ว่าการแก้ปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำในภาพรวมยังไม่มีความคืบหน้ามากนัก (ทั้งนี้ ผลการวิเคราะห์จะขึ้นอยู่กับข้อกำหนดจุดเริ่มต้นและจุดสุดท้ายของข้อมูลที่นำมาเปรียบเทียบกับ) อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์ของ IMF อ้างอิงจาก Net Gini Index ซึ่งมีนิยามที่แตกต่างจากสัมประสิทธิ์จีนิของ สศช. ส่งผลให้ผลลัพธ์จากการวิเคราะห์แตกต่างกัน โดย IMF เห็นว่าประเทศไทยมีความคืบหน้าอย่างมากในการลดปัญหาความเหลื่อมล้ำของประเทศเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเอเชีย

แม้ว่าข้อสรุปจากการใช้สัมประสิทธิ์จีนิที่ต่างกันจะทำให้เกิดมุมมองการวิเคราะห์ที่แตกต่างกันไป แต่อย่างน้อยที่สุดอาจกล่าวได้ว่าประเทศไทยมีการดำเนินนโยบายการคลังและกึ่งการคลังที่สอดคล้องกับหลักการที่ควรจะเป็นและส่งผลในการลดความเหลื่อมล้ำของประเทศรวมทั้งช่วยในการกระจายผลประโยชน์จากการเติบโตทางเศรษฐกิจสู่กลุ่มคนต่างๆ ในสังคมอย่างทั่วถึงได้ไม่มากนัก

บทวิเคราะห์

เรื่อง เเจาะลึกการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในอาเซียน¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ ในปี 2558 มูลค่าเงินลงทุนโดยตรงทั้งโลกอยู่ที่ 1.76 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ ขยายตัวร้อยละ 38.0 จากปี 2557 ซึ่งกว่าร้อยละ 54 เป็นมูลค่าเงินลงทุนในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว สำหรับมูลค่าเงินลงทุนในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยกว่าร้อยละ 70 ของมูลค่าเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศกำลังพัฒนาอยู่ในภูมิภาคเอเชียเป็นสำคัญ และเป็นการลงทุนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียนอยู่ถึงร้อยละ 23.3 ของมูลค่าเงินลงทุนจากต่างประเทศในภูมิภาคเอเชีย

○ สำหรับเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในภูมิภาคอาเซียน สิงคโปร์มีมูลค่าเงินลงทุนที่มากที่สุด (สัดส่วนร้อยละ 51.9) รองลงมาเป็นอินโดนีเซีย (สัดส่วนร้อยละ 12.3) ในขณะที่ เวียดนาม มาเลเซีย และไทย มีสัดส่วนร้อยละ 9.4 8.8 และ 8.6 ของมูลค่าเงินลงทุนโดยตรงในภูมิภาคอาเซียน ตามลำดับ

○ หากพิจารณาสัดส่วนของมูลค่าเงินลงทุนจากต่างประเทศเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของสิงคโปร์ กัมพูชา และเวียดนาม พบว่า อยู่ในระดับที่สูง โดยมีค่าเฉลี่ยในช่วง 10 ปี อยู่ที่ร้อยละ 18.1 9.8 และ 6.1 ตามลำดับ

○ มูลค่าเงินลงทุนจากต่างประเทศของไทย ในปี 2558 มีมูลค่ารวม 10.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ขยายตัวสูงขึ้นถึงร้อยละ 206.65 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 8.6 เมื่อเทียบกับอาเซียน และคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

○ สำหรับปัจจัยดึงดูดของประเทศไทยที่สำคัญ ได้แก่ ความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐานในการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ รวมทั้งความพร้อมด้านระบบสาธารณูปโภค (การเข้าถึงไฟฟ้า) มาตรการสิทธิประโยชน์ต่างๆ ตลอดจนความเชื่อมโยงของอุตสาหกรรมการผลิต

1. บทนำ

สำหรับประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะประเทศไทย รวมถึงประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ยังคงต้องการเม็ดเงินลงทุนโดยตรงจากประเทศ (Foreign Direct Investment : FDI) เนื่องจากระดับเงินออมภายในประเทศยังมีไม่เพียงพอที่จะใช้ลงทุนหรือขยายการลงทุน นอกจากนี้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ยังมาพร้อมกับการถ่ายทอดเทคโนโลยี การถ่ายทอดความรู้ ซึ่งจะช่วยให้อุตสาหกรรมของประเทศที่ได้รับ FDI มีการพัฒนาได้อย่างก้าวกระโดด เพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันระยะยาว รวมถึงช่วยสร้างการจ้างงานภายในประเทศ ซึ่งในบทความนี้จะมุ่งเน้นการวิเคราะห์การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ของโลกและในประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

2. 10 บริษัทต่างชาติที่ลงทุนข้ามชาติมากที่สุด

FDI คือ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ซึ่งจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในแนวนอน (Horizontal FDI) คือ ผู้ลงทุนจากต่างประเทศจะมาลงทุนในประเทศผู้รับทุน เพื่อขายสินค้าของตนให้แก่ประเทศผู้รับทุน เพื่อประโยชน์จากการลดลงของค่าขนส่ง การเพิ่มโอกาสของการเจาะตลาดและหลีกเลี่ยงมาตรการกีดกันทางการค้า และ 2) การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในแนวตั้ง (Vertical FDI) คือ ผู้ลงทุนจากต่างประเทศจะมาลงทุนในประเทศไทยเพื่อใช้เป็นฐานการผลิต เพื่อส่งออกไปยังประเทศของผู้ลงทุนเองหรือไปยังประเทศอื่นๆ ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่จะเน้นการลงทุนข้ามประเทศอันดับต้นๆ ของโลก โดยเฉพาะสหราชอาณาจักร ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และเยอรมนี เป็นต้น (ดังตารางที่ 1)

¹ ผู้เขียน นางสาวกาญจนา จันทร์ชิต เศรษฐกรชำนาญการ นางสาวลลิต พึ่งวัฒนกุล เศรษฐกรปริญญาตรี และนายอทธิพัฒน์ ประภาพรเศรษฐ์ นักศึกษาฝึกงาน ส่วนวิเคราะห์และสถาบันสัมพันธมิตร สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ขอขอบคุณ ดร.กุลกัลยา พระยาราช นายพงศ์นคร โภชากรณ์ และคุณวุฒิพงศ์ จิตต์สกุล สำหรับข้อเสนอแนะ

ตารางที่ 1 แสดง 10 อันดับบริษัทของประเทศพัฒนาแล้วที่ลงทุนข้ามประเทศมากที่สุด

อันดับ	บริษัท	ประเทศแม่	ทรัพย์สินต่างประเทศ
1	 Royal Ditch Shell plc	สหราชอาณาจักร	\$288,282.79
2	 Toyota Motor Corporation	ญี่ปุ่น	\$273,279.53
3	 General Electric Co	สหรัฐอเมริกา	\$257,742.32
4	 Total SA	ฝรั่งเศส	\$236,718.95
5	 BP plc	สหราชอาณาจักร	\$216,698.47
6	 Exxon Mobil Corporation	สหรัฐอเมริกา	\$193,492.80
7	 Chevron Corporation	สหรัฐอเมริกา	\$191,933.21
8	 Volkswagen Group	เยอรมนี	\$181,825.90
9	 Vodafone Group Plc	สหราชอาณาจักร	\$166,966.51
10	 Apple Computer Inc	สหรัฐอเมริกา	\$143,651.78

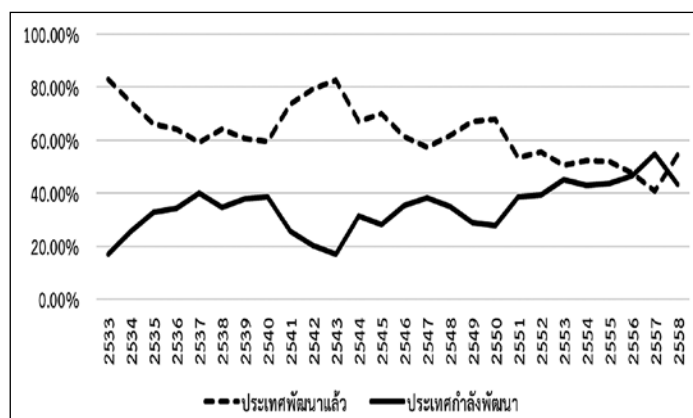
ที่มา : World Investment Report 2016, UNCTAD

3. สถานการณ์ล่าสุดของ FDI โลก

ในปี 2558 มูลค่าเงินลงทุนโดยตรงทั้งโลกอยู่ที่ 1.76 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ ปรับตัวเพิ่มขึ้นจาก 1.28 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยคิดเป็นอัตราการขยายตัวที่ร้อยละ 38.0 จากปี 2557 ซึ่งแบ่งเป็นมูลค่าเงินลงทุนในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วจำนวน 962 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 54.6 ของมูลค่าเงินลงทุนโดยตรงทั้งหมด ในขณะที่มูลค่าเงินลงทุนในประเทศกำลังพัฒนามีจำนวน 765 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 43.4 ของมูลค่าเงินลงทุนโดยตรงทั้งหมด

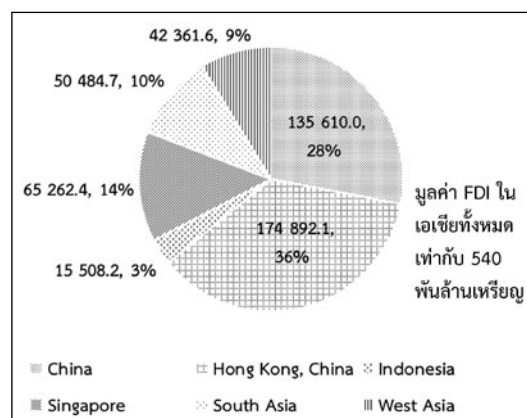
อย่างไรก็ดีหากพิจารณาเฉพาะกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา จะพบว่า มีการลงทุนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สะท้อนจากสัดส่วนการลงทุนที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 43.4 ในปี 2558 จากร้อยละ 34.5 ในปี 2538 และร้อยละ 34.9 ในปี 2548 โดยกว่าร้อยละ 70 ของมูลค่าเงินลงทุนโดยตรงในประเทศกำลังพัฒนานั้นอยู่ในภูมิภาคเอเชียเป็นสำคัญ และเป็นการลงทุนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียใต้หรืออาเซียนถึงร้อยละ 23.3 ของมูลค่าเงินลงทุนโดยตรงในภูมิภาคเอเชีย

ภาพที่ 1 สัดส่วนของ FDI แบ่งตามกลุ่มประเทศสำคัญในโลก

ที่มา : World Investment Report 2016, UNCTAD

ภาพที่ 2 สัดส่วนของ FDI ในภูมิภาคเอเชีย

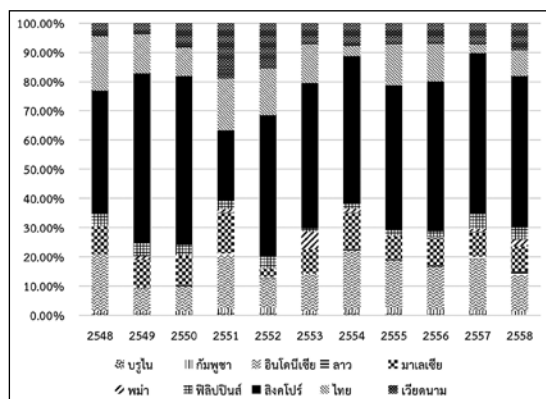
ที่มา : World Investment Report 2016, UNCTAD

4. สถานการณ์ FDI ในภูมิภาคอาเซียน

4.1 สถานการณ์ล่าสุดของ FDI ในภูมิภาคอาเซียน

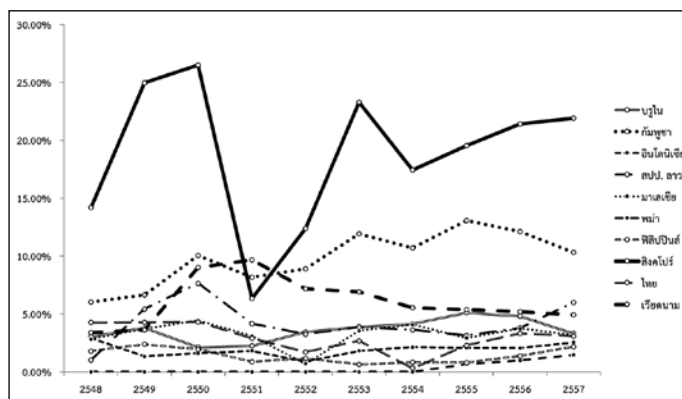
เมื่อพิจารณา FDI ในภูมิภาคอาเซียน พบว่าในปี 2558 มีมูลค่าเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเข้ามาลงทุนในประเทศ สิงคโปร์ 65.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ รองลงมาเป็นประเทศอินโดนีเซีย 15.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 51.9 และร้อยละ 12.3 ของมูลค่าเงินลงทุนโดยตรงในภูมิภาคอาเซียน ตามลำดับ ในขณะที่ประเทศเวียดนาม มาเลเซีย และไทย มีสัดส่วนร้อยละ 9.4 8.8 และ 8.6 ของมูลค่าเงินลงทุนโดยตรงในภูมิภาคอาเซียน ตามลำดับ

ภาพที่ 3 สัดส่วนของ FDI ของอาเซียน

ที่มา : World Investment Report 2016, UNCTAD

ภาพที่ 4 สัดส่วนของ FDI ต่อ GDP ของประเทศอาเซียน

ที่มา : World Investment Report 2016, UNCTAD

หากพิจารณาถึงสัดส่วนการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (FDI/GDP) โดยใช้เกณฑ์ของค่าเฉลี่ย (average) ที่ร้อยละ 5 ต่อ GDP พบว่า 1) กลุ่มประเทศที่มีสัดส่วนมูลค่าเงินลงทุนโดยตรงจากต่างชาติต่อ GDP สูงกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ย ได้แก่ สิงคโปร์ กัมพูชา และเวียดนาม และ 2) กลุ่มประเทศที่มีสัดส่วนมูลค่าเงินลงทุนโดยตรงจากต่างชาติต่อ GDP อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ย ได้แก่ ลาว บรูไน มาเลเซีย ไทย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และพม่า

4.2 เจาะลึกประเทศที่มี FDI/GDP ในสัดส่วนสูง

❖ สิงคโปร์

➢ มูลค่า FDI ของสิงคโปร์ ในปี 2558 มีมูลค่ารวม 65.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หดตัวร้อยละ 4.7 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 51.9 ของ FDI ในอาเซียน

➢ ประเทศที่เข้ามาลงทุนในสิงคโปร์มากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา (ร้อยละ 14.9) ญี่ปุ่น (ร้อยละ 10.7) และหมู่เกาะบริติชเวอร์จิน (ร้อยละ 8.5)

➢ ประเภทอุตสาหกรรม พบว่า ภาคการเงินและการประกันภัยมีสัดส่วนของ FDI มากที่สุด (ร้อยละ 50.3) รองลงมาคือ ภาคค้าส่งและค้าปลีก (ร้อยละ 17.2) และภาคการผลิต (ร้อยละ 14.4)

❖ กัมพูชา

➢ มูลค่า FDI ของกัมพูชา ในปี 2558 มีมูลค่ารวม 1.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หดตัวร้อยละ -1.11 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 1.4 ของ FDI ในอาเซียน

➢ ประเทศที่เข้ามาลงทุนในกัมพูชามากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ เกาหลีใต้ (ร้อยละ 44.6) จีน (ร้อยละ 30.2) และประเทศในภูมิภาคอาเซียน (ร้อยละ 14.0)

➢ ประเภทอุตสาหกรรม พบว่า ภาคบริการโครงสร้างพื้นฐานมีสัดส่วนของ FDI สูงสุด (ร้อยละ 39.4) รองลงมาคือ ภาคอุตสาหกรรม (ร้อยละ 35.1) และภาคเกษตรกรรม (ร้อยละ 20.6)

❖ เวียดนาม

- มูลค่า FDI ของเวียดนาม ในปี 2558 มีมูลค่ารวม 11.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ขยายตัวร้อยละ 28.3 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 9.4 ของ FDI ในอาเซียน
- ประเทศที่เข้ามาลงทุนในเวียดนามมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ เกาหลีใต้ (ร้อยละ 30.6) มาเลเซีย (ร้อยละ 10.9) และสิงคโปร์ (ร้อยละ 9.1)
- ประเภทอุตสาหกรรม พบว่า ภาคการผลิตมีสัดส่วนของ FDI มากที่สุด (ร้อยละ 68.1) รองลงมาคือ ภาคไฟฟ้า แก๊ส และระบบปรับอากาศ (ร้อยละ 11.6) และภาคอสังหาริมทรัพย์ (ร้อยละ 9.9)

❖ ไทย

- มูลค่าเงิน FDI ของไทย ในปี 2558 มีมูลค่ารวม 10.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ขยายตัวร้อยละ 206.7 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 8.6 ของ FDI ในอาเซียน
- ประเทศที่เข้ามาลงทุนในไทยมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ญี่ปุ่น (ร้อยละ 21.0) จีน (ร้อยละ 11.0) และ สิงคโปร์ (ร้อยละ 10.5)
- ประเภทอุตสาหกรรม พบว่า ภาคการผลิตมีสัดส่วนของ FDI สูงที่สุด (ร้อยละ 23.8) โดยเฉพาะการผลิต ยานยนต์ รองลงมาคือ กิจกรรมการเงินและการประกันภัย (ร้อยละ 8.8) และภาคค้าส่งและค้าปลีก (ร้อยละ 4.7)

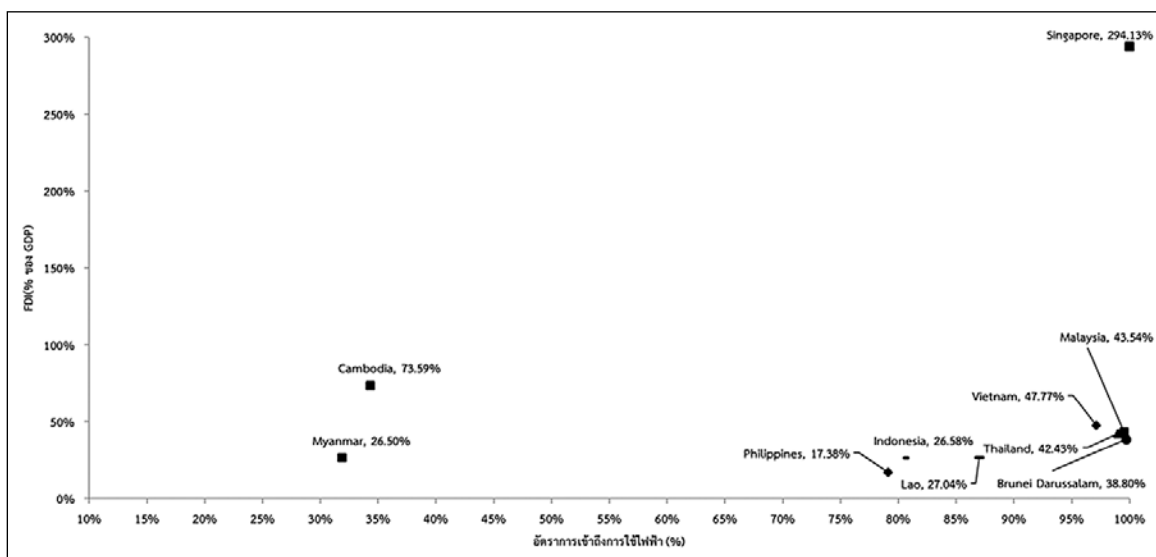
ปี 2558	สิงคโปร์	กัมพูชา	เวียดนาม	ไทย
- มูลค่า FDI (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	65.3	1.7	11.8	10.8
- %yoy	-4.7	-1.1	28.3	206.7
- สัดส่วนต่อ FDI อาเซียน (%)	51.9	1.4	9.4	8.6
ประเทศที่เข้ามาลงทุน	1. สหรัฐอเมริกา 2. ญี่ปุ่น 3. หมู่เกาะบริติช เวอร์จิน	1. เกาหลีใต้ 2. จีน 3. อาเซียน	1. เกาหลีใต้ 2. มาเลเซีย 3. สิงคโปร์	1. ญี่ปุ่น 2. จีน 3. สิงคโปร์
ประเภทอุตสาหกรรม	1. ภาคการเงินและ การประกันภัย 2. ภาคค้าส่งและ ค้าปลีก 3. ภาคการผลิต	1. ภาคบริการ โครงสร้างพื้นฐาน 2. ภาคอุตสาหกรรม 3. ภาคเกษตรกรรม	1. ภาคการผลิต 2. ภาคไฟฟ้า แก๊ส และระบบ ปรับอากาศ 3. ภาคอสังหาริมทรัพย์	1. ภาคการผลิต ยานยนต์ 2. ภาคการเงินและ การประกันภัย 3. ภาคค้าส่งและ ค้าปลีก

หมายเหตุ : ข้อมูลของประเทศกัมพูชา ณ ปี 2010

5. จุดยืนของประเทศไทยในการชั่งชั่ง FDI

❖ **ความได้เปรียบของโครงสร้างสาธารณูปโภคในการเข้าถึงการใช้ไฟฟ้า (ข้อมูลปี 2556)** เนื่องจากไฟฟ้าเป็นสาธารณูปโภคที่จำเป็นต่อการผลิต โดยเฉพาะการผลิตในภาคอุตสาหกรรม ดังนั้นประเทศที่มีระดับการเข้าถึงไฟฟ้าในเกณฑ์สูงย่อมเป็นประเทศที่นำลงทุนในสายตาวงทุนต่างชาติ โดยไทยเป็นประเทศที่มีอัตราการเข้าถึงการใช้ไฟฟ้าสูงถึงร้อยละ 99 ในขณะที่บางประเทศในภูมิภาคเอเชียมีอัตราการเข้าถึงการใช้ไฟฟ้าถึงร้อยละ 100 เช่น สิงคโปร์ ฮ่องกง และเกาหลีใต้ ซึ่งเมื่อพิจารณาแนวโน้ม พบว่า แนวโน้มของการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่บางประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเอเชียมีอัตราการเข้าถึงการใช้ไฟฟ้าต่ำมาก คือ พม่า ร้อยละ 31.9 และกัมพูชา ร้อยละ 34.3 สำหรับเวียดนามที่มีสัดส่วน FDI ต่อ GDP สูงที่สุดนั้น อัตราการเข้าถึงการใช้ไฟฟ้าอยู่ที่ระดับร้อยละ 97.1 (ดังภาพที่ 5)

ภาพที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเข้าถึงการใช้ไฟฟ้า
กับสัดส่วนของ FDI ต่อ GDP ปี 2556 ในภูมิภาคอาเซียน

ที่มา : EIA, World Energy Outlook 2015 และ World Investment Report 2016, UNCTAD

❖ **ความได้เปรียบในโครงสร้างพื้นฐานในการพัฒนาระบบโลจิสติกส์** ทั้งระบบขนส่งทางถนน ทางอากาศ ทางน้ำ ตลอดจนระบบขนส่งทางราง โดย WEF (World Economic Forum) ได้จัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งพิจารณาจากความพร้อมโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของไทยอยู่อันดับ 3 ของอาเซียน โดยเป็นรองจากสิงคโปร์และมาเลเซียสำหรับการคมนาคมขนส่งทางถนน เรือ และสนามบิน อย่างไรก็ตาม การขนส่งทางรถไฟอยู่อันดับ 5 ในอาเซียน

❖ **ความเชื่อมโยงของอุตสาหกรรมการผลิต** ซึ่งหากอุตสาหกรรมที่ต่างชาติเข้ามาลงทุนมีความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอื่นสูง และเมื่อตั้งกิจการอยู่ในพื้นที่ใดแล้วจะชักนำให้เกิดอุตสาหกรรมและกิจการต่างๆ มาตั้งดำเนินการอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดความประหยัดภายนอกขึ้นจากการที่กิจกรรมต่างๆ มาตั้งดำเนินการอยู่ภายในบริเวณใกล้เคียงกัน และจะมีผลทำให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นจุดศูนย์กลางของความเจริญเติบโต และเมื่อพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเกิดความเจริญเติบโตขึ้นก็จะส่งผลในการแพร่กระจายไปสู่บริเวณโดยรอบ

❖ **มาตรการสิทธิประโยชน์สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ)** เพราะจะเป็นกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงการค้าและการลงทุนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน และยังจะช่วยสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้กับเขตพื้นที่ที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านอีกด้วย นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบสิทธิประโยชน์ต่างๆ แล้วพบว่า ประเทศไทยยังถือว่าเป็นประเทศที่นำลงทุนสูง เมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคอาเซียน (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แสดงสิทธิประโยชน์ด้านภาษีของประเทศไทยในปัจจุบันของประเทศไทยในภูมิภาคอาเซียน

สิทธิประโยชน์ทางภาษี	ไทย	มาเลเซีย	สิงคโปร์	อินโดนีเซีย	เวียดนาม	ฟิลิปปินส์
ภาษีเงินได้นิติบุคคล	ร้อยละ 20	ร้อยละ 24	ร้อยละ 17	ร้อยละ 25	ร้อยละ 20	ร้อยละ 30
การยกเว้นและการลดหย่อนภาษีเงินได้	มีการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสูงสุด 8 ปี โดยขึ้นอยู่กับแต่ละพื้นที่ คือ - เขตที่ 1 (กรุงเทพฯ สมุทรปราการ สมุทรสาคร ปทุมธานี นนทบุรี และ นครปฐม) ยกเว้น 3 ปี - เขตที่ 2 (สมุทรสงคราม ราชบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี อ่างทอง อุทัยธานี สระบุรี นครนายก ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง และภูเก็ต) ยกเว้น 3 ปี - แต่สามารถขยายเป็น 7 ปีได้หากลงทุนในเขตอุตสาหกรรมที่ได้รับ การส่งเสริม - เขตที่ 3 (เขตอื่น ๆ) ยกเว้น 8 ปี และลด ร้อยละ 50 ต่ออีก 5 ปี สำหรับในบางจังหวัด	- Pioneer Status ในกรณีทั่วไปจะได้รับยกเว้น ภาษีเงินได้ส่วนหนึ่ง โดยชำระภาษีเงินได้เพียง ร้อยละ 30 ของรายได้พึงประเมิน 5 ปี นับจาก วันที่มีการผลิตสินค้า ถึงร้อยละ 30 ของกำลัง การผลิตทั้งหมด - Investment Tax Allowance ได้รับ การลดหย่อนภาษีร้อยละ 60 ของค่าใช้จ่ายประเภท ทุนที่เข้าช่วยที่เกิดขึ้น ในเวลา 5 ปี นับจาก วันที่เริ่มใช้ค่าใช้จ่าย ที่เข้าช่วยนี้เกิดขึ้น	- อุตสาหกรรมริเริ่ม (Pioneer) ได้รับการยกเว้นภาษีสูงสุด 15 ปี - แรงจูงใจเพื่อการพัฒนาและการขยาย (Development and Expansion Incentive : DEI) ได้รับการลดภาษี ร้อยละ 5-15 สำหรับ รายได้ส่วนเพิ่มสูงสุด 10 ปี (สามารถต่ออายุได้ สูงสุดไม่เกิน 40 ปี) - สนับสนุนการตั้งสำนักงาน ใหญ่ (Headquarter Programs) ได้รับการลด ภาษีร้อยละ 5-15 สำหรับ รายได้ส่วนเพิ่มสูงสุด 10 ปี (สามารถต่ออายุได้สูงสุด ไม่เกิน 20 ปี) - ค่าลดหย่อนของที่ดิน และสิ่งปลูกสร้าง (Land Intensification Allowance : LIA) ลดหย่อนเบื้องต้น ร้อยละ 25 ต่อตัวลดหย่อน ประจําปีอีก ร้อยละ 5 สำหรับรายจ่ายที่เกิดจาก การก่อสร้าง ปรับปรุงหรือ ขยายอาคาร - โครงการการรวบรวมกิจการ (Mergers & Acquisitions Scheme) ได้ค่าลดหย่อนร้อยละ 5	- การยกเว้นภาษีเงินได้ นิติบุคคล หรือการลด ระยะเวลา 5-10 ปี นับจากวันเริ่มต้นการผลิต เพื่อการพัฒนา - หลังจากสิ้นสุดการยกเว้น ภาษี CIT บริษัทจะได้รับ ส่วนลด CIT ร้อยละ 50 เป็นเวลา 2 ปี สิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้ ให้อำนาจบริษัทเริ่มต้น อุตสาหกรรมที่มีความ สัมพันธ์หลากหลาย, มีการเพิ่มมูลค่าและ ส่งผลกระทบภายนอก มาก, แนะนำเทคโนโลยี ใหม่ ๆ และมีกลยุทธ์ เชิงมูลค่าสำหรับเศรษฐกิจ ของประเทศ - การลงทุนในพื้นที่ ที่ยากลำบาก ยกเว้นภาษี สำหรับ 2 ปีแรก และลด ภาษีให้ร้อยละ 50 สำหรับ 4 ปีต่อมาและลดภาษีเงินได้ นิติบุคคลร้อยละ 20 ในช่วงเวลาที่เหลือ - การลงทุนในเกษตรกรรม ป่าไม้ ประมง สามารถ ลดภาษีเงินได้นิติบุคคล ร้อยละ 10 ในช่วง incentive period - การลงทุนในแหล่งเงินทุน เพื่อชุมชน สามารถ ลดภาษีเงินได้นิติบุคคล ร้อยละ 17 ในช่วง incentive period	- การลงทุนในอุตสาหกรรม เทคโนโลยีสมัยใหม่ การลงทุนเพื่อสังคมและการศึกษา การศึกษา การลงทุนที่ สอดคล้องกับเงื่อนไข บนพื้นที่ที่ยากลำบาก เพื่อสังคมและการศึกษา เขตอุตสาหกรรมบางเขต เขตเศรษฐกิจ เขตเทคโนโลยีใหม่ ยกเว้น ภาษีสำหรับ 4 ปีแรก และ ลดภาษีร้อยละ 50 สำหรับ ปีที่ 5-9 ลดภาษีเงินได้ นิติบุคคลร้อยละ 10 ในช่วงเวลาที่เหลือ - การลงทุนในพื้นที่ ที่ยากลำบาก ยกเว้นภาษี สำหรับ 2 ปีแรก และลด ภาษีให้ร้อยละ 50 สำหรับ 4 ปีต่อมาและลดภาษีเงินได้ นิติบุคคลร้อยละ 20 ในช่วงเวลาที่เหลือ - การลงทุนในเกษตรกรรม ป่าไม้ ประมง สามารถ ลดภาษีเงินได้นิติบุคคล ร้อยละ 10 ในช่วง incentive period - การลงทุนในแหล่งเงินทุน เพื่อชุมชน สามารถ ลดภาษีเงินได้นิติบุคคล ร้อยละ 17 ในช่วง incentive period	- ยกเว้นภาษี 4-6 ปี สำหรับ Income Tax Holiday (Philippines Economic Zone Authority : PEZA) ลดอัตราภาษี ร้อยละ 5 ของรายได้รวม นอกจากนี้ยังยกเว้นภาษี สำหรับกำไร - สำหรับ BOI Tax Credit บนวัตถุดิบที่ใช้สำหรับ ผลิตสินค้าส่งออก - มีการลดภาษีร้อยละ 10 ตลอดช่วงเวลาที่มีการดำเนินงานของ สำนักงานใหญ่ภูมิภาค และมีการลดภาษีร้อยละ 15 สำหรับการส่งออก กำไร
Reinvestment Allowance						

ตารางที่ 2 แสดงสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนในปัจจุบันของประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคอาเซียน (ต่อ)

อากรขาเข้าและภาษีนำเข้า	ไทย	มาเลเซีย	สิงคโปร์	อินโดนีเซีย	เวียดนาม	ฟิลิปปินส์
ยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีสำหรับเครื่องจักรและวัตถุดิบนำเข้า	ยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีสำหรับเครื่องจักรและวัตถุดิบนำเข้า	ภาษีนำเข้าในมาเลเซียส่วนใหญ่เป็นภาษีสถานมุลค่า แต่สินค้าบางประเภทก็จะถูกเก็บภาษีในอัตราตามสภาพ อย่างไรก็ตาม จากกาเปิดเสรีการค้าภายใต้อาเซียนของมาเลเซีย ทำให้ภาษีนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมทั้งหมดที่มาเลเซียค้าขายกับอาเซียนอยู่ที่ร้อยละ 0-5		อัตราภาษีนำเข้าอยู่ระหว่างร้อยละ 0-150 จากมูลค่าภาษีศุลกากรของสินค้าที่นำเข้า ทั้งนี้ยอมให้ยกเว้นภาษีดังนี้ 1. ยกเว้นภาษีนำเข้าสำหรับเครื่องจักรและวัตถุดิบที่เข้าเกณฑ์ 2. ยกเว้นภาษีนำเข้าสำหรับการนำเข้าวัตถุดิบส่วนใหญ่ที่จ่ายชำระโดยไม่เสียภาษีนำเข้าไว้สำหรับสินค้าสำเร็จรูปที่ส่งออก 3. การคืนภาษีนำเข้าสำหรับการนำเข้าวัตถุดิบที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับสินค้าสำเร็จรูปจึงต่อมาได้ทำการส่งออก		
ภาษีการโอนกำไรกลับประเทศ	ร้อยละ 15	ร้อยละ 15	ร้อยละ 15	ร้อยละ 20	ร้อยละ 5	ร้อยละ 30
อื่นๆ	- หักค่าใช้จ่าย 2 เท่าของค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า และค่าน้ำ - ยกเว้นภาษีหัก ณ ที่จ่ายสำหรับเงินปันผลที่ได้จากกำไรของอุตสาหกรรมในภายในช่วงเวลายกเว้นภาษี			1. การลดรายได้สุทธิร้อยละ 5 ต่อปี ตลอดระยะเวลา 6 ปี สำหรับการผลิตเชิงพาณิชย์ โดยสินทรัพย์ที่ลงทุนจะไม่มีกำไรเคลื่อนย้ายภายใน 6 ปี 2. แรงการหักค่าเสื่อมราคา 3. ขยายผลขาดทุนทางภาษีที่ยกไปนานถึง 10 ปี 4. การลดอัตราภาษีหัก ณ ที่จ่ายสำหรับการจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ไม่มีที่อยู่อาศัยในประเทศร้อยละ 10		1. การยกเว้นการใช้พาเทียบเรือ ภาษีส่งออก 2. การยกเว้นภาษีนำเข้าอะไหล่การผลิต

ตารางที่ 2 แสดงสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนในปัจจุบันของประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคอาเซียน (ต่อ)

สิทธิประโยชน์ที่ได้รับ เป็นพิเศษ	ไทย	มาเลเซีย	สิงคโปร์	อินโดนีเซีย	เวียดนาม	ฟิลิปปินส์
อุตสาหกรรมที่ได้รับ สิทธิประโยชน์ เป็นพิเศษ	นวัตกรรมอาหาร และ เทคโนโลยี นอกจากนี้ ยังมีอุตสาหกรรมที่ได้รับ การสนับสนุนโดยทั่วไป เช่น เกษตรกรรม เหมือง เหล็ก เครื่องจักร เคมีและพลาสติก			สาขาที่เปิดให้มีการลงทุน จากต่างชาติร้อยละ 100 ได้แก่ หอเงิน ศูนย์กีฬา การผลิตภาพยนตร์ ยางพารา ร้านอาหาร/บาร์/ร้านค้าแฟฟ วัตถุดิบการผลิตยา ทางด่วน Telecommunication Testing and Labs และ การบริหารจัดการขยะ ที่ไม่เป็นพิษ	1. กลุ่มที่ 1 คือ อุตสาหกรรม เทคโนโลยีสมัยใหม่ การลงทุนเพื่อสังคมและ การศึกษา การลงทุนที่ สอดคล้องกับเงื่อนไข 2. กลุ่มที่ 2 ไม่มีอุตสาหกรรม เฉพาะ 3. กลุ่มที่ 3 เกษตรกรรม ป่าไม้ ประมง 4. กลุ่มที่ 4 คือ แหล่งเงินทุน เพื่อชุมชน	
สิทธิประโยชน์ที่ไม่ใช่ ภาษี						
สิทธิประโยชน์ที่ไม่ใช่ ภาษี	1. อนุญาตให้ครอบครัวของ ที่ดินสำหรับบริษัท ต่างประเทศ 2. อนุญาตให้สามารถจ้าง แรงงานต่างชาติได้ โดยไม่จำกัด		1. INTECH (Initiative in New Technologies) การสนับสนุนเงิน สำหรับการพัฒนาคน ในการใช้งานเทคโนโลยี ใหม่ๆ 2. RISC (Research Incentive Scheme for Companies) การสนับสนุนเงินสำหรับ การตั้งศูนย์สำหรับ ทำ R&D และต้นทุนที่ คาดการณ์ไว้ เช่น อุปกรณ์ และคน	1. ให้สิทธิในการใช้ที่ดิน เพื่อการเพาะปลูก การเกษตร ประมง หรือ การปศุสัตว์ เป็นเวลา 95 ปี 2. ให้สิทธิในการใช้ที่ดิน เพื่อการก่อสร้าง สิ่งปลูกสร้างและ ครอบครองสิ่งปลูกสร้าง บนที่ดิน เป็นเวลา 80 ปี 3. ให้สิทธิในการใช้ที่ดิน เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ แก่ตัวแทนของรัฐบาล ต่างชาติในการก่อสร้าง สถานทูต และองค์กร เพื่อสังคม วัฒนธรรม และ ศาสนา เป็นเวลา 70 ปี	1. สามารถถือครองที่ดินได้ 2. ยกเว้นภาษีนำเข้า เครื่องจักร วัตถุดิบ 3. ยกเว้นภาษีกำไรส่งกลับ 4. ให้การสนับสนุนเงินทุน แก่อุตสาหกรรมที่เข้าถึง สินเชื่อยาก	1. การนำเข้าและใช้งาน Consigned equipment ได้ไม่จำกัด รวมทั้ง สิทธิพิเศษในการใช้ bonded warehouse

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย, กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, KPMG, Deloitte, pwc รวบรวมโดย สศค.

บทวิเคราะห์

เรื่อง นโยบายอุตสาหกรรม 4.0 กับผลกระทบต่อภาคแรงงาน¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ นโยบายอุตสาหกรรม 4.0 เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศเยอรมนีในปี พ.ศ. 2556 โดยเป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและให้บริการโดยมีการนำเอาเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการผลิต ซึ่งมีจุดสำคัญ คือ ทั้งเครื่องจักรและสินค้าสามารถสื่อสารกันเองและควบคุมซึ่งกันและกันได้ โดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์และไอทีเป็นหลัก และเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

○ เยอรมนีและเกาหลีใต้เป็นตัวอย่างของประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศของตนให้มีความก้าวหน้าเพื่อเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม 4.0 โดยเยอรมนีได้มีการนำมาผลักดันเป็นนโยบายโดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ขณะที่เกาหลีใต้ประสบความสำเร็จในการผลักดันสินค้าที่มีแบรนด์เป็นของตนเองได้สำเร็จ

○ สำหรับประเทศไทย รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยการมุ่งพัฒนาอุตสาหกรรม 10 สาขาเพื่อรองรับการเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม 4.0 ของประเทศไทย อันได้แก่ 1) ยานยนต์สมัยใหม่ 2) อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ 3) การท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ 4) เกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ 5) การแปรรูปอาหาร 6) พุนยนต์ 7) การบินและโลจิสติกส์ 8) เชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ 9) ดิจิตอล และ 10) การแพทย์ครบวงจร

○ อย่างไรก็ตาม การนำเทคโนโลยี นวัตกรรมมาใช้ในภาคอุตสาหกรรมอาจจะส่งผลกระทบต่อการทำงานของอุตสาหกรรมบางสาขา โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มหันไปใช้เครื่องมือ เครื่องจักรในการผลิต เช่น งานในโรงงานอุตสาหกรรมการผลิตรถยนต์ โรงงานอุตสาหกรรมผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ทั้งนี้ แรงงานจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะให้สูงขึ้น โดยการให้การศึกษาและฝึกอบรมแก่แรงงาน เนื่องจากงานบางประเภทยังต้องใช้แรงงานที่เป็นมนุษย์อยู่ เพื่อเป็นการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในอนาคต

1. ประวัติความเป็นมาและความหมายของอุตสาหกรรม 4.0

นับตั้งแต่ที่มีการปฏิวัติอุตสาหกรรมเป็นครั้งแรกในประเทศอังกฤษ ในปี พ.ศ. 2311 (ค.ศ.1768) ซึ่งเป็นช่วงเริ่มต้นเข้าสู่ยุคของการปฏิวัติอุตสาหกรรม (Industrial Revolution) จนกลายเป็นแบบอย่างให้ประเทศต่าง ๆ พัฒนาไปในแนวทางเดียวกัน ระบบเศรษฐกิจจึงเปลี่ยนจากระบบฟิวดัลมาเป็นระบบทุนนิยม เป็นระบบเศรษฐกิจที่เน้นการผลิตโดยใช้แรงงานเป็นสำคัญ เนื่องจากในสมัยนั้นยังไม่มีเครื่องมือจักรกลก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมดังเช่นในปัจจุบัน อุตสาหกรรมในสมัยนั้นจึงเป็นการผลิตแบบที่ใช้ปัจจัยแรงงานเข้มข้น (Labor Intensive) ส่งผลให้เกิดความต้องการแรงงานเข้าสู่กระบวนการผลิตในภาคอุตสาหกรรมมากขึ้นและแรงงานที่เคยทำงานอยู่ในภาคเกษตรกรรมเริ่มที่จะหลั่งไหลเข้าสู่เมืองใหญ่ เพื่อแสวงหารายได้ที่สูงกว่า และมีชีวิตที่ดีกว่า

โดยที่อุตสาหกรรมในยุคเริ่มต้น (อุตสาหกรรม 1.0) เป็นยุคของการใช้พลังงานจากน้ำ (Hydro Power) เป็นหลัก โดยเจมส์ วัตต์เป็นผู้คิดค้นหัวรถจักรไอน้ำ การใช้ไอน้ำในรถไฟ หรือที่เรารู้จักกันในยุคการปฏิวัติอุตสาหกรรมขณะที่ในยุคอุตสาหกรรม 2.0 เป็นยุคที่เริ่มมีการนำวิทยาศาสตร์ มาประยุกต์เป็นพลังงานเชื้อเพลิง พลังงานไฟฟ้า โดยเรียกว่าเป็นยุคอุตสาหกรรมเหล็กกล้า และเริ่มที่จะมีการใช้สายพานในกระบวนการผลิตด้วยต่อมาในยุคอุตสาหกรรม 3.0 เป็นยุคของการใช้อิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีในการผลิต โดยมีการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีกับพลังงานสี่เขียว มุ่งเน้นการใช้พลังงานที่ใช้แล้วไม่หมดไป เช่น แสงแดด เป็นต้น จนกระทั่งเมื่อโลกเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม 4.0 ซึ่งเป็นยุคการใช้พลังงาน ไซเบอร์-กายภาพ เข้าด้วยกัน โดยเป็นการเชื่อมต่อระหว่างเครื่องจักรและสินค้า โดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์และไอทีเป็นหัวใจสำคัญในกระบวนการผลิต

¹ ผู้เขียน นายพนาทิพย์ เลิศประเสริฐกุล เศรษฐกรปฏิบัติการ ส่วนแบบจำลองและประมาณการเศรษฐกิจการคลัง สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ขอขอบคุณ นางวิภารัตน์ ปิ่นเปี่ยมรัชฎ์ ผู้อำนวยการส่วนแบบจำลองและประมาณการเศรษฐกิจ ดร.พิสิทธิ์ พัวพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจมหภาค และนายวุฒิพงศ์ ตั้งจิตสกุล ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำหรับคำแนะนำ

ขณะที่วิวัฒนาการอุตสาหกรรมในประเทศไทย ในยุคแรก อุตสาหกรรม 1.0 เป็นอุตสาหกรรมที่อยู่ในภาคเกษตรกรรม (Agro - Base) เป็นหลัก ยุคอุตสาหกรรม 2.0 เป็นยุคอุตสาหกรรมเบา (Light Industry) เช่น อุตสาหกรรมอาหาร และสิ่งทอ เป็นต้น ส่วนยุคอุตสาหกรรม 3.0 เป็นยุคที่เน้นอุตสาหกรรมหนัก (Heavy Industry) เช่น ยานยนต์ สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ ปีโตรเคมี เป็นต้น จนกระทั่งยุคอุตสาหกรรม 4.0 ซึ่งเป็นยุคอุตสาหกรรมใหม่ล่าสุด กระบวนการผลิตจะเน้นไปสู่การเป็นอุตสาหกรรมที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Innovation driven Industry)

นโยบายอุตสาหกรรม 4.0 คือ รูปแบบของอุตสาหกรรมใหม่ที่เน้นการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม เข้ามาเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการผลิต โดยมีจุดสำคัญ คือ ทั้งเครื่องจักรและสินค้าสามารถ สื่อสารกันเองและควบคุมซึ่งกันและกันได้ โดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์และไอที เป็นหลัก

2. ประสบการณ์การพัฒนาอุตสาหกรรมใหม่ในต่างประเทศ

2.1) เยอรมนี²

เป็นประเทศที่ริเริ่มนำคำว่า “อุตสาหกรรม 4.0” หรือ Industry 4.0 มาใช้เมื่อปี พ.ศ. 2556 โดยเป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและให้บริการ โดยรัฐบาลเยอรมนีได้ผลักดันนโยบายนี้ผ่านเวทีของสหภาพยุโรป อีกทั้ง ยังมีการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ระหว่างภาครัฐ ผู้ประกอบการ ภาควิชาการและวิจัย และสหภาพแรงงาน โดยมีการส่งเสริมผู้ประกอบการกลุ่ม start-ups ซึ่งเป็นการกระจายผู้ร่วมกระบวนการผลิตทำให้เป็นให้มีผู้ผลิตรายเล็ก ๆ สามารถ มีส่วนร่วมในสายการผลิตได้ง่ายขึ้น เปิดโอกาสให้มี start-ups ได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ยังมีการก่อตั้งสถาบันและเครือข่ายวิจัยทั่วประเทศ เช่น German Research Center for Artificial Intelligence ศูนย์จำลอง Smart Factory ของมหาวิทยาลัย Kaiserslautern รัฐ Rhineland-Palatinate รวมถึงการเปิดหลักสูตรเฉพาะด้านของมหาวิทยาลัย อาทิ หลักสูตร Applied Automation และ Human/Computer Systems เป็นต้น

2.2) เกาหลีใต้³

เกาหลีใต้ ถือเป็นประเทศหนึ่งที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาอุตสาหกรรมให้กลายเป็นนวัตกรรม โดยอ้างอิงจาก ผลสำรวจของ Boston Consulting Group ในปี พ.ศ. 2552 ซึ่งเกาหลีใต้ถูกจัดให้เป็นอันดับ 2 ของโลกในเรื่องการสร้างนวัตกรรม (The world's second most innovative nation) ซึ่งอุตสาหกรรมของเกาหลีใต้จะมีชื่อเสียงในด้านอุตสาหกรรมเกี่ยวกับโทรศัพท์ สมาร์ทโฟน โดยมีการพัฒนาความคิดค้นนวัตกรรมอย่างต่อเนื่องนอกจากนี้ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของเกาหลีใต้อีกปัจจัยหนึ่ง คือ ความสามารถในการสร้างแบรนด์ของประเทศ ซึ่งหมายถึงการสร้างหรือการพัฒนาอัตลักษณ์ ภาพลักษณ์หรือชื่อเสียงของประเทศ ขึ้นมาใหม่ รวมทั้งการสื่อสารอัตลักษณ์นั้นออกไปอย่างชัดเจน น่าสนใจ ซึ่งทำให้ประเทศเป็นที่รู้จักได้รับการยอมรับในระดับโลกและ ช่วยยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

โดยการสร้างแบรนด์ประจำชาติของเกาหลีได้นั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างวิสัยทัศน์สำหรับ แบรนด์ของประเทศ 2) การกำหนดเป้าหมายสำหรับแบรนด์ของประเทศ 3) การพัฒนากลยุทธ์สำหรับการสร้างแบรนด์ของประเทศ และ 4) การนำกลยุทธ์เหล่านั้นออกมาใช้ในทางปฏิบัติ

3. อุตสาหกรรมเป้าหมาย 10 สาขาเพื่อรองรับนโยบายอุตสาหกรรม 4.0

3.1) ความเป็นมาของนโยบายอุตสาหกรรม 4.0 ในประเทศไทย

ตามนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการกำหนดโมเดลทางเศรษฐกิจเสียใหม่ เพื่อต้องการให้ประเทศหลุดพ้นจากกับดักรายได้ ปานกลาง (Middle Income Trap) รวมทั้งกับดักความเหลื่อมล้ำของความมั่งคั่ง และกับดักความไม่สมดุลในการพัฒนานั้น รัฐบาล จึงต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจไปสู่การเป็น “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” (Value- Based Economy)

² “อุตสาหกรรม 4.0 กับสหพันธ์ฯ” สืบค้นเมื่อ 13 ส.ค. 59 จาก <http://www.thaibizgermany.com/de/industry/>

³ South Korea trying to improve its Nation brand. Retrived at 13 Aug 2016 Asia Centre [centreasia.eu](http://www.centreasia.eu/sites/default/files/publications_pdf/note_ka1_south_korea_trying_to_improve_its_nation_brand.pdf) from http://www.centreasia.eu/sites/default/files/publications_pdf/note_ka1_south_korea_trying_to_improve_its_nation_brand.pdf

ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะต้องมีการขับเคลื่อนให้ได้อย่างน้อย 3 มิติสำคัญ⁴ คือ 1) เปลี่ยนจากการผลิตสินค้า “โภคภัณฑ์” ไปสู่สินค้าเชิง “นวัตกรรม” 2) เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรมไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และ 3) เปลี่ยนจากการเน้นการผลิตภาคสินค้า ไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น

สำหรับการเปลี่ยนจากอุตสาหกรรม 3.0 ไปเป็นอุตสาหกรรม 4.0 นั้น จำเป็นจะต้องเปลี่ยนผ่านทั้งระบบใน 4 องค์ประกอบสำคัญ มิติ ได้แก่ 1) เปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิม (Traditional Farming) ไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ ที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี (Smart Farming) 2) เปลี่ยนจาก Traditional SMEs หรือ SMEs ที่มีอยู่ ที่รัฐต้องให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา ไปสู่การเป็น Smart Enterprises และ Startups ที่มีศักยภาพสูง 3) เปลี่ยนจาก Traditional Services ซึ่งมีการสร้างมูลค่าค่อนข้างต่ำ ไปสู่ High Value Services และ 4) เปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และทักษะสูง

3.2) ประเภทของอุตสาหกรรมที่จะมุ่งสู่อุตสาหกรรม 4.0

รัฐบาลมีเป้าหมายที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมของไทยไปสู่อุตสาหกรรม 4.0 จำนวน 10 เป้าหมาย แบ่งออกเป็นการต่อยอด 5 อุตสาหกรรมเดิม (First S-Curve) ที่ประเทศไทยมีศักยภาพอยู่แล้วให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น ได้แก่ 1) ยานยนต์สมัยใหม่ 2) อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ 3) การท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ 4) เกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ และ 5) การแปรรูปอาหาร โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ปัจจัยการผลิต ซึ่งการลงทุนชนิดนี้จะส่งผลต่อเศรษฐกิจในระยะสั้นและระยะกลาง

ขณะที่มีการต่อยอดอุตสาหกรรมเพิ่มเติมอีก 5 สาขา (Uplift S-Curve) เพื่อเปลี่ยนรูปแบบสินค้าและเทคโนโลยี โดยอุตสาหกรรมเหล่านี้จะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (New Growth Engines) ได้แก่ 6) หุ่นยนต์ 7) การบินและโลจิสติกส์ 8) เชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ 9) ดิจิตอล และ 10) การแพทย์ครบวงจร รวมทั้งสิ้น 10 สาขา

3.3) โครงสร้างการผลิตของอุตสาหกรรมเป้าหมายของรัฐบาลที่จะมุ่งสู่อุตสาหกรรม 4.0

3.3.1) อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะเป็นบริษัทข้ามชาติที่มีเครือข่ายทั่วโลก หรือเป็นบริษัทร่วมทุน เป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่มีการจ้างแรงงานกว่า 100,000 รายที่ตั้งของโรงงานส่วนมากจะกระจุกตัวอยู่ในเขตพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑล รวมถึงจังหวัดใกล้เคียง เช่น สมุทรปราการ ระยอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี เป็นต้น โดยเฉพาะในการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ โดยในระยะหลังเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตจากการใช้แรงงานเข้มข้น (Labor Intensive) เป็นทุนเข้มข้น (Capital Intensive) มากขึ้น

ทั้งนี้ แนวโน้มของอุตสาหกรรมยานยนต์ในอนาคต กำลังมุ่งสู่การผลิตรถยนต์ที่ใช้ไฟฟ้า (Electric Vehicle) รถยนต์ไร้คนขับ รถยนต์ที่ใช้แก๊สไฮโดรเจน (ไฮบริด) และรถยนต์ไร้คนขับ มากขึ้น

3.3.2) อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์

อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์เป็นอุตสาหกรรมที่จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งในหลายอุตสาหกรรมได้เริ่มมีการพัฒนาโดยการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ มากขึ้น เช่น โทรศัพท์มือถืออัจฉริยะ (Smart Phone) เทคโนโลยีแบบฮอโลแกรม (Hologram Technology) เทคโนโลยีแบบพิมพ์สามมิติ (3-D Printing)

3.3.3) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยส่วนมากจะใช้แรงงานเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตทั้งกลุ่มธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร กลุ่มบริษัทนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ธุรกิจสปา เนื่องจากเป็นอาชีพบริการ ที่สร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศไทย แต่ก็ยังพบการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้บ้าง เช่น ระบบการสำรองที่พัก การสำรองตั๋วเครื่องบิน ที่ลูกค้าสามารถจองผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้

สำหรับเทคโนโลยีที่ส่งเสริมให้มีการเดินทางท่องเที่ยวกันมากขึ้น เช่น เกมโปเกมอน โก (Pokemon Go) ที่ถือเป็นนวัตกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เล่นต้องเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อตามหาตัวการ์ตูนโปเกมอนจากโทรศัพท์มือถือสมาร์ตโฟน รวมถึงการส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Medical Hub) ของประเทศไทย ซึ่งประเทศไทยมีจุดเด่นทางการแพทย์พยาบาล ที่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยพร้อมการบริการที่มีคุณภาพ จึงเป็นแรงดึงดูดให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามารักษาพยาบาลในประเทศไทยมากขึ้น เช่น โรงพยาบาลหลายแห่งของไทยมีชื่อเสียงในกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาจากตะวันออกกลาง เป็นต้น

3.3.4) เกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ

เทคโนโลยีชีวภาพ คือ เทคโนโลยีซึ่งนำเอาความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ประยุกต์มาใช้กับสิ่งมีชีวิต ทั้งในด้านการผลิต การบริการ อีกทั้งยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อีกหลายอุตสาหกรรม เช่น อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมอาหาร และเวชสำอาง

⁴ ไรท์ประเทศไทย 4.0 สร้างเศรษฐกิจใหม่ก้าวข้ามกับดักรายได้ปานกลาง, สืบค้นเมื่อ 13 ส.ค. 59 จาก <http://www.thairath.co.th/content/613903>

อุตสาหกรรมพลังงานและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนอุตสาหกรรมผลิตเอนไซม์ เป็นต้น ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาไปสู่เศรษฐกิจฐานชีวภาพ (Bio-based economy)

เทคโนโลยีที่นำมาใช้ ได้แก่ แบบพิมพ์สามมิติ ที่นำมาใช้กับการปลูกถ่ายพืช ซึ่งในอนาคตสามารถนำเอาผลไม้ที่อยู่นอกฤดูกาลมาปลูกถ่ายยีนส์เพื่อจำหน่ายนอกฤดูกาลได้

3.3.5) การแปรรูปอาหาร

เป็นอุตสาหกรรมเกษตรประเภทหนึ่งที่มีการใช้ปัจจัยแรงงานเป็นปัจจัยการผลิตหลัก เช่น อุตสาหกรรมประมงที่ยังคงมีการใช้แรงงานอยู่ อุตสาหกรรมเกษตรถือเป็นอุตสาหกรรมที่ไทยมีศักยภาพสูง เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และยังมีเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัย

สำหรับแนวโน้มเทคโนโลยีการแปรรูปอาหารที่สำคัญ ได้แก่ เทคโนโลยีโฮโมจีไนซ์ (Homogenize) เป็นกระบวนการผสมและลดขนาดเม็ดไขมันในของเหลว เพื่อให้กลายเป็นเนื้อเดียวกัน เทคโนโลยีพาสเจอร์ไรซ์ (Pasteurize) เป็นกระบวนการถนอมอาหารเพื่อให้สามารถอยู่ได้นานขึ้น โดยการทำลายจุลินทรีย์และเอนไซม์ที่ทำให้อาหารเน่าเสียง่าย มักใช้กับอาหารจำพวกนม เป็นต้น

3.3.6) หุ่นยนต์

หุ่นยนต์ถือเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญในภาคอุตสาหกรรม อาทิ อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ โดยหุ่นยนต์มักจะถูกพัฒนาขึ้นเพื่อการวางตำแหน่งชิ้นงานต่างๆ อย่างแม่นยำ ซึ่งสามารถจำลองการเคลื่อนไหวของมนุษย์เพื่อทำการประกอบชิ้นส่วนจำนวนมาก นอกจากนี้ หุ่นยนต์ยังมีความรวดเร็ว และเกิดความผิดพลาดในการทำงานน้อย

นอกจากหุ่นยนต์จะถูกนำมาใช้ในทางอุตสาหกรรมหรือพาณิชยกรรมแล้ว ในอนาคต หุ่นยนต์จะเริ่มเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของมนุษย์ (Domestic Robot) มากขึ้น เช่น หุ่นยนต์แม่บ้าน หุ่นยนต์ทำความสะอาด เป็นต้น

3.3.7) การบินและโลจิสติกส์

เป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมขนส่งและเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการรวมทั้งคน เป็นอุตสาหกรรมที่มีการใช้แรงงานเป็นหลัก โดยมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในวงจำกัด

อย่างไรก็ตาม เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่สามารถนำมาใช้ในอุตสาหกรรมเหล่านี้ได้ เช่น แบบพิมพ์สามมิติ (3-D Printing) ที่นำมาใช้กับผู้ผลิตในสาขาโลจิสติกส์ และการบิน ที่เป็นการสร้างโมเดลหรือแบบที่เสมือนจริงขึ้นมา โดยมีการนำมาใช้กับเครื่องบินสำหรับการฝึกบิน นอกจากนี้ยังมีเทคโนโลยีโดรน (Drone) เป็นเทคโนโลยีที่ควบคุมจากระยะไกล แต่เดิมมักใช้ในทางทหาร เช่น อากาศยานไร้คนขับ เป็นต้น แต่ในปัจจุบันเริ่มนำมาใช้ในทางอุตสาหกรรมมากขึ้น เช่น เครื่องบินที่ใช้ถ่ายภาพจากมุมสูง ซึ่งในอนาคตกำลังจะพัฒนาให้สามารถส่งสินค้าไปยังบ้านของผู้ซื้อได้ภายในรัศมีทำการ

3.3.8) เชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ

เป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมชีวภาพที่ถือว่าประเทศไทยมีความพร้อมในด้านทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งเอทานอล ไบโอดีเซล ผลิตภัณฑ์พลาสติก แต่ก็ยังพบปัญหาในด้านการแปรสภาพวัตถุดิบ หรือด้านเทคโนโลยีในการผลิต ทำให้ยังต้องมีการนำเข้าเทคโนโลยีชีวภาพจากต่างประเทศอยู่

โดยเทคโนโลยีที่สำคัญ ได้แก่ การโคลนนิ่ง การทำแบบพิมพ์สามมิติ ที่นำมาใช้ในอุตสาหกรรมเกษตร เช่น การปลูกถ่ายพืช เพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อของสิ่งมีชีวิตต่างๆ การปลูกถ่ายอวัยวะมนุษย์ เป็นต้น

3.3.9) ดิจิตอล

เป็นอุตสาหกรรมที่รัฐบาลมีนโยบายผลักดันในการให้ประเทศไทยมุ่งสู่การเป็นเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) โดยกิจกรรมทางเศรษฐกิจในอนาคต จะเริ่มนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาใช้โดยเฉพาะในรูปแบบดิจิทัล ทั้งในการผลิต การจำหน่าย การบริโภค การจ่ายเงินหรือการชำระเงิน จะดำเนินการในลักษณะเป็นดิจิทัลทั้งสิ้น เช่น ระบบ E-Commerce ระบบ E- Payment เป็นต้น

3.3.10) การแพทย์ครบวงจร

จากการที่ไทยเป็นศูนย์กลางทางด้านสุขภาพของอาเซียน (Medical Hub) โดยเฉพาะธุรกิจโรงพยาบาล ส่งผลให้การแพทย์มีการพัฒนาทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เจริญก้าวหน้า ประกอบกับอุตสาหกรรมการแพทย์ถือเป็นอุตสาหกรรมที่ยังมีการใช้แรงงานที่ใช้ทักษะสูง (skilled labor) อาทิ แพทย์ นักเทคนิคการแพทย์ เป็นต้น นอกจากนี้ ธุรกิจเกี่ยวเนื่องกับรักษาพยาบาล อาทิ กลุ่มยา และเครื่องมือแพทย์ จำเป็นต้องอาศัยการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่ค่อนข้างสูง

อนึ่ง เทคโนโลยีทางการแพทย์ในอนาคตที่สำคัญ คือ การรักษาคนไข้โดยใช้หุ่นยนต์ ซึ่งควบคุมสั่งการจากแพทย์ผ่านระบบคอมพิวเตอร์ โดยที่แพทย์ผู้ทำการรักษาไม่จำเป็นต้องพบปะกับคนไข้ แพทย์กับคนไข้สามารถติดต่อสื่อสารผ่านระบบดังกล่าวได้อย่างสะดวกมากขึ้น

4. ผลกระทบต่อแรงงานในอุตสาหกรรมการผลิต

4.1) ข้อมูลการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมการผลิตในรอบ 8 ปี

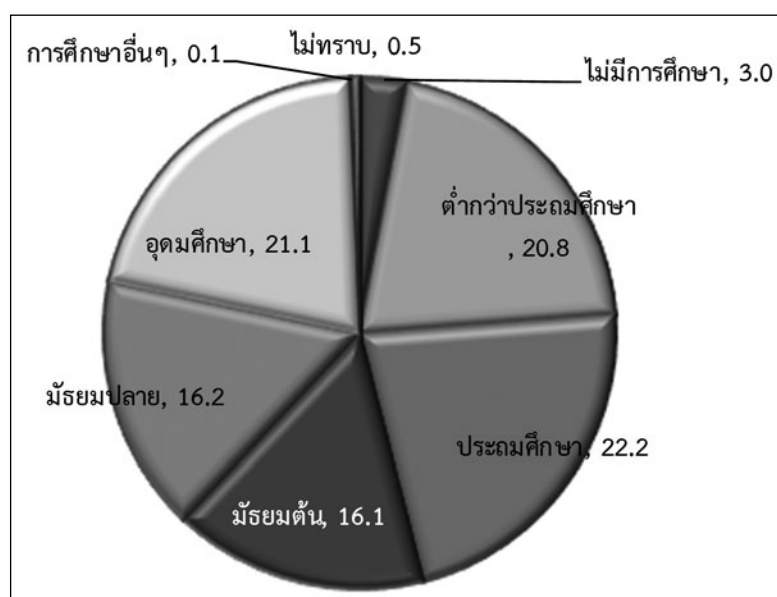
จากข้อมูลการจ้างงานในสาขาอุตสาหกรรมการผลิต พบว่ามีแรงงานในสาขาการผลิตประมาณ 6 ล้านคนคิดเป็นสัดส่วนกว่าร้อยละ 16.9 ของกำลังแรงงานทั้งหมด โดยจากข้อมูลปี พ.ศ. 2551-2558 พบว่า ตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2551-2554 การจ้างงานเริ่มหดตัว เนื่องจากได้รับผลกระทบวิกฤตเศรษฐกิจซบโพร้มในสหรัฐ ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาคการผลิต แต่อย่างไรก็ตาม การจ้างงานเริ่มมีการขยายตัวอีกครั้งในปี พ.ศ. 2555 และ มีการขยายตัวสูงสุดในปี พ.ศ.2556 ที่ร้อยละ 10.5 ต่อปี และขยายตัวในอัตราชะลอลงในช่วงปี พ.ศ. 2557-2558

ภาพที่ 1 การจ้างงานภาคอุตสาหกรรมการผลิตของไทยตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2551-2558

เมื่อพิจารณาระดับการศึกษาของแรงงานในประเทศไทยพบว่า แรงงานไทยส่วนใหญ่มีการศึกษาคอนข้างต่ำ โดยส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับต่ำกว่าอุดมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 78.9 และมีแรงงานที่จบในระดับอุดมศึกษาเพียงร้อยละ 21.1 ของแรงงานผู้มีงานทำทั้งหมดเท่านั้น (ข้อมูล ณ เดือนกรกฎาคม 2559)

ภาพที่ 2 ระดับการศึกษาของแรงงานไทย

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ รวบรวมโดย สคค.

4.2) กลุ่มแรงงานที่ได้รับผลกระทบ

ถึงแม้ว่าการนำนโยบายอุตสาหกรรม 4.0 มาใช้จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศไทยในด้านเศรษฐกิจ และส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้น แต่สิ่งที่รัฐบาลไม่ควรละเลย ก็คือ การนำเทคโนโลยี นวัตกรรมมาใช้ในบางสาขาการผลิต ย่อมส่งผลต่องานบางประเภทที่ต้องใช้แรงงานเข้มข้นในการผลิต อาทิ เช่น สิ่งทอ เสื้อผ้า รองเท้า หรืองานบางชนิดที่จำเป็นต้องอาศัยความละเอียด ประณีตของมนุษย์มากกว่าที่จะใช้หุ่นยนต์ หรือเครื่องจักรในการผลิต รวมถึงงานบริการบางชนิด เช่น ดิจิตอลแบงก์กิ้ง (Digital Banking) ซึ่งเป็นการให้บริการของธนาคารโดยนำระบบดิจิตอลมาใช้แทนพนักงาน เป็นต้น โดยองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labor Organisation : Ilo) ได้คาดการณ์ว่า รายได้ของแรงงานกว่าร้อยละ 56 ในประเทศกัมพูชา อินโดนีเซีย มาเลเซีย เวียดนาม และไทย จะสูญเสียไปอันเนื่องมาจากการเข้ามาแทนที่ของเทคโนโลยีขั้นสูงในระยะ 10 ปีข้างหน้า โดยอุตสาหกรรมที่จะได้รับผลกระทบมาก ส่วนใหญ่จะเป็นอุตสาหกรรมการผลิตที่ใช้ปัจจัยแรงงานเข้มข้น (labor intensive) โดยมากมักจะเป็นสินค้าที่ไม่จำเป็นต้องใช้ความสามารถหรือทักษะในการผลิตมากนัก ซึ่งแรงงานที่จะได้รับผลกระทบมากที่สุดจะเป็นกลุ่มผู้ที่เคยทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ

ผลกระทบนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Ernst Friedrich Schumacher (E.F.Schumacher) นักเศรษฐศาสตร์ชาวเยอรมนี ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “Small is beautiful” ที่เขาได้เขียนขึ้น ตอนหนึ่งที่ว่า “เมื่อเทคโนโลยีพัฒนาไปจนถึงระดับหนึ่ง สิ่งเหล่านี้จะย้อนกลับมาทำร้ายมนุษย์ผ่านการว่างงานที่สูงขึ้น เนื่องจากเทคโนโลยีเหล่านี้ล้นเกินนำมาใช้แทนแรงงานของมนุษย์ อันเป็นการบั่นทอนศักดิ์ศรีของความเป็นคน ทำให้คนรู้สึกตัวเองไร้ค่า โดยเฉพาะในประเทศที่กำลังพัฒนา หรือแม้แต่ในประเทศที่พัฒนาแล้วก็มีอาจหลีกเลี่ยงจากปัญหาเหล่านี้ได้”⁵

อย่างไรก็ตาม ในระยะยาว หากแรงงานของไทยมีการปรับตัวโดยการพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถเพื่อให้สามารถใช้เทคโนโลยีที่สูงขึ้น หรือเกิดการพัฒนาคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ ได้ โดยส่งผลดีต่อเศรษฐกิจไทยผ่านการผลิตภาพการผลิตที่สูงขึ้น และปัญหาการว่างงานตามแนวคิดของ E.F.Schumacher ก็จะสามารถบรรเทาได้

4.3) ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทย

เนื่องจากการเข้าสู่อุตสาหกรรม 4.0 จะต้องใช้แรงงานที่มีทักษะสูงขึ้น รวมทั้งใช้นวัตกรรม ในการผลิตสินค้าและบริการใหม่ๆ มากขึ้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีแนวทางในการพัฒนาฝีมือของแรงงานให้สามารถปฏิบัติงานภายใต้ยุคอุตสาหกรรม 4.0 ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยแนวทางการพัฒนาแรงงานสามารถสรุปได้ดังนี้

- 1) กำลังแรงงานที่ทำงานอยู่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมที่จะนำเทคโนโลยีระดับสูงมาใช้ในกระบวนการผลิตจะต้องพัฒนาความรู้ และอบรมแรงงานให้มีความสามารถทางด้านเทคโนโลยีที่สูงขึ้น โดยเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
- 2) กำลังแรงงานใหม่ที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานในอนาคตต้องมีความรู้และระดับการศึกษาที่เหมาะสมโดยอย่างน้อยต้องจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (มัธยมศึกษาปีที่ 6) และส่งเสริมให้แรงงานศึกษาต่อในสายวิชาชีพเพื่อพัฒนาเป็นแรงงานเฉพาะด้านต่อไป
- 3) ส่งเสริมให้มีผู้ประกอบการกลุ่ม start ups ให้มากขึ้น

5. สรุปบทวิเคราะห์

นโยบายอุตสาหกรรม 4.0 มีแนวคิดแรกเริ่มมาจากประเทศเยอรมนีเป็นรูปแบบของอุตสาหกรรมใหม่ที่เน้นการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเป็นตัวขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ โดยรัฐบาลไทยมีเป้าหมายที่จะมุ่งเน้นในอุตสาหกรรม 10 สาขาที่มีศักยภาพ ดังนั้นในส่วนของภาคแรงงานจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาความรู้ และอบรมแรงงานให้มีความสามารถทางด้านเทคโนโลยีที่สูงขึ้น ตลอดจนมีการส่งเสริมให้การศึกษาที่เหมาะสมแก่กำลังแรงงานใหม่ที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานในอนาคต รวมทั้งการส่งเสริมให้มีผู้ประกอบการกลุ่ม start ups ให้มากขึ้นด้วย

⁵ สมบูรณ์ ศุภศิลป์ “จีวแต่แจ่ว เศรษฐศาสตร์เชิงพุทธ” สำนักพิมพ์สมิต หน้า 222-242.

บทวิเคราะห์

เรื่อง อุตสาหกรรมเหล็กไทย : สาเหตุและทางออก¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา (2556-2558) อุตสาหกรรมเหล็กไทยต้องเผชิญกับภาวะการแข่งขันที่สูงขึ้นจากเหล็กนำเข้าจากจีนที่มีราคาค่อนข้างถูกจากความได้เปรียบด้านขนาดการผลิต (Economies of scale) ประกอบกับความต้องการใช้เหล็กในประเทศยังไม่ฟื้นตัวสะท้อนจากภาคการก่อสร้างที่ชะลอตัวตามภาวะเศรษฐกิจ และราคาเหล็กที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง

○ ทิศทางความต้องการใช้เหล็กในปี 2559 มีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นจากกิจกรรมก่อสร้างเป็นหลัก (มีสัดส่วนการใช้เหล็กประมาณร้อยละ 59) โดยเฉพาะการใช้เหล็กในการก่อสร้างโครงการภาครัฐทำให้ในช่วงกลางปี 2559 ราคาเหล็กมีการปรับตัวสูงขึ้น โดยในเดือนพฤษภาคม 2559 ราคาเหล็กเส้นซึ่งเป็นเหล็กที่ใช้ในการก่อสร้างเฉลี่ยอยู่ที่ 19 บาทต่อกิโลกรัมปรับตัวสูงขึ้นจากราคา ณ เดือนมกราคม 2559 ถึงร้อยละ 35.7 จนผู้ประกอบการในภาคการก่อสร้างมีความกังวลว่าต้นทุนการก่อสร้างจะสูงขึ้น

○ อย่างไรก็ตาม ราคาเหล็กในประเทศไทยมีโอกาสทรงตัวและไม่ปรับตัวสูงไปกว่านี้เนื่องจาก 1) ในช่วงครึ่งปีหลังเมื่อเข้าสู่ฤดูฝนจะทำให้ไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างได้เต็มที่ผู้ประกอบการจึงลดราคาเพื่อกระตุ้นยอดขายและระบายสินค้า 2) กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ ได้จัดกลุ่มสินค้าเหล็ก ได้แก่ เหล็กเส้น เหล็กแผ่นเคลือบตีบุก เหล็กแผ่นเคลือบโครเมียม เหล็กแผ่นรีดร้อน เหล็กโครงสร้างรูปพรรณ อยู่ในบัญชีสินค้าอ่อนไหว (Sensitive list) ซึ่งต้องรายงานสถานการณ์ราคาทุกวัน โดยเหล็กเส้นต้องขออนุญาตก่อนปรับขึ้นราคา ส่วนเหล็กแผ่นต้องแจ้งขอปรับราคาล่วงหน้า

○ ในอนาคต อุตสาหกรรมเหล็กไทยยังอยู่ในภาวะที่ต้องจับตามองทั้งในแง่ความต้องการใช้และปริมาณการผลิตจริงในตลาดโลก ต้องมีการเตรียมพร้อมรับมือพร้อมทั้งเร่งปรับตัวล่วงหน้าเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ เช่น (1) การหันไปผลิตเหล็กก่อสร้างที่มีคุณภาพสูง เพื่อขยายฐานลูกค้าเป้าหมายใหม่ (2) ผู้ผลิตในประเทศควรพัฒนาสินค้าให้มีรูปแบบและคุณภาพที่สามารถตอบสนองกลุ่มลูกค้าที่หลากหลายมากขึ้น และ (3) ผู้ผลิตเหล็กไทยควรสร้างพันธมิตรทางการค้ากับผู้ผลิตจากต่างประเทศที่ผลิตเหล็กคุณภาพสูง เพื่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีและความรู้เฉพาะด้าน การเพิ่มความสามารถในการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพสูงขึ้น มีมูลค่ามากขึ้น

บทนำ

อุตสาหกรรมเหล็กของไทย เป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมพื้นฐานที่มีความสำคัญในการพัฒนาประเทศ เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมสำคัญอื่นๆ ของประเทศ เช่น ภาคการก่อสร้าง อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องจักรกล และอื่นๆ ดังนั้นปริมาณความต้องการใช้เหล็กภายในประเทศจึงมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นลงตามภาวะเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศและการเติบโตของอุตสาหกรรมหรือธุรกิจที่มีเหล็กเป็นปัจจัยการผลิต อย่างไรก็ตาม เนื่องจากประเทศไทยมีทรัพยากรแร่เหล็กในปริมาณจำกัด และประเทศไทยยังไม่มีอุตสาหกรรมการผลิตเหล็กต้นน้ำในประเทศ จึงมีการนำเข้าเหล็กสำเร็จรูปจากต่างประเทศเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับการผลิตในอุตสาหกรรมเหล็กขั้นกลางและขั้นปลาย ทำให้ทิศทางอุตสาหกรรมเหล็กไทยขึ้นกับทิศทางของตลาดเหล็กโลกด้วยเช่นกัน ซึ่งในระยะช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา (2556-2558) อุตสาหกรรมเหล็กไทยค่อนข้างซบเซาเนื่องจากได้รับผลกระทบจากการเข้ามาท่วมตลาดเหล็กจากต่างประเทศโดยเฉพาะจีน กอปรกับราคาเหล็กมีความผันผวนตามตลาดโลกรวมถึงอุปทานเหล็กที่ล้นตลาดโลกทำให้ราคาเหล็กลดลงต่อเนื่องอีกทั้งยังต้องเผชิญกับปัญหาภายในประเทศ เนื่องจากการชะลอการลงทุนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงทุนของภาคเอกชน จึงมีคำถามว่าอุตสาหกรรมเหล็กจะมีแนวโน้มเป็นอย่างไรต่อไป และมีโอกาสที่จะฟื้นตัวหรือไม่ บทความนี้จึงได้ทำการศึกษาลักษณะโครงสร้างอุตสาหกรรมเหล็กไทย วิเคราะห์สถานการณ์อุตสาหกรรมเหล็กไทย และแนวโน้มทิศทางของอุตสาหกรรมในระยะต่อไป

¹ ผู้เขียน ดร.กุสุมา คงฤทธิ์ เศรษฐกรปฏิบัติการ ขอขอบคุณ ดร.สมคิด ปุณณันท์ ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจมหภาค ดร.พิสิทธิ์ พัวพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจมหภาค และนายวุฒิพงศ์ จิตตั้งสกุล ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำหรับข้อเสนอแนะ และขอขอบคุณ นางสาวศศิธร จิรพรศิริกุล สำหรับข้อมูลและภาพประกอบ

1. โครงสร้างอุตสาหกรรมเหล็กไทย

ลักษณะโครงสร้างอุตสาหกรรมเหล็กของไทยแตกต่างจากประเทศอื่นๆ คืออุตสาหกรรมเหล็กไทยเริ่มจากการพัฒนาจากอุตสาหกรรมเหล็กขั้นปลาย (การขึ้นรูป) เช่น โรงเหล็กเส้นหรือโรงงานผลิตท่อจากนั้นจึงย้อนมาสู่อุตสาหกรรมขั้นกลาง (การผลิตเหล็ก) ซึ่งมีเตาหลอมแบบเตาอาร์คไฟฟ้าหรือโรงเหล็กขนาดเล็ก (Mini-mill) เช่น โรงผลิตเหล็กแผ่นรีดร้อนที่มีเตาหลอมโรงรีดเหล็กเส้นที่มีเตาหลอมตามด้วยการลงทุนในอุตสาหกรรมเหล็กสำเร็จรูปอื่นๆ เช่น เหล็กแผ่นเคลือบดีบุกและเหล็กแผ่นเคลือบสังกะสีทำให้เหล็กในไทยยังจำกัดอยู่ในเทคโนโลยีการรีไซเคิลเศษเหล็กเท่านั้นถึงแม้ผู้ผลิตเหล็กในประเทศจะประกอบด้วยผู้ผลิตจำนวนมากราย แต่มีกระบวนการผลิตที่ไม่ต่อเนื่องและไม่ครบวงจรจึงต้องอาศัยการนำเข้าวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปจากต่างประเทศโดยเฉพาะจากประเทศผู้ร่วมทุนทำให้ในแต่ละปีประเทศไทยต้องนำเข้าวัตถุดิบผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปและผลิตภัณฑ์เหล็กสำเร็จรูปเป็นจำนวนมาก

โรงเหล็กขนาดเล็ก (Mini-mill) จะใช้เศษเหล็กหรือเหล็กที่ได้จากการถลุงผสมกับวัตถุดิบอื่นๆ เพื่อให้ได้เหล็กตามขั้นคุณภาพที่ต้องการ โรงเหล็กขนาดเล็กจะสามารถผลิตเหล็กตามขั้นคุณภาพและการใช้งานที่หลากหลาย แต่การใช้งานเหล็กที่มีคุณภาพสูงขึ้นต้องอาศัยกระบวนการต่างๆ เพื่อที่จะได้มาซึ่งน้ำเหล็กที่มีความบริสุทธิ์สูง เช่น การคัดเลือกวัตถุดิบที่มีคุณภาพที่เหมาะสม การปรับปรุงกระบวนการผลิต และการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต เป็นต้น

การจัดโครงสร้างอุตสาหกรรมสามารถแบ่งอุตสาหกรรมเหล็กได้เป็น 3 ชั้น (ภาพที่ 1) คือ อุตสาหกรรมเหล็กขั้นต้น ขั้นกลาง และขั้นปลาย โดยอุตสาหกรรมเหล็กขั้นต้นเป็นอุตสาหกรรมเหล็กถลุง (Pig Iron) และเหล็กพูน (Sponge Iron) ซึ่งจัดได้ว่าเป็นกระบวนการเริ่มต้นของอุตสาหกรรมเหล็กปัจจุบันยังไม่มีการจัดตั้งโรงงานผลิตเหล็กขั้นต้นในประเทศไทยสำหรับรายละเอียดโครงสร้างอุตสาหกรรมมีดังนี้

1.1 การผลิตเหล็กขั้นต้น (Iron making)

ปัจจุบันโรงงานเหล็กของไทยที่ผลิตตั้งแต่เหล็กขั้นต้นมีจำนวนเพียง 1 โรงงาน คือ บริษัท ทาฮา สตีล (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) โดยเป็นโรงงานขนาดเล็ก ตั้งอยู่ที่ นิคมอุตสาหกรรมเหมราช จ.ชลบุรี ในบริเวณพื้นที่ต่อเนื่องกับโรงงานของบริษัท เอ็น.ที.เอส.สตีล กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทย่อยของบริษัท ทาฮา สตีล (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) กำลังการผลิต 500,000 ตัน/ปี วัตถุดิบหลักที่ใช้คือ สินแร่เหล็กและผลิตเพื่อใช้ต่อเนื่องในโรงงาน โดยโรงงานนี้เป็นโรงงานแห่งแรกของไทยที่ผลิตตั้งแต่เหล็กต้นน้ำในประเทศ ทั้งนี้ เนื่องจากปัญหาความกังวลเกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อมของชุมชน จึงมีผลให้โรงงานเหล็กต้นน้ำอื่นๆ ไม่สามารถจัดตั้งขึ้นได้ในประเทศ ทำให้บริษัท สหวิริยา สตีลอินดัสตรี จำกัด (มหาชน) ลงนามในสัญญาซื้อขายโรงถลุงเหล็กและผลิตเหล็กกล้าครวเจอร์ (Teesside Cast Product) จากบริษัท Tata Steel UK Limited เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2554 โดยให้บริษัทย่อยของ บริษัท สหวิริยาฯ คือบริษัท Sahaviriya Steel Industries UK Limited (SSI UK) เป็นผู้ลงทุนและถือหุ้น 100% และเปลี่ยนชื่อโรงงานจาก Teesside Cast Product (TCP) เป็น SSI Teesside มีกำลังการผลิตประมาณ 3.6 ล้านตัน

1.2 การผลิตเหล็กขั้นกลาง (Steel making)

ปัจจุบันประเทศไทยมีโรงงานที่ผลิตเหล็กขั้นกลาง คือ ผลิตภัณฑ์เหล็กกึ่งสำเร็จรูปจำนวน 16 โรงงาน ได้แก่ บริษัท ทาฮา สตีล (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) บริษัท จี สตีล จำกัด (มหาชน) บริษัท จี เจ สตีล จำกัด (มหาชน) บริษัท เหล็กสยามยามาโตะ จำกัด หรือ SYS (เอส-วาย-เอส) ฯลฯ โดยส่วนใหญ่จะเป็นการผลิตเพื่อใช้ต่อเนื่องในโรงงานและมักจะไม่นำขายต่อให้กับโรงงานที่ไม่มีเตาหลอมในประเทศ ทำให้โรงงานที่ไม่มีเตาหลอมต้องนำเข้าผลิตภัณฑ์เหล็กกึ่งสำเร็จรูปจากต่างประเทศ โดยแหล่งนำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ประเทศรัสเซีย ยูเครน ตุรกี และบราซิล และแหล่งส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ประเทศเวียดนาม ฟิลิปปินส์ อินเดีย และไต้หวัน

1.3 การผลิตเหล็กขั้นปลาย (Finishing & Coating)

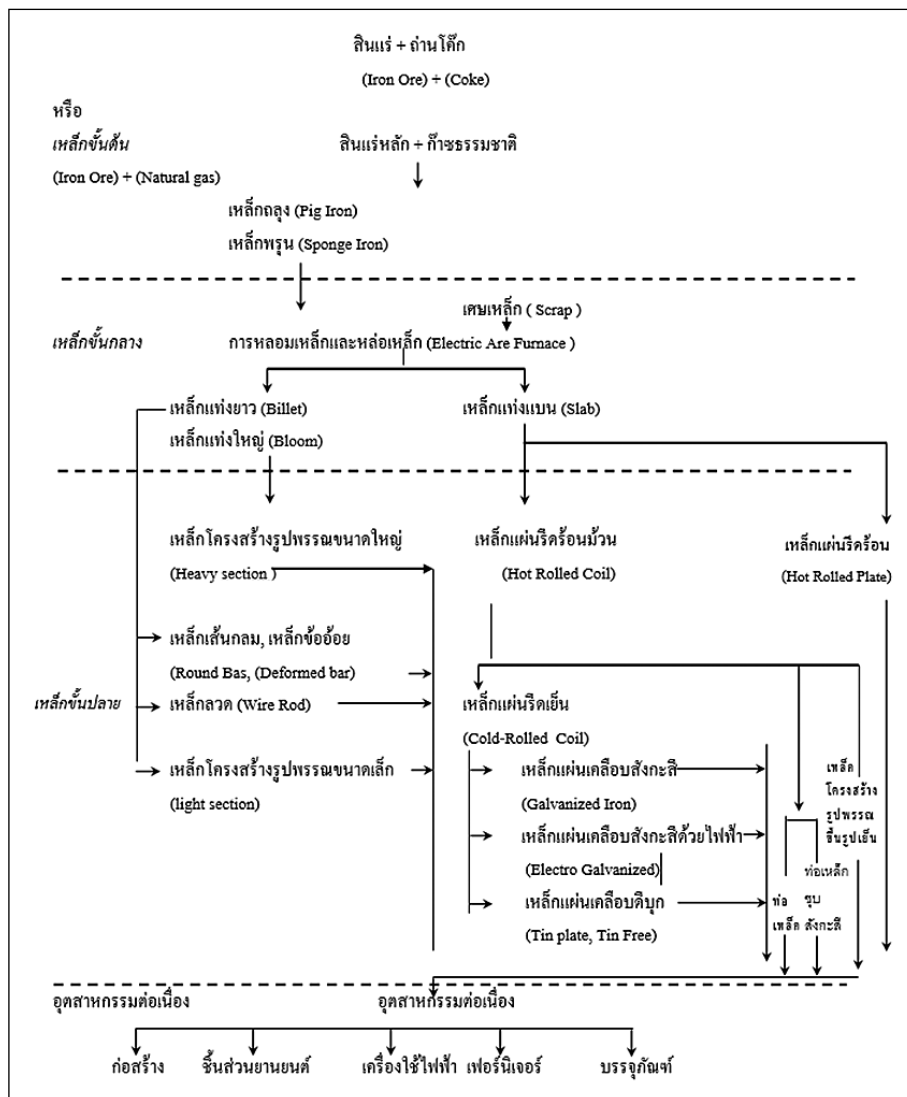
สามารถแบ่งตามประเภทของผลิตภัณฑ์เหล็กเป็นเหล็กทรงยาวและเหล็กทรงแบน ดังนี้

อุตสาหกรรมเหล็กทรงยาว โดยแบ่งเป็น (1) เหล็กทรงยาวรีดร้อน มีจำนวนผู้ผลิตประมาณ 50 โรงงาน โดยโรงงานที่มีขนาดใหญ่ ได้แก่ บริษัท ทาฮา สตีล (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) บริษัท บางสะพานบาร์มิล จำกัด (มหาชน) เป็นต้น (2) เหล็กทรงยาวรีดเย็น มีจำนวนผู้ผลิตประมาณ 100 โรงงาน โดยการใช้งานของเหล็กประเภทนี้ส่วนใหญ่จะใช้ในอุตสาหกรรมก่อสร้าง อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล

อุตสาหกรรมเหล็กทรงแบน โดยแบ่งเป็น (1) เหล็กแผ่นรีดร้อน มีจำนวนผู้ผลิต 5 โรงงาน โดยโรงงานที่มีขนาดใหญ่ ได้แก่ บริษัท จี สตีล จำกัด (มหาชน) บริษัท สหวิริยา สตีลอินดัสตรี จำกัด (มหาชน) (2) เหล็กแผ่นรีดเย็น มีจำนวนผู้ผลิต 3 โรงงาน ได้แก่ บริษัท สยาม ยูนิเท็ดสตีล (1995) จำกัด (3) เหล็กแผ่นเคลือบ มีจำนวนผู้ผลิตประมาณ 15 โรงงาน ได้แก่ บริษัท บลูสโคป สตีล

(ประเทศไทย) จำกัด บริษัท เหล็กแผ่นเคลือบไทย จำกัด บริษัท แผ่นเหล็กวิลาสไทย จำกัด เป็นต้น โดยการใช้งานของเหล็กประเภทนี้ ส่วนใหญ่จะใช้ในอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน อุตสาหกรรมก่อสร้าง อุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์และอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า

ภาพที่ 1 โครงสร้างอุตสาหกรรมเหล็ก

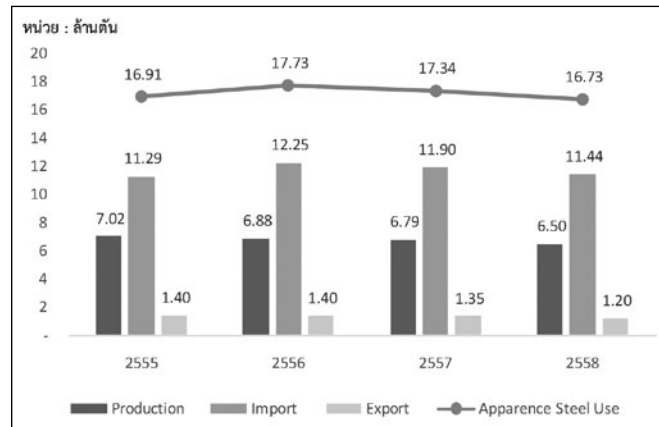

ที่มา : โครงการศึกษาเกณฑ์การใช้พลังงานในอุตสาหกรรมเหล็ก, กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) กระทรวงพลังงาน

2. สถานการณ์อุตสาหกรรมเหล็กไทย

ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา (2556-2558) อุตสาหกรรมเหล็กไทยต้องเผชิญกับภาวะการแข่งขันที่สูงขึ้นจากสินค้านำเข้าจากจีน ประกอบกับความต้องการใช้เหล็กในประเทศยังไม่ฟื้นตัวสะท้อนจากภาคการก่อสร้างที่ชะลอตัวตามภาวะเศรษฐกิจ และราคาเหล็กที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ อัตราการนำเข้าเฉลี่ยในช่วงปี 2556-2558 เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 0.58 ต่อปี ขณะที่ปริมาณการผลิตในประเทศเฉลี่ยปี 2556-2558 หดตัวร้อยละ -2.52 ต่อปี (ภาพที่ 2) สะท้อนให้เห็นว่าอุตสาหกรรมเหล็กไทยเผชิญกับภาวะแข่งขันกับเหล็กนำเข้า โดยเฉพาะเหล็กนำเข้าจากจีนที่มีราคาค่อนข้างถูกจากความได้เปรียบด้านขนาดการผลิต (Economies of scale)

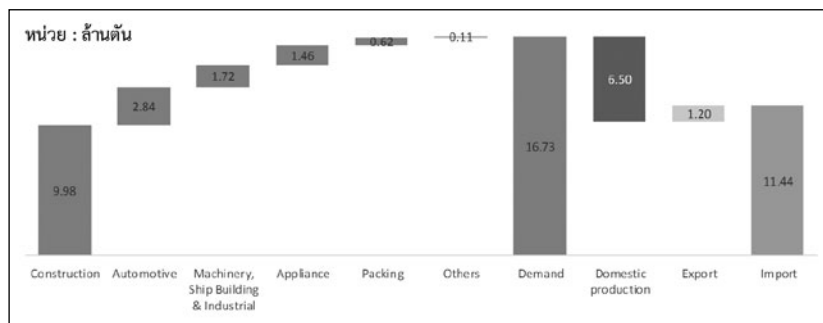
ภาพที่ 2 การบริโภค การผลิต การนำเข้า และส่งออกเหล็กและเหล็กกล้าของประเทศไทย รายปี

ที่มา : สถาบันเหล็กและเหล็กกล้าแห่งประเทศไทย

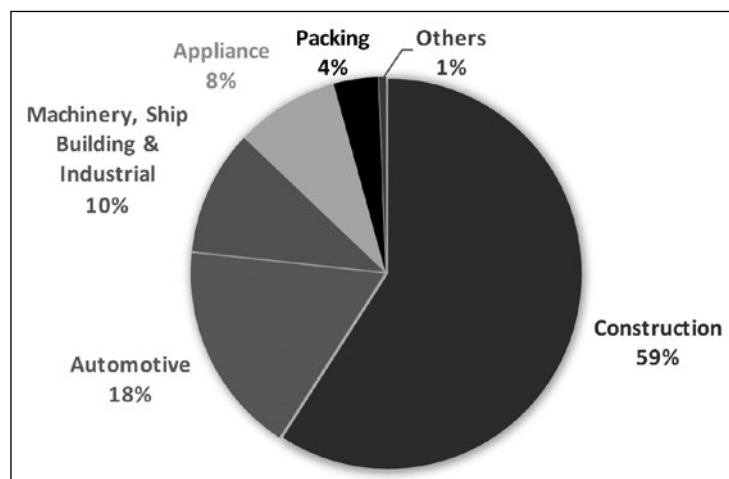
ข้อมูลในปี พ.ศ. 2558 พบว่า ประเทศไทยมีการบริโภคเหล็กจำนวน 16.73 ล้านตัน หดตัวร้อยละ -3.5 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า โดยเป็นการผลิตเหล็กภายในประเทศ 6.5 ล้านตัน คิดเป็นการหดตัวร้อยละ -4.3 ต่อปีสำหรับการนำเข้ามีจำนวน 11.44 ล้านตัน หรือคิดเป็นการหดตัวร้อยละ -3.9 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน และการส่งออกจำนวน 1.2 ล้านตัน หดตัวร้อยละ -11.1 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า(ภาพที่ 3) โดยอุตสาหกรรมก่อสร้างเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้เหล็กสูงสุดถึงร้อยละ 59.1 ตามด้วยอุตสาหกรรมยานยนต์ที่ร้อยละ 17.6 นอกจากนั้นยังมีอุตสาหกรรมเครื่องจักรกล อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า อุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ และอื่นๆ เป็นผู้ใช้เหล็กที่ร้อยละ 10.4 8.6 3.7 และ 0.7 ตามลำดับ (ภาพที่ 4)

ภาพที่ 3 ภาพรวมอุตสาหกรรมเหล็กไทย ปี 2558

ที่มา : สถาบันเหล็กและเหล็กกล้าแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 4 การบริโภคเหล็กในอุตสาหกรรมต่อเนื่องของประเทศไทย

ที่มา : สถาบันเหล็กและเหล็กกล้าแห่งประเทศไทย

สำหรับปี 2559 และระยะต่อไป สถานการณ์ของอุตสาหกรรมเหล็กยังคงต้องเผชิญความท้าทายจากภาวะการแข่งขันที่มีมากขึ้น ราคาเหล็กที่ยังคงผันผวน และยังคงต้องจับตามองในแง่ปริมาณความต้องการใช้เหล็กและปริมาณผลิตจริงในตลาด โดยมีรายละเอียดดังนี้

2 ประเทศหลักตลาดเหล็กไทย : จีนและเวียดนาม

ปริมาณการนำเข้าเหล็กจากต่างประเทศโดยเฉพาะเหล็กจากประเทศจีนที่เข้ามาตลาดไทยโดยอาศัยความได้เปรียบด้านราคา ซึ่งถูกกว่าเหล็กไทยค่อนข้างมากเนื่องจากโรงงานเหล็กในจีนส่วนมากเป็นโรงงานขนาดใหญ่ที่มีความสามารถในการผลิตสูงผู้ผลิตรายใหญ่ของจีนสามารถผลิตเหล็กได้มากกว่า 30 ล้านตันต่อปี ในขณะที่ผู้ผลิตเหล็กหลักๆ ในไทยส่วนมากมีโรงงานขนาดเล็กกว่าซึ่งมีความสามารถในการผลิตน้อยกว่า 5 ล้านตันต่อปี ทำให้ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยของผู้ประกอบการไทยสูงกว่าผู้ผลิตจีนค่อนข้างมาก นอกจากนี้จากภาวะกำลังการผลิตเหล็กที่สูงเกินกว่าความต้องการใช้ในประเทศจีนส่งผลให้ประเทศจีนระบายเหล็กสู่ตลาดโลก โดยประเทศเป้าหมายหลัก ได้แก่ 10 ประเทศอาเซียน เนื่องจากอาเซียนเปิดกว้างด้านการลงทุนและมีโครงการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน จึงยังมีความต้องการใช้เหล็กต่อเนื่อง

ข้อมูลจากสถาบันเหล็กและเหล็กกล้าแห่งประเทศไทย (ISIT) ระบุว่า สถิติปี 2558 จีนมีกำลังผลิตเหล็กจริงจำนวน 800.52 ล้านตันต่อปี ขณะที่ความต้องการใช้เหล็กในจีนมีราว 748.96 ล้านตันต่อปี ทำให้มีเหล็กส่วนเกินอยู่ที่ 51.56 ล้านตันต่อปี และเมื่อรวมกับสต็อกเก่าของจีนอีกราว 58.04 ล้านตัน จึงมีเหล็กส่วนเกินรวมทั้งสิ้นจำนวน 109.6 ล้านตัน ที่ต้องเร่งระบายออกสู่ตลาดโลก และเมื่อพิจารณาในส่วนของตลาดอาเซียน พบว่า จีนส่งออกเหล็กมายังประเทศอาเซียนเกือบ 40 ล้านตันต่อปี โดยประเทศไทยนำเข้าจากจีนประมาณ 4.66 ล้านตัน จากปริมาณการนำเข้าในปี 2558 ทั้งหมด 11.44 ล้านตัน คิดเป็นการนำเข้าจากจีนถึงร้อยละ 40.7 ของการนำเข้าเหล็กทั้งหมด (ภาพที่ 5)

ภาพที่ 5 การส่งออกเหล็กของจีนมายังตลาดอาเซียน

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558
เวียดนาม	3.82	6.56	10.05
ฟิลิปปินส์	2.40	4.72	5.50
อินโดนีเซีย	2.17	3.34	4.93
ไทย	2.83	3.55	4.66
มาเลเซีย	1.74	2.43	3.24
สิงคโปร์	2.85	3.13	3.15
เมียนมาร์	1.07	1.90	2.16

ที่มา : Global Trade Atlas และ สถาบันเหล็กและเหล็กกล้าแห่งประเทศไทย

อุตสาหกรรมเหล็กไทยนอกจากจะได้รับผลกระทบจากผลิตภัณฑ์เหล็กจากจีนแล้ว ยังต้องเผชิญกับภาวะการแข่งขันจากการนำเข้าผลิตภัณฑ์เหล็กจากเวียดนามอีกด้วย โดยผลิตภัณฑ์เหล็กที่มีการนำเข้าจากเวียดนามเป็นจำนวนมาก ได้แก่ ท่อเหล็ก โดยในช่วง 5 เดือนแรกของปี 2559 (ม.ค.-พ.ค. 2559) ประเทศไทยมีการนำเข้าท่อเหล็กจากเวียดนามสูงถึง 3.63 หมื่นตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2558 ทั้งปีที่มีการนำเข้า 2.69 หมื่นตัน ส่งผลให้ผู้ผลิตในประเทศต้องลดกำลังผลิต โดยสาเหตุที่มีการนำเข้าท่อเหล็กจากเวียดนามในปริมาณที่เพิ่มสูงมากขึ้น เนื่องจากการใช้มาตรการได้สวนการตอบโต้การทุ่มตลาดหรือเอดี (Anti-Dumping) กับเหล็กที่นำเข้าจากจีน ทำให้ผู้นำเข้าหันไปนำเข้าเหล็กราคาถูกจากประเทศเวียดนามเป็นการทดแทน ซึ่งถือเป็นการนำเข้าท่อเหล็กทางอ้อมจากจีน เนื่องจากท่อเหล็กส่วนใหญ่ที่นำเข้ามาล้วนเป็นท่อเหล็กที่ผลิตจากจีนทั้งสิ้น ซึ่งยังคงมีราคาถูกกว่าของไทยโดยเปรียบเทียบ

จัตวราคาระเล็กรโลกและราคาระเล็กรไทย

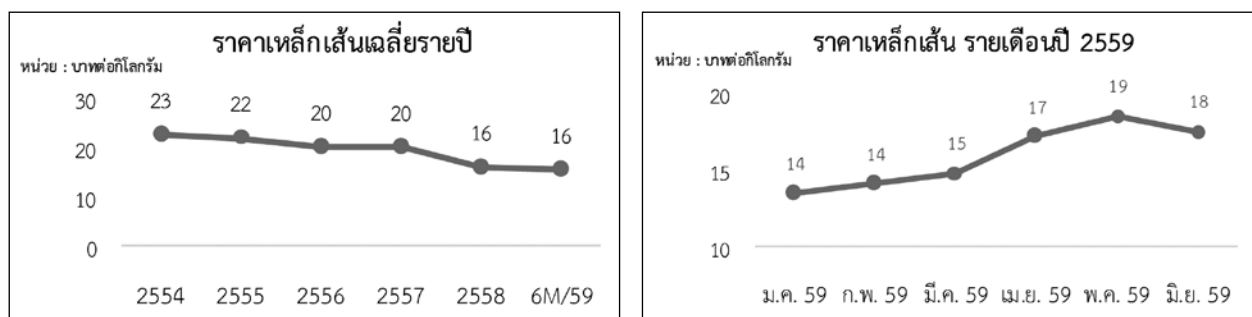
ผลจากการทุ่มตลาดละ็กรของจีนส่งผลให้ราคาระเล็กรในตลาดโลกมีความผันผวน เนื่องจาจีนเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ในลำดับต้นๆ ของโลก จึงเป็นผู้กำหนดราคาระเล็กรโลกที่ผ่านมาระเล็กรอยู่ในระดับต่ำจากภาวะอุปทานส่วนเกินของละ็กร ทำให้ราคาระเล็กรในตลาดโลกลดลงอย่างมาก จนทำให้เกิดการแข่งชันที่รุนแรง กดดันราคาระเล็กรภายในประเทศของไทยให้ต้องลดลงต่อเนื่อง

อย่างไรก็ดี ในปี 2559 ประเทศจีนมีนโยบายแก้ปัญหาระเล็กรตกต่ำโดยการลดอุปทานส่วนเกินในภาคอุตสาหกรรมละ็กรโดยนาย Xu Shaoshi ประธานการพัฒนาและปฏิรูปคณะกรรมการแห่งชาติจีน ได้กล่าวในการประชุม World Economic Forum เมื่อเดือนมิถุนายน 2559 ที่ผ่านมว่า รัฐบาลจีนมีแผนการลดกำลังการผลิตละ็กรภายในปี 2559 ลงประมาณ 45 ล้านตัน โดยประกาศลดกำลังการผลิตละ็กรที่ 100-150 ล้านตันภายในระยะเวลา 3-5 ปีรัฐบาลจีนคาดว่า การลดกำลังการผลิตทั้งในภาคการผลิตละ็กรดังกล่าวจะส่งผลต่อการจ้างงานในภาคการผลิตละ็กรประมาณ 180,000 คน รัฐบาลจีนจึงได้วางแผนจัดสรรเงินจำนวนกว่า 100,000 ล้านหยวน² เพื่อช่วยเหลือพนักงานที่ถูกเลิกจ้างในขณะเดียวกัน รัฐบาลจีนมีนโยบายเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศจากการประกาศแผนกระตุ้นเศรษฐกิจ 5 ปีโดยจะดำเนินโครงการที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานเพิ่มขึ้น จึงเป็นเหตุทำให้ราคาระเล็กรในตลาดโลกค่อยๆ สูงขึ้นส่งผลให้โรงงานหลายแห่งเพิ่มกำลังการผลิต ซึ่งอาจทำให้ภารกิจปรับลดการผลิตส่วนเกินเป็นไปได้ยากขึ้น และราคาระเล็กรยังมีโอกาสปรับลดลง ดังนั้น ทิศทางราคาระเล็กรโลกยังมีความผันผวน

สำหรับสถานการณ์ราคาระเล็กรในประเทศไทยนั้นลดลงต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา โดยมีสาเหตุหลักจากการนำเข้าละ็กรราคาถูกจากจีนเข้ามาในประเทศปริมาณมาก อย่างไรก็ดี ในช่วงต้นปี 2559 ราคาระเล็กรมีการปรับตัวสูงขึ้น โดยในเดือนพฤษภาคม 2559 ราคาระเล็กรเส้นซึ่งเป็นละ็กรที่ใช้ในการก่อสร้างเฉลี่ยอยู่ที่ 19 บาทต่อกิโลกรัมปรับตัวสูงขึ้นจากราคา ณ เดือนมกราคม 2559 ถึงร้อยละ 35.7 (ภาพที่ 6) เนื่องจากวัตถุดิบมีการปรับราคาสูงขึ้นจากการที่จีนมีนโยบายลดกำลังการผลิตและได้ปิดโรงงานละ็กรที่ไม่ได้คุณภาพ ทำให้ละ็กรขาดแคลนผลจากการปรับขึ้นราคาของละ็กรเส้นทำให้ผู้รับเหมาก่อสร้างทั้งรายย่อยและรายใหญ่ต่างกังวลว่าราคาระเล็กรจะส่งผลกระทบต่อผู้รับเหมาเนื่องจากต้นทุนการก่อสร้างปรับเพิ่มขึ้น และผู้ประกอบการจำนวนมากมีแผนหรือกำลังรับงานในโครงการก่อสร้างเมกะโปรเจกต์ตามมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลเช่น โครงการระบบราง โครงการรถไฟความเร็วสูง โครงการสนามบินสุวรรณภูมิ รวมถึงโครงการก่อสร้างตามท้องถิ่นต่างๆ และโครงการบ้านประชารัฐ เป็นต้น

อย่างไรก็ดี ราคาระเล็กรในประเทศไทยมีโอกาสดึงตัวและไม่ปรับตัวสูงไปมากกว่านี้ เนื่องจาก 1) ในช่วงครึ่งปีหลังเมื่อเข้าสู่ฤดูฝนจะทำให้ไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างได้เต็มที่ผู้ประกอบการจึงลดราคาเพื่อกระตุ้นยอดขายและระบายสินค้า 2) กรมการค้าภายในกระทรวงพาณิชย์ ได้จัดกลุ่มสินค้าละ็กร ได้แก่ ละ็กรเส้น ละ็กรแผ่นเคลือบตีบุก ละ็กรแผ่นเคลือบโครเมียม ละ็กรแผ่นรีดร้อน ละ็กรโครงสร้างรูปพรรณ อยู่ในบัญชีสินค้าอ่อนไหว (Sensitive list) ซึ่งต้องรายงานสถานการณ์ราคาทุกวัน โดยละ็กรเส้นต้องขออนุญาตก่อนปรับขึ้นราคา ส่วนละ็กรแผ่นต้องแจ้งขอปรับราคาล่วงหน้า

ภาพที่ 6 ราคาระเล็กรเส้นในช่วงที่ผ่านมา

หมายเหตุ : การคำนวณราคามาจากค่าเฉลี่ยของ (1) ละ็กรเส้นกลมผิวเรียบ SR.24 (มอก.) (2) ละ็กรเส้นกลมผิวข้ออ้อย SD.30 (มอก.) และ (3) ละ็กรเส้นกลมผิวข้ออ้อย SD.40 (มอก.)

ที่มา : สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ คำนวณโดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

² ทั้งนี้ เงินจำนวน 100,000 ล้านหยวน เป็นเงินจัดสรรเพื่อช่วยเหลือกรณีพนักงานถูกเลิกจ้างในอุตสาหกรรมละ็กรและถ่านหิน (มีได้หมายถึงกรณีอุตสาหกรรมละ็กรเพียงอย่างเดียว) โดยรัฐบาลจีนประกาศแผนลดกำลังการผลิตถ่านหินลงเช่นกันประมาณ 280 ล้านตัน ซึ่งคาดว่าจะส่งผลต่อแรงงานในภาคการผลิตถ่านหินประมาณ 700,000 คน

ทิศทางความต้องการใช้เหล็กในปี 2559

ทิศทางความต้องการใช้เหล็กในปี 2559 มีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นจากกิจกรรมก่อสร้างเป็นหลัก (มีสัดส่วนการใช้เหล็กประมาณร้อยละ 59) โดยเฉพาะการใช้เหล็กในการก่อสร้างโครงการภาครัฐทั้งโครงการต่อเนื่องและโครงการใหม่โดยเฉพาะชิ้นส่วนโครงสร้างเหล็กก่อสร้างขนาดใหญ่คาดว่าจะทยอยปรับตัวดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในช่วงครึ่งหลังของปี 2559 และเติบโตต่อเนื่องไปจนถึงปี 2560 เช่น ในโครงการรถไฟฟ้าทางคู่วงชุมทางจิระ-ขอนแก่นและในโครงการรถไฟฟ้าสายสีเขียวช่วงหมอชิต-สะพานใหม่-คูคต เป็นต้น

นอกจากกิจกรรมการก่อสร้างในส่วนโครงการภาครัฐแล้วโครงการก่อสร้างของภาคเอกชนในส่วนของอสังหาริมทรัพย์ประเภทที่อยู่อาศัยก็น่าจะทยอยปรับตัวดีขึ้นเล็กน้อยซึ่งแม้ว่าจะได้รับผลกระทบจากกำลังซื้อของผู้บริโภคที่ยังอ่อนแอ แต่ก็ได้รับอานิสงส์จากมาตรการของรัฐบาล เช่น โครงการบ้านประชารัฐ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การก่อสร้างในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์ประเภทพาณิชย์กรรมและโรงงานอุตสาหกรรมในปี 2559 คาดว่ายังคงชะลอตัว

ดังนั้นความต้องการเหล็กก่อสร้างในปี 2559 นี้คาดว่าจะได้รับอานิสงส์มาจากกิจกรรมการก่อสร้างในโครงการภาครัฐเป็นหลัก รวมทั้งการก่อสร้างและต่อเติมในกลุ่มที่อยู่อาศัย

อย่างไรก็ดีแม้ว่าในปี 2559 ความต้องการใช้เหล็กก่อสร้างโดยรวมในไทยมีแนวโน้มฟื้นตัวดีขึ้นแต่กลุ่มผู้ผลิตเหล็กไทยอาจจะไม่ได้รับผลประโยชน์ทุกรายเนื่องจากเหล็กก่อสร้างบางประเภทที่จะใช้ในโครงการภาครัฐนั้นยังไม่มีฐานการผลิตในไทย เช่น รางรถไฟ เป็นต้น ขณะที่เหล็กก่อสร้างรายการอื่นที่ผลิตได้ในไทย แม้ว่าจะได้รับอานิสงส์จากการที่ความต้องการเหล็กมีแนวโน้มสูงขึ้นแต่ก็ต้องเผชิญการแข่งขันทางด้านราคากับสินค้าที่นำเข้าจากต่างประเทศส่งผลให้ผู้ประกอบการไทยสูญเสียส่วนแบ่งการตลาด เช่น ท่อเหล็กซึ่งสะท้อนได้จากปริมาณการนำเข้าท่อเหล็กในปี 2558 เพิ่มขึ้นเป็น 671,498 ตันเติบโตสูงถึงร้อยละ 73 จากปี 2553 มีปริมาณการนำเข้าท่อเหล็กเพียง 388,564 ตัน

3. บทสรุปและข้อคิดเห็นเชิงนโยบาย

อุตสาหกรรมเหล็กไทยยังอยู่ในภาวะที่ต้องจับตามองทั้งในแง่ความต้องการใช้และปริมาณผลิตจริงในตลาดโลก เนื่องจากเหล็กเป็นสินค้าที่อิงกับราคาในตลาดโลกอีกทั้งยังมีการแข่งขันที่สูงขึ้น ทำให้ผู้ผลิตเหล็กชนิดต่างๆ จากหลายประเทศต้องเตรียมพร้อมรับมือเพื่อให้อุตสาหกรรมเหล็กอยู่รอด ที่ผ่านมารัฐกิจเหล็กในไทยเผชิญกับการแข่งขันที่สูงขึ้นจากเหล็กนำเข้าจากจีนและความผันผวนของราคา สำหรับในปี 2559 แม้ว่ากลุ่มผู้ผลิตเหล็กก่อสร้างไทยจะได้รับอานิสงส์จากการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐที่มีทิศทางเติบโต แต่การเร่งปรับตัวล่วงหน้าเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ถือเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ควรดำเนินการ ได้แก่ (1) การหันไปผลิตเหล็กก่อสร้างที่มีคุณภาพสูง เพื่อขยายฐานลูกค้าเป้าหมายใหม่ภายในประเทศหรือขยายตลาดส่งออก นอกจากนี้ ผู้ประกอบการก็อาจจะร่วมทุนกับพันธมิตรต่างชาติเพื่อเพิ่มทุนและรุกเข้าไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งอาจมีความต้องการเหล็กก่อสร้างเพิ่มขึ้นเนื่องจากในแต่ละประเทศกำลังขยายการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนาระบบสาธารณูปโภคต่างๆ (2) ผู้ผลิตในประเทศควรพัฒนาสินค้าให้มีรูปแบบและคุณภาพที่สามารถตอบสนองกลุ่มลูกค้าที่หลากหลายมากขึ้น เนื่องจากการที่ผู้ผลิตไทยจะพัฒนาให้การผลิตได้เปรียบจากการประหยัดต่อขนาดต้องใช้ทั้งเงินลงทุนและเวลามาก การผลิตสินค้าให้มีมูลค่าสูงขึ้นน่าจะเป็นทางออกที่ดีที่สุดสำหรับผู้ประกอบการไทยในขณะนี้ ดังนั้น จึงควรเพิ่มการลงทุนในการวิจัยและพัฒนาสินค้าที่ใช้วัฏกรรมการผลิตหรือมีคุณภาพที่สูงขึ้นเพิ่มความสามารถในการผลิตสินค้าให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการที่หลากหลายและเฉพาะเจาะจงของผู้ใช้และอุตสาหกรรมต่อเนื่องและ (3) ผู้ผลิตเหล็กไทยควรสร้างพันธมิตรทางการค้ากับผู้ผลิตจากต่างประเทศที่ผลิตเหล็กคุณภาพสูง เพื่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีและความรู้เฉพาะด้าน การพัฒนาความสามารถในการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพสูงขึ้น มีมูลค่ามากขึ้น โดยพัฒนาให้คุณภาพเท่าเทียมหรือเหนือกว่าสินค้านำเข้าจากจีนหรือสามารถตอบโจทย์ความต้องการแบบเฉพาะเจาะจงได้มากกว่า โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่ต้องใช้เหล็กคุณภาพสูงที่ยังต้องนำเข้า เช่น อุตสาหกรรมรถยนต์ เป็นการเปิดโอกาสและขยายฐานลูกค้าได้มากขึ้น เนื่องจากผู้ผลิตไทยมีข้อได้เปรียบในด้านต้นทุนและเวลาในการขนส่งภายในประเทศ

Briefing Analysis

Economic Spillovers from China's Structural Change¹

Executive Summary

- The spillovers from China's economic rebalancing flow to other economies through three channels: trade in goods, trade in services, and financial channels.
- The spillover effect on trade in goods will vary by the degree of each country's dependency on, and type of, exposure to China.
- In the short term, China's slowdown will likely remain an issue for Asian economies, including Thailand.
- However, if China successfully rebalances from investment to consumption, this can be a positive long-run development for Thailand.
- Thailand stands to benefit from a strong growth in China's tourism sector.
- Despite lower capital inflows from China, Japan remains an important source of FDI inflows for Thailand.

1. Introduction

Asia stands out as the propelling engine of the global economy, although it has recently encountered obstacles resulting from the slow recovery in the developed world, the slowdown in global trade, as well as from short term consequences of China's economic transition.

In the late 1970s, China shifted from a centrally planned system to a free market system, which greatly enhanced the role that China plays in the global arena. Reforms which took place included agricultural privatization, price liberalization, support for private sector growth, modernization of stocks and the banking system, fiscal decentralization, and the encouragement of foreign investment and trade. In 2010, China became the world's largest exporter.

Despite these, the Chinese economy is currently in transition. China is foregoing the old model of investment-led growth and switching to a consumption-driven economy. During this period of economic rebalancing, there will be a slowdown in growth. Consequently, there will be spillover effects to other economies, including Thailand. Thailand will be affected by China's deceleration because China is one of its major trading partners.

¹ Author: Donlawan Sayavipulya and Passawuth Nuntnarumit; interns at the Fiscal Policy Office. Thanks to Mr. Warothai Kosolpisitkul, Deputy Director General, Mr. Wuttipong Jittungsakul, Director of Macroeconomic Policy Bureau, Mr. Pisit Puapan, Senior Expert on Macroeconomic Policy, Mr. Somkid Boonlonlear, Director of Macroeconomic Analysis Division, and Mr. Norabajra Asava-vallobh, Economist (Senior Professional Level) for advices.

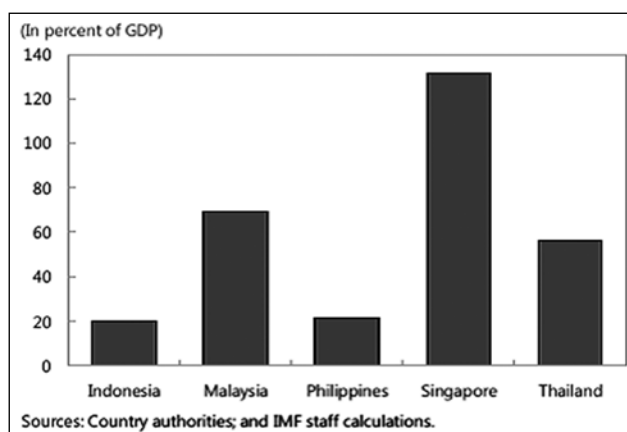
2. Trade Channel (Real Sector) Spillovers

2.1 *Spillovers to trade in goods* - From late 2014 onwards, China's imports in value terms have been contracting in double digits. To a significant extent, this decline in import values also reflects lower commodity prices and import volume contraction (Figure 1). As such, the outlook for trade in goods with China is negative and the impact will vary according to each economy.

Figure 1 : China: Import Volume Growth

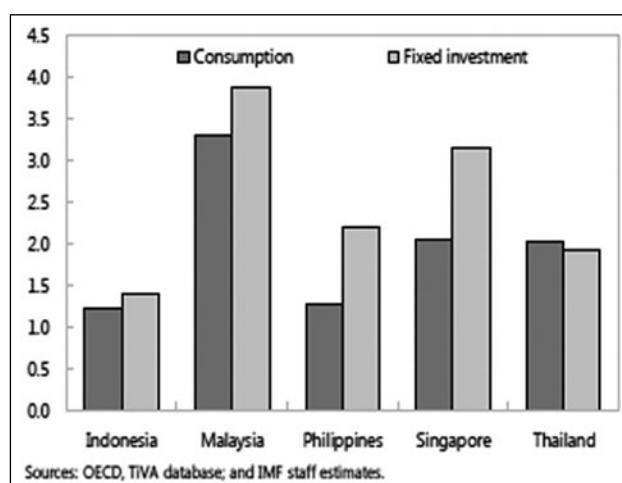

Figure 2 : ASEAN-5: Exports to China, 2014

Because the share of exports to China is almost the same for all ASEAN-5 economies, between 10-14%, the exposure of ASEAN-5 to fluctuations in Chinese demand really depends on their trade openness, that is, the proportion that exports make up GDP (Figure 2). As seen on the diagram, Indonesia and the Philippines are the least exposed, Singapore is the most vulnerable, and Thailand sits in the middle of the range at 56% of GDP.

Figure 3 : Share of Domestic Value Added Used for China's Consumption and Investment
(In percent of GDP)

Furthermore, the ongoing rebalancing in China will cost more for economies with relatively high exposure to China's domestic investment. By contrast, greater exposure to China's consumption will provide a buffer and may even boost exports in services including tourism. Since for Thailand, the value-added incurred in exports destined for China's consumption is slightly higher compared to that of investment—which is unlike any other ASEAN-5 economies (Figure 3) — Chinese economic restructuring should be a positive development for Thailand.

As China's slower growth and rebalancing contributes to lower commodity prices, net commodity exporters including Australia, Indonesia, Malaysia, and New Zealand have been adversely affected. Export volume growth has turned negative in Thailand and several other ASEAN-5 economies (Figure 4). Moreover, it was not only commodity exports that suffered, exports of manufacturing goods have also declined in all of ASEAN-5 (Figure 5).

Figure 4 : ASEAN-5: Export Volume Growth

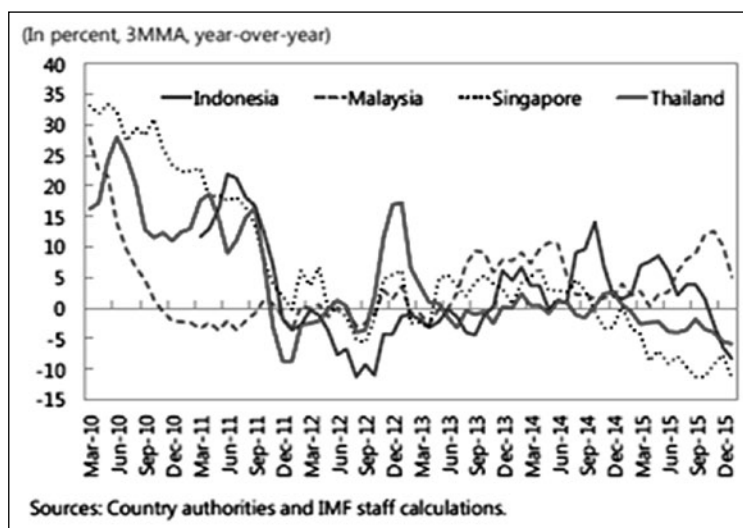
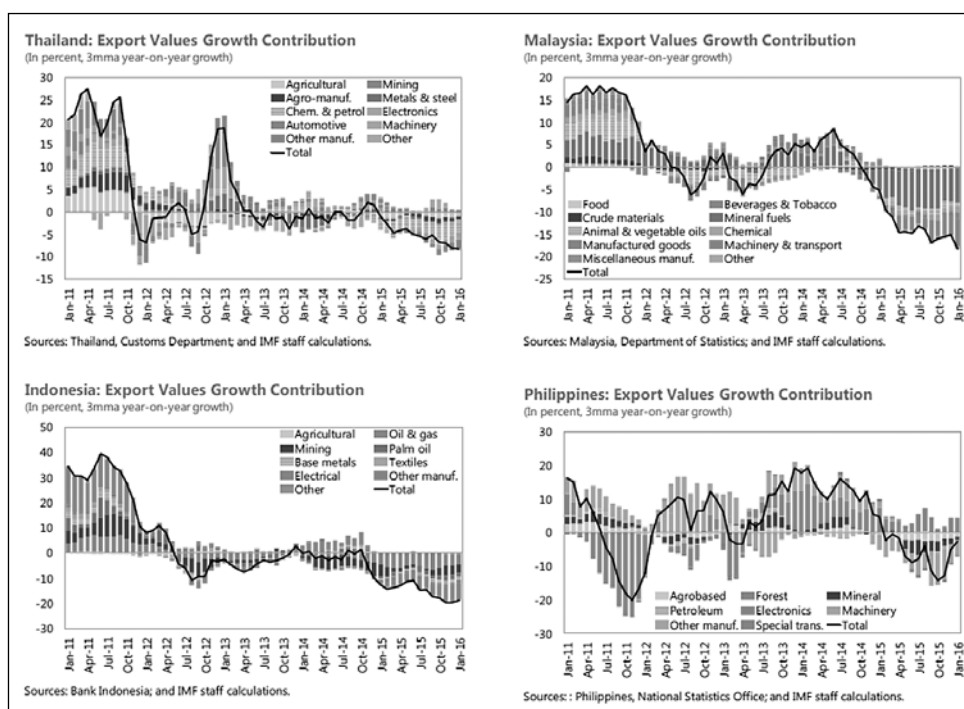

Figure 5 : ASEAN-4: Export Values Growth Contribution by Sector

Interestingly, although ASEAN-5 is losing its market share of traditional exports to China, such as commodities, it is gaining in other areas, including electronic goods. This proves that various industries face differing growth prospects.

2.2 Spillover on trade in services - Thailand stands to benefit from a strong growth in China's tourism.

Unlike goods imports, imports of services have been increasing in China, with travel becoming the prominent sector. In 2015, China's service imports equaled 25 percent of its goods imports. Thailand stands out among ASEAN-5 as the country with the highest travel receipts (relative to the size of the economy) and the largest (and fastest-growing) share of tourists from China (Figures 6 and 7).

Figure 6 : ASEAN-5, Travel Receipts

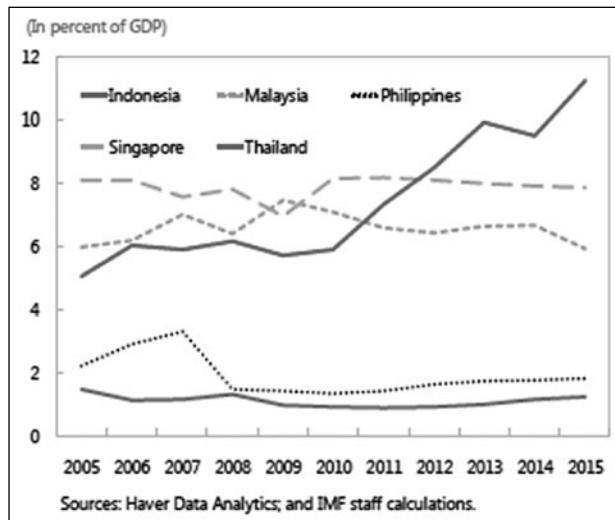
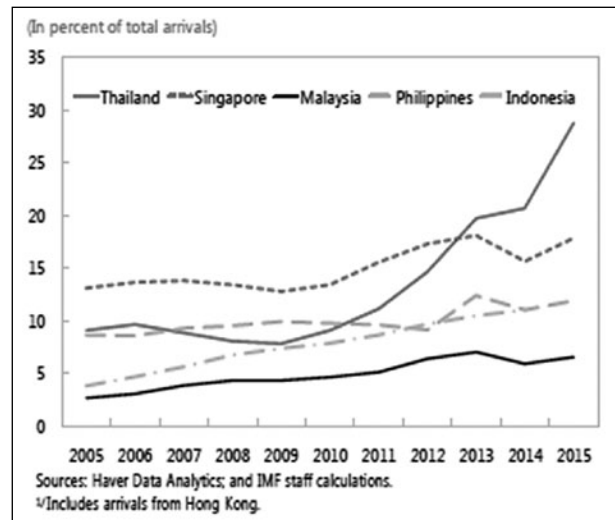

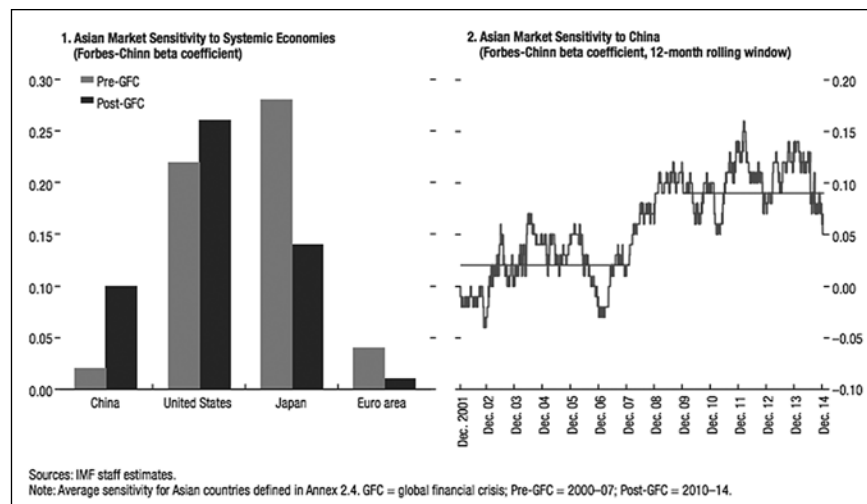
Figure 7 : ASEAN-5, Chinese Tourist Arrivals

3. Financial Channel Spillovers

Residents of ASEAN-5 have limited direct exposure to the decline in China's asset prices or withdrawal of Chinese investors from their countries. Except in Singapore, stocks of FDI and portfolio investment in ASEAN-5 countries do not exceed 1 percent of GDP. Moreover, in Thailand, Japan remains an important source of FDI flows, accounting for a total inflow of 40 percent.

Figure 8 : Equity Market Spillovers

However, there is a risk that global financial turmoil resulting from developments in China could affect market conditions in ASEAN-5. IMF shows that capital flows most into ASEAN-5 when there is a low expectation of volatility in equities markets. When markets are expected to be volatile, capital flows out, leading to exchange rate depreciation and declining in stock markets.

In addition, due to China's growing role in the region, the IMF found that Asian financial markets' sensitivities to the Chinese markets have increased, especially since the Global Financial Crisis in 2008-2009 (Figure 8).

4. Implications

China's slowdown and rebalancing - though foreseen to have long-term benefits - are likely to remain an issue for Asian economies in the short run. Lower growth rates in China will have a negative impact on Thailand, even if the impact would be less acutely felt than in Malaysia or Singapore. According to IMF estimates, a permanent one percent decline in China's real GDP would lower oil price by around 3 percent. After one year, this would reduce output in Indonesia, Malaysia, Singapore and Thailand by 0.2-0.3 percent. Nevertheless, Thailand would end up faring relatively better due to improving terms of trade.

If a shock to China's GDP was combined with tighter financial conditions, the spillover effects in most countries could be significantly larger depending on the degree of exposure to China. In ASEAN-5 countries, output could fall between 0.2 and 0.5 percent below the pre-shock level through trade and financial channels.

To avoid shocks that result from China's spillovers, the domestic investment should be promoted that will foster the country's growth. Village funds is one example of growth policy at the local and individual level, while financial assistance to SMEs is an example of a policy that encourages new startups. Meanwhile, offering loans with tax privileges can be beneficial in fostering targeted sectors of the economy. Furthermore, the establishment of more clusters will enable firms to enjoy labor pooling, knowledge sharing, an easy access to information, and economies of scale, which means lower production costs.

5. Conclusion

The impact of China's economic rebalancing on its trade with Thailand is important, but limited. Thailand's elasticity to China's GDP growth is approximately 0.2, which is low in comparison to other ASEAN-5 economies. Moreover, Thai exports to China fell by roughly as much, in percentage terms, as exports to the rest of the world. If anything, intra-regional exports within ASEAN-5 dropped considerably more than exports to China. In addition, Thailand will gradually gain from the sudden growth in Chinese tourists, and the country should remain capable of weathering financial volatilities that emerge from China. Thus, Thailand would not be too adversely affected by structural changes in China.

Sources

IMF (2016) "Regional Economic Outlook: Asia and Pacific"

IMF (2016) "Thailand Selected Issues" Country Report No.16/140

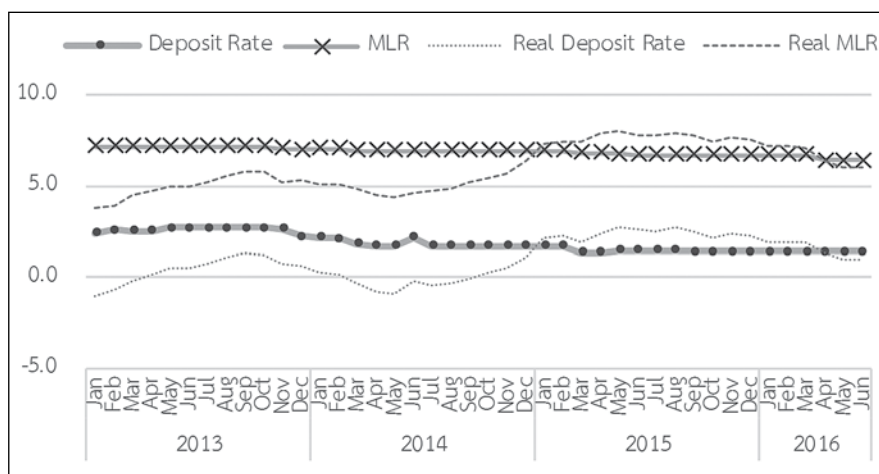
ภาคการเงิน

รายงานภาวะเศรษฐกิจการเงินไทยในไตรมาสที่ 2 ปี 2559

○ ในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ทรงตัวในระดับต่ำ โดยอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำระยะเวลา 1 ปีของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง ทรงตัวที่ร้อยละ 1.40 ต่อปี ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR เฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง ลดลงมาอยู่ที่ร้อยละ 6.43 ต่อปี (ภาพที่ 1) ทั้งนี้ อัตราเงินเฟ้อที่อยู่ในระดับต่ำต่อเนื่อง ส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่แท้จริง ณ เดือนมิถุนายน 2559 อยู่ที่ร้อยละ 1.02 ต่อปี ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่แท้จริงอยู่ที่ร้อยละ 6.04 ต่อปี

○ ในปี 2559 คาดว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้จะทรงตัวอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้ คาดว่าคณะกรรมการนโยบายการเงินจะคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ในระดับต่ำต่อไปจนถึงสิ้นปี 2559 เพื่อส่งผ่านต้นทุนทางการเงินที่ต่ำ เพื่อช่วยส่งเสริมการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ในช่วงต้นเดือนเมษายน 2559 ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ได้ทยอยประกาศลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR ลงร้อยละ 0.25 ต่อปี และในช่วงปลายเดือนเมษายน 2559 ได้ทยอยประกาศลดอัตราดอกเบี้ย MOR และ MRR เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้และช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในภาวะที่การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจยังคงเปราะบาง แม้ว่าจะไม่ได้มีการประกาศลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายก็ตาม ทำให้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR เฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง ณ เดือนมิถุนายน 2559 ลดลงไปที่ร้อยละ 6.43 ต่อปี ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินฝากทรงตัวที่ร้อยละ 1.40 ต่อปี

ภาพที่ 1 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์

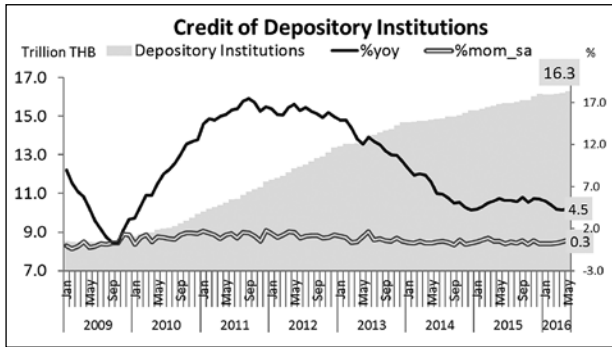
ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

○ ยอดคงค้างสินเชื่อและเงินรับฝากในสถาบันการเงินที่รับฝากเงิน² (Depository Institutions) ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2559 ขยายตัวต่อเนื่อง (ภาพที่ 2 และ ภาพที่ 3) โดยสถาบันการเงินที่รับฝากเงินมียอดคงค้างของสินเชื่อจำนวน 16.3 ล้านล้านบาท คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 4.5 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือขยายตัวร้อยละ 1.4 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังจัดผลทางฤดูกาล) และเมื่อวิเคราะห์ตามผู้ให้สินเชื่อพบว่าสินเชื่อขยายตัวเร่งขึ้นทั้งในธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ด้านเงินรับฝากมียอดคงค้างจำนวน 17.5 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 4.8 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือขยายตัวร้อยละ 1.3 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังจัดผลของฤดูกาล) โดยเงินรับฝากเร่งขึ้นทั้งในธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ตามการขยายตัวอย่างต่อเนื่องของสินเชื่อ

¹ คำนวณโดยนำอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือนเฉลี่ย หักอัตราเงินเฟ้อในช่วงเดียวกัน

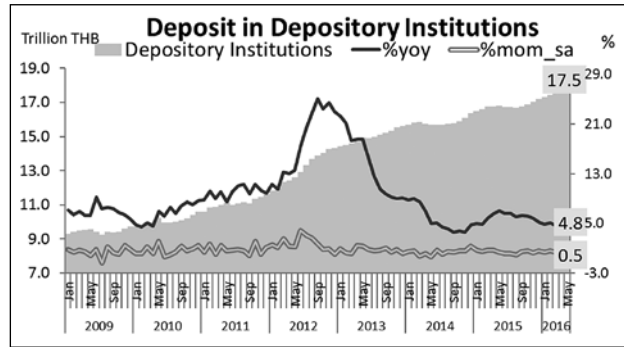
² ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ สหกรณ์ออมทรัพย์ และกองทุนรวมตลาดเงิน

ภาพที่ 2 สินเชื่อในสถาบันรับฝากเงิน

ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

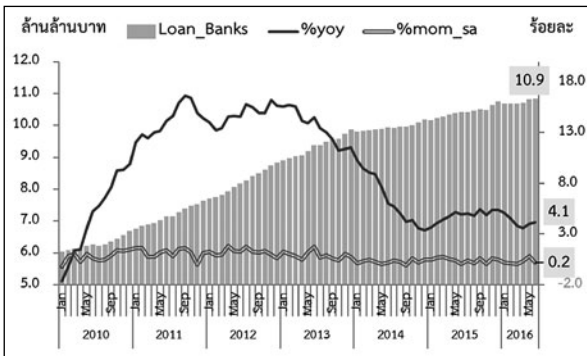
ภาพที่ 3 เงินฝากในสถาบันรับฝากเงิน

ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

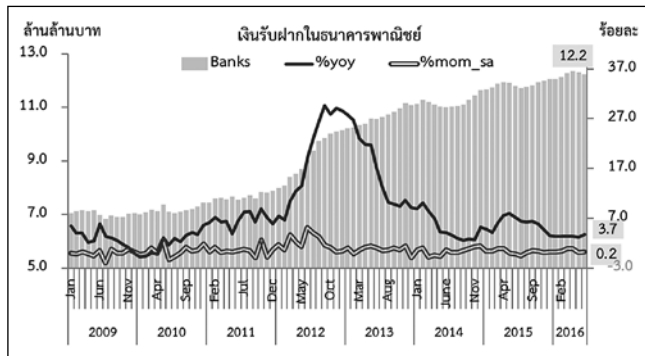
○ ยอดคงค้างสินเชื่อและเงินรับฝากในธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2559 ขยายตัวชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 4 และภาพที่ 5) โดยธนาคารพาณิชย์มียอดคงค้างสินเชื่อจำนวน 10.8 ล้านล้านบาท คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 4.1 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน และเมื่อขจัดผลของฤดูกาลแล้วเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.3 จากไตรมาสก่อนหน้า ด้านเงินรับฝากมียอดคงค้างจำนวน 12.2 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 3.7 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน และเมื่อขจัดผลของฤดูกาลแล้วขยายตัวร้อยละ 1.2 จากไตรมาสก่อนหน้า

ภาพที่ 4 สินเชื่อในธนาคารพาณิชย์

ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

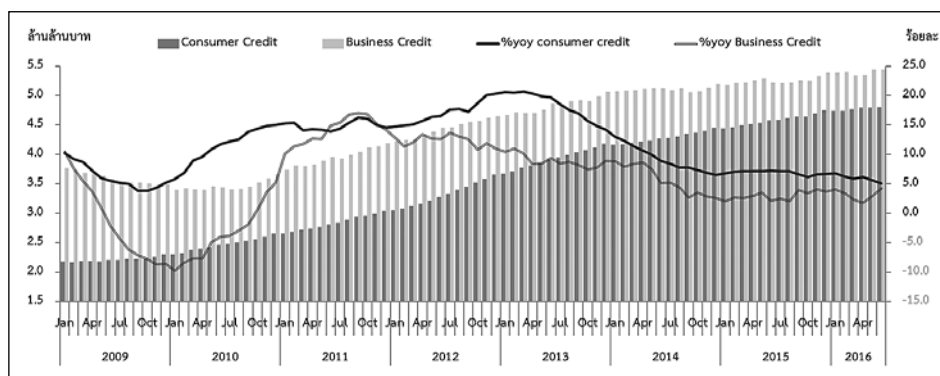
ภาพที่ 5 เงินฝากในธนาคารพาณิชย์

ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

○ เมื่อพิจารณาตามประเภทสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2559 พบว่าทั้งสินเชื่อธุรกิจเริ่มขยายตัวเร่งขึ้น ขณะที่สินเชื่ออุปโภคบริโภคขยายตัวชะลอลง (ภาพที่ 6) โดยสินเชื่อที่ให้แก่อุตสาหกรรมซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 53.1 ของสินเชื่อรวม ขยายตัวร้อยละ 4.1 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 46.9 ของสินเชื่อรวม ขยายตัวร้อยละ 5.0 จากช่วงเดียวกันปีก่อน

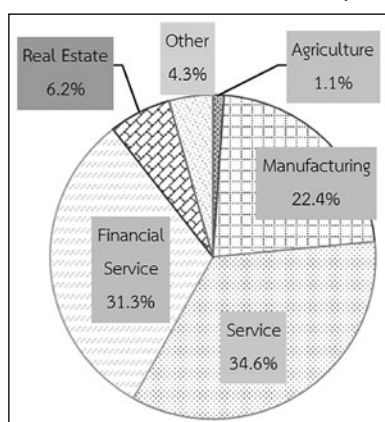
ภาพที่ 6 ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคและสินเชื่อธุรกิจของธนาคารพาณิชย์

ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

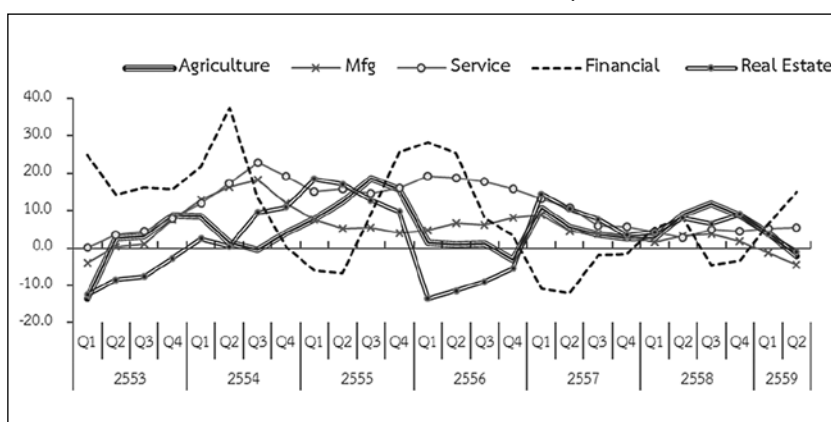
○ ในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 ยอดคงค้างสินเชื่อธุรกิจในธนาคารพาณิชย์เร่งตัวขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า จากการขยายตัวของสินเชื่อภาคการเงินและภาคบริการ ขณะที่ภาคส่วนอื่นชะลอหรือหดตัว (ภาพที่ 8) ยอดคงค้างสินเชื่อภาคบริการ ซึ่งมีสัดส่วนถึงร้อยละ 34.6 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 5.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อนและภาคสถาบันการเงิน ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 31.3 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวในระดับสูงที่ร้อยละ 14.9 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ขณะที่ยอดคงค้างสินเชื่อภาคเกษตร ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 1.1 ของสินเชื่อธุรกิจ หดตัวที่ร้อยละ 2.2 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ยอดคงค้างสินเชื่อภาคการผลิต ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 22.4 ของสินเชื่อธุรกิจ หดตัวร้อยละ 4.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน และยอดคงค้างสินเชื่อภาคอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 6.2 ของสินเชื่อธุรกิจ กลับมาหดตัวที่ร้อยละ 1.0 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน

ภาพที่ 7 สินเชื่อแยกตามภาคส่วนธุรกิจ

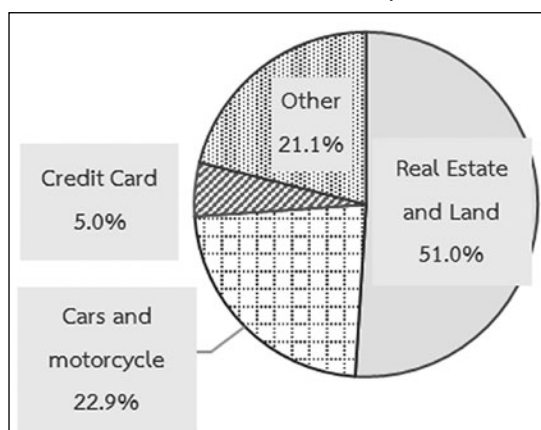
ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

ภาพที่ 8 การขยายตัวของสินเชื่อธุรกิจ

ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

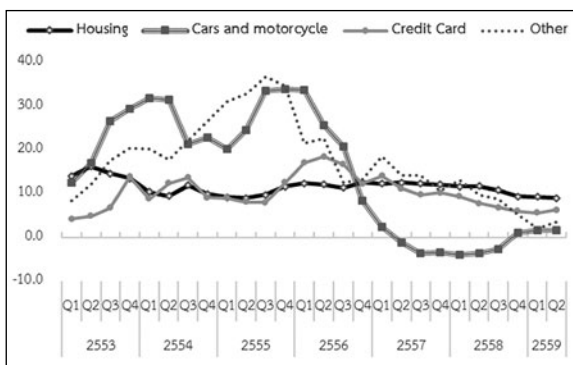
ภาพที่ 9 โครงสร้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค

ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

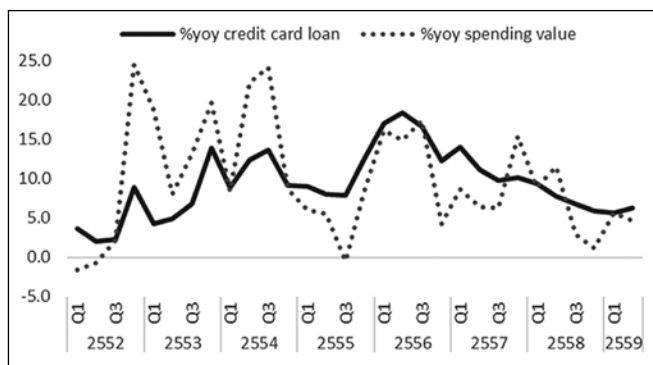
○ ในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคในธนาคารพาณิชย์ขยายตัวที่ร้อยละ 6.0 (ภาพที่ 10) โดยยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 51.0 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค ยังคงขยายตัวได้ดีที่ร้อยละ 9.0 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ยอดคงค้างสินเชื่อบัตรเครดิต ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.0 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค ขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 6.3 ตามปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่มีเพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 11) ขณะที่สินเชื่อเพื่อซื้อรถหรือเช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 22.9 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค ขยายตัวเป็นไตรมาสที่ 3 ที่ร้อยละ 1.6 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หลังหดตัวต่อเนื่องใน 6 ไตรมาสก่อนหน้า

ภาพที่ 10 การขยายตัวสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค

ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

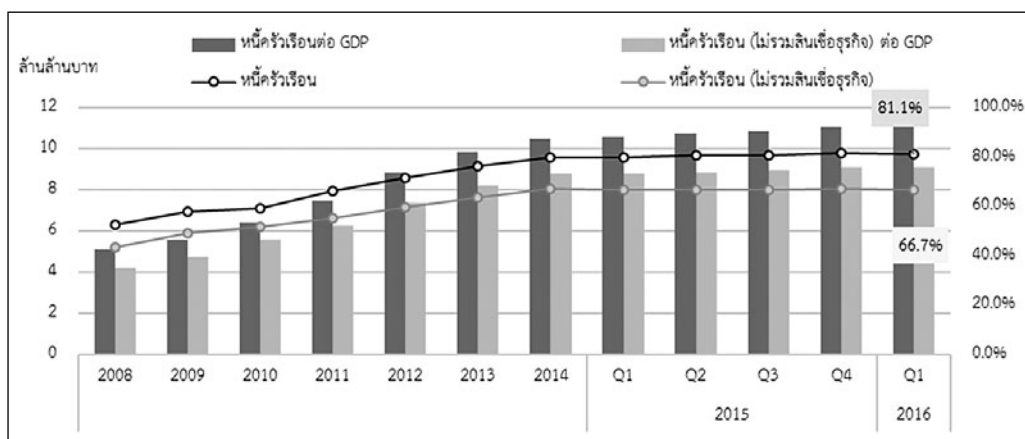
ภาพที่ 11 การใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต

ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

○ สำหรับหนี้ภาคครัวเรือน ณ ไตรมาสที่ 1 ปี 2559 มียอดคงค้างอยู่ที่ 11.08 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 81.1 ของ GDP ลดลงเล็กน้อยจากไตรมาสก่อนหน้าที่อยู่ที่ร้อยละ 81.6 ทั้งนี้ หากไม่รวมสินเชื่อที่ครัวเรือนกู้เพื่อไปใช้ในการประกอบธุรกิจ ยอดหนี้ครัวเรือนจะอยู่ที่ 9.11 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 66.7 ของ GDP (ภาพที่ 12)

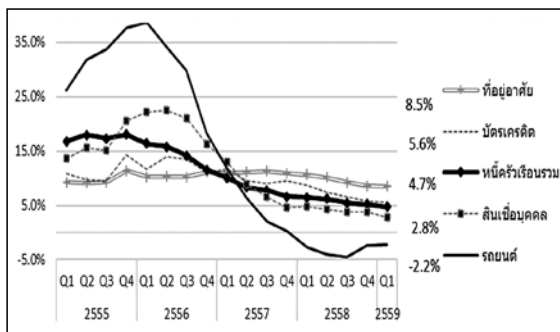
ภาพที่ 12 ระดับหนี้ภาคครัวเรือนและอัตราส่วนต่อ GDP

ที่มา : ธปท. และ สศท. / ประมวลผลโดย สศค.

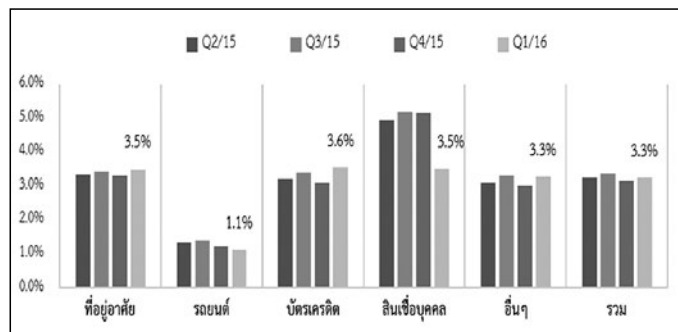
○ การขยายตัวของสินเชื่อมีทิศทางชะลอลงต่อเนื่องเป็นไตรมาสที่ 13 โดยเฉพาะสินเชื่อรถยนต์และจักรยานยนต์ที่หดตัวต่อเนื่องเป็นไตรมาสที่ 6 ที่ร้อยละ 2.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน หลังจากขยายตัวชะลอต่อเนื่องภายหลังโครงการรถคันแรกสิ้นสุดลงในปี 2555 (ภาพที่ 13) ด้านคุณภาพสินเชื่อพบว่า อัตราส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ของหนี้ภาคครัวเรือนรวมอยู่ที่ร้อยละ 3.3 เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าเล็กน้อย (ภาพที่ 14)

ภาพที่ 13 อัตราการเติบโตของหนี้ภาคครัวเรือน
แต่ละประเภท

ที่มา : ธปท. และ สศช. / ประมวลผลโดย สศค.

ภาพที่ 14 อัตราส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้
ของหนี้ภาคครัวเรือนแต่ละประเภท

ที่มา : ธปท. และ สศช. / ประมวลผลโดย สศค.

○ กล่าวโดยสรุป ณ สิ้นไตรมาสที่ 2 ปี 2559 สินเชื่อและเงินฝากมีแนวโน้มการขยายตัวที่ต่อเนื่อง โดยสินเชื่อธุรกิจเริ่มขยายตัวเร่งขึ้น ขณะที่สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคแม้จะขยายตัวชะลอลง แต่อัตราการขยายตัวยังอยู่ในระดับสูงสอดคล้องกับเครื่องชี้เศรษฐกิจด้านการลงทุนและการบริโภคภาคเอกชนที่ฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป ทั้งนี้ คาดว่าอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ในระดับต่ำ รวมถึงมาตรการส่งเสริมการลงทุนต่างๆ จะช่วยสนับสนุนให้การลงทุนภาคเอกชนและการบริโภคขยายตัวต่อเนื่อง ในกรณีนี้ หากวิเคราะห์ถึงความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ในปัจจุบันพบว่ายังคงมีความแข็งแกร่ง โดยสัดส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Gross NPL) และสัดส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้สุทธิ (Net NPL) ณ ไตรมาสที่ 2 ปี 2559 ยังคงอยู่ในระดับต่ำที่ร้อยละ 2.7 และร้อยละ 1.3 ของสินเชื่อรวม ตามลำดับ อีกทั้งธนาคารพาณิชย์มีการสำรองเงินกองทุนเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ทำให้สัดส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง ณ เดือนมิถุนายน 2559 ยังคงอยู่ในระดับสูงที่ร้อยละ 17.5 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ที่ร้อยละ 9.125

Thailand's Key Economic Indicators

ตารางเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Indicators)

	ปี 2558	2558				2559				
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	มิ.ย. 59	ก.ค. 59	YTD
ภาวะเศรษฐกิจภายนอก										
- ราคาน้ำมันดิบ Dubai (ดอลลาร์สหรัฐ/บาร์เรล) /7	51.0	52.1	61.4	49.9	40.7	30.4	43.2	46.3	42.6	37.6
- อัตราดอกเบี้ย Federal Fund (%) /7	0.25-0.50	0-0.25	0-0.25	0-0.25	0.25-0.50	0.25-0.50	0.25-0.50	0.25-0.50	0.25-0.50	0.25-0.50
ภาคการคลัง										
- รายได้สุทธิรัฐบาล (หลังหักจัดสรรให้ อปท.) (พันล้านบาท) /1	2,045.3	469.9	652.5	583.5	581.3	492.6	717.2	238.2	174.0	1,383.8
(%y-o-y) /1	7.3	7.5	7.3	10.9	14.6	4.8	9.9	-7.3	22.2	9.4
- รายได้รวมจาก 3 กรมจัดเก็บภาษี (พันล้านบาท) /12	2,133.2	511.0	676.3	614.5	515.6	525.1	699.9	251.8	163.0	1,388.0
(%y-o-y) /14	3.7	7.3	2.3	3.2	6.9	2.8	3.5	-8.4	5.4	3.4
- รายได้ภาษีฐานรายได้ (พันล้านบาท) /1	818.2	159.6	275.4	281.9	157.2	166.8	301.4	130.5	50.8	519.0
(%y-o-y) /1	3.3	9.0	1.2	2.9	3.6	4.5	9.4	6.1	8.7	7.7
- รายได้ภาษีฐานการบริโภค (พันล้านบาท) /1	648.0	178.7	177.1	174.9	179.4	177.4	182.8	63.4	57.8	418.0
(%y-o-y) /1	-0.7	0.3	0.5	-2.3	0.7	-0.7	3.2	6.0	0.4	1.1
- รายจ่ายรวม (พันล้านบาท) /1	2,364.4	617.6	569.6	570.1	890.9	680.0	677.8	264.8	184.2	1,541.9
(%y-o-y) /1	7.4	11.7	10.7	1.6	5.5	10.1	19.0	31.5	-17.0	9.4
- รายจ่ายงบประมาณ (พันล้านบาท) /1	2,180.3	557.7	529.4	524.6	807.7	604.2	638.8	250.8	176.1	1,419.1
(%y-o-y) /1	8.4	15.6	11.1	-0.3	5.4	8.3	20.7	34.4	-15.6	9.5
- รายจ่ายประจำ (พันล้านบาท) /1	1,915.0	481.0	452.3	448.1	739.6	509.1	537.3	211.4	153.9	1,200.2
(%y-o-y) /1	5.2	7.3	8.1	-0.7	2.0	5.8	18.8	34.9	-17.3	7.2
- รายจ่ายลงทุน (พันล้านบาท) /1	265.3	76.7	77.1	76.4	68.1	95.1	101.5	39.4	22.2	218.9
(%y-o-y) /1	38.8	123.1	32.4	2.1	65.0	24.0	31.7	31.9	-2.0	24.0
- รายจ่ายเหลือปี (พันล้านบาท) /1	184.1	59.9	40.1	45.5	83.3	75.8	39.0	14.0	8.1	122.8
(%y-o-y) /1	-3.8	-15.0	5.6	30.3	7.1	26.5	-2.8	-5.5	-39.0	8.5
- ดุลเงินงบประมาณ (พันล้านบาท) /1	-326.4	-138.9	89.4	-5.5	-306.9	-186.8	70.8	75.7	-3.2	-134.6
ด้านอุปทาน										
ภาคการเกษตร										
- ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตร (%y-o-y) /6	-4.3	2.3	-11.6	-11.6	-0.2	-5.7	-1.2	-2.4	2.3	-3.4
- ดัชนีราคาสินค้าเกษตร (%y-o-y) /6	-5.9	-6.9	-5.7	-4.9	-6.2	-5.4	4.9	3.9	16.2	2.0
- รายได้เกษตรกรที่แท้จริง (%y-o-y) /14	-9.7	-4.3	-15.5	-14.9	-5.9	-11.0	2.2	-0.6	17.7	-6.8
- การจ้างงานภาคเกษตร (%y-o-y) /3	-3.6	-4.1	-5.6	-3.9	-0.8	-2.8	-6.2	-1.9	2.5	-1.8
ภาคอุตสาหกรรม										
- ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (%y-o-y) /10	0.3	0.4	-0.3	0.9	0.3	-0.9	1.5	1.4	-5.1	0.2
- มูลค่าการนำเข้าวัตถุดิบในรูปดอลลาร์สหรัฐ (%y-o-y) /1	-6.3	5.7	-7.0	-10.7	-11.9	-15.7	-2.7	-0.7	-13.1	-10.0
- ปริมาณการนำเข้าวัตถุดิบในรูปดอลลาร์สหรัฐ (%y-o-y) /1	-8.9	9.5	-3.0	-5.8	-6.8	-12.5	-1.5	-0.1	-14.1	-8.3
- อัตราการใช้กำลังการผลิต (%) /10	64.7	69.8	63.6	65.3	64.4	68.8	64.5	66.7	62.3	66.6
- การจ้างงานภาคอุตสาหกรรม (%y-o-y) /3	0.7	1.9	2.5	0.4	-2.1	0.03	0.7	-3.8	-4.6	-0.90
- ดัชนีความเชื่อมั่นภาคอุตสาหกรรม (ระดับ) /9	85.8	89.2	85.2	82.7	86.0	86.0	85.6	85.3	84.7	85.6
ภาคบริการ										
- จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ (ล้านคน) /11	29.9	7.8	7.0	7.3	7.8	9.0	7.6	2.4	3.0	19.5
(%y-o-y) /14	20.4	22.8	36.9	24.9	3.7	15.5	8.2	7.2	10.8	12.0
- การจ้างงานภาคบริการ (%y-o-y) /3	2.0	0.8	2.6	2.2	2.5	2.2	1.7	3.3	2.5	1.9
ด้านอุปสงค์										
การบริโภคภาคเอกชน										
- ภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ ราคาคงที่ (%y-o-y) /1	1.0	1.0	1.7	-0.7	2.1	0.1	3.7	6.5	0.9	1.8
- ปริมาณการนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคในรูปดอลลาร์สหรัฐ (%y-o-y) /1	2.2	10.8	2.0	1.5	-4.4	3.6	3.4	3.4	3.0	3.5
- ปริมาณจำหน่ายรถยนต์นั่ง (%y-o-y) /14	-19.1	-12.5	-27.3	-24.9	-11.7	-26.6	n.a.	19.6	9.6	-9.2
- ปริมาณจำหน่ายรถจักรยานยนต์ (%y-o-y) /13	-0.2	10.9	-2.9	-10.6	2.3	-3.3	7.9	5.2	7.4	2.7
- ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคต่อเศรษฐกิจโดยรวม (ระดับ) /5	64.7	68.4	64.9	61.8	63.6	63.4	61.1	60.6	61.4	62.1
การลงทุนภาคเอกชน										
- ปริมาณการนำเข้าสินค้าทุนในรูปดอลลาร์สหรัฐ (%y-o-y) /1	-2.2	0.9	2.0	-10.8	0.2	-1.0	-11.6	-15.4	-0.7	-5.6
- ปริมาณจำหน่ายรถยนต์เชิงพาณิชย์ (%y-o-y) /14	-2.6	-11.3	-17.3	-0.3	17.2	4.0	n.a.	4.0	-6.1	6.3
- ภาษีจากการทำธุรกรรมอสังหาริมทรัพย์ (%y-o-y) /1	8.7	7.3	2.9	-0.5	22.2	6.6	11.5	-7.7	-20.8	5.3
- ยอดขายปูนซีเมนต์ (%y-o-y) /2	-0.4	-2.5	-0.2	-0.7	2.1	3.1	-1.6	-3.5	-4.0	0.1
การค้าระหว่างประเทศ										
- มูลค่าการส่งออก (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ); ระบบศุลกากร (%y-o-y) /4	214.4	53.4	53.5	54.7	52.8	53.8	51.3	18.1	17.0	122.2
- ราคาสินค้าส่งออก (%y-o-y) /4	-5.8	-4.7	-5.0	-5.3	-8.1	0.9	-4.1	-0.1	-6.4	-2.3
- ปริมาณการส่งออก (%y-o-y) /14	-2.3	-1.8	-1.8	-2.9	-2.7	-2.4	-0.8	-0.4	0.3	-1.4
- มูลค่าการนำเข้า (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ); ระบบศุลกากร (%y-o-y) /4	-3.6	-3.0	-3.3	-2.4	-5.6	3.4	-3.3	0.3	-6.7	-0.9
- ราคาสินค้านำเข้า (%y-o-y) /4	202.8	51.9	51.4	50.4	48.9	45.6	47.1	16.2	16.2	108.9
- ราคาสินค้านำเข้า (%y-o-y) /4	-11.0	-6.6	-9.4	-15.3	-12.6	-12.0	-8.4	-10.1	-7.2	-9.9
- ปริมาณการนำเข้า (%y-o-y) /14	-10.8	-10.9	-9.7	-11.7	-11.4	-7.7	-5.0	-4.3	-3.4	-5.9
- ดุลการค้า (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ); ระบบศุลกากร /4	-0.2	4.8	0.4	-4.1	-1.7	-4.7	-3.7	-6.1	-3.9	-4.1
- ดุลการค้า (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ); ระบบศุลกากร /4	11.7	1.5	2.1	4.3	3.9	8.2	4.2	2.0	0.8	13.3
เสถียรภาพทางเศรษฐกิจต่างประเทศ										
- อัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ย (บาท/ดอลลาร์สหรัฐ) /2	34.4	32.5	33.5	35.8	35.9	35.6	35.3	35.2	34.9	35.3
- ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) /2	34.8	8.4	6.1	6.8	10.6	16.6	n.a.	3.0	3.7	28.6
- ทุนสำรองทางการ (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) /2	156.5	156.3	160.3	155.5	156.5	175.1	178.7	178.7	180.2	180.2
- ฐานะข้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าสุทธิ (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) /2	11.7	19.6	18.4	13.3	11.7	13.9	15.7	15.7	16.9	16.9
เสถียรภาพทางเศรษฐกิจในประเทศ										
- อัตราการว่างงาน (%) /3	0.9	1.0	0.9	0.9	0.8	0.9	1.1	1.0	1.0	1.0
- ดัชนีราคาผู้บริโภค (%y-o-y) /4	-4.1	-5.1	-4.6	-3.7	-2.9	-2.0	-1.5	-1.3	-0.8	-1.8
- อัตราเงินเฟ้อทั่วไป (%y-o-y) /4	-0.9	-0.5	-1.1	-1.1	-0.9	-0.5	0.3	0.4	0.1	-0.1
- อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน (%y-o-y) /4	1.1	1.5	-1.0	0.9	0.8	0.7	0.8	0.8	0.8	0.7
- หนี้สาธารณะต่อ GDP (%) /1	44.4	43.3	42.4	43.3	44.4	44.1	n.a.	42.8	n.a.	42.8

1/ข้อมูลจากกระทรวงการคลัง
2/ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย
3/ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ
4/ข้อมูลจากกระทรวงพาณิชย์
5/ข้อมูลจากทราฟิควายส์เออร์เคาต์ไย
6/ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
7/ข้อมูลจาก Reuters
* ข้อมูลเบื้องต้น

8/ข้อมูลจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
9/ข้อมูลจากสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
10/ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
11/กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
12/ กรมจัดเก็บประกอบด้วยการสำรวจการ กรมสรรพสามิต และกรมศุลกากร
13/ข้อมูลจากกรมการขนส่งทางบก
14/คำนวณโดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง FISCAL POLICY OFFICE

เสนอแนะอย่างมีหลักการ

ศึกษาโดยไม่หยุดนิ่ง

คนคลังที่มีคุณภาพ

คณะผู้จัดทำ

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค
ดร.กุลยา ตันติเตมิท : kulaya.t@mof.go.th

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจมหภาค
ดร.พิสิทธิ์ พัวพันธ์ : pisitp@mof.go.th

ผู้อำนวยการส่วนแบบจำลองและประมาณการเศรษฐกิจ
วิภารัตน์ ปั้นเปี่ยมรัษฎ์ : wiparat@fpo.go.th

ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจมหภาค
สมคิด บุญถิ่นเหลือ : dageyang@hotmail.com

ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เสถียรภาพเศรษฐกิจ
ดร.ศรพล ตูลยะเสถียร : soraphol@fpo.go.th

ผู้อำนวยการส่วนวิเทศและสถาบันสัมพันธ์
พงศ์นคร โภชากรณ์ : p_pochakorn@hotmail.com

ผู้รับผิดชอบรายภาคเศรษฐกิจ

ภาคการคลัง

ดร.นรพัชร อัสวาลลภ : norabajra@mof.go.th
คงขวัญ ศิลา : nu_nub@yahoo.com
วรพล คหิฎฐา : worpol1@yahoo.com
ดร.กุสุมา คงฤทธิ์ : kusumakongrith@yahoo.com
ณัฐธิดา จันภักดี : fongnutdee@hotmail.com

ภาคการค้าระหว่างประเทศ

ดร.กุลกัลยา พระยาราช : kulkunya@mof.go.th
อรุณรัตน์ นานอก : aobcy2000@hotmail.com

ตลาดน้ำมัน

พณันดร อรุณีนิรมาน : panandorn.a@gmail.com

เศรษฐกิจต่างประเทศ

อรกันยา เตชะไพบูลย์ : aurakunya.t@gmail.com
พีรพรรณ สุวรรณรัตน์ : peerapan.ps@gmail.com
ภัทรพร คุ่มสะอาด : phattraporn088@gmail.com

ภาคการเงิน

พิมพ์ชรา กุศลวิติกุล : pkusolvititkul@gmail.com
อัตรากลเปลิ้น
ดร.พิมพ์นารา หิรัญกลี : pim.hirankasi@gmail.com

ภาคอุตสาหกรรม

ดร.ปฐมดนัย พลจันทร์ : pathomdana@gmail.com
ภูรินทร์ ดิษเจริญ : purinditjarern@gmail.com

ภาคเกษตรกรรม

จักรี พิศาลพฤกษ์ : jakree.fpo@gmail.com

ภาคการท่องเที่ยว

คงขวัญ ศิลา : nu_nub@yahoo.com

ภาคการบริโภค การลงทุน และอสังหาริมทรัพย์

ดร.กุสุมา คงฤทธิ์ : kusumakongrith@yahoo.com

ด้านเสถียรภาพ

พนาทิพย์ เลิศประเสริฐกุล : phanatitl@fpo.go.th

เศรษฐกิจรายภูมิภาค

ดร.กุลกัลยา พระยาราช : kulkunya@mof.go.th
กาญจนา จันทระจิต : kulmbe6@yahoo.com
อรอุมา หนูช่วย : onuma.fpo@gmail.com

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

โทรศัพท์ 0-2273-9020 โทรสาร 0-2298-5602

website : <http://www.fpo.go.th>